

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT ANABİLİM DALI

ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ TEREKE KAYITLARINA GÖRE
ÜSKÜDAR'DA İKTİSADİ VE SOSYAL YAŞAM (1513-1793)

YÜKSEK LİSANS

Şeyma Sümeyra KARAKAYA

MART-2022
GÜMÜŞHANE

**T. C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

İKTİSAT ANABİLİM DALI

**ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ TEREKE KAYITLARINA GÖRE
ÜSKÜDAR'DA İKTİSADİ VE SOSYAL YAŞAM (1513-1793)**

**THE ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN USKUDAR IN THE TEREKE
RECORDS OF THE SHARIA COURTS (1513-1793)**

YÜKSEK LİSANS

Şeyma Sümeýra KARAKAYA

**MART-2022
GÜMÜŞHANE**

**T. C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

İKTİSAT ANABİLİM DALI

**ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ TEREKE KAYITLARINA GÖRE
ÜSKÜDAR'DA İKTİSADİ VE SOSYAL YAŞAM (1513-1793)**

**THE ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN USKUDAR IN THE TEREKE
RECORDS OF THE SHARIA COURTS (1513-1793)**

YÜKSEK LİSANS

Şeyma Sümeyra KARAKAYA

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur KARADEMİR

**MART-2022
GÜMÜŞHANE**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Şer’iyye Sicillerindeki Tereke Kayıtlarına Göre Üsküdar’da İktisadi ve Sosyal Yaşam (1513-1793)**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

22/03/2022

.....
Şeyma Sümeyra KARAKAYA

TEŞEKKÜR

Tereke defterleri, Osmanlı Devleti'nin iktisadi ve sosyal yaşamı hakkında bilgiler sunan mühim kaynaklardan birisidir. Bu bilgiler sayesinde tereke sahiplerinin meslekleri, unvanları, menkul ve gayri-menkul gibi varlıkları hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilebilmektedir.

Tez konusunun belirlenmesinden tezin tamamlanmasına kadar her aşamasında bana vakit ayıran ve bilgilerini esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur KARADEMİR'e ve kapısını her çaldığımda geri çevirmeyen hocam Prof. Dr. Nuri BALTACI'ya teşekkür borç bilirim.

Eğitim-öğretim hayatım boyunca ve tez çalışmalarım esnasında maddi-manevi desteklerini gördüğüm; başta elimden tutan kahramanım babam Metin PEKER ve dualarıyla yolumu aydınlatan sevgili annem Sevilay PEKER, göstermiş olduğu sevgi ve hassasiyete değerli eşim Ramazan KARAKAYA, motive eden ablam Nur Hamiyet, abim Buğra Uğur ve eşi Hatice, kardeşim Mehmet Onur ve dostum Burcu KARAKAYA'ya destek ve sabırlarını bir an olsun eksik etmedikleri için teşekkür ederim. Ve gizli kahramanlarım yeğenlerim Buğlem Nur, Muhammet Ali, Elif Simay. Ve de varlığını sonsuz hissettiğim Rabbime şükürler olsun.

Şeyma Sümeyra KARAKAYA
GÜMÜŞHANE-2022

ÖZET

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin sosyal ve kültürel tarihinin en önemli kaynaklarından. Tereke defterleri genellikle bu sicillerin içerisinde yer alır. Vefat eden kişilerin miraslarının kaydedildiği tereke defterlerinde kişilerin unvanları, meslekleri, ikamet yerleri, giyim kuşam zevkleri, ev eşyaları, mutfak eşyaları, hayvanları, menkul ve gayri-menkul varlıkları gibi hayat tarzlarını ve maddi durumlarını yansıtacak pek çok bilgiler yer almaktadır. Bu bağlamda vefat eden kişilerin sahip olduğu tüm mal varlığını gösteren tereke kayıtları, dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik tarihinin aydınlatılmasında önemli bir yere sahiptir.

Tezde 1513-1793 yılları arasında Üsküdar şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtları taranarak elli dokuz Müslüman kadın, yüz seksen sekiz Müslüman erkek, on iki gayri-Müslim kadın, elli üç gayri-Müslim erkek olmak üzere toplam üç yüz on iki tereke kaydı tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir. Bu bilgiler ışığında ortaya çıkan bulgular şekil ve tablolar haline getirilip dönemin çoğunluğunu Müslüman ve erkeklerin oluşturduğu anlaşılan, Müslüman, gayri-Müslim ve kadın-erkek arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik yapı ile gruplar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Üsküdar'da sosyo-ekonomik hayat üzerine tespitler yapmak bu çalışmanın amaçlarından biri olmakla birlikte, farklı gelir grubundan olan kişilerin servetlerini analiz etmek de çalışmanın bir diğer amacıdır. Bu kapsam dahilinde Üsküdar şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtları incelenmiş ve Üsküdar'da kişilerin günlük hayatlarına, servet yapılarına ve refah seviyelerine dair incelemeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şer'iyye sicilleri, Tereke kayıtları, Üsküdar

SUMMARY

The records of Şer'iyye are one of the most important sources of the social and cultural history of the Ottoman Empire. Tereke books are usually included in these registers. In the dressage books, where the legacies of deceased persons are recorded, there is a lot of information reflecting their lifestyle, such as titles, professions, place of residence, tastes in clothing, household items, kitchen utensils, animals, movable and immovables . In this context, the tereke records showing all the assets owned by the deceased persons have an important place in the elucidation of the socio-cultural and economic history of the period.

Uskudar courts canned in registers estate 1513-1793 years between thesis and fifty-nine Muslim women, one hundred and eighty-eight Muslim men, twelve non-Muslim woman, fifty-three non-Muslim heirloom record identified and a total of three hundred and twelve men were evaluated. In the light of this information, the findings dec decoded into shape and tables and it is understood that Muslims and men made up the majority of the period, the similarities and differences between the social, cultural and economic structure between Muslims, non-Muslims and men and women and groups were revealed. While making determinations on socio-economic life in Uskudar is one of the objectives of study, analyzing the wealth of people from different income groups is another purpose of the study. Within scope, the records of the tereke in the uskudar ser'iyye records were examined and the daily lives, wealth structures and welfare levels of the individuals were examined in Uskudar.

Keywords: Ser'iyye records, Tereke records, Uskudar

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	IV
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
EKLER DİZİNİ.....	XII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	XIII
1. GİRİŞ	1
2. TARİHTE ÜSKÜDAR	3
2.1. Roma Döneminde Üsküdar	3
2.2. Osmanlılar Döneminde Üsküdar ve Üsküdar’ın Nüfusu	5
3. XVI.YÜZYIL-XVIII.YÜZYIL’DA ÜSKÜDAR	8
3.1. Üsküdar’ın İdari Yapısı.....	8
3.2. Sicilde Yer Alan Üsküdar’a Bağlı Olan Yerler.....	8
4. ŞER’İYYE SİCİLLERİ VE TEREKE KAYITLARI	14
4.1. Şer’iyye Sicilleri	14
4.2. Şer’iyye Mahkemelerinde Görevliler.....	17
4.3. Tereke Defterleri ve Sınıflandırılması	23
4.4. Terekeler Üzerinden Alınan Vergiler.....	27
4.5. Tereke Üzerindeki Haklar	28
4.6. Terekede Hak Sahibi Olanların Sınıflandırılması	29
5. ÜSKÜDAR SİCİLLERİNDEKİ TEREKE KAYITLARININ ANALİZİ.....	33
5.1. Üsküdar Sicilleri’ndeki Tereke Sahiplerinin Değerlendirilmesi.....	34
5.2. Tereke Sahiplerinin Servet Dağılımı.....	34
5.3. Tereke Sahiplerinin Unvanları- Lakapları- Meslekleri	39
5.4. Gayri-Menkul Mallar	43
5.5. Menkul Mallar.....	54
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	107
KAYNAKLAR	110

EKLER.....	122
ÖZGEÇMİŞ	161

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Üsküdar terekelerinde köle bulunanlar	55
Tablo 2. Üsküdar terekelerinde yer alan para birimleri	64
Tablo 3. Üsküdar terekelerinde kitap bulunanlar	104

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Üsküdar sicillerinde Üsküdar’a bağlı olan yerler	9
Şekil 2. Üsküdar sicillerinde nahiyelerde tereke kaydı olanlar.....	9
Şekil 3. Üsküdar sicillerinde karyelerde tereke kaydı olanlar.....	11
Şekil 4. Üsküdar sicillerinde mahallelerde tereke kaydı olanlar.....	13
Şekil 5. Üsküdar terekelerinde kişi dağılımı	33
Şekil 6. Üsküdar terekelerinin cinsiyete göre servet miktarları (akçe)	35
Şekil 7. Üsküdar terekelerinin dini mensubiyete göre servet miktarları (akçe).....	37
Şekil 8. Üsküdar terekelerinde gayri-menkulleri olanlar	44
Şekil 9. Üsküdar terekelerinde hayvanları olanlar	57
Şekil 10. Üsküdar terekelerinde nakit paraları olanlar (akçe).....	67
Şekil 11. Üsküdar terekelerinde tarımsal-hayvansal ürün ve yiyecekleri olanlar.....	85

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Üsküdar Şer'iyye Sicillerindeki Tereke Kayıtları	122
--	-----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

bt.	: bint-i
b.	: ibn-i
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
Ü.Ş.S.	: Üsküdar Şer'iyeye Sicilleri
İSAM	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi
No	: Numara
M.	: Müslüman
G.M.	: Gayri-Müslim

1. GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik tarihinin anlaşılması şer'iyye sicillerinin sunduğu bilgiler önem arz etmektedir. Şer'iyye sicillerinde yer alan önemli belge türlerinden olan tereke kayıtları diğer ismiyle de muhallefat defterleridir. Araştırmanın temel kaynağını oluşturan bu defterler ölen kişilerin geride bıraktıkları her türlü mal varlığını göstermektedir. Tereke defterleri sayesinde Osmanlı Devleti'ndeki kültürel yapı ve sosyal düzeyin ne seviyede olduğu gün yüzüne çıkabilmektedir.

Öncelikle İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)-İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı işbirliğiyle yürütülen 40 ciltlik İstanbul Kadı Sicilleri Projesi kapsamında 1, 2, 5, 9, 14, 17, 26, 51, 56 ve 84 numaralı siciller ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Kültür AŞ.-Medipol Üniversitesi işbirliği ile yürütülen proje kapsamındaki defterle birlikte Üsküdar Mahkemesi'ne ait 396, 403 ve 531 numaralı sicillerdeki tereke kayıtlarını incelenmiştir. Çalışma transkripsiyon edilmiş bu siciller üzerinden yürütülmüştür.

Çalışmada ticaret kervansaraylarının önemli bir geçiş noktası olan Üsküdar ilçesi seçilmiştir. 1513-1793 yılları arasında Üsküdar şer'iyye sicillerinde yer alan üç yüz on iki tereke kaydı incelenmiştir. Transkripsiyonu yapılmış tereke kayıtlarının mevcut hali esas alınarak kullanılmıştır. Çalışmada istatistiksel verilere ulaşabilmek amacıyla tereke kayıtlarını tablolar ve şekiller haline getirilmiştir. Dönemin çoğunluğunu Müslüman ve erkeklerin oluşturduğu anlaşılan, Müslüman, gayri-Müslim ve kadın-erkek arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik yapı ile gruplar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Üsküdar'da sosyo-ekonomik hayat üzerine tespitler yapmak bu çalışmanın amaçlarından biri olmakla birlikte, farklı gelir grubundan olan kişilerin servetlerini analiz etmek de çalışmanın bir diğer amacıdır. Bu kapsamda Üsküdar şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtları incelenmiş ve Üsküdar'da kişilerin günlük hayatlarına, servet yapılarına ve refah seviyelerine dair incelemeler yapılmıştır. Tetkiki yapılan tereke kayıtlarının kolay anlaşılması ve oluşturulan tablolarda kişilere ulaşılabilmesi için hüccet numarası/ cilt numarası/ sicil numarası, sayfa numarası olarak gösterilmiştir.

Sonrasında bu veriler ışığında halk arasında kullanılan lakaplar, erkek ve kadın giysileri, kumaşlar, ziynet eşyaları, silah ve silah malzemeleri, her türlü ev eşyaları, mutfak eşyaları, temizlik ve hamam eşyaları, aydınlatma ve ısıtma aletleri, tarımsal ve hayvansal ürünler, iş ve tarım aletleri, arıcılık, binek ve yük hayvanları, büyük ve küçükbaş hayvanlar, köleler, kitaplar, nakit paralar, kullanılan para birimleri, ev, bağ,

dam, hurdahane, şaraphane gibi gayri-menkul mallar kapsamında değ erlendirilecek konular gerek nicel gerekse de nitel boyutlarıyla ele alınmıştır.     dar'ın     dar'ın XVI. ve XVIII. yüzyıl arasındaki sosyoekonomik yapısına dair açıklayıcı bir  er eve sunulması arzulanmıştır. Bu çerçevenin ilgili dönemde     dar'ın sosyoekonomik yapısını bütünüyle yansıtma gibi bir hedefi olmadığını belirtmek gerekmektedir.

Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde,     dar tarihi ile ilgili temel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, şer'iyye sicilleri ve tereke kayıtları hakkında ki bilgilere temas edilmiştir.     nc  bölümde ise menkul mallar ve gayri-menkul mallar başlığı altında tereke sahiplerinin mal varlıkları detaylı olarak ortaya konulmuştur.

2. TARİHTE ÜSKÜDAR

2. 1. Roma Döneminde Üsküdar

Anadolu'dan İstanbul ve Avrupa'ya ticaret kervanlarının taşıdığı her türlü mallar önce Üsküdar üzerinden geçmektedir. Üsküdar, Marmara Denizi ile Boğaz sularının birleştiği yerde Kocaeli Yarımadasının kıyısında, Kadıköy, Beykoz ve Ümraniye ile sınırlı, iki yakası tepelerden oluşan derin ve denize karşı bir vadi içinde kurulmuştur. Doğal güzelliği sayesinde birde Avrupa-Anadolu arası ulaşım kolaylığı sağlayan Boğaziçi'nin açılım noktası konumunda olan Üsküdar her zaman cazibe merkezi olmuştur. Bu özel durum sebebiyle sık sık istilalara uğramıştır. Bu da farklı egemenliklerin yaşamasına sebebiyet vermiştir (Zengin ve Esedov, 2010: 156).

Eski bir yerleşim yeri olduğu tahmin edilen Üsküdar'ın ne zaman ve kimler tarafından kurulmuş olduğu bilinmemektedir. Üsküdar adının anlamı hakkındaysa çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bir tarihi yerin ya da ismin bugünkü halini almasında tek etken olduğunu söylemek yanlış olur. Değişik etkenlerin isime etkisinden ötürü farklı görüşler ileri sürülebilir. Yahut birbirinden tamamen farklı görüşlerin ortaya konulması ile de değişkenlik gösterebilir. İlkçağda “altın şehir” anlamında Krysopolis (Krizepolis)'ten veya Roma hâkimiyeti döneminde Scutari denilen, deri kalkan kullanan imparatorluk muhafızlarının yerleştiği yeri ifade eden Scutariondan geldiği belirtilmektedir. Ayrıca “menzilhâne, menzil atı, ulak, ulakların mektup koydukları kese” anlamlarına gelen Farsça Esküdar kelimesiyle ilişkilendirildiği de görülür (Bostan, 2012: 364). Bu görüşlere biraz değinelim.

İlkçağda ‘Altın Şehir’ anlamına gelen Khrysopolis (Chrysopolis) adıyla anılan Üsküdar'ın İlkçağ ve Ortaçağdaki tarihleri hakkında pek bir bilgi bulunmamaktadır. Khrysopolis, Altın şehir olarak adlandırılmasının etimolojisi hakkında ise farklı görüşler bulunmaktadır. Eski Chrysopolis şehiri, İranlıların zamanında yarımada halkından alanın vergiler toplanıp buradaki hazinelerde muhafaza edildikleri için, ‘Altın Şehir’ anlamına gelen Üsküdar'a Chrysopolis adı verilmiştir (Texier, 2002: 126). Diğer bir görüşe göre, Üsküdar'da bulunan evler güneş batarken Avrupa yakası tarafından yaldızlı altın gibi görünmesinden dolayı ‘Altın Şehir’ anlamına gelen Khrysopolis diye adlandırılmıştır. Başka bir görüşe göre ise Khrysopolis kelimesi M.Ö VII. yüzyılda şehrin kurucusu olan Kahin Khryes'in kızı olan Krhyseis'in adından da gelebileceği ifade edilmiştir (Akkaya, 2010: 15).

Üsküdar'ın Khrysopolis (Chrysopolis) isminden sonraki ad olan Scutarion isminin ise nereden geldiği hususunda da farklı görüşler vardır. Scutarion istilâhı Latin dilindeki Scutari'den geldiği sanılmaktadır. Farsça ulak anlamına gelen bir kelimedenden türediği görüşü de vardır fakat pek inandırıcı değildir. Scutarion (Scutari) Roma döneminde askeri birliklerde kullanılan kalkanlar deriden yapıldığı, kalkanlı Roma askerlerine Scutari denildiği ve bu askerlerin şehirde Scutarion ismiyle bir de kışla bulunduğu bilinmekte olup adını buradan aldığı bilinmektedir (Eyice, 2004: 17). Tarihçi Hammer'e göre bu isim Farsça'nın Astandar kelimesinden gelir, kelime zaman içerisinde değişikliğe uğrayıp 'imparatorluk postacıları' anlamı kullanılmış ve Üsküdar'da eski İranlılar'ın resmi bir posta menzilleri bulunduğundan ötürü de şehre bu ad verilmiştir. Üsküdar'ın 'menzilhane', 'menzil', 'menzil altı' anlamları da bulunmaktadır (Hut, 2005: 161).

Diğer bir görüşe göre ise Üsküdar adı 'ulak' anlamına gelen Farsça 'Esküdar', 'İsküdar' kelimeleri ile de benzerlik göstermektedir. Ahmet Refik'in hicri on birinci Asırda İstanbul Hayatı (İstanbul 1931) adlı eserinde ise 'Üsküder' olarak ifade edilmektedir (Akkaya, 2010: 16-17). Khrysopolis (Chrysopolis) ve Scutarion (Scutari)'den sonra bu semte 'Üsküdar' adının nasıl verildiği kati surette anlaşılmış değildir. Bizans devrinde Scutarion denildiği için zamanla bu kelimenin Üsküdar olduğunu iddia edenler var ve bu doğru da olabilir. İstanbul fethedildiği zaman, aynı kelimeyi biraz değiştirip kullanmış olabilirler. Bu böyledir diye ifade edilen kitaplar olmasa da bu böyle olabilir yahut denebilir diye ifade edilir. İncelenen kitaplar, Üsküdar adının Scutarion'den geldiğini yazmaktadır. Diğer yönden, birçok kitap başka kelimelerden gelip, başka sebepler ile Üsküdar denildiğini yazmaktadır. Böyle diyenlerden biri de Evliya Çelebidir (Banoğlu, 2007: 56). Çelebi değişik fikirliliğini burada da göstererek ismin aslının Eskidar olduğunu ve Üsküdar minvaliyle yanlış telaffuz edildiğini ifade etmektedir. Ona göre Kadıköy kurulduktan sonra Üsküdar evleri Kadıköy evlerine kıyasla 'eski' ve 'dar' kaldığı düşüncesinden dolayı eski ve dar kalan bu yerleşim yerine 'Eskidar' denilmiş, daha sonra ise 'Üsküdar' adına çevrilmiştir. Üsküdar adının etimolojisi ve mahiyeti hakkında yapılan bütün bu yorumların çıkış noktasının, Üsküdar'ın Asya'nın kapısı ve Avrupa'ya geçişin son noktası olması sebebiyle tarihi ve coğrafi konumu ile birlikteliğinden meydana geldiği açık bir şekilde ortadadır (Akkaya, 2017: 323).

2. 2. Osmanlılar Döneminde Üsküdar ve Üsküdar'ın Nüfusu

Üsküdar ve çevresi 1352 yılında Orhan Gazi tarafından ele geçirilmiş fakat Osmanlı egemenliğinin hüküm sürmesi İstanbul'un fethiyle başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin himayesinde olan Üsküdar, Kocaeli sancağına bağlı Gebze kazası içindeydi ve kadılık merkezi haline getirilmişti. İstanbul'un fethinden Tanzimat'a kadar İstanbul'un idari açıdan, başta İstanbul Kadılığı olmak üzere Bilâd-ı Selase¹ (Eyüp, Galata ve Üsküdar) adıyla dört kazaya ayrılmış ve bu dört kaza kadı tarafından yönetilmiştir (Uygun, 2014: 22).

Klasik Osmanlı döneminde şehir yönetiminde beledi, mülki ve adli görev kadı tarafından yönetilmekteydi. Kadı güvenlik amiri ve vakıfların denetimcisiydi. II. Mahmud döneminde 1827 yılında İhtisâb Nezareti²'nin kurulması ile durum değişmiş, bu durumdan dolayı da kadı ve mahalle imamlarının yetkileri zamanla azalmıştır (Ortaylı, 1992: 399).

Üsküdar yerleşim yeri olma özelliğini Osmanlılar döneminde kazanmıştır. Özellikle XVI. yüzyıldan itibaren İstanbul için önemli bir pazar yeri haline gelmesi nüfusunun hızla artmasını sağlamış, sahilde ve iç kesimlerde yeni mahalleler kurularak buraları vakıf eserlerle donatılmıştır. Bu büyümenin gerçekleşmesinde Arasta Çarşısı (Bat Pazarı), Davud Paşa İmareti, Gülfem Hatun Çarşısı, Mihrimâh Sultan Külliyesi ile yüzyılın sonlarına doğru inşa edilen Atik Valide Sultan Külliyesi'nin katkıları sayesinde olduğu söylenebilir (Karakaya, 2012: 368).

Üsküdar XV. yüzyılda Osmanlılar tarafından fethedildikten sonra, hızlı bir şekilde gelişmeye başlamıştır. Osmanlı devrinde bir liman ve yerleşme yeri olduğundan Anadolu'ya yapılacak seferlerde orduların ilk konaklama yeri olması sebebiyle önemli olmuştur. Bu zaman zarfında cami, mescit, tekke, hamam, kervansaray, imaret, çeşme, iskele, medrese, kütüphane gibi birçok yer inşa edilmiştir. Fatih Sultan Mehmet devrinde Üsküdar adeta yeniden kurulmuş desek yersiz olmaz. Fatih Sultan Mehmet Üsküdar'ın şenlenmesi için, Anadolu'dan Türkleri buraya getirerek Üsküdar'ın mahalleleri oluşturulmaya başlanmış. Şehrin önemli noktasına Zincirlikuyu Çarşısı (şuan ki Bedesten) inşa edilerek ticari hayatın canlanması sağlanmıştır (Haskan, 2001: 32-33).

Başlangıçta Üsküdar, Gebze kadılığına bağlı bir kasabadır. İstanbul'un fethinden sonra bir süre İstanbul Kadılığına bağlı olarak yönetilmiş, idari bakımdan fetih sonrası

¹ Bilâd-ı selâse; Galata, Üsküdar, Eyüp kadılığına mahsus olmak üzere benzer özellikler taşıyan kadılıklar için kullanılmış özel bir ilmiye tabiridir (İpşirli, 1992: 151).

² İhtisâb Nezareti: Belediye zabıtasına, kısmen valiye ve Emniyet Müdürlüğü'ne ait vazifeleri görmek ve bilhassa esnaf işlerine ve esnafın mürakabesine bakmakla mükellef olan nezarettir (Pakalın, 1993b: 43).

dönemde XVI. yüzyılın ilk yarısında Gebze kadısının tayin ettiği bir naib tarafından yönetilmiştir.

XVIII. yüzyılda Üsküdar, İstanbul'un dışında bilâd-ı selâse denilen Galata ve Eyüp ile birlikte üç kadılıktan biridir. Yer olarak Beykoz bölgesi hariç Gebze'ye kadar Anadolu yakasının tamamını kapsamaktadır (Uygun, 2014: 6). Bilâd-ı selâse kapsamına giren kadılıklar mevleviyet (yüksek dereceli kadılıklar) derecesinde sayılmıştır. (İpşirli, 1992: 151).

Üsküdar da Osmanlı hâkimiyetinin sağlanmasıyla Müslüman halk yerleşimi artmıştır. Yıldırım Beyazıt döneminde halkın işlerini ve her türlü davalarını yürütmesi için Üsküdar'a kadı görevlendirilmiştir. II. Mehmed döneminde Üsküdar'da han, hamam, çeşme, medrese, tekke, türbe ve cami inşa edilmiştir. Anadolu da yaşayan Türkmen aileler iskân politikası gereğince Üsküdar'a gönderilerek nüfus artışı sağlanmış böylelikle yerleşim yeri genişletilmek amaçlanmıştır. İstanbul'un fethinden sonra Üsküdar'la ilgili bilgiler özellikle vakıf defterlerinde yer alır. Vakıf defterlerinden oluşan bu kayıtların kesin tarihi belirtilmemekle birlikte 1453-1481 tarihleri arasındaki bir tarihe denk geldiği bilinmektedir (Gümüşdoğan, 2019: 4).

1453-1481 yılları arasına ait olan kayıtlarda, Çamlıca'da on iki hâne Müslüman nüfus ve Çengelköy'de yirmi üç hâne gayri-Müslim nüfus bulunmaktaydı. Bu tarih aralığında ki kayıtlar Çamlıca ve Çengel köyleriyle Salacak (Fâtih) Camii, Rum Mehmed Paşa Camii ve Toygar Hamza Mescidi mahalleleri hakkındadır (Bostan, 2012: 365).

1523'te Üsküdar'ın merkezi hariç bugün ona bağlı olan Çamlıca (iki hane Müslüman), Reisli (yirmi üç hane, beş bekâr/mücerret Müslüman), Çengelköy (elli yedi hane, on sekiz bekâr Müslüman, on üç hane, altı bekâr gayri-Müslim) ve İstavroz/Kuzguncuk (yirmi hane, yedi bekâr Müslüman, kırk altı hane, altı bekâr gayri-Müslim) birer köy olarak söz edilir. Nüfusun % 48'i Üsküdar kasabasında, % 52'si kasabanın yakınındaki köylerde oturuyordu. Büyük çoğunluğu Müslüman Türkler'den meydana geliyordu, gayri-Müslim oranı ortalama % 25 civarındaydı. Gayri-Müslimler Çengel ve İstavroz köylerinde toplanmış lakin bu köylerde Müslümanlar da yaşamaktaydı (Bostan, 2012: 365).

XVIII. yüzyılına ait sicil kayıtlarından Üsküdar'ın gelişerek Bağlarbaşı ve Selimiye'ye doğru genişlediğinin göstergesi olan bu dönemde Debbâğlar, Arakiyeci Câfer Ağa, Kazasker, Nakkaş Baba, Hâce Hatun, Pazarbaşı, Ayazma, Şeyh Selâmi Efendi, İhsâniye, Aşçıbaşı, Reis, Atik Vâlîde, Sinan Paşa, Kefere ve Kasım Ağa mahallelerinin varlığıdır. Padişahların bahçe ve koruluklarının bir bölümünü arsa haline

getirterek yeni mahallelerin oluşumuna ön ayak oldukları bilinmektedir. Bu dönemde Üsküdar'ın nüfusunun 60000 kadar olduğu ifade edilmekle beraber bunu teyit eden resmî belgeler yoktur.

Bu dönemde Üsküdar'da nüfusun artış göstermesinde Trabzon, Sivas, Kayseri ve Malatya'dan Üsküdar çevresine gerçekleşen göçün önemli etkisi vardır. Bahçıvanlık yapmak üzere Rumeli'den bazı gayri-Müslim halkın İstavroz, Çengel ve Kuzguncuk köylerine misafir olarak gelip ve zamanla sürekli burada oturmaya başladığı anlaşılmaktadır. XVIII. yüzyılda ayrıca Ermeniler ve Çingeneler de Üsküdar'a ve köylerine yerleşmeye başladı. Ermeniler'in bu dönemde Selâmiye/Selâmsız ve Yenimahalle'de ikamet ettikleri, bir kısmının Kuzguncuk ve Kandilli'ye yerleştiği belirtilir. XVI. yüzyıldan itibaren Üsküdar'da Çingeneler'e rastlanmakla beraber XVIII. yüzyılda Selâmsız semtine iskân edilmeleriyle birlikte kalabalık bir grup haline geldiler (Bostan, 2012: 366).

Üsküdar, Osmanlı idaresine girdiğinde Kocaeli (İzmit) sancağına bağlı Gebze kazası içinde yer aldı ve bir kadılık merkezi haline getirildi. Nahiye diye nitelendirilen Üsküdar Küçüksu'dan Dudullu'ya, oradan Samandıra, Yakacık ve Kartal'a uzanıyordu. XVIII. yüzyılda Viran, İstavroz, Kuzguncuk, Çengel, Bulgurlu, Merdivenli, Kadıköy, Yenice, Reislî köyleri buraya bağlı idi. Büyükbaşlı, Samandıra, Dudullu, Sâlihli, Maltepe, Soğanlık ve Yakacık Adalar (Kartal) bölgesine bağlandı. Üsküdar kadılığının asayîşi Kocaeli Sancak beyi sorumluluğu altındaydı.

3. XVI.YÜZYIL-XVIII.YÜZYIL'DA ÜSKÜDAR

3.1. Üsküdar'ın İdari Yapısı

İncelediğimiz Üsküdar şer'iyye sicilleri, Üsküdar'ın 1513-1793 (hicri 919-1204) tarihlerindeki tereke kayıtlarını içermektedir. Defterimizin kaydedildiği bu zaman diliminde Üsküdar'ın idari durumuna kısaca değinelecektir.

Üsküdar ve civarı 1352 yılında Orhan Gazi tarafından ele geçirilmiş fakat İstanbul'un fethedilmesiyle tamamen Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. İstanbul idarî açıdan, Fetih'ten Tanzimat'a kadar başta İstanbul Kadılığı olmak üzere Bilâd-ı Selâse adıyla dört kazaya ayrılmıştır. Bu dört kaza dört kadı tarafından yönetilmiştir. 1871'e kadar Üsküdar, "nefsi İstanbul" denilen sur içi İstanbul'unun dışında nahiye, karye ve mahallelerin bağlı olduğu kaza merkezi olmuştur (Tabakoğlu, 2008: 143-145).

Klasik Osmanlı döneminde şehir yönetiminin yargı görevi ve idaresi kadıların yönetimi altındadır. Aynı zamanda kadı sadece şehrin değil civarındaki köy ve nahiyelerin de yargıcı idari ve mülki amiridir (Ortaylı, 2000: 12).

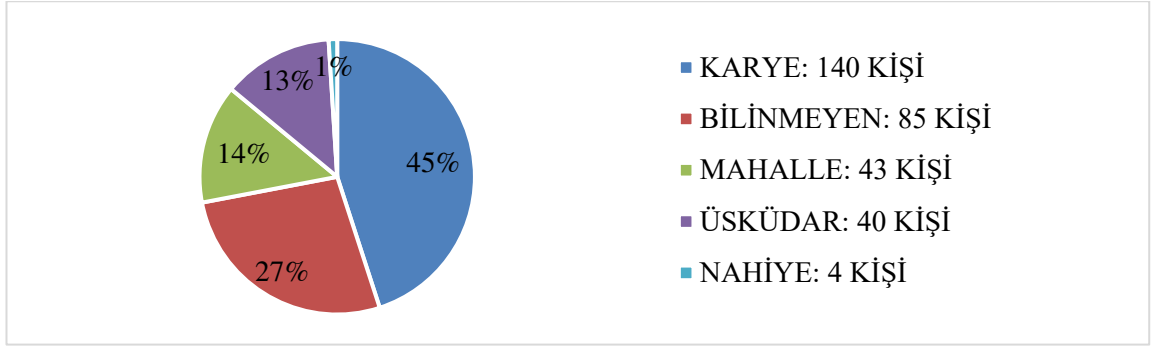
3.2. Sicilde Yer Alan Üsküdar'a Bağlı Olan Yerler

Tereke defterlerinde ilk olarak öncelikle vefat eden kişinin ismi, isimde baba adı ile birlikte yazılır ardından varsa lakabı, unvanı ve görevi de belirtilmektedir. Daha sonra kişinin ikamet ettiği yer açık bir şekilde yazılmaktadır (Öztürk, 1997: 23-24). Tutulan bu kayıtlar ışığında vefat eden kişinin hangi nahiye, karye, mahalle ve şehirde yaşadığı bilgiye ulaşılmıştır.

Üsküdar şer'iyye sicilleri 1, 2, 5, 9, 14, 17, 26, 51, 56, 84, 396, (403 ve 531)³ numaralı defterlerde yer alan üç yüz on iki tereke kaydı bulunmaktadır. 1513- 1793 yıllarını kapsayan çalışmamızda tereke kayıtlarında Üsküdar'a bağlı on dokuz mahalle, yirmi yedi karye ve iki nahiye tespit edilmiştir. Bu kayıtların isimlerini ilgili başlıklarının içerisinde yer verilmiştir.

İncelenen üç yüz on iki kişiden şekil 1'de yer alan yüz kırk kişi karye, kırk üç kişi mahalle, dört kişi de nahiye yaşadığı kayıtlıdır. Üsküdar'da kırk kişi kayıt edilmiştir. Terekesinde yaşadığı yer kayıt edilmeyen seksen beş kişi bulunmaktadır. Yüzde %45 gibi büyük bir oranın köyde yaşıyor olması bu toplumun hayvancılık ve tarımla uğraşıyor olabileceğini düşünülmüştür.

³ İncelediğimiz Üsküdar sicillerindeki 403 ve 531 numaralı sicillerde tereke kayıtlarına rastlanılmamıştır.

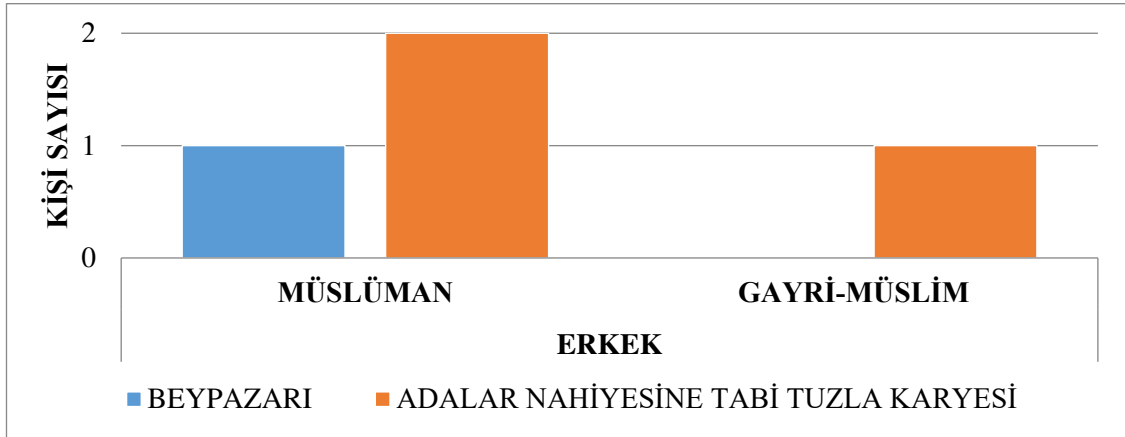

Şekil 1. Üsküdar sicillerinde Üsküdar'a bağlı olan yerler

3.2.1. Nâhiyeler

Nahiye kelimesi sözlükte “taraf, bölge” manasına gelen, Osmanlı idarî sistemi içinde kimi zaman bir bölgeyi kimi zaman da coğrafi bakımdan küçük ya da büyük bir çevreyi ve yöreyi hatta semti ifade eder (Şahin, 2006: 306). Nahiye şehirden küçük ama köyden büyük bölgedir.

Tereke kayıtlarında Beypazarı ve Adalar Nahiyesine tabi Tuzla karyesi olmak üzere iki nahiye yer almaktadır. Beypazarı nahiyesi bir Müslüman erkeğin⁴, Adalar Nahiyesine tabi Tuzla karyesinde de iki Müslüman erkek⁵ ve bir gayri-Müslim erkeğin⁶ sicillerinde görülmektedir. Dikkat çeken husus nahiyelerde kadın kaydına rastlanılmamaktadır.

Şekil 2. Üsküdar sicillerinde nahiyelerde tereke kaydı olanlar

Adalar Nahiyesine tabi Tuzla karyesinde ikamet eden kişilerin terekelerinin toplam bedelleri Margarid zimmi⁷'nin 101890 ve İbrahim Beşe⁸'nin 71180 akçedir.

⁴ hüccet numarası/ cilt numarası/ sicil numarası, sayfa numarası olarak düzenlediğimiz kişiler. 558[71b-1]/2/2,294

⁵ 87[25a-1]/68/396,101; 276[73a-1]/68/396,246

⁶ 88[25b-1]/68/396,103

⁷ 88[25b-1]/68/396,103

⁸ 87[25a-1]/68/396,101

3.2.2. Karyeler (Köyler)

Osmanlı tahrir defterlerinde genellikle köy kelimesi yerine “karye” ifadesi kullanılmıştır (Emecen, 1999:117). Karye, Arapçada köy anlamına gelmektedir. Şehir ve kasabadan küçük yerleşim birimidir. İnsanlar gerek kendi aralarında iş bölümü yapıp hayatlarını kolaylaştırmak gerekse güvenliklerini sağlamaları amacıyla toplu bir şekilde yaşamışlardır. Osmanlı Devleti içerisinde de en küçük yapı olan köyler diğer ismiyle karyeler genel olarak kırsal bir bölge olan, ekonomisi hayvan ve tarımcılığa dayanan şehirlere kıyasla daha fazla geleneksel yaşam sürdürülen küçük yerleşim yeridir (Gümüşçü ve Küçükaşcı, 2019: 85). Yerleşik yaşamın ilk aşamasını köyler oluşturmuşlardır.

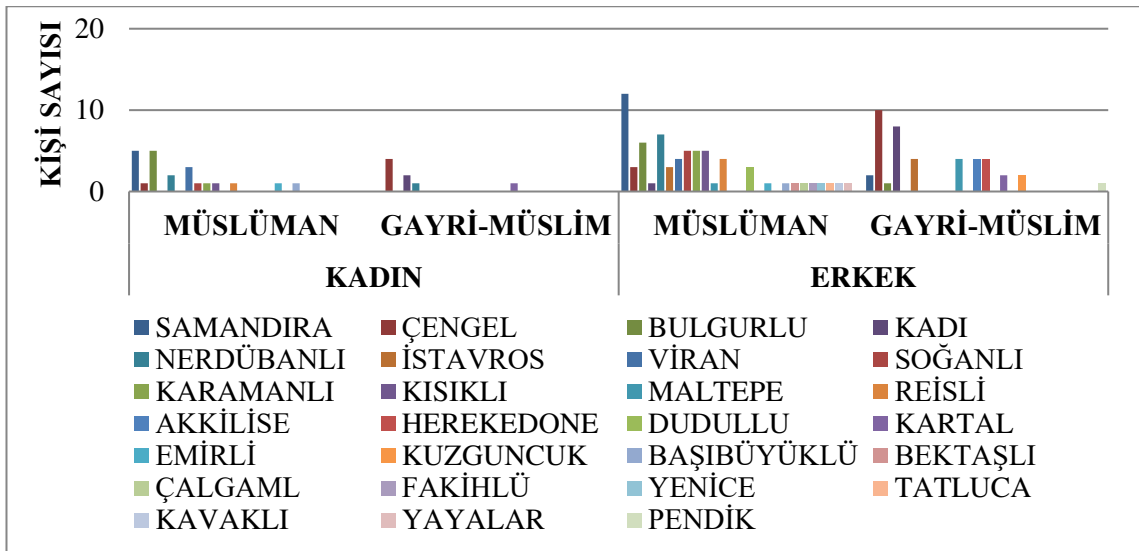
Osmanlı köy hayatında Müslüman köylerde imamlar, gayri-Müslim köylerde de papazlar sosyal hayatta önemli bir yer tutmaktaydılar (Akdağ, 1979: 84). Sicilde 1534 yılında kadı karyesinde vefat eden Papaz⁹ kaydına rastlanılmıştır.

Çalışmada incelenen tereke kayıtlarında Üsküdar’a bağlı yirmi yedi karyeye rastlanılmıştır. Bunlar; Samandıra, Çengel/Çenger, Bulgurlu, Kadı, Nerdübanlı, İstavros, Viran, Soğanlı/Soğanlık, Karamanlı/Karamanlu, Kazıklı/Kısıklı, Maltepe, Reisli/Reislü, Akkilise, Herekedone, Dudullu, Kartal, Emirli, Kuzguncuk, Bektaşlı, Çalgamlı, Başibüyük, Fakihlü, Yenice, Tatluca, Kavaklı, Yayalar ve Pendik’dir.

Tereke kayıtlarında geçen karyelerde atmış dokuz Müslüman erkek, kırk iki gayri-Müslim erkek, yirmi iki Müslüman kadın ve sekiz gayri-Müslim kadın olmak üzere toplam yüz kırk kişi görülmektedir.

Müslümanların çoğunlukta yahut hepsinin Müslüman olduğu karyeler; Samandıra, Bulgurlu, Nerdübanlı, İstavros, Viran, Soğanlı/Soğanlık, Karamanlı/Karamanlu, Kazıklı/Kısıklı, Reisli/Reislü, Dudullu, Emirli, Başibüyük, Bektaşlı, Çalgamlı, Fakihlü, Yenice, Tatluca, Kavaklı ve Yayalar’dır. Gayri-Müslimlerin çoğunlukta yahut hepsinin gayri-Müslim olduğu karyeler ise; Çengel/Çenger, Kadı, Maltepe, Akkilise, Herekedone, Kartal, Kuzguncuk, ve Pendik’tir.

⁹ 975[128a-1]/4/9,402

Şekil 3. Üsküdar sicillerinde karyelerde tereke kaydı olanlar

Müslüman ve gayri-Müslimlerin bir arada oldukları karyelerde bulunmaktadır bunlar; Samandıra, Çengel/Çenger, Bulgurlu, Kadı, Nerdübanlı, İstavros ve Maltepe.

Köylerde terekelerine baktığımızda çoğunlukla, tarımsal ürünler, bağlar, hayvanlar ve gayri-menkulleri bulunmaktadır. Bunları üçüncü bölümde menkuller ve gayri-menkuller başlıklarında detaylı açıklanacaktır.

3.2.3. Mahalleler

Mahalle kelimesi sözlükte “bir yere inmek, konmak, yerleşmek” anlamına gelen hall kökünden türetilmiş bir mekân ismi olup devamlı veya geçici olarak ikâmet etmek amacıyla kurulan küçük yerleşim birimlerini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (Yel ve Küçükaşcı, 2003: 323). Devellioğlu da mahalleyi bir şehir veya kasabanın bölündüğü kısımlardan her biri olarak tanımlamaktadır (Devellioğlu, 2012: 860).

Şehirdeki en küçük idari ve en küçük yerel birim olarak sosyal ve fiziksel mekân gelişiminin en önemli birim mahalledir (Kıvrım, 2009: 232). Türkçede önceleri ‘konaklanan yer’ manasına gelen mahalle daha sonraları özel olarak şehrin bir semti anlamını almış ve bu şekilde dilimize yerleşmiştir (Ünlüyol, 1995: 61).

Üsküdar mahallelerinden bahsetmeden önce, Osmanlı Devleti’nde mahallenin nasıl meydana geldiği konusuna kısaca değinecektir. Osmanlı döneminde mahalle fiziki ve sosyal bir birimdir. Birbirini tanıyan, belli bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu bulunan, sosyal birlik beraberlik içerisinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşamını sürdürdüğü yerdir (Ergenç, 1984: 69). Toplulukların mahallelere bölünmesi de toplumdaki farklı etnik ve dinsel ayrılıklardan kaynaklanmaktadır (Kuban, 1995: 166). Fakat genelde farklı dini gruplar aynı

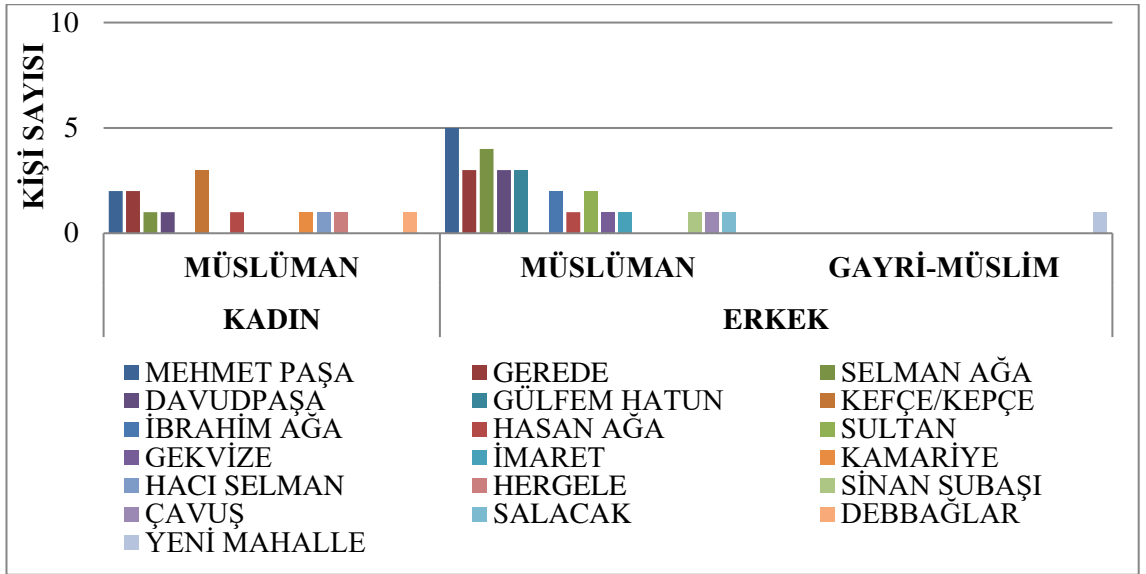
mahallede yaşasalar da bu aslında kabul edilmiş bir kural değildir. Bu durumun sebebi Osmanlı şehir toplumunda mahalle ortak yaşam faaliyetinin sürdürüldüğü alan olarak ifade edildiğinden dolayı toplumsal birim olarak algılanmasıyla ilgilidir (Bayartan, 2005: 95).

Üsküdar, fetih öncesinde kasaba yerleşkesi iken, fetih sonrası kent haline gelmiş. Evliya Çelebi, XVI. yüzyılın ilk yarısında sekiz mahalleyken, üçüncü çeyrek yılda on sekiz mahalleye ulaşmıştır. XVII. yüzyıldaki nüfusun çoğunluğu Türklerden oluştuğunu, hemen sonra Ermeni ve Rumların ve az sayıda da Yahudi bulunduğunu açıklamaktadır. O dönemde Müslüman Mahallesi yetmiş, Rum on bir, Ermeni ve Yahudi mahallesi bir tane olduğunu belirtmektedir. XVIII. yüzyılda Osmanlı nüfusunun diğer milletlere göre dağılımı önceki dönemlerdeki yapısını korumakla beraber sayısal bakımdan nüfusu artmıştır (Aydın, 2020: 52).

Erkan, XVIII. yüzyılda Üsküdar'da Müslüman-gayri-Müslim toplumsal hayatı mahalle ve köyler üzerine değerlendirme yaparak üç tip sosyal yapı olduğunu söylemektedir. Birincisi Müslümanlardan oluşan mahalle ve köyler, ikinci gayri-Müslimlerden oluşan mahalle ve köyler, üçüncüsü ise karışık mahalle ve köylerdir. Buradan da anlaşılan Müslümanların ve gayri-Müslimlerin birbirleriyle iletişim halinde olduğudur (Erkan, 2015: 128-129).

İncelenen tereke kayıtlarında şekil 4'te belirttiğimiz gibi on dokuz mahalleye rastlanılmıştır. Bunlar; Mehmed Paşa, Gereade, Selman Ağa, Davudpaşa, Gülfem/Hâtunı Gülfem, Kefçe/Kepçe, İbrahim ağa, Hasan Ağa, Sultan, Gekvize, İmaret, Kameriye, Hacı Selman, Hergele, Sinan Subaşı, Çavuş, Salacak, Debbağlar ve Yeni Mahalle'dir.

Kayıtlarda yirmi sekiz Müslüman erkek, bir gayri-Müslim erkek ve on dört Müslüman kadın olmak üzere toplam kırk üç kişinin terekesinde mahallelere rastlanılmıştır. Yeni mahallede bir gayri-Müslim erkeğin dışında diğer mahalleler gayri-Müslimlerin terekelerinde görülmektedir.

Şekil 4. Üsküdar sicillerinde mahallelerde tereke kaydı olanlar

Karyelerde ve mahallelerde ikamet edenlerin dışında seksen beş kişinin nerede ikamet ettiğine dair bilgi bulunmamaktadır. Bunların; elli yedisi Müslüman erkek, yedisi gayri-Müslim erkek, on sekizi Müslüman kadın ve üçü gayri-Müslim kadındır. Ayrıca Üsküdar olarak kayıt ikişer Müslüman ve gayri-Müslim kadın ve otuz beş Müslüman, bir gayri-Müslim olmak üzere kırk kişi yer almaktadır.

Tetkiki yapılan 1513-1793 yılları arasında Üsküdar tereke defterlerinde iki yüz kırk yedi Müslüman, altmış beş gayri-Müslim kaydı bulunmaktadır. Gayri-Müslimlerin ellisi karye, ikisi nahiye, biri de mahalle; Müslümanların doksanı karye, kırk ikisi mahalle ve altısı nahiye tereke kayıtlarında geçmektedir.

Eski isimleriyle anılmaya devam eden günümüzde kayıtlı olan Üsküdar mahalleleri; Bulgurlu, Çengelköy¹⁰, Kısıklı, Kuzguncuk, Mehmet Akif Ersoy¹¹, Murat Reis¹² ve Salacaktır (URL-1, 2022).

¹⁰ İncelediğimiz terekelerde rastladığımız karye olarak geçen Çengel'in olduğunu düşünmekteyiz.

¹¹ Mehmet Paşa mahallesinin olduğunu düşünmekteyiz.

¹² Karyelerde denk geldiğimiz Reisli'nin olduğunu düşünmekteyiz.

4. ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE TEREKE KAYITLARI

Çalışmanın temelini oluşturan şer'iyye sicilleri, aid oldukları dönemin bölgenin sosyo-ekonomik yapısını değerlendirmek için Osmanlı tarihinin birincil kaynaklarındandır. Tereke defterleride bu siciller içerisinde yer alıp kadı tarafından ölen kişilerin mallarının tespiti ve dağılımı yapılmıştır. Bu bölümde önce şer'iyye sicilleri, kadı, en sonda asıl kaynak olarak tereke defterleri tanıtılacaktır.

4.1. Şer'iyye Sicilleri

Sicil/İ'lâm, sözlükte 'yazılı sayfa, büyük kâğıt, defter' gibi anlamlara gelen bu kelime terim olarak Osmanlı mahkemelerinde verilen kararların ve tutulan kayıtların toplandığı defterlere denir. (Atar, 2010: 270). Şer'iyye sicilleri kadılar tarafından görülen davalar ile kadıların hem idari hem de hukuki faaliyetleri sonucu ortaya çıkan her türden belgenin kayıt edildiği defterlerdir. Bu defterler kadı sicili, kadı divânı, sicillât-ı şer'iyye ve yaygın kullanımı ile şer'iyye sicili adlarıyla tanınmaktadır. Bu kayıtlar sadece bizim kültürümüz için değil, aynı zamanda bugün Osmanlı toprakları üzerinde kurulmuş birçok kültür için de fazlasıyla önem arz etmektedir (Öktem, 2017: 2).

Şer'iyye sicilleri ait oldukları dönem belgeleri; ferman, berat, emir, miras, satış, borç verme, boşanma, kölelerin azadı gibi konular dışında, eğitim, aile yapısı, sosyo-ekonomik durum, idari, iktisadi, hukuki, kültürel birçok oluşum ve gelişimi takip edebileceğimiz en birincil kaynaktır. Osmanlı Mahkemelerinde her kesimden, her dinden ve her bölgeden insanlar arasındaki hukuki meselelere dair tutulan defter kayıtlarıdır (Öztürk, 1997: 22-27).

Şer'iyye sicilleri ait oldukları tarihsel dönemin sosyal ve ekonomik yaşamsal yapı hakkında bilgi vermektedir. Bununla birlikte güvenilirliği açıdan birinci el kaynak olduğundan fazlasıyla önem arz etmektedir (Öztürk, 1995: 23-25). Ayrıca siciller, halkın duygu, düşünce, inanç, yaşanan acı ve tatlı olayları olduğu gibi aktarılan, dolayısıyla geçmişe ışık tutan birinci derecede önemli belgelerdir. Bu nedenle bir şehrin gerçeğe en yakın betimlemesini şer'iyye sicilleri sayesinde yapmak mümkündür. Aynı zamanda siciller, bölge ve şehirlerin sosyal yapısının araştırılabilmesi, gündelik hayat da yaşanan olayların yansıtılabilmesi, sosyal ve siyasi meseleler hakkında da bilgi sahibi olunabilmesinde birincil kaynaklardır (Çetin, 1987: 60-61).

Osmanlı Devleti varlığını devam ettirdiği süre zarfında gerisinde pek çok yazılı kaynak bırakmıştır. Siciller siyasi ve sosyal açıdan dünya tarihine de yön vermekle birlikte Türk tarihi, sosyolojisi ve kültür hayatımızla ilgili de oldukça önemli belgeleri içeren son derece önemli yazılı kaynaklardır. Sicil kayıtları zengin bilgi ve belgeler içermektedir. Bir şehrin adli, idari, ekonomik, mimari ve toplumsal yapısı ile ve bunlara ilaveten merkez ve taşra arasında yapılan diplomatik yazışmalar anlamında da belgelerin kaydedildiği önem arz eden belgelerdir.

Şer'iyye sicilleri Osmanlı tarihçiliğinin en önemli kaynaklarından. İçerdikleri verilerin niteliklerinden dolayı özellikle son yıllarda Osmanlı tarih araştırmalarında önem arz etmektedir. Osmanlı şer'iyye sicil kayıtları Türkiye'de ve Ortadoğu ülkelerinde yoğunlukta olup eskiden Osmanlı toprağı olan diğer ülkelerde azda olsa bulunmaktadır. Sicil tutma geleneğinin Osmanlı Devleti'nde ne zaman başladığı ve bu uygulamanın nasıl kurumsallaştırıldığı bilinmemekte. Osmanlı Devleti'nde şer'iyye sicillerinin en erken tarihli örneklerine Bursa'da rastlanmaktadır. En erken tarihli kayıtları içeren Bursa sicilleri başlangıç olup, Osmanlı dönemi tereke kayıtlarını içeren siciller XV. yüzyılın nispeten ortalarından başlayarak imparatorluğunun bitişine kadar uzanan ortalama beş asırlık uzun bir döneme kaynaklık etmektedir (Bozkurt, 2013: 200). Tereke defterlerinin vurgulanması gereken en önemli özelliği Osmanlı toplumu hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacak belge olan sicillere sahip olmasıdır.

İlmiye sınıfına mensup olan Osmanlı kadısı son İslâm devletinin geniş ve renkli coğrafyasındaki temsilcisi, bu dünyayı baştan sona en iyi tanıyan memur tipidir ve bu devletin hukukçular sınıfını şahsında temsil eden meslek adamıdır (Ortaylı, 2001: 69). Kadı olmadığında yetki sahibi olan kişiye de “halife, nâib” yahut “vekil” adı verilir.

Özetle şer'iyye sicilleri askerî, kültürel, sosyal ve iktisadî yapı hakkında tarihi araştırmalarda öneme sahiptir. Akabin de siciller içerisinde bulunan tereke kayıtları da büyük öneme sahiptir. Bilindiği üzere tereke ölen kişinin mirasını göstermektedir. Kadı bu mirası tereke defterlerinde o zamanki rayiç değeriyle birlikte kayıt altına alır. Bu bağlamda şer'iyye sicilleri sosyal ve yerel tarih çalışmalarında da ana kaynak niteliğindedir.

4.1.1. Şer'iyye Sicillerinin Özellikleri

Şer'i mahkemeler tarafından verilen her çeşit ilam, hüccet ve şer'i evrak asıllarına uygun olarak kadı tarafından sicil defterine kayıt edilmektedir. Bir sonraki başlıkta bunları detaylı açıklayacağız. Şer'iyye sicillerindeki her türlü yazılı kayıtlar belirli bir usule göre düzenlenip sicile kaydedilmektedir. Buna ‘Sakk-ı Şer'i’ usulü denir (Teber,

2000: 541). Bu kayıtları şer'iyye sicil defterine kadı bizzat kendisi yahut yoksa yardımcısı olan naibi tarafından tutulur. XV. ve XVI. yüzyıl şer'iyye sicillerinin büyük çoğunluğu Arapça ele alınmış. XVI. yüzyıldan itibaren Arap coğrafyası dışındaki defterler çoğunlukla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır (Uğur, 2010: 9).

Kadılar, her mahkemede mutlaka bir sicil defteri bulundurur; verdikleri ilam ve hüccetleri, zarar görmeyecek ve üzerinde değişiklik yapılamayacak şekilde söz konusu deftere kaydederlerdi. Defterlerin başında genel olarak Arapça olan giriş kısmı yer almaktadır. Bu kısımda kadı işlerini kolaylaştırması için Allah'a dua niteliği olarak gördüğü besmele ve dua ile başlamaktadır. Dua kısmından sonra kadının ismi ve göreve başladığı tarih ilk sayfaya yazılmaktadır (Akgündüz, 1988: 18-19).

Defterin iç kısımları incelendiğinde defterlerdeki yazılı kayıtlar, sakk-ı şer'i¹³ usulü adı verilen usule uygun bir şekilde düzenlenerek sicile kaydedilmekteydi. Görevi sona eren kadı, söz konusu olan defteri bizzat kendisi yahut emini vasıtasıyla halefi olan kadiya bırakarak görevi devrederdi (Akgündüz, 1988: 21-22).

4.1.2. Şer'iyye Sicillerinin Muhtevası

Genellikle şer'iyye sicillerinin kapsadığı konuları iki kısımda özetlemek mümkündür. Birinci kısım, defterin ilişik olduğu şehirde kadının bizzat huzurunda gerçekleşen vekâlet, veraset, kefalet, tereke, taksim, nikâh gibi gelişmelerin kayıtlarıdır (Avcı, 1999: 48). Bunlar; kişi, aile, miras, eşya, ticaret, borçlar, ceza hukuku ve her türlü davalar vs. gibi fıkıh ilminin başlıca konularını oluşturan şer'î tutumlara dair resmî kayıtlar, narhlar ve esnaf kontrolüne ait notlardır (Muzaffarova, 2012: 14).

İkinci kısım ise, merkezi hükümetten gönderilen resmi yazışmalar, ferman, berat, mektup, tezkere vs. gibi resmi yazı ve emirlerdir (Uzun, 2016: 18).

Bunların dışında fetva makamlarından alınan bazı fetva suretleri, yangın, deprem, fırtına, don, sel, salgın hastalık gibi tabii afetlerle ilgili yazılmış notlar, bazı kadı veya nâiblerin azillerini içeren belgelere de defterlerde rastlanılan diğer hususlardandır (Elitaş, 2016: 2).

¹³ Sakk-ı şer'i: Sicil defterlerine yazılan vakfiye, miras, nafaka davalarının ve ilâm, nikâh gibi hususların şer'î mahkemelere mahsus bir usul ve kurala göre yazılmasıdır (Akgündüz, 1988: 18).

4.1.3. Şer’iyye Sicillerinde Yer Alan Belge Çeşitleri

a. Hüccet

Sözlükte ‘delil, burhan, senet’ anlamına gelip, ‘bir davanın sıhhatine delalet eden şey’ manasını içerir. Osmanlı hukukunda iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi şahitlik, ikrar, yemin ve yeminden vazgeçme gibi bir davayı ispata yarayan hukuki delillerdir. İkincisi kadı huzurunda taraflardan birinin şahitliğini, diğerinin ise bu şahitliğin doğruluğunu içeren veyahut içermeyen konulara dair düzenlenmiş belgelere verilen addır (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 446).

Hüccetlerin içerikleri ve düzenlenme şekilleri aynı olsa da içerdikleri konularına göre farklı gruplara ayrılmaktadır. Bunlar evlenme ve boşanma gibi hüccetler, mehir hüccetleri, nafaka hüccetleri, kadının vasi tayini ile ilgili hüccetler, köle azadı ile ilgili hüccetler, alın-satım akdi ile ilgili hüccetler, ikrar, sulh, ibra ve iflas gibi hüccetler, subaşı ve benzeri görevlilerin tayini ile ilgili hüccetler de yer almakla birlikte vakıf işlemleri de dahildir (Akgündüz, 2009: 32-33).

b. İlâm

Sözlükte ‘bildirmek, öğretmek, işaret koymak’ anlamında olup, terim olarak şer’i bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belge demektir (Uğur, 2000: 72). Hukuk terimi olarak bir davanın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade eder (Kütükoğlu, 1998: 345).

Her ilâm belgesi davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını ve sonuç olarak nasıl karar verildiğinin bilgisini içermektedir. En önemli özelliği hâkimin kararını ortaya koyan belge olmasıdır. İlâmlarda önce davacının peşinden davalının kimlik bilgileri yer alır. Dava konusu, davalının suçu kabul etmesi yahut reddetmesinin sebebi, davalının cevabı, suçun ispatı için şahitlerin dinlenmesiyle hüküm yazılır. Hükümde, kadının imza ve mührü ile birlikte tarihte belirtilmektedir (Elitaş, 2016: 4).

4.2. Şer’iyye Mahkemelerinde Görevliler

4.2.1. Kadı

Kadı kelimesi kazâ kelimesinden türemiştir. Kazâ ise ‘hüküm, hâkimlik’ manasına gelmektedir. Osmanlı kadısı İslâm devletleri içinde özgün bir yeri olan hem adliye hem de mülkiye görevlisidir. Mülkî, beledî, malî, askerî ve adlî sahaları kapsayan oldukça geniş yetkilere sahiptir. Bütün yönetici zümre gibi askerî sınıfın bir üyesidir (vergiden muaf yönetici imtiyaz ve yetkileri vardır). Yönettiği yerin Müslüman halkın merkezî devlet karşısında sözcüsü odur. Şer’î hukuku uygulamakla vazifeli olması

sebebiyle merkezî hükümet memuru olduğu kadar ahalinin de devlet karşısındaki temsilcisi ve sözcüsü durumundadır (Ortaylı, 2001: 70).

Sicillerde mevcut olan yazılı kayıtlar iki kısma ayrılır. Birincisi, kadılar tarafından tutulan kayıtlardır ki sicillerdeki kayıtların büyük çoğunluğunu bu tür belgeler oluşturmaktadır. İkincisi, bizzat kadıların ortaya çıkarmış olduğu belgeler değil dışarıdan gelen emirler de kayıt altına alınmaktadır. Çünkü kadılar şer'i işlerin dışında bulundukları bölgede yürütme gücünü de ele almıştır (Benzer, 2020: 578).

Osmanlı Devleti'nde yönetimin adalet üzerine kurulu olması uzun süre hüküm sürmesinde en önemli faktörüdür. Kadılıkta bu yönetimi devam ettirerek verilen görevleri titizlikle yerine getirip davaları dikkatli bir şekilde inceleyip makul bir süre içinde ve tarafsız bir şekilde sonuçlandırmakla yükümlüdür. Kadılar adli, idari ve belediyede hüküm sahibi olduklarından birçok konu kayıtlarda bulunmaktadır. Bunların bir kısmı devlet merkezinden gelen emirler diğer bir kısmı da bulundukları kaza içerisindeki meydana gelen olaylardan oluşmaktadır. Bu noktada göze çarpan husus, birbirinden farklı görevlerin sadece bir kişinin sorumluluğun altında olmasıdır.

Tereke kayıtlarında ölen kişilerin geride bıraktıkları miras, mirasçıların isteği üzerine kadı tarafından pay edilir. Kadiya intikal edilen tereke ya varislerin isteği ya da devletin mirasçılığı söz konusu üzerine miras paylaşımında bulunabilir. Bunların dışında mirası pay etmeye hükmü yoktur yasaktır (Çağlar, 2015: 198). Eğer mirasçı fiili ehliyeti yok yahut çocuk ise o zaman kadı yetimin hakkını korumak için kendiliğinden müdahale edip bölebilir (İnalçık, 1953: 52).

a. Kadıların Tayini

Osmanlılarda 'ulema; öğretim (tedris), fetva (iftâ) ve kadılık (yargılama-kazâ) gibi üç alanda oldukça önemli işler üstlenmiştir. İnsanlar arasında çıkan anlaşmazlıkları yoluna sokmak amacıyla şer'iate ve örfe göre hareket eden kadıların tayininde birçok noktaya önem verilmiştir (Uluçerler, 1999: 7).

Kadıların atamasında; erkek olmalı, reşit ve hür olmalı, Müslüman ve adil olmalı, hukuki ehliyet sahibi olmalı, dürüst ve tarafsız olmalı, kör, sağır ve dilsiz olmamalı (Karasu, 2016: 2), fâsık ve günahkâr olmamalı, bi-taraf olmaması önemli faktörlerdir (Uluçerler, 1999:7).

Osmanlı kadısının temel niteleyici özellikleri; doğrudan merkezi otoriteye bağlı olması sebebiyle yerel yöneticilerin etkisinden ve otoritesinde olmaması, yargı yetkisi ile birlikte mülki ve mali konularda da yetkiye sahip olması, bütün kadıların aynı hiyerarşi ve eğitimden geçmiş olmaları ve görev yaptıkları yerlerde görev sürelerinin

kısa süre ile sınırlandırılmış olması ve ulema sınıfından olmasıdır (Bozatay ve Demir, 2014: 80-81).

Kadının azledilmesine neden olacak hususlar ise aklını ve temyiz kabiliyetini yitirmesi, görevini kötüye kullanıp rüşvet yemesi, imanını kaybetmesi, yolsuzluğunun anlaşılması bunlardan birinin gerçekleşmesi yeterli sebep olarak görülmektedir (Uluerler, 1999: 8). Kadının bilgisizliği anlaşılır yahut kendisi açıklar ise bu da azledilmesi için yeterlidir.

XV. yüzyıldan XVI. yüzyılın yarısına kadar bütün kadıların tayin yetkisi Rumeli ve Anadolu Kazaskerine aitti. XVI. yüzyılın yarısından sonra ‘mevali’ olarak adlandırılan büyük kadıların tayin yetkisi Şeyhü’l-İslamlara verildi, diğer kadıların da tayin yetkisi yine Kazaskerlere bırakılmış. Kazaskerler kendi yetkilerinde bulunan kadılıkların tayini için ‘akdiye defteri’ veya ‘ruzmançe’ denen hususi defter tutuluyordu. Sonradan tüm ilmiye sınıfındaki tayin değişikliklerinin yer aldığı ‘tarik defterleri’ tutulmaya başlandı. Kadılar padişah beratıyla tayin edilmekteydi. İlmiye mesleğine mensup olanların tayin yetkisi gibi nakil ve görevden alınma işlemleri de Anadolu ve Rumeli Kazaskerlikleri dairelerinde görülürdü. Kadı mesleğe girmek için mutlaka bu dairelerden birine girmeliydi. Eğer bir kadı bu dairelere kayıt olup ruzmançe defterine kayıt olmamışsa elindeki berat iptal edilirdi (Bazna, 2013: 5-6).

XVI. yüzyıldan itibaren kadılara verilen eğitim seviyesinin düşmesi kalitesiz kadıların yetişmesine sebep olmuştur. XVII. yüzyıldan sonra kadılar işlerine gereken önemi vermeyip sürekli kendi yerlerine naiplerini göndermişler. İlmiye sınıfı arasındaki rütbelere kanuna uygun kişilerin gelmesiyle yolsuzluğa neden olmasına sebebiyet vermiştir. Toplumdaki huzursuzluk artmasıyla devlete olan güven azalmıştır (Ünal, 1997: 241).

b. Kadıların Görev ve Yetkileri

Kadıların en önemli görevi davalara bakmak ve uyuşmazlıkları çözüp, bulundukları bölgede merkez adına idari ve hukuki uygulamalarda bulunmaktır. Kadının hükmü olmadan kimse cezalandırılamaz. Her türlü alacak, borç, miras gibi anlaşmazlıklar kadılar tarafından hükme bağlanır. Vakıfların denetlenmesi, görevlilerin tayini yahut görevine son verilmesi de kadının yetkisindedir (Karlangıç, 2007: 6).

Kadılar, yargı görevinin dışında hem şer’i hem de örfi davalara bakmakla yükümlüdür. Aynı zamanda hükümet tarafından kendisine verilen emirleri de uygulamak zorundadır. Kadılar ve naipleri yapmış oldukları bütün işlemleri, görmüş olduğu her türlü dava neticesi hükmünü, şer’iyye sicili defterlerin varaklarına kaydederlerdi. Daha sonra bu varaklar önce konuya göre sonra da tarihi sıraya göre

sıralanıp ciltlenir uygun bir mekân olan cami dolaplarında yahut kadının kendi evinde saklanırdı (İstekli, 2005: 11).

Bulunduğu kazanın belediye hizmetlerinin işlenişinden sorumlu en üst amiridir. İdari, beledi, halkın güvenliği, sosyal ihtiyaçları gibi tüm konulardan sorumluluğu altındadır. Belediye hizmet eden kişilerin denetimi ve esnafın satmış olduğu her türlü malların denetimini yapıp fiyatlandırma yetkisi de kadıya aittir (Ünal, 1997: 237).

Özetle kadıların görev ve yetkileri şunlardır. Halkın davalarına bakmak, sorumlu oldukları bölgedeki her türlü hukuki davaları deftere kaydetmek, vakıfların işlenişlerini gözetmek, alım- satım işlerine bakmak, nikâh ve boşanma gibi aile hukukunu ilgilendiren davalara bakmak, devlet görevlilerinin işlerini denetlemek, esnafı denetleyip narhı belirlemek, askeri denetimi inceleyip gerekli teminleri yapmaktır (Atayoğlu, 2017: 6).

Kadıların bu kadar geniş yetki ve sorumlulukları sadece tayin oldukları bölge için geçerlidir. Kadılar, başka kadıların sorumluluğu altındaki olaylara ve davalara müdahale edemezler ve kendi kazaları dışındaki kişilerin davalarını da kabul edemezler (Küçüköğlu, 2015: 7). Her kadı kendi görevinde bulunduğu yer içinde yetki sahibidir.

Duruşmalarda hazır vaziyette bulunan doğruluklarına ve dürüstlüklerine inanılmış saygın kişilerden oluşan ‘Şühudül’l-hâl’ heyeti mevcuttur. Birkaç kişiden oluşan bu heyet kadının vermiş olduğu kararların kanuna uygun olup olmadığını gözlemler. Bu gözlemlenmenin sebebi şudur ki kadılar her ne kadar şer’i ve örfi hukuka hâkim olsalar da mahalli örf ve adetlere yabancı olduklarından bazen kararsızlık yaşayabilmektedirler. Bu gibi durumlarda Şühudül’l-hâl’e danışıp görüş alırlar (Ünal 1997: 239).

Kadının yargısını sadece ve sadece divân-ı hümayun bozabilir. Bu sebepten kadının vermiş olduğu kararı kabul etmeyip itiraz edenler divân’a başvurur (Ünal, 1997: 239).

c. Kadıların Görev Süreleri ve Dereceleri

Dereceleri bakımından kadılar Mevleviyet ve Kuzat (Kazâ) kadılıkları olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Muzaffarova, 2012: 8). *Mevleviyet*, kadılık makamının en üst mertebesidir. Osmanlı Devleti’nin özellikle sınırlarının gelişmesiyle sayıları artmıştır. Mevleviyet kadılarının görev süreleri kesin bilgi olmamakla birlikte en çok söylenen bir yıl olduğudur (Unan, 2004: 467). *Kaza kadıları*, kazaskerlere bağlı olup kazanın askerî işlerinin dışındaki diğer alanlarla olan işlerle ilgilenirdi (Uygun, 2014: 8). Kazâ kadılıkları kendi içinde derecelere ayrılmakta. Atandıkları yerde halkla içli dışlı olmamaları için aynı yerde kısa süreli görev verilip sık sıkta başka yerlere gönderilmişlerdir (Küçüköğlu, 2015:6).

Osmanlı Devlet’inde kadıların başlangıçta görev süreleri sınırlı olmazken daha sonrasında sınırlandırılmıştır. Görev süresinin kısa tutulmasının amacı, halkla yakın ilişki içinde olmaması ve aradaki resmiyetin bozulmamasıdır. Bu sebeple büyük kadılar genellikle bir yıl, kaza kadıları ise yirmi ay süreyle sınırlandırılmıştır (Uzunçarşılı, 1988: 94).

4.2.2. Naib

Sözlükte ‘birini temsil etmek, birine vekâlet vermek’ manasına gelip nevb (niyabe) kökünden türeyip, fıkıh terimi olarak da ‘bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse’ demektir (Avcı, 2006: 311).

Kadı sicilleri, kadı divanı, mahkeme kayıtları, sicillât-ı şer‘iyye ve yaygın kullanımı ile şer‘iyye sicilleri denilen bu defterler kadı yahut naibi tarafından tutulmakta ve çeşitli türden belgeleri içermektedir (Uğur, 2010: 8).

Kadı naibi, kadıların gitmedikleri yerlere gönderdikleri vekiller için kullanılan bir tabirdir. Bu kadı naibleri, kadılığa ait işleri görürler ve topladıkları paralardan hem kendine hem de vekili oldukları kadılara hisse verirler (Pakalın, 1993b: 126). Haliyle kadılar görevlendirildikleri yerlere bazen kendileri gitmeyerek, adlarına karar yetkisi bulunan naiblerini göndermektedirler.

Naibler medrese eğitimi alarak bilhassa fıkıh alanında kendi kaza dairesinde uyuşmazlıkları çözebilecek derecede tahsil görmüş ilmiye mesleği mensubu kimselerdir. İlk zamanlarda değerli ve namuslu kişilerden seçilen naibler sonraları bu hassasiyet yitirilmiştir (Pakalın, 1993b: 645).

Osmanlı adli teşkilatında kadı vekili olan naib kadı tarafından belirlenir (İpşirli, 2006: 313). Almış oldukları ücret kadıların yardımcısı olduklarından kadılara oranla düşük olduğunu söylemek yersiz olmaz.

4.2.3. Kassam

Sözlükte ‘bölmek, taksim eden, bölüştüren’ anlamına gelmektedir (Öztürk, 2001: 579). Lügattaki manası varisler arasında mirası taksim eden ve küçüklerin hakkını koruyan şeriat memurudur (Devellioğlu, 2012: 759).

Vefat etmiş bir kişinin terekesini mirasçıları arasında taksim eden memura verilen isimdir (Küçüköğlu, 2015: 8). Kazaî ve idarî yetkisi olan kadılar, ölen kişilerin gerekli durumlarında geride bıraktıkları mal varlıklarına el koyarlardı. Şer‘i hüküm ve esasları çerçevesinde varisleri varsa miras paylaşımı yapıp mirasçıların haklarına düşenleri verirler varisleri yoksa ise Beytülmal kalan mirası alırlardı. Kadıların emirleri altında

bulunan kassam adı verilen görevliler aracılığıyla kendilerine geçen muhallefatı bütün ayrıntıları ile ‘kassam defterleri’, ‘muhallefat defterleri’, ‘metrukât defterleri’ veya diğer adıyla tereke defterlere kaydettirirdi (Öztürk, 1997: 22-23).

Taksim ettikleri tereke üzerinden resm-i kısmet adı altında belirli bir pay almaktadırlar (Barkan, 1966: 2-3).

4.2.4.Kâtib

Sözlükte ketb ‘yazmak’ fiilinden türetilmiş, ‘yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı, bilgili kişi, noter, muharrir’ demektir (Küçükbaşcı, 2002: 49). Kâtibler davaları sicile kayıt eder. Vefat eden kişiyle ilgili tereke defterlerinin sınıflandırılmasında anlattığımız; ölen kişinin tanıtımı, ölen kişinin eşyalarının dökümü, tereke taksiminde yapılan masraflar ile borçları ve mirasçılara ya da beytü’lmala kalan malın belgelerini toplayan ve bu belgelere göre tereke defterine kayıt yapan kişidir. Bir nevi muhasebeci görevindedir. Gelirleri mahkemeye başvuru yapan kişilerden alınan harçlarla sağlanmaktadır (Ertaş ve Şişman, 2013: 200-206).

Devlet yazışmaları kâtiplerin elinden çıktığı ve devletin her türlü sırrına şahit oldukları için kâtiplik mesleğine büyük önem verilmektedir. Bu yüzden Osmanlı Devlet’i ile ilgili işlerin yürütülmesinde hizmet veren kâtiplerin çoğunluğu Türk kökenlidir (Afyoncu ve Ahışalı, 2002: 53).

4.2.5. Dellâl

Bir haberi çarşı pazar gezip halka duyurur ya da satılacak bir malın alım satımında aracılık yapıp pazarlığı sonuca bağlayan kimsedir. Arapça’da delâlet ‘yol gösterme’ kökünden gelen dellâl sözlükte ‘alıcı ile satıcı arasında aracılık yapan kimse’ anlamındadır. Dellâllar devletin resmi statüsünde olup kendilerine söylenen haberleri ve emirleri halka duyururlar. Bu yaptıkları işe karşılık yevmiye hesabıyla ücret verilir (Halaçoğlu, 1994: 145).

4.2.6. Şühüdü’l-Hal

Şühud, kesin bilgi ve haber anlamına gelen ‘şâhid’ kelimesinin çoğuludur. Şâhid, kelimesi kesin bilgi ve haberi ileten kişi demektir. Şühüdü’l-hal ise bulunan durumların şahitleri anlamına gelmektedir (Aslan, 1999: 13).

Osmanlı mahkemesinde davalar görülürken aynı ortamda kadıyla birlikte şühüdü’l-hal heyetinin şahitliğinde dava açık bir şekilde görülür. Kadı şer’i hukukunun yanı sıra örf ve adaleti gözetme fırsatı bulmaktadır (Özaba, 2018: 40).

Şühudü'l-halin en önemli üç işlevleri bulunmaktadır. Birincisi, mahkemenin açık bir şekilde yapıldığını göstermektedir. İkincisi, resmi kaynakların yanında şahitlik yaptıklarından gerektiğinde başvurulacak bilgi kaynakları olmasıdır. Üçüncüsü ise deneyimli, yaşlı ve itibarlı üyeleri aracılığı ile geçmişten gelen 'adet-i kadime'yi temsil etmeleridir. Bu basit bir 'ehl-i vukuf'¹⁴ olmanın üstünde gelenek haline getirilmiş uygulamadır (Taş, 2008: 37-38). Yargılamanın açık bir şekilde ve adaletli olarak yapıldığını gözlemleyen şühudü'l-hal mahkeme defterine isimleri yazılırdı (Aydın, 2003: 343). Her duruşmada aynı kişilerin varlığı zorunlu değildir. Bu kişiler olayların yaşandığı bölgenin tanınmış eşrafından, hatırı sayılır kimselerden oluşturulmuştur (Yerlikaya, 1999: 312).

4.3. Tereke Defterleri ve Sınıflandırılması

Tereke kavramı Arapça 'terk' kökünden türetilmiştir. Geride kalan, geriye bırakılan anlamlarını içermekte olup Osmanlı hukuk sistemine göre ölen kimsenin geride bıraktığı her türlü eşya, toprak, hayvan, mal mülk gibi servetlerden oluşmaktadır. Tereke kayıtlarının yer aldığı defterler muhallefat, metrukât ve kassam gibi isimlerle anılmaktadır (Özcan, 2005: 406-407).

Tereke defterleri, Osmanlı sosyo-ekonomik geçmişinin aydınlatılmasında önemli bir yeri bulunmaktadır. Vefat eden kişilerin geri bıraktıkları menkul ve gayri-menkul her türlü malların ve borç, alacak, vasiyet gibi de tasarruflardan meydana gelen haklarını da ayrıntılı bir şekilde gösteren defterlerdir (Barkan, 1966: 1). Yapılan bu mal tespitinden hemen sonra ölen kişinin mallarından önce teçhiz (ölü için genel olarak yapılan hazırlık) ve tekfin (ölünün yıkandıktan sonra kefenlenmesi) masrafları ödenir, borcu varsa borçları ödenir, eğer mal varlığı borçlarını karşılamıyorsa mirasa hak sahibi olanlara hisseleri oranında pay edilir; bu arada vâkıfa borcu varsa önce vakıf borcu karşılanır. Borcun ödenmesinden sonra vasiyetler yerine getirilip sonrasında kalan mallar mirasçılara verilir (Özcan, 2005: 406). Mirasın varisler arasındaki dağılımı İslam miras hukukuna göre yapılırdı. Tereke defterlerinin Osmanlı toplumu bu denli güçlü temsil edebilmesinin en büyük etkeni, Osmanlı devletinin miras hukukuna göstermiş olduğu hassasiyettir. Tereke defterlerinin zengin içeriğinin olması Osmanlı sosyal tarih araştırmalarında önemli yer tutmaktadır.

Hukuki anlamda tereke, vefat eden kişinin miras yolu ile mirasçılara intikal eden hak ve borçlarıyla hukuki ilişkilerinin bütünüdür. Miras ile tereke

¹⁴ Ehl-i vukuf: Hukukî uyumsuzluk ve ispat konusunun özel ve teknik bilgiyi gerektirmesi durumunda uzmanlığına başvurulacak kişi veya kişiler kastedilir. Bilirkişiyle eş anlamlıdır (Şafak, 1994: 531).

doktrinde yer yer aynı anlama gelecek şekilde kullanılmakla birlikte, eş anlamlı değildir. Miras kavramı, miras bırakanın ölümüyle birlikte gerisinde bıraktığı değerleri ifade edilmek ile birlikte; mirasın intikali, mirasçılara geçişi anlamında kullanıldığı görülmektedir. Tereke, miras kavramına nispeten daha dar kapsamlı ifade edilmektedir. Para ile ölçülebilmesi mümkün olan haklar ve borçlar tereke içerisinde yer almakta iken; parasal değer taşıyıp taşımadığı gözetilmeksizin mirasçılara intikali mümkün olan her türlü unsur miras kavramının kapsamında yer almaktadır. Ölen kişiye ait manevi değer taşıyan eşyalar, maddi değer karşılığı bulunmasa da mirasçılara intikal etmekte iken tereke kapsamında kabul edilmezler (Köseoğlu, 2019: 3-4).

Tereke kayıtları Osmanlı Devleti'nin iktisadi-sosyal tarihine yönelik araştırmalar için son derece zengin kaynak sahibi olmaya fayda sağlar. Sicillerde yer alan tereke kayıtlarında vefat eden kişinin kimliğinin yanında babasının adı, medeni hali, aile durumu, eş ve çocuk sayısı, unvanı, görev ve meslekleri servet dağılımı ve miktarı, menkul ve gayri-menkul mallar, ziynet eşyası, nakit para, cariye ve köleler, mehir ve nafaka gibi birçok konular hakkında oldukça ayrıntılı bilgiler yer almaktadır (Öztürk, 1997: 23-24).

Defterlere geçirilen tereke kayıtları dört kısımdan oluşur:

a. Ölen Kişinin Tanıtımı

Başlık kısmında ölen kişiyi tanıtıcı bilgiler; kimlik bilgisi, unvanı, mesleği, ikamet ettiği ve öldüğü yer, vefat şekli, vefat tarihi gibi bilgilerde bulunur. Aynı zamanda mirasçıların kim veya kimler olduğu belirtilir. Ölen kişinin baba adı da adından sonra gelir. Köle asıllı yahut sonradan Müslüman olmuşsa erkeklerde 'ibn-i Abdullah' kadınlarda 'bint-i Abdullah' olarak yazılmıştır. Bu bilgilerden sonra ölenin yaşadığı mahalle, köy yahut şehir kaydedilir (Kuru, 2006: 16).

Bazı tereke kayıtlarında kişilerin ölüm nedenleri belirtilmekteydi. Daha sonra mirasçıların kimler olduğu özellikle kocası yani sicillerdeki ifadesiyle zevcinden hanımından yani zevcesinden başlanılarak çocuk sayıları ya da kardeş sayılarıyla isim ve akrabalık derecesi belirtilerek terekede defterine yazılırdı. Mirasçıların olmadığı durumlarda ise malları beytü'l-mala yani devlet hazinesine kaldığı için vefat ettiği yerdeki eminin yani şahitlerin ismi de defterde yer alır. Son olarak kişinin öldüğü tarih olarak kabul edilen ya da tekenin tutulduğu tarih belirtilir.

b. Mirasa Konu Olan Eşyanın Dökümü

İkinci kısımda vefat edenin geride bıraktığı malların ayrıntılı bir döküm listesi tutulur. Burada kaydedilen her mal adediyle birlikte kıymeti kadı tarafından not alınır. Gayrimenkuller, menkuller, köleler, ticari alım-satım, üretim-yatırım araçları, ev

eşyaları, mutfak eşyaları, kişisel eşyalar, kitaplar, alacaklar, nakit paraları ve sahip oldukları her şey miktarlarıyla ve değerleriyle birlikte kaydedilmiştir (Soyalp, 2019: 10).

Vefat eden kişilerin mallarının sayımı bu işlerde bilgi sahibi olan kassam önünde yapılır ve bilirkşi (ehl-i hibre) veya dellallar aracılığıyla değerleri belirlenerek muhallefat listeleri düzenlenirdi. Tüm mallar dellallar vasıtasıyla açık artırmaya çıkartılır veya belirli kişiler tarafından varislerin huzurunda o dönemin ekonomik duruma göre değeri belirlenir ve her bir malın değeri altına yazılır (Barkan, 1966: 2). Bu sistemle malların değerlerinin olduğundan daha yüksek gösterilerek fazla vergi alınmaya çalışmasının önüne geçilmiş, böylelikle varislerin maddi zarara uğraması önlenmiştir.

Tüm bu malların kaydından sonra en son terekenin toplam miktarı “Cem’an Yekün” e yazılırdı.

c. Taksimde Yapılan Masraflar ve Borçlar

Üçüncü kısımda teçhiz, tekfin, ıskat, ıtam-ı fukara, resmi kısmet ve diğer işlemler için yapılan masraflarla borçlar sıralanır. Varsa vefat eden kişinin mehr-i muaccel, mehr-i müeccel¹⁵ ve nafaka borçları terekelere özellikle bunlara önem verilip kaydedilir (Soyalp, 2019: 10).

Terekenin tespitiyle birlikte malların toplam tutar anlamına gelen cem’an yekün ifadesi yazıldıktan sonra ayrı bir bölüm halinde ölen kişinin cenaze masrafları teçhiz ve tekfin ibaresiyle birlikte diğer cenaze masrafları yazılır (İnalcık, 1953: 54).

Vefat eden kişinin cenaze masraflarıyla birlikte borçları açıkça belirtilmiştir. Bu borçların kime ait olduğu ve miktarı terekede yer almaktadır. Vefat eden kişi evli ve karısına mehir borcu varsa öncelikle bu borç yazılır daha sonra şahıslara olan borcu belirtilir. Vefat eden kişinin borçlarının ödenmesinden sonra vasiyetleri yerine getirilir. İslam hukukunda mirasçıları belli olan bir kimse malının ancak 1/3’ünü vasiyet edebilir. Fakat başka mirasçısı olmayan hallerde malın tamamını vasiyet edebilir. Annesinin karnında olup henüz doğmamış çocuğa, cariyeye ve köle de mirastan pay hakkına sahiptir (Barkan, 1966: 19). Aynı zamanda tereke taksiminden doğan Resm-i Kısmet¹⁶, Kassamiye¹⁷, Dellaliye¹⁸ gibi her tür harç ve resimlerin hepsi tek tek buraya kaydedilir (Kuru, 2006: 17). Bunları aşağıda detaylı açıklayacağız.

¹⁵ Mehrin tamamı nikâh anında ödenebileceği gibi tamamının veya bir kısmının ödenmesi daha sonraya da bırakılabilir. Bir kısmının peşin (*mehr-i muaccel*), kalanının daha sonra (*mehr-i müeccel*) ödenmesi (Aydın, 2003: 390).

¹⁶ *Resm-i Kısmet*: Vefat eden kişilerin mal varlıklarının tahriri ve bu malların varisleri arasında taksimi sebebiyle alınan vergidir (Kuru, 2006: 18).

¹⁷ *Kassamiye*: Osmanlı uygulamasında miras davalarında davayı hükme bağlayan ve terekeyi mirasçılar arasında bölüştüren şer’i memurdur (Öztürk, 2001: 579).

¹⁸ *Dellaliye*: Osmanlılarda bir haberi duyurmakla görevli olan memurdur (Halaçoğlu, 1994: 145).

Gider kalemlerini oluşturan bu bölümün miktarı hesaplanarak mevcut malların toplam değerinden çıkartılıp böylece mirasçılara yahut mirasçısı yoksa Beytü'l-mal a kalacak miktar belli olur. Eğer borçların tamamı servetin toplam değerini geçerse bu durumda kadının emriyle tereke satılır, elde edilen tutar mirasçılar arasında 'Gurema tariki'¹⁹ ile yani nisbi bir paylaşım ile yapılır (Kuru, 2006: 17-18).

İslam Hukukuna göre ölen biri kişinin borçlarının varislerine devredilip devredilmediği hususu tartışma konusu olarak görülse de ölenin borçlarının malvarlığından ödenmesi kabul edilmiştir. Eğer ödenecek borcu mal varlığından fazla ise o zaman mirasçılar vefat edenin borcundan sorumlu tutulmazlar. Osmanlı'da bu uygulamayı temel almıştır (Gürhan ve Gümüş, 2016: 67).

ç. Mirasçılara ya da Beytü'l-mala Kalan Mal Miktarı

Son bölümde ise mirasçıların her birinin mirastan alması gereken mirastaki hissenin oranı ve hissesine düşen malın nakdi kıymeti belirtilir. Terekelerde vergi kısmı, borcu, cenaze masrafı ve mehir kısmı gibi masraflar çıkarıldıktan sonra kalanlar geriye kalan kısım vârisler arasında paylaştırılırdı ki, buna "Sahhü'l-Baki" denir (Soyalp, 2019: 10).

Vefat eden kişiye ait cenaze masrafları ve her türlü borçları çıkartıldıktan sonra geriye kalan miktar 'Sahhü'l-Baki' ibaresiyle belirtilir. Kadılar, şer'i hüküm ve kaideler çerçevesinde mirasçılar var ise miras bölüşümü yaparak mirasçılar haklarını verir, mirasçılar yok ise Beytülmal hibesine alır (Öztürk, 1997: 22).

Terekede ölen kişinin kimliği açıklandıktan sonra eşinden, çocuklarından, anne-babasından, akrabalarından bahsedilir. Kısacası mirası kimler arasında paylaştırılacaksa o kişilerden bahsedilir. Eğer çocuğu küçükse daha reşit olmamışsa varis tayin edilir. Daha sonra çocuk reşit olduktan sonra mirası verilir. Ölen kişinin mirasçısı yoksa yani kimsesiz biriye mirası Beytülmal(devlet hazinesi)'a intikal edilir. Devlet varisi olmadan ölen kişinin terekesini sahipsiz olarak kabul edip sahip çıkar. Beytülmal aktarılan terekelerde ölen kişi sivil kesimden ise amme beytülmal eminleri, askeri kesimden ise hassa beytülmal eminleri aracılığı ile hazineye aktarılır (Büyükmemiş, 2019: 11).

İslam miras hukuku, kişinin veya ailenin korunmasına yönelik konulara önem vermiştir. En yakın varisten en uzak varise kadar mirasının üçte ikisini koruması şartını koymuş. Yani mirasın üçte birini tasarruf etme hakkını vermiştir. Mirasçılıktan söz edebilmek için bazı şartların var olması gerekir. Hayatta olan bir kişinin malına mirasçı

¹⁹Borçlu, hasım, alacaklı (Mutçalı 1995: 624).

olunmaz ancak kişiden uzun süre haber alınmıyorsa o zaman mahkeme kararıyla vefat kararı verilmesiyle miras bölüşümü yapılır. Anne karnındaki doğmamış çocuğun miras payı alınır. Sağ doğması halinde mirasa hak kazanır ölü doğduğu takdirde yok sayılır ve miras tekrardan pay edilir. Miras engelinin bulunmaması gerekir. Varislerin hak sahibi olacakları kişiyi öldürmeleri varis engeline sebep olur. Ölenin veya mirasçının gayrimüslim olması, zinayla doğan çocuğun babaya verilmemesi ve kölelikte miras engelleri arasındadır (Aktan, 2005: 144).

4.4. Terekeler Üzerinden Alınan Vergiler

Kadınların belirli bir maaşları olmadığından dolayı rüşvet yemeye başlayınca Yıldırım Bayezid kadınların gelirlerinde düzenleme yaparak mahkemeye gelen davalardan alınan resimlerin kadınlara bağlanmasını sağlamıştır (Uzunçarşılı, 1988: 84).

Kadınlar bakmış oldukları davalardan çeşitli gelirler almışlardır. Bu gelirlerin içerisinde miras davalarından aldıkları vergilerde bulunmaktadır. Kişilerin terekeleri üzerinden almış oldukları bu vergilerin belirli bir kısmı resim olarak bir kısmı da yapılan hizmet bedeli alınırđı (Barkan, 1966: 3).

a. *Resm-i Kısmet*

Resm-i Kısmet, kadınların mahkemeye intikal eden davalardan aldıkları ve vefat eden kişilerin mal varlıklarının deftere kaydedilmesi ve bu malların mirasçıları arasında taksim edilmesinden alınan vergidir. Bu vergiler kadınların gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır (Kuru, 2006: 18).

Resm-i Kısmet tarifesi Yıldırım Bayezid döneminden itibaren bir düzene bağlanarak terekeler üzerinden yüzde 1,5 ve yüzde 2 olarak belirlenmiş fakat bu düzen devam ettirilmemiştir (Kuru, 2006: 18). İncelenen defterde Resm-i Kısmet oranı bazı terekelerde yüksek bazı terekelerde düşük alındığıdır. Böyle yüksek oranların yanında bazı terekelerden Resm-i Kısmet'in hiş alınmadığı görölmektedir. Örneklendirecek olursak incelenen 001 nolu Üsküdar şeriyye sicilindeki Elvan b. Ömer²⁰'in terekesindeki resmi kısmet oranı 6 iken Dimitri b. İstefan²¹'in terekesinde 140 akçedir. Kişilerin terekelerinin toplam bedelleriyle alınan resmi kısmet oranları genellikle doğru orantılıdır. Terekesi yüksek olanlarda resmi kısmet oranı yüksek terekesi düşük olanlarda resmi kısmet oranı düşük alındığını görmekteyiz. Bazı terekelerde terekelerin toplam bedeli düşük yahut yüksek olanlardan resmi kısmet oranı alınmadığını da görmekteyiz.

²⁰ 437[74a-1]/1/1,266

²¹ 429[72a-2]/1/1,259

b. Diğer Vergiler

Tereke kayıtlarının önemli bir bölümünü de minhe'l- ihracat başlığı altındaki vergiler oluşturmaktadır. Bu bölümde genel olarak; teçhiz ve tekfin, dellaliye, hammaliye adı altında vergiler kaydedilmiştir. Bu belirtilen bazı vergilerin dışında kişilerin borçları da yer almaktadır. Kadın terekelerinde teçhiz ve tekfin masraflarına pek rastlanılmamıştır. Bunun nedeni de İslam hukukunda ölen kadının bu teçhiz ve tekfin masraflarının bedelini kocasının karşılaması uygun görülmüştür (Bozkurt, 2013: 203).

4.5. Tereke Üzerindeki Haklar

Osmanlı Devleti'nde her konuda olduğu gibi miras davalarının görüldüğü ve miras paylaşımının yapıldığı mahkemelerde de şer'i hukuk kuralları uygulanmaktadır. İslam miras hukukunda kişi öldüğünde mal varlığı sona erse de bazı zaruri ihtiyaçların yerine getirilmesi gerekir.

Vefat eden kişinin geride bıraktığı mallar varisler arasında paylaşmadan önce yapılması gereken bazı işlemler vardır. Bunlar; teçhiz ve tekfin masraflarının giderilmesi, vefat eden kişinin borçlarının giderilmesi, vefat eden kişinin vasiyetlerinin yerine getirilmesi ve tüm bu işlemlerden sonra kalan terekenin varisler arasında paylaşılması gerekir. (Gündüz, 2019: 31).

a. Teçhiz ve Tekfin

Tereke dökümü yapılan kişinin terekesinden en başta defin ve kefen masrafı çıkartılır. Bu masraflar dini ölçülere uygun israf ve cimrilikten uzak durulup ölçülü bir şekilde yapılır. Ölen kişi kadınsa ne kadar zengin olursa olsun cenaze masrafları kocasına aittir. Vefat edenin kalan malı yapılan bu masrafları yerine getirecek kadar yeterli değilse masraflar vefat edenin nafakasını yerine getirmekle yükümlü olan akrabaları tarafından karşılanır. Bu kişilerde fakir olursa yahut hayatta değilse masraflar Beytülmal tarafından temin edilmektedir (Döndüren, 1983: 428).

b. Kaza-ı Düyun (Borçların Ödenmesi)

Vefat eden kişinin cenaze masraflarının giderilmesinden sonra borçlar terekesinden ödenmektedir. İki tür borç vardır. Bunlardan ilki kişinin dinen yükümlü olduğu zekât, kefare, adak gibi Allah'a karşı olan borçlardır. Bu tür borçlar kişinin ölümüyle birlikte terekesinden düşer fakat ölen vasiyet etmişse bunlar terekenin 1/3'ünden ödenir (Barkan, 1996: 19). İkincisi ise kişilere olan borçlarıdır. Vefat eden sağ olduğu zamanda söylemiş veya mahkeme tarafından delillerle ispat edilmişse terekeden ödenir. Vefat eden kişinin borçları bırakmış olduğu mirastan çok olursa ve

borçların tamamı karşılanmıyorsa tereke satışa çıkarılarak bedeli alacaklılar arasında bölüştürülür herkesin alacağı ile uyumlu bir şekilde dağıtılır (Altuntaş, 2004: 22).

Borcun terekeden fazla olduğu durum karşısında varisler terekeden hak isteme talebinde bulunamazlar.

c. Vasiyetlerin Yerine Getirilmesi

Vasiyet ‘birleştirmek, bağlamak, önermek’ anlamlarını içermekte olup, fıkıhta kişinin malını ölüm sonrasına bağlayarak bir şahsa veya hayır cihetine teberru yoluyla mülk olarak vermesidir (Arı, 2012: 552).

Vasiyetin geçerli olabilmesi için; vefat eden kişinin vasiyete konu olabilecek bir mülkünün olması gerekmekte olup kişinin borcu terekeden daha fazla olmamalıdır (Şentürk ve Yazıcı, 2019: 422-423). Yapılan vasiyet tüm terekenin ancak 1/3 ünden fazla olmamalıdır ve vefat eden kişinin varisi olan kişilere vasiyet yapılmaz varisi olmayan kişiler malının tümünü vasiyet edebilir. Annenin karnında olan çocuk için aynı zamanda köle ve cariyelere de vasiyet yapılabilir. Farklı dine mensup bir kişiye de vasiyet edilebilmektedir. Cenaze masraflarının giderilmesi, alacakların tasfiyesi, vasiyetlerin yerine getirilmesi ve geride kalan küçük yaştaki çocukların haklarının korunması için vefat eden kişi sağlığında bir vasi tayin etmemişse kadı tarafından bir vasi tayini edilir (Gündüz, 2019: 33).

ç. Kalan Terekenin Varislere Taksimi

Vefat eden kişinin teçhiz ve tekfin masrafları, borçların dağıtımı, vasiyetlerin yerine getirilmesi işleminden sonra geriye kalan terekenin varisler arasında paylaşımı yapılır. Vefat eden kişinin yasal mirasçısı olanlar, ölüm anından itibaren devredilmesi mümkün olan bütün mallar üzerinde hak sahibi olmuşlardır. Miras bırakan hiçbir varisini mirastan mahrum edemeyeceği gibi, varislerde mirası reddedemezlerdi (Kuru, 2006: 28).

4.6. Terekede Hak Sahibi Olanların Sınıflandırılması

Öncelikle teçhiz-tekfin masrafları giderilir daha sonra borçlar ödenir ve vasiyetler yerine getirilip en son tereke varisler arasında paylaşılır. Bu terekenin taksimi İslam miras hukukunun ön gördüğü şekilde sırayla yapılır. Bunlar:

a. Belli Hissesi Olan Hısımlar (Ashâbu'l Ferâiz)

Birinci derecede mirasçıları ifade etmektedir. Birinci derecedeki mirasçılar hisselerini aldıktan sonra bir şey kalırsa o zaman ikinci derecedeki mirasçılar hisselerini alır. Ashâbu'l Ferâiz sayısı sebebi ve nesebi olmak üzere toplam on ikidir. Bunlar ikisi sebebi olanlar; karı (zevce), koca (zevc)'dır. Diğer on kişi ise nesebidir; baba (eb),

babanın babası (cedd-i sahih), baba ayrı yani anne bir kardeş (ah li-üm), anne (üm), annenin annesi yahut babanın babası (cedd-i sahiha), öz kız (bint, sulbiyye), oğlun kızı (bintü'l- ibn), anne-baba bir kız kardeşler (uht lehuma), baba bir kız kardeşler (uht li-eb), anne bir kız kardeşler (uht li-üm)'dir (Öztürk, 1995: 98).

Nesebi olarak akraba olan mirasçılardan ilk onu içerisinde yedisinin kadın olması dikkat çekmektedir. Ömer Lütfi Barkan Birinci derecede mirasa hak sahibi olanlar içinde kadınların fazla olmasını İslam dininden önce Arap coğrafyasında kadınlara miras verilmemesine karşı bir tepki olarak görmektedir. Kadın mirasçıların haklarını Kur'an ve sünnet emirleriyle garanti altına almak istenmesinden ileri geldiğini belirtir (Barkan, 1966: 20).

b. Nesebi Bakımından Asabe²² Olan Hısımlar (Asabe-i Nesebiye)

Vefat edene erkek tarafından bağlanan erkekler mirastan hisselerini alırlar. Birinci dereceden fariza sahipleri²³ hisselerini aldıktan sonra terekede bir şey kalmışsa mirastan hisse alır eğer birinci dereceden kimse yoksa o zaman mirasın tamamı alabilmektedir.

Asabe-i nesebiye üç kısma ayrılmaktadır.

• *Bi nefsih-i asabe*: Vefat eden ile aralarına kadın dâhil olmayan erkek hısımlarımdan oluşmaktadır. Bunlar: a) oğullar, oğulların oğulları, b) baba ve babanın babası, c) ana-baba bir veya baba bir erkek kardeşler ve bu kardeşlerin oğulları, d) ölünün ana-baba bir veya baba bir amcaları ve bunların oğulları.

Bu dört sınıftan her zaman bir önceki olan mirastan pay alır. Yani oğul varken oğlunun oğlu, baba varken babanın babası sâkıt²⁴ olur (Barkan, 1966: 21).

• *Bi- gayrihi asabe*: Fariza sahiplerinden oldukları takdirde tek başlarına ve birden fazla iseler mirası ikili-birli paylaşan mirasçılardır. Bunlar: a) oğul ile kızlar, b) oğlunun oğlu ile birlikte kızlar, c) ana-baba bir erkek kardeşle birlikte ana-baba bir kız kardeşler, d) baba bir erkek kardeşle baba bir kız kardeşler (Barkan, 1966: 22).

• *Ma' gayrihi asabe*: Sadece kız kardeşlerden oluşur. Ana-baba bir yahut baba bir kız kardeşler kızlar ya da oğul kızları (Öztürk, 1995: 99).

Azad Sebebiyle Asabe Olanlar (Asabe-i Sebebiye): Azad edilen köle ya da cariye ölen kişiyle kan bağı bulunmadığı halde azad eden eski sahibinin mirasçısı olur (Özdeğer, 1988: 14).

²² *Asabe*: Ashab-ı feraizden mütebaki terekeyi ve ashab-ı feraiz olmayınca bütün terekeyi alan verese hakkında kullanılan tabirdir. (Pakalın, 1993a: 92).

²³ *Farıza*: 1. farz, Allah'ın emri. 2. lazım, vacip, gerek. 3. Borç, vazife. 4. Mirasçılardan her birine şer'an düşen hisse, pay. (Devellioğlu, 2012: 367).

²⁴ *Sâkıt*: Düşen, düşücü, düşmüş. (Devellioğlu, 2012: 1353).

c. Red Yoluyla Mirasçı Olan Ashâb-ı Ferâiz

Miras paylaşımında geride yalnızca ashab-ı feraiz türü mirasçı yani birinci ve ikinci dereceden mirasçıların belirli hisselerini aldıktan sonra geride hâlâ mal kaldığı takdirde, kalan malın nesebi ashab-ı feraize hisseleri oranında tekrar vermeye red denir (Arı, 2018: 66).

Ashâb-i Ferâiz ve Asabe Dışında Kalmış Bayan ve Bayan Vasıtasıyla Bağlanan Erkek Akrabalar (Zevi'l- Erhâm): Zevi'l- erham, vefat edenin kan hısımları demektir. Kişinin ashab-ı feraizden, asabe-i nesebiye ve asabe-i sebebiye mirasçılar dışındaki akrabalık bağı bulunan mirasçılardır. Bunlar, vefat edenin kızlarının çocukları, oğlun kızlarının çocuklarına, ananın babasının anasına ve büyük babalara, kız kardeşin erkek ve kız çocuklarına, erkek kardeşin kızları ve bunların çocuklarına, halalara, ana bir amcalara, teyzelere, dayılara ve amcakızlarına pay edilmektedir (Döndüren, 1977: 321).

ç. Sözleşmeli Varis (Mevle'l-muvâlât)

Bir kimse diğer bir kişinin kendisine tabiiyetini kabul eder ve onun mevlâsı yani sahibi olur. Bu durumda mevlâ olan, mevlâ olduğu kişinin mirasçısı olur (Barkan, 1966: 23).

d. Nesebi Muristen Başkasına Ağzdan Çıkan Söz Yoluyla Nisbet Olan Yakın (Mukarrum Leh Bi'n-Nesep Alel Gayr)

Ölen kişi hayattayken herhangi biri için 'bu benim kardeşimdir' gibi bir ifade ile açıkça söylerse, bu kişi mirastan pay alabilmektedir (Gündüz, 2019: 39).

e. Kendisine Üçte Birden Fazlası Vasiyet Edilen (Musâ Leh Bima Zade Ale's-Sülü)

Vefat eden kişinin herhangi bir mirasçısı olmadığı takdirde, malın üçte birinden fazlasını ya da tamamını birine vasiyet etmişse bu kişi vasiyet olarak edilen malın üçte birinden fazlasını ya da tamamını alır. Eğer malın hepsi vasiyet edilmişse beytü'l-mâla hiçbir şey kalmaz (Gündüz, 2019: 39).

f. Hazine (Beytü'l-mâl)

Ölen kişinin varisi yoksa miras hazine malı sayılır. Beytûlmâlın terekeye el koyması veraset yolu ile değil sahipsiz olarak ortada kaldığı için zayi yani elde kalan mal niteliğinde olduğundandır (Soyalp, 2019: 21).

Beytûlmâl görevlileri kimsesiz ölen her kişinin terekesine el koyma yetkisine sahip değildir. Beytûlmâl görevlilerinin karışmadığı iki durum vardır. Birincisi, eğer tereke kaydı sırasında vakfa kayıt edilmiş mal varsa, tereke vakıf görevlilerince tutulur. İkincisi ise yeniçerilerdir. İstanbul ve yakın çevrede vefat eden yeniçerilerin terekeleri yeniçeri beytûlmâl emini tarafından teslim alınır. Varisi varsa varislere dağıtılır şayet

yok ise on bin akçeye kadar olanı ocağa kalır, kalan tutar ise hazineye aktırılır (Bilgin ve Bozkurt, 2010: 13).

Vefat eden kişi erkek olması durumunda tereke taksimi şöyle yapılır; karısı varsa $\frac{8}{1}$ oranında, kız çocuk $\frac{5}{1}$ oranında, erkek çocuk ise $\frac{2}{1}$ oranında hisse düşer. Eğer vefat eden kadın ise kocası terekeden $\frac{5}{1}$ oranında, erkek ve kız çocukları yine aynı şekilde erkek $\frac{2}{1}$, kız $\frac{5}{1}$ oranında pay alır. Ölen kişinin varisleri arasında anne ve babası varsa ikisi de $\frac{5}{1}$ oranında, bazı durumlarda ise bu paydan daha az almaktadırlar. Varisler arasında erkek ve kız kardeşlerin aynı anda bulunmasında erkek kardeş kız kardeşe oranla daha az pay alır bu oranlarda $\frac{10}{1}$ ya da $\frac{12}{1}$ 'dir. Varisler arasında çocuk olarak sadece kız çocuğunun bulunması durumunda en yüksek pay kız çocuğuna verilir. Bu oranda terekenin yarısı durumudur (Soyalp, 2019: 22).

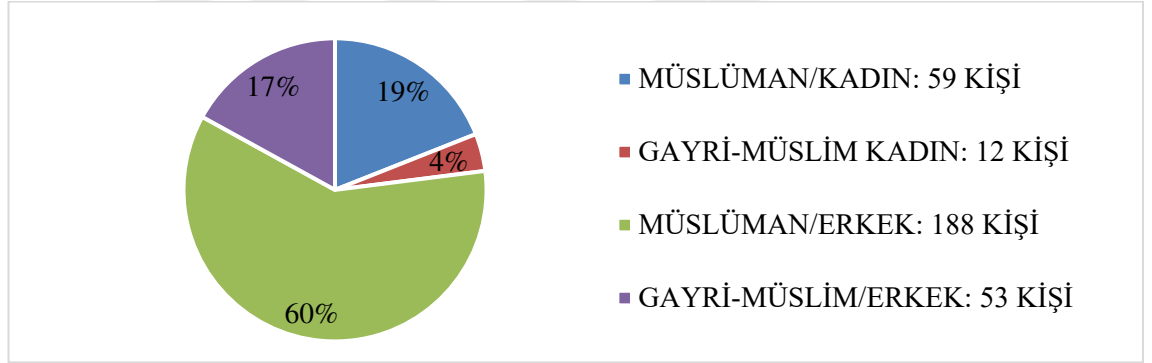

5. ÜSKÜDAR SİCİLLERİNDEKİ TEREKE KAYITLARININ ANALİZİ

Bu bölümde çalışmanın temelini oluşturan Üsküdar şer'iyeye sicillerindeki tereke kayıtları cinsiyet ve dini mensubiyetlerine göre incelenecektir. Ardından kişilerin unvanları ve meslekleri, terekelerinin toplam bedelleri, gayri-menkulleri ve menkulleri başlıklar içerisinde yorumlanarak 1513-1793 yıllarında Üsküdar'ın iktisadi ve sosyal yaşamı değerlendirilmiştir.

5.1. Üsküdar Sicilleri'ndeki Tereke Sahiplerinin Değerlendirilmesi

İncelenen üç yüz on iki tereke kaydının iki yüz kırk biri erkeklere, yetmiş biri ise kadınlara aittir. Bu rakamlardan hareketle çalışmadaki tereke kayıtlarının %77'si erkeklere, %23'ü kadınlara ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu da elde edilen bilgiler sonucunda terekelerin 3/4'ünün erkeklere ait olduğunu göstermektedir.

Şekil 5. Üsküdar terekelerinde kişi dağılımı

Tereke sahipleri dinî aidiyetleri çerçevesinde değerlendirildiğinde ise hem kadınlarda hem erkeklerde Müslümanların ağırlıkta olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna göre; erkeklerin yüz seksen sekizi Müslüman, elli üçü gayri-Müslimdir. Erkek tereke oranına baktığımızda %60'ı Müslüman, %17'si gayri-Müslimdir. Kadın tereke oranına baktığımızda %19'u Müslüman, %4'ü de gayri-Müslimdir.

Müslüman erkeklerin terekelerinin, gayri-Müslim erkek terekelerinin oranı ise %21'dir. Kadın terekelerinden ise elli dokuzu Müslüman kadınlara ait olup on ikisi gayri-Müslim kadınlara ait olduğu tespit edilmiştir. Müslüman kadın terekelerinin, kadın terekeleri içerisinde toplam oranı %83 olup, gayri-Müslim kadın terekelerinin oranı ise %17'dir.

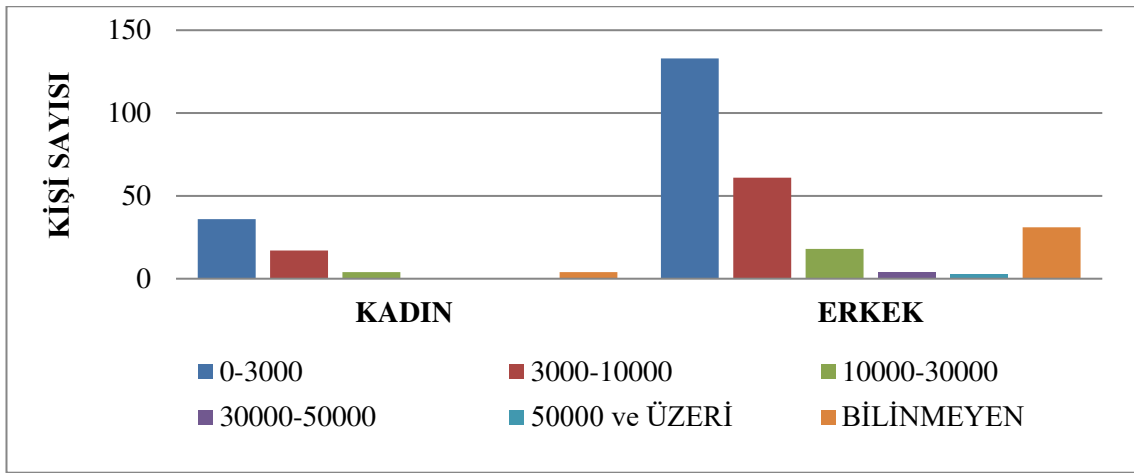
Üsküdar tereke kayıtlarının giriş bölümlerinde kişilerin kimlikleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Osmanlı Devlet’inde kişiler babasının ismiyle birlikte tanınmıştır. Tereke kayıtlarında baba adı Abdullah olan elli altı kişi bulunmaktadır. Bu kişilerden kırk dördü erkek on ikisi kadındır. Literatürde kabul edilen görüş Osmanlı toplumunda baba ismi Abdullah olanların sonradan Müslüman olduğudur. Ömer Lütfi Barkan bu durumda olanları askeri sınıf mensubu olup devşirme olanlar, köle/cariye olup sahibinin dinine geçenler ve kendi hür iradesiyle Müslüman olanlar şeklinde başlıca üç gruba ayırır (Barkan, 1966: 11- 12). Ancak kimin hangi grupta olduğunu anlamak çoğunlukla mümkün değildir. Ayrıca babasının adı Abdullah olarak yazılan kişilerin tümü köle kökenli ya da Müslümanlığı sonradan kabul etmiş kişiler olduklarına kesin gözüyle bakamayız. Müslüman olup Abdullah ismini kullananlarda vardır. İncelenen terekelerde kısaltılarak erkekler için b. Abdullah, kadınlar için bt. Abdullah olarak ifade edilmiştir. Ek 1’ de bu kişileri İslam dinini benimseyen anlamına gelen Mühtedi olarak ifade edilmiştir.

5.2. Tereke Sahiplerinin Servet Dağılımı

İnsanların hayatta iken elde etmiş oldukları servet onların yaşam standardını göstermesi bakımından önemlidir. Tereke defterlerinde yer alan miras dökümleri oluşturan menkul ve gayr-ı menkul malların değerleri görevli memurlar tarafından o zamanki piyasa şartlarına göre belirlendikten sonra tümünün toplamı ‘ceman’ veya ‘yekün’ olarak listenin sonuna yazılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde tereke sahiplerinin servetleri ve bu servetlerin neler olduğu incelenmiştir. Bu serveti meydana getiren mallar; evler, araziler, dam-samanlıklar, ambarlar, şaraphâneler, meyvehâneler, hurdahâneler, dükkânlar, mağazalar, değirmenler, ev eşyaları, mutfak eşyaları, giyim kuşam ve kumaşlar, alet edevat, şahsi eşyalar, silahlar, kitaplar, tarımsal ve hayvansal ürünler ve yiyecekler, temizlik ve hamam eşyaları, aydınlatma ve ısınma aletleri, hayvanlar, hayvan koşum takımları, tarım aletleri, tarımsal ürünler, işlenmiş gıda ürünleri, nakit paralar ve köleler oluşturmuştur.

Tetkiki yapılan vefat eden kişilerin servet miktarlarını altı ana gruba ayırarak değerlendirilmiştir. Öncelikle kadın-erkek sonrasında Müslüman-gayri-Müslim kişilerin servetlerini yorumlanmıştır.

Şekil 6. Üsküdar terekelerinin cinsiyete göre servet miktarları (akçe)

Üsküdar'da cinsiyete göre servet miktarlarına bakıldığında erkeklerin servet miktarlarının kadınlardan fazla olduğu görülmektedir. En düşük servet olarak değerlendirdiğimiz 0-3000 akçe arasında servet bırakanların yüz otuz üçü erkek, otuz altısı kadın; 3000-10000 arasında servet bırakanların altmış biri erkek, on yedisi kadındır. Kadınların en yüksek servet miktarları 10000- 30000 arası olup dört kadına aittir. Erkeklerde ise 10000- 30000 akçe arası on sekiz kişiye aittir. Erkeklerde en yüksek servet miktarı olan 50000 ve üzeri akçeye sahip üç kişi, ardından 30000- 50000 arası dört kişi bulunmaktadır. Kadın ve erkekleri genel olarak değerlendirdiğimizde servet miktarı 0-3000 akçe arasında olanların yüz altmış dokuz kişiyle en fazla, ardından 3000- 10000 akçe arasında yetmiş sekiz kişi olduğunu görmekteyiz. Sayısal verilerden açıkça anlaşılacağı üzere kadınların servetleri erkeklerin servetlerinden azdır.

Osmanlı toplumunda egemenliğin erkek odaklı olması, üretim ve evin geçiminin sorumluluğu ve hâkimiyetinin erkekte olmasının sebebiyle erkek servetlerinin kadın servetlerinden yüksek olmasının en önemli sonucudur. Bunun dışında kadınların mallarının yahut servet biriktirme hakkına sahip olmadığını söylemek tablodaki verilere göre yanlış olur. İslam hukukunda reşit ve doğruyu yanlış ayırt edebilecek kadın kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan, malları üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahiptir. Evlilik kadının bu hakkına engel değildir. Kadın kocasının rızasını almadan malları üzerinde istediği gibi tasarruf edebilir. Kadın mallarını kendisi idare edebileceği gibi, bunu kocasına yahut bir başkasına da bırakabilir (Cin, 1974: 192-193). Kadınlarında mal varlıkları kendi ekonomik durumlarına göre erkeklere kıyasla daha az mal varlığına sahiptir. Kadın ve erkek terekelerinde dikkatimizi çeken hususlardan birisi mal varlıklarına hisse oranında sahip oldukları da görülmektedir.

Mal varlıkları yüksek olan kadınlarda bulunmaktadır. Emine bt. Mehmed²⁵ 22683 akçeyle kadınların içerisinde en yüksek servete sahiptir. Terekesine baktığımızda öne çıkanlar der hisse Ahmed b. (...) an bahâ-yı ganem ve gulâm 10000 akçe olarak belirtilip okunamamış ama hisse olarak sahip olduğu malının olduğunu anlıyoruz. Aynı zamanda koyunları ve kölesi olduğunu gayri-menkul olarak oda ve samanlık damının varlığını görmekteyiz. Ardından Gülbahar²⁶ 20209 akçeyle ikinci sırayı almaktadır. Gülbahar’ında terekesinde öne çıkan malları altın küpe ve hane ma’a daireye sahip olmasıdır. Üçüncü sırayı Eslime bt. Süleyman²⁷ 17080 akçeyle almaktadır. 776 nakit akçesi, köle ve altı kulu bulunmaktadır. Genel olarak değerlendirirsek kadınların mal varlıklarının çoğunluğunu ev eşyaları, mutfak eşyaları ve giyim eşyaları oluşturmaktadır. Bunların dışında bazı kayıtlarda nakit akçe, hayvan, bağ ve dam çok az kişide de hurdahane ve tarımsal ürünler terekelerinde görülmektedir.

Erkeklerin mal varlıkları kadınlara göre daha yüksek olmasının sebebi erkeklerin çalışıyor olmasıdır. Fakat Osmanlı toplumunda kimsenin aşırı zenginleşmesine izin verilmediği burada dikkate alınmalıdır. Osmanlı Devlet’i XVIII. yüzyılın sonlarına kadar oluşturmak istedikleri ekonomik kaynakları olabildiğince eşit bölüştürmeye çalışmakta. Esas hedefleri bütün tabii ve beşeri kaynakların işletilmesi ile sağlanacak herkesin faydalanmasıdır. Onun için eşitliğin bozulup bir grubun zenginleşmesi istenmezdi (Genç, 2014: 16). Tereke kayıtlarında en yüksek servete sahip olan 101890 akçeyle Margarid zimmi²⁸, ardından 8874 akçeyle Müteveffa Mehmed²⁹ ve 50650 akçeyle Dimitri Kapşal³⁰ bulunmaktadır. Bu kişilerin terekelerinde önemli diyebileceğimiz bağ ve evleri vardır.

²⁵ 546[69ab-1]/2/2,286

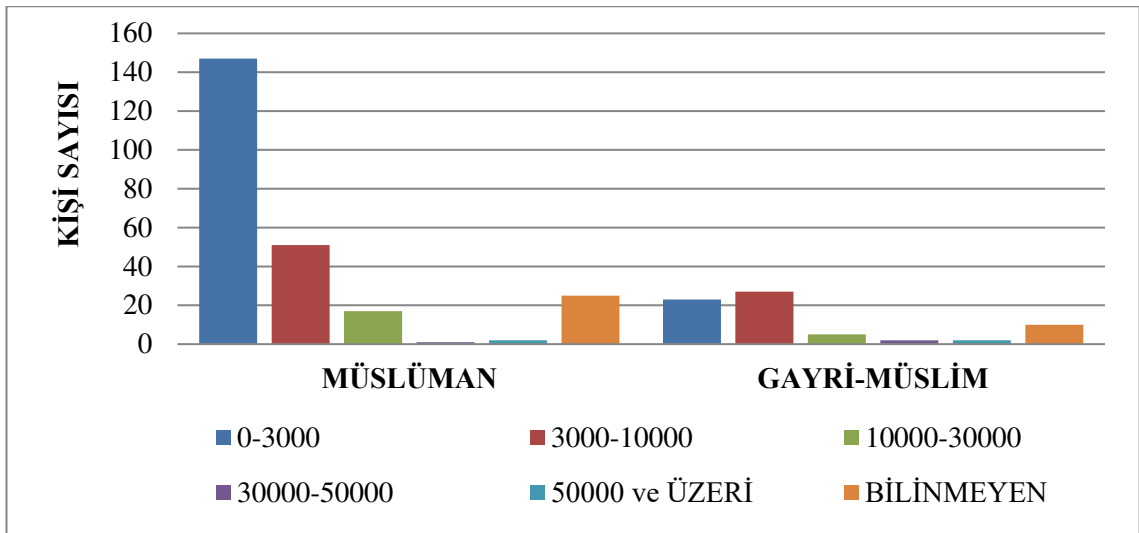
²⁶ 1007[96b-2]/7/26,451

²⁷ 544[69a-2]/2/2,929

²⁸ 88[25b-1]/68/396,103

²⁹ 276[73a-1]/68/396,246

³⁰ 927[87b-2]/7/26,410

Şekil 7. Üsküdar terekelerinin dini mensubiyete göre servet miktarları (akçe)

Şekil 7’den hareketle 0-3000 akçe arasında serveti olan yüz kırk yedi Müslüman, yirmi yedi gayri-Müslim; 3000-10000 akçe arası elli bir Müslüman, yirmi yedi gayri-Müslim; 10000-30000 akçe arası on yedi Müslüman, beş gayri-Müslim vardır. En yüksek servet aralığı 30000 ve üzeri akçe değerlerine gayri-Müslimler de dört, Müslümanlarda üç kişi yani sadece yedi kişi sahiptir. Bu kişiler Müteveffa Mehmed³¹, Müteveffa İbrahim Beşe³², Davud³³, Margarid zimmi³⁴, Salomon Yahudi³⁵, Dimitri Kapşal³⁶ ve Manol v. Nikola³⁷.

Gayri-Müslimlerin toplam servet miktarı Müslümanların toplam servet miktarları oranlarından daha yüksektir. Müslümanların 0-3000 akçe arası yüz kırk yedi kişi, 3000 ve üzeri servete sahip yetmiş bir kişi varken gayri-Müslimlerde 0-3000 akçe arası yirmi üç kişi, 3000 ve üzeri servete sahip otuz altı kişi vardır.

Araştırması yapılan Üsküdar tereke kayıtlarında elli dokuzu Müslüman, on ikisi gayri-Müslim olmak üzere toplam yetmiş bir kadın vardır. Tereke kayıtlarından hareketle oluşturulan Ek 1’ de kadınların terekelerinde genel anlamda var olanlardan bahsedecek olursak. Gayri-Müslim kadın terekelerinde hayvan varlığı yok denecek kadar az görülmektedir. Gayri-menkullerin içerisinde değerlendirmeye aldığımız bağ ve ev ya tamamen ya da hisse oranında toplam altı gayri-Müslim kadının terekesinde bulunmaktadır. Bağ ve ev dışında başka gayri-menkul görülmemektedir. Değerli eşya olarak adlandırdığımız ziynet eşyaları içinde altın küpe, yüzük, zincir yarısından daha

³¹ 276[73a-1]/68/396,246

³² 87[25a-1]/68/396,101

³³ 961[125a-1]/4/9,392

³⁴ 88[25b-1]/68/396,103

³⁵ 109[33a-1]/68/396,119

³⁶ 927[87b-2]/7/26,410

³⁷ 926[87b-1]/7/26,409

azında karşımıza çıkmaktadır. Tarımsal ürün Aleksandra bt. Todora³⁸'nın dışında diğer terekelerde görülmemektedir.

Müslüman kadınların terekelerinde ise gayri-Müslim kadın terekelerinden daha fazla mal varlıklarının olduğu Ek 1'den anlaşılmaktadır. Yarisından fazlasında hayvan, bağ, ev ve dam varlıklarının içinde görülmektedir. Aynı zamanda köleleri olan kadınlarda vardır. Ziynet eşyası ve tarımsal ürünlerde yarisından daha azında bulunmaktadır. Müslüman kadınların terekelerinde dikkat çeken bir hususta kumaşlar ve iplerdir. Değerli mallar ev gibi bağ, hayvan gibi eşyaların çok bir önemi yok.

Araştırması yapılan Üsküdar tereke kayıtlarında yüz seksen sekizi Müslüman elli üçü gayri-Müslim olmak üzere de toplam iki yüz kırk bir erkek vardır. Gayri-Müslim erkeklerin terekelerinde en fazla ev, bağ ve şaraphane bulunmaktadır. Menkul olarak en fazla hayvan varlığı olup, hayvan varlığı olduğu halde damı görülmemekte. En az rastlanılan ürün de tarımsal ürünlerdir. Müslüman erkek terekelerinde ise en fazla hayvan, bağ, dam, ev ve tarımsal ürünler bulunmaktadır. Bunun yanında gayri-Müslim erkek terekelerinde olmayıp Müslüman erkek terekelerinde kölelerin varlığı mevcuttur. Kölelere sahip olan kişilerin o hanenin zenginliğine ve refah seviyesi yüksek olduğuna işaret etmektedir. Aynı zamanda serveti oluşturan mal gruplarının çeşitliliği ve fazlalığı tereke sahiplerinin ekonomik seviyeleri ve refah düzeyleri hakkında fikir vermektedir.

Tüm kadın ve erkek terekelerinin çoğunda ev eşyası, mutfak eşyası ve giyim eşyaları görülmektedir. Müslüman terekelerinde olup gayri-Müslim terekelerinde olmayan kölelerin varlığıdır. Erkekler kadınlara oranla daha fazla mala sahiptirler. Erkek terekelerinde gayri-menkullerin fazla olması yaptıkları ticaret, tarım ve hayvancılıktan kaynaklı olduğunu düşünmekteyiz. Kadınların tereke değerlerinin erkeklere oranla düşük olması sahip oldukları gayri-menkul mallarının çeşitliliği erkekler kadar fazla olmaması açıkça ortadadır. Kadınlar mal varlıklarına miras olarak da sahip olmuşlardır.

Verilen değerler incelendiğinde defterde bulunan üç yüz on iki kişinin %79'si 10000 akçenin altında, %9'u da 10000 akçenin üstünde servete sahiptir. Tereke sahiplerinin 0-10000 akçe arasında yığılma göstermektedir. Bilinmeyen olarak ele aldığımız kişilerinde ya terekesinin içeriği belli olup terekelerinin toplam tutarı yazılmamış ya da terekesinin içeriği ve toplamı belli değildir. Toplam serveti bilinmeyen otuz beş kişi de %12'sini oluşturmaktadır. Genel olarak 3000 akçe üzeri servete sahip olanlarının çoğunluğunda hayvan ve bağları vardır.

³⁸ 836[88a-4]/6/17,341

En fazla servete sahip olan erkek 101890 akçe servetiyle Adalar Nahiyesine tabi Tuzla karyesi'nden Margarid zimmi³⁹'dir. En fazla servete sahip olan kadın ise Gekvize mahallesinden Emine bt. Mehmed⁴⁰ olup 22683 akçelik serveti vardır.

Tüm bunların dışında birde kayıtlarda mal varlıklarının değeri yahut yalnızca toplam serveti belirtilmemiş üç Müslüman kadın, bir gayri-Müslim kadın, yirmi iki Müslüman erkek ve dokuz gayri-Müslim erkeğe rastlanılmıştır.

5.3. Tereke Sahiplerinin Unvanları- Lakapları- Meslekleri

Üsküdar'a ait incelenen üç yüz on iki tereke kaydı içerisinde kırk kişinin unvan ve meslekleri, on iki kişinin de lakap ile ilgili bilgi mevcuttur.

Tereke kayıtlarında vefat eden kişilerin isimleriyle beraber hayattayken yapmış oldukları meslekler ve kişiyi tanımlayıcı ifadeler kaydedilmiştir. Tereke kayıtlarında kişilerin bilgilerinde meslek ve unvanları isimlerinin önünde yer almakta ve bu doğrultuda servet-statü ilişkisi bakımından bir inceleme yapılabilir. Bireyler mesleğine bağlı olarak toplum içindeki yerini alır ve bu mesleğin getirdiği unvanı taşır. Söz konusu zikredilen unvanlar tereke sahiplerinin gerek devletle olan ilişkilerini vurgulayan askeri unvanlar gerekse toplumsal konumlarını ifade eder.

Beşe, bazı Türk aşiretlerinin büyük evladı için kullanılır. Daha çok askeri kökenli kişiler için bu unvan kullanılıp 'Paşa' unvanıyla aynı kavramı ifade eder (Pakalın, 1993a: 211). Barkan, beşeyi genellikle askeri zümreden yaya askeri olarak tanımlamıştır (Barkan, 1966: 15). İncelenen terekeler içinde yalnızca bir kişinin beşe unvanını kullandığını görülmektedir. Müteveffa İbrahim Beşe⁴¹'nin toplam terekesi 71180 akçeyle unvan sahiplerinin içerisinde en yüksek meblağa sahip olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu unvana sahip olan İbrahim Beşe'nin terekesinde Osmanlı tüfeği, kınız tüfek, tabanca gibi silahlara rastlanılmıştır. Paşa unvanına sahip ise beş kişi bulunmaktadır. Hasan Paşa b. Abdullah⁴², Paşayığit⁴³, Turhan Paşa⁴⁴, Seydi el-Kayyım Mehmed Paşa⁴⁵ ve Sivas Beylerbeyi Osman Paşa⁴⁶'dır. Seydi el-Kayyım⁴⁷ Mehmed Paşa'nın vakıf yöneticisi olduğunu göstermektedir. Unvan sahiplerinin toplam terekesi en yüksek olan ikinci kişi Paşayığit'tir. Terekesinde çok sayıda hayvan—ve silah

³⁹ 88[25b-1]/68/396,103

⁴⁰ 546[69ab-1]/2/2,286

⁴¹ 87[25a-1]/68/396,101

⁴² 857[91a-2]/6/17,356

⁴³ 212[23a-1]/3/5,126

⁴⁴ 428[72a-1]/1/1,258

⁴⁵ 1021[97b-2]/7/26,456

⁴⁶ 1236[121a-7]/10/84,622

⁴⁷ Kayyım: Mütevellî anlamında gelmektedir. Mütevellî de vakıf yöneticisidir (Pakalın, 1993b: 221).

malzemesi olarak da ok, yay, kılıcı bulunmaktadır. En yüksek unvana sahip olan kişi Sivas Beylerbeyi olan Osman Paşa'dır.

Kâtipler, Hürrem Abdullah Kâtip⁴⁸ ve Kâtip Hasan⁴⁹ olarak tereke kayıtlarında karşımıza çıkan isimlerdendir.

Yeniçeri, Osmanlı askeri ordusunda özel konuma sahip, maaşlı, daimi yaya ordusudur (Beydilli, 2013: 450). Kayıtlarda üç Yeniçeri askeri görülmektedir. Bunlar; Yeniçeri Süleyman⁵⁰, Yeniçeri İlyas b. Abdullah⁵¹ ve Yeniçeri Yusuf b. Abdullah⁵²'tir.

Bey, Osmanlı Devleti'nde askerî ve mülkî büyük memurlara ve büyük devlet adamlarının çocukları ve Osmanlı'nın son devirlerinde az çok mevki sahibi olanlar için bu unvan kullanılmıştır (Pakalın, 1993a: 213). Tereke kayıtlarında karşımıza tek çıkan kişi Mehmed Bey⁵³ olup terekesinde at ve okunun bulunması bize askeri kesim mensubu olduğunu düşündürmektedir.

Atlı asker anlamına gelen *Cümdi* (Barkan, 1966: 15), tabiri tereke kayıtlarında yalnızca Süleyman el-Cümdi⁵⁴ bulunmaktadır.

Başkan lider anlamına gelen *Reis*, ayrıca farklı meslek erbabının din, mezhep ve cemaat mensuplarının başkanlarına denilmektedir (Sümer, 2007: 543-544). Araştırdığımız tereke kayıtlarında karşımıza çıkanlar Musa Reis b. Mustafa⁵⁵ ve Davud Reis b. Bıçahçı⁵⁶'dır. Her ikisinin çok sayıda hayvanı olup terekelerinin toplam bedelleri ortalama 10000 akçedir.

Halife, ilmiye sınıfı mensuplarından (Barkan, 1966: 16). Şaban Halife b. Mustafa⁵⁷'nin terekesinde at, kılıç ve arakıyesinin⁵⁸ bulunması bu görüşü destekler niteliktedir.

Fakih, tereke kayıtlarında iki kişi de görülüp ikisinin ismi de Ali Fakih⁵⁹ olan bu unvan, din ve Kur'an konularında bilgi sahibi, din âlimi manasına gelmektedir (Karaman, 1995: 126).

Derviş, tarikat üyeleri hakkında kullanılan bir tabirdir (Pakalın, 1993a: 428). İncelenen kayıtlarda karşımıza Derviş Ramazan b. Mehmed çıkmaktadır.

⁴⁸ 1228[120b-1]/10/84,618

⁴⁹ 886[110b-1]/4/9,353

⁵⁰ 450[76b-1]/1/1,275

⁵¹ 464[78b-4]/1/1,286

⁵² 233[28a-3]/3/5,154

⁵³ 791[106b-1]/2/2,393

⁵⁴ 477[73a-4]/9/56,218

⁵⁵ 541[68a-2]/2/2,280

⁵⁶ 808[110b-2]/2/2,410

⁵⁷ 893[129b-1]/2/2,480

⁵⁸ *Arakiye*: Dervişlerin giydikleri, tiftikten yapılmış ince külahıdır (Akalin vd.,2011).

⁵⁹ 438[50a-1]/1/2,222; 965[126a-1]/4/9,396

Tereke kayıtlarında vefat eden kişilerin isimleriyle birlikte hayattayken yapmış oldukları meslekler ve kişiyi tanımlayıcı ifadeler kaydedilmiştir. *Haddad*, demir işleriyle uğraşan usta için kullanılmaktadır (Akalin vd., 2011). Karşımıza çıkan Resul el-Haddad⁶⁰'ın terekesine baktığımızda bu unvanı destekler nitelikte fazlasıyla alet edevatları hatta bilhassa hayvan nalları bulunmaktadır. Hayvan derilerini işleyerek kullanır haline getiren *Debbağ* (Bozkurt, 1994: 174). İncelenen tereke belgelerinde isimsiz *Debbağ*⁶¹ unvanıyla kaydedilen bir kişi bulunmaktadır.

XVI. ve XVIII. yüzyılda Üsküdar toplumu içerisinde çerçici, kireççi, börekçi, katırcı, kasap ve çoban meslek grupları bulunmaktadır. Hasan Çerçi⁶²'nin gerek terekesinde fazlasıyla bulunan düğme, iplik, boncuk, kumaşlar vs. menkuller gerekse isminin sonuna aldığı çerçi unvanından anlaşıldığı gibi çerçilik yaptığıdır. Yani bugün ki manada seyyar satıcıdır. Katırcı b. Abdullah⁶³, katırcı Mircan Ermeni⁶⁴, kasab Mustafa b. Ayvaz⁶⁵, börekçi Tatar Ahmed⁶⁶, kireççi Yani⁶⁷, çoban⁶⁸ ve çoban Mahmud⁶⁹ tereke kayıtlarından meslekleri anlaşılan kişilerdir.

Ergenç (1982) Osmanlı toplumunda devlet ve reaya arasındaki ilişkileri düzenleyen, hem devletin emirlerini hem de reayanın temsilcisi durumunda bulunan yardımcı grubu 'eşraf ve a'yan' olarak adlandırmaktadır. Bu grup, zengin tüccarlardan, imam, halife, seyyid gibi tanınmış din adamlarından ve şehrin ileri gelen yaşlı ve güngörmüş kişilerden oluştuğunu söylemektedir.

Ek 1'e bakıldığında peygamber isimleri, dini sadakat bildiren isimler ve halife isimleri de öne çıkmaktadır. Dini nitelikli unvanların kullanılması dinin duygu ve düşüncelerin toplum hayatında çok etkin olduğunu göstermektedir

Hacı, unvanı kişinin yapmak zorunda bulunduğu hac görevini yerine getirmek için hacca gitmiş olan kişiler için kullanılan tabirdir. Hac vazifesini yerine getirilebilmesi belirli bir maddi imkân gerektiren bir ibadettir (Kuş, 2011: 20). Bundan dolayıdır ki hacca gitmiş olan kişilerin maddi durumları iyi olduğu düşünülebilir. Barkan, (1966: 16) Edirne askeri kassamına ait tereke defterlerinde hacı unvanına sahip olanların kesin olmamakla birlikte tüccar grubundan olduğunu söylemektedir. Ergenç'te (1982), araştırmasında imam, seyyid ve hacıların, şehrin beslenmesi ile ilgili büyük

⁶⁰ 221[25b-1]/3/5,138

⁶¹ 364[58b-2]/9/56,179

⁶² 415[47a-1]/2/2,211

⁶³ 455[77b-1]/1/1,280

⁶⁴ 1020[97b-1]/7/26,455

⁶⁵ 816[112b-1]/2/2,420

⁶⁶ 133[17b-5]/8/51,118

⁶⁷ 817[86b-3]/6/17,333

⁶⁸ 825[87a-4]/6/17,335

⁶⁹ 436[73a-2]/1/1,265

tüccarların olduğunu belirtmektedir. İncelenen tereke kayıtlarında Hacı unvanına sahip beş tereke kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar içerisinde en yüksek tereke 3440 akçeyle Çavuş mahallesinde vefat eden Hacı Behram b. Kasım⁷⁰'a aittir. Geri kalanlarda üç kişinin toplam terekesi 1000-2000 akçe arası olup bir kişinin de toplam terekesi bulunmamaktadır. Terekelerinin değerlerinin az olması bize borçların terekesinden düşmüş olduğunu ya da sağlığında vakıf kurması ihtimalini akla getirir. Aynı zamanda Hacı unvanlarına sahip olan kişilerin toplum içerisinde belirli bir saygın yerlerinin bulunduğunu da düşündürmektedir. Tereke kayıtlarında bulunan Hacı Kemal b. Hacı İvaz⁷¹'ın hem kendisi hem babasını hacı olabilir.

Üsküdar tereke kayıtlarında Hristiyan din adamı olan *Papaz*⁷² (Akalın vd., 2011) terekesine rastlanılmaktadır.

Kadınlar için tereke kayıtlarında geçe iki sıfat hatun ve paşadır. *Hatun*, eski Türk devletlerinden itibaren 'Türk hükümdarının karısı, Türk kadını saygın kadın, yönetici kadın' anlamlarına gelmektedir (Özcan, 1997: 499). İncelenen defterde dört kadının bu sıfatı taşıdığı görülmektedir. Bu kişiler; Nur Hatun⁷³, Aynî Hâtun bt. Yakub⁷⁴ ve Emine Hatun⁷⁵. Bunların dışında Paşa unvanını taşıyan kadınlarda bulunmaktadır. Hatun Paşa bt. İbrahim⁷⁶ ve Usul Paşa bt. Ahmed⁷⁷. Hatun unvanlı kadınların ya asker eşi yahut asker kızı olmaları mümkündür.

İsim ve lakap kişinin statüsünü, inancını, kültürünü, coğrafyasını belirleyen niteliğe sahip bilgileri barındırmaktadır. Kişilerin yaşadıkları toplumda, kendisini tanımlayan ve statüsünü belirleyen belli etkenler vardır. Üsküdar tereke kayıtlarında kayda geçen altı kişinin dinleri vurgulanmıştır. Bunlardan üçü Kâfir, ikisi Zimmi ve biri Yahudi olarak kaydedilmiştir. 'Zimmi' Müslüman ahid ve emânına girmiş veya bir başka ifade ile İslam hükümetine tabi olmuş olan gayri-Müslimler için kullanılan tabirdir (Pakalın, 1993c: 683). Kâfir, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan, hakkı tanımayan (Devellioğlu, 2012: 741). Yahudi ise Hz. Musa'nın dinine mensup kişi için kullanılan tabirlerdir. İncelenen tereke kayıtların dinleriyle anılanlar Salomon Yahudi⁷⁸, Margarid Zimmi⁷⁹, ismi kaydedilmeyip Zimmi⁸⁰ olarak kaydedilen kişi görülmektedir. Kafir olarak kaydedilenler ise Yorgi b. Yani⁸¹, Koca Pavlo⁸² ve Nikola⁸³'dır.

⁷⁰ 992[95a-2]/7/26,441

⁷¹ 217[24b-1]/3/5,134

⁷² 975[128a-1]/4/9,402

⁷³ 418[47b-2]/2/2,214

⁷⁴ 1143[111a-2]/10/84,583

⁷⁵ 250[66a-1]/68/396,225

⁷⁶ 443[52a-2]/2/2,230

⁷⁷ 240[29a-2]/3/5,162

⁷⁸ 109[33a-1]/68/396,119

⁷⁹ 88[25b-1]/68/396,103

Aynı zamanda kişiyi tanımlayıcı ifadeler kişinin fiziksel eksikliklerinden dolayı verilen lakapları kapsamaktadır. Lakap, bir kişiye kendi asıl adından başka takılan isimdir. (Devellioğlu, 2012: 827). Osmanlıda kişilerin isimlerinin önüne daha iyi tanınmasının sağlanması için kişiye mahsus lakaplar takılmıştır. Bu lakaplar, kişinin mesleğini belirtmek yahut kişinin belirgin özelliğini vurgulamak için kullanılmıştır. Bildiğimiz gibi cumhuriyetin ilanından sonra 1934 yılında soyadı kanununun kabulü ile kişilerin aile isimleri belirlenerek devamlılığı sağlanmıştır (İpşirli, 2003: 67).

Terekeler kişilerin bedensel özellikleri hakkında bilgiler de içermektedir. Kör Mehmed b. Ali⁸⁴,nin lakabından anlaşıldığı gibi gözlerinin görmediği, bıyıklı Mihal⁸⁵,in bıyıklı olduğu, kara Mehmed⁸⁶,in esmer olduğu, koca Pavlo⁸⁷,nun iri yapılı olduğunu ve üç kişinin garib⁸⁸ olarak kaydedildiği unvan bize bu kişilerin kimselerinin olmadığını düşündürmektedir.

Terekelerde görülen eşyalarda bize kişilerin meslekleri hakkında düşündürmektedir. Örneğin; Leh Likoz b. Mihal⁸⁹,ın terekesinde Fırıncı esbâbı ve Şahbaz b. Abdullah⁹⁰,ın fırın yanında damının olması fırıncı olmalarının ihtimalleri gibi.

Tetkikler sonucu tüm bu unvan, lakap ve mesleklerin yanı sıra kayıtlarda iki yüz altmış kişinin herhangi bir unvan, lakap yahut meslekleri hakkında bir bilgi görülmemektedir. Bu sebepten ötürü bu kişilerin konumları hakkında herhangi bir bilgi sahibi olunmamıştır.

5.4. Gayri-Menkul Mallar

İncelenen defterde şahısların mirasları arasında yerleşik yaşamın vazgeçilmez unsurların en önemli kısmı gayri-menkul mallar oluşturmaktadır. Tereke kayıtlarında geçen gayri-menkuller başta evler, araziler ve başka taşınmazlardan oluşmaktadır. Defterde kayıtlı üç yüz on iki tereke kaydından toplamda yüz elli dört kişinin mirasında gayri-menkuller mevcuttur. Taşınmaz mallar Üsküdar şer'iyye sicillerinde yer alan tüm malların içerisinde %49'luk kısmı oluşturmaktadır.

⁸⁰ 88[25b-1]/68/396,103

⁸¹ 594[76b-3]/2/2,308

⁸² 684[103b-1]/1/1,377

⁸³ 829[114b-2]/2/2,434

⁸⁴ 355[62a-3]/1/1,232

⁸⁵ 434[73a-3]/1/1,263

⁸⁶ 840[88b-4]/6/17,344

⁸⁷ 684[103b-1]/1/1,377

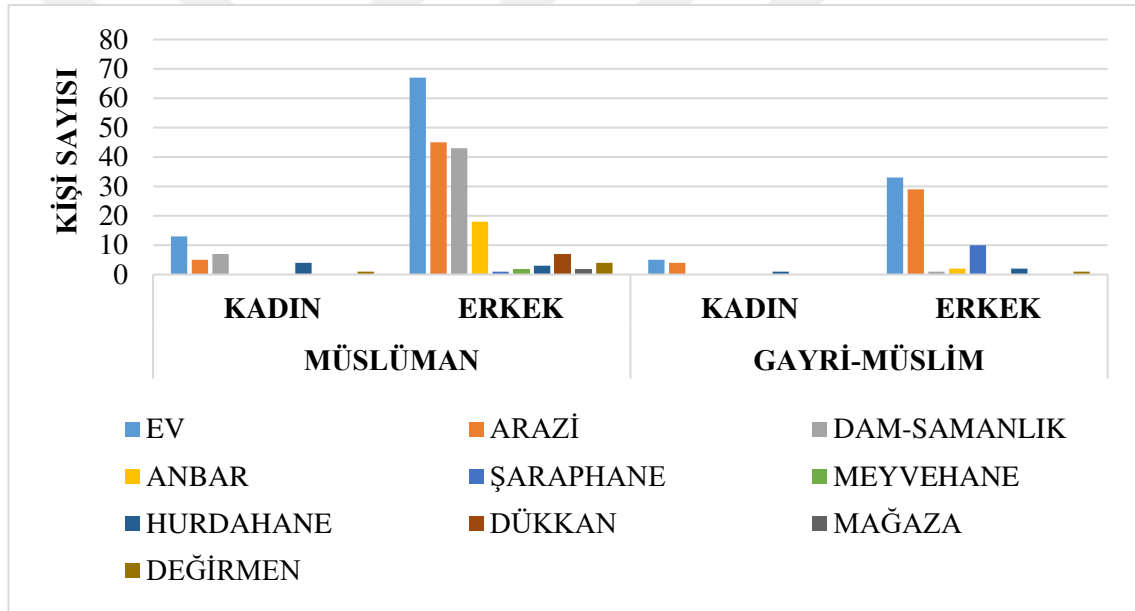
⁸⁸ 142[18b-5]/8/51,122; 294[35b-2]/8/51,178; 1237[121a-8]/10/84,622

⁸⁹ 449[76a-2]/1/1,274

⁹⁰ 28[6a-1]/5/14,73

Üsküdar tereke kayıtlarında tespit edilen çeşit, aded ve değerlerini ayrıntılı olarak ele aldığımız gayri-menkuller şunlardır: ev, bağ-bahçe, dam-samanlık, ambar, şaraphâne, meyvehâne, hurdahâne, dükkân, mağaza, değirmen ve diğer gayri-menkuller. Diğer gayri-menkuller içerisinde araba, gemi, sandal, kayık ve yelken bulunmaktadır.

Aşağıdaki şekil 8'e bakıldığında incelenen üç yüz on iki tereke kaydında yüz on sekiz kişinin evi, seksen üç kişinin arazisi, elli bir kişinin dam-samanlığı, yirmi kişinin anbarı, on bir kişinin şaraphanesi, iki kişinin meyvehanesi, on kişinin hurdahanesi, yedi kişinin dükkânı, iki kişinin mağazası, altı kişinin değirmeni ve otuz iki kişinin diğer gayri-menkullere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu kayıtlar içinde en sık karşılaştığımız taşınmaz mallar ev, arazi ve dam-samanlıktır. Genel olarak gayri-menkul sahiplerinden bahsedecek olursak Müslüman yirmi iki kadın ve seksen yedi erkek, gayri-Müslim yedi kadın ve kırk iki erkeğin mal varlıklarında rastlanılmaktadır.

Şekil 8. Üsküdar terekelerinde gayri-menkulleri olanlar

5.4.1. Ev

Ev, gündelik yaşamın sürdürülmesi amacıyla aile yaşantısının mahremiyeti için dış dünyadan soyutlanan koruyucu bir mekândır. Evlerin yapıları bölgelere göre değişiklik gösterebilir. İklim şartı, kullanılan malzeme, toplumun kültürü, tarihi ve dini yapısı gibi çeşitli bu farklılığın değişik sebepleri vardır (Kıvrım, 2009: 70).

Evler, insanların barınma ihtiyaçlarının yanı sıra günlük hayatın yoğun derecede vakit harcadığı yeri oluşturmaktadır. İncelenen üç yüz on iki tereke kaydında Müslüman elli dokuz kadın ve yüz seksen sekiz erkek, gayri-Müslim on iki kadın ve elli üç erkek kaydı bulunmaktadır. Bu kişilerden yüz on sekiz kişinin evi olup bunlarda,

altmış yedi Müslüman erkeğin, otuz üç gayri-Müslim erkeğin, on üç Müslüman kadının ve beş gayri-Müslim kadındır. Üsküdar'da kadınların da ev sahibi olduğunu görmekteyiz. Ev sahibi olanları dini mensuplarına göre değerlendirdiğimizde Müslüman olan iki yüz kırk yedi kişiden sekseni, gayri-Müslim olan altmış beş kişiden otuz sekizinin evi olup oran olarak gayri-Müslimlerin Müslümanlara göre ev sahibi olduğunu görmekteyiz. Cinsiyetlerine göre değerlendirdiğimizde ise yetmiş bir kadından on sekizi, iki yüz kırk bir erkekten yüzünün evi vardır. Erkeklerde kadınlara oranla daha fazla ev sahibidir.

Terekeye kayıt edilen ev değerlerinin fiyatlarının neye göre belirlendiği konusundan net bir bilgi yoktur. Bu konu ile ilgili söyleyeceklerimiz şunlardır; evin büyüklüğüne, evin bulunduğu yere ve mimari yapısına göre fiyatlandırılmış olabileceği tahmin edilmiştir. Sebebi tereke kayıtlarında evin kaç odadan oluştuğu, metre karesinin ne kadardan ibaret olduğu, bulunduğu mevkisi, mimari yapı düzeniyle ilgili konularda net bir bilgi mevcut değildir.

Tereke kayıtlarında evlerle ilgili bilgi yok denecek kadar az bulunmaktadır. Yalnızca eve bağlı çardak, bahçe, bağ, dam, avlu, hayat, oda, beyt, hüddud, dükkân şeklinde eve bağlı ek binaların varlığı ve sayısı hakkında bazen de evin dış görünüşü hakkında genel bir tablo olarak kayıt edilmiştir.

Evin yapısıyla birlikte verilen çardağa ait; Balaban b. Abdullah'ın terekesinde çatma ev ma'a çardak 3122⁹¹, Manol v. Nikola'nın terekesinde bir çardak ev 10000⁹², Dimitri Kapşal'ın terekesinde çardak ev 20000⁹³ akçe olarak verilmiştir. Çardakla birlikte kaydedilen evlerin fiyatlarının yüksek olduğunu görülmüştür.

Evle birlikte bahsedilen bahçe; Davud'un terekesinde büyük ev bahçesiyle 6000 akçe⁹⁴ olarak ifade edilirken, Abdi b. Ömer'in terekesinde ev damı bahçesi ile 3500 akçe⁹⁵ olarak hem bahçe hem de dam birlikte kayıt altına alınmış, bir diğeri de Yusuf'un terekesinde hisseli olarak sahip olduğu oda ve ev ve bahçe 500 akçe⁹⁶ değerinde olup evin bölümlerinden olan odadan da bahsedilmiştir.

Evin bağ ile birlikte kaydı Murad Fakih'in oğlu Hızır'ın terekesinde ev ma'a bağ 500⁹⁷ve Hasan Paşa b. Abdullah'ın terekesinde çatma ev ma'a bağ 1000⁹⁸ akçe

⁹¹ 835[116b-1]/2/2,441

⁹² 926[87b-1]/7/26,409

⁹³ 927[87b-2]/7/26,410

⁹⁴ 961[125a-1]/4/9,392

⁹⁵ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224

⁹⁶ 923[116a-1]/4/9,368

⁹⁷ 251[33a-3]/3/5,178

⁹⁸ 857[91a-2]/6/17,356

değerindedir. Evin hem bağ hem ahır ile kaydedildiği de Hasan Paşa b. Abdullah'ın terekesinde hâne ma'a ahır ve bağ 1200⁹⁹ akçedir.

Sicillerde geçen avlu/havlu, evin çevresi olarak ifade edilip çeşitli bitki ve ağaçların bulunduğu açık alandır (Kanalıcı, 2012: 57). Aynı zamanda gölgeli bir yer olmakla birlikte odalar arası geçişin sağlandığı ortak alandır (Taşdoğan, 2008: 16). Bunlar Şah Bali b. Ali'nin ev damı avlusuyla 1200 akçe¹⁰⁰, Hızır b. Abdullah'ın çatma ev damı hayatıyla 800 akçe¹⁰¹ ve Davud'un havlu içinde olan evler tevâbi'yle ve levâhıkıyla 15000 akçe¹⁰² olarak terekelerde kayıt edilmiştir.

Bir dizi yapı ya da sıralı evler anlamına gelen 'tevâbi'yle ve levâhık' ifadesi eve ait bölümlerini tek tek saymak yerine tümü anlamına gelen bu ibare ile kayıt edilmiştir (Çiftçi, 2017: 140). Örneğin, Mehmed b. Sârbân¹⁰³'nın Ev tevâbi' ve levâhık ve yeriyle 2500 akçe, İstefanos b. Dimitri¹⁰⁴'nin Karye-i Çengel'de olan mülk ev tevâbi' ve levâhıkı ile 5000 akçe.

Sicillerde evle birlikte hayat olarak bahsedilen altı tereke kaydı bulunmaktadır. Hayat aslında avlu ve dehlize de örnek olarak gösterilebilir. Devellioğlu dehlizi 'hol, koridor' olarak tanımlamaktadır (Devellioğlu, 2012: 248). Ev içinde bulunan odaların diğer bileşenlerle birlikte bunları bağlayıcı bir mekân olarak hayatı tanımlayabiliriz. Üsküdar şeriyeye sicillerinde hayat evle birlikte kayıt edildiğinden tek başına maddi değeri yoktur. Örneğin ev damı hayatıyla 350 akçe¹⁰⁵, ev ma'a hayat 550 akçe¹⁰⁶dir. Sicilde geçen köhne haşeb ev ma'a hayat ve ma'a dâire ve köhne haşeb dam ile 600¹⁰⁷ ve bir çatma ev ma'a hayat ve dâire ve bir dam ma'a hayat 2000¹⁰⁸ akçe olarak ifade edilen daire de evlerin birkaç kattan ibaret olduğu ihtimali düşündürmektedir.

Evler için kullanılan 'menzil' ibaresi genel olarak alt ve üst veyahut tek kat olmak üzere birkaç oda ve diğer bölümlerin varlığından oluşan yaşam birimi (Çiftçi, 2017: 62). Kayıtlarda geçen ev yapılarının içerisinde en yüksek değerlere sahiptirler. Bu eve sahip olanlardan biri Müslüman kadın, biri gayri-Müslim ve üçü Müslüman erkektir. Terekelerinin toplam servetleri de çoğunun 70000 akçenin üzerindedir. Margarid zimmi¹⁰⁹'nin karye-i mezbûrede vâki' bir bâb mülk menzil 7200, karye-i mezbûrede mülk dükkân ve üstünde menzil 30000, karye-i mezbûrede vâki' mülk mahzen 3600 ve

⁹⁹ 857[91a-2]/6/17,356

¹⁰⁰ 446[52b-2]/2/2,233

¹⁰¹ 794[107a-1]/2/2,395

¹⁰² 961[125a-1]/4/9,392

¹⁰³ 968[126b-3]/4/9,399

¹⁰⁴ 812[86a-1]/6/17,330

¹⁰⁵ 513[63a-1]/2/2,262

¹⁰⁶ 227[27a-1]/3/5,147

¹⁰⁷ 214[23b-2]/3/5,130

¹⁰⁸ 236[28b-2]/3/5,156

¹⁰⁹ 88[25b-1]/68/396,103

hırdavât-ı menzil 6000 akçedir. Müteveffa İbrahim Beşe¹¹⁰'nin karyede mülk menzil (6 hisse) 4800, karyede vâki' ma'lûmü'lhudûd eski mülk menzil 12000 ve yine karyede ma'lûmü'lhudûd mülk menzil 15600 akçedir. Müteveffa Mehmed¹¹¹'in karye-i mezbûrede câmi'-i şerîf karşısında cümlelerin ittifâk ve ittihâdları üzere menzil 24000, harâb sagîr menzil 8400 akçe. Bahsettiğimiz bu üç kişide Adalar Nahiyesine tabi Tuzla karyesi'nde ikamet etmişlerdir.

Tereke kaydında ayrı olarak yer alan oda ve beyt işlevsel olarak nasıl kullanıldığı hakkında bilgiye yer verilmemiştir. On yedinci yüzyılda evler genellikle arsa üzerine yayılmış şeklinde kayıtlarda yer almaktadır. Evin kısımları aynı bahçe içinde ayrı ayrı bahçeye açılan yerler olarak kayıt edilmiştir. On sekizinci yüzyılda artık binalar kat şeklini alarak evin kısımları bir binanın içinde yer almaktadır. Oda, ailenin yemek yeme, oturma ve uyuma gibi temel ihtiyaçlarını karşıladıkları yerdir. Oda ve beyt aynı bileşen olarak tanımlanmaktadır. Beyt 'mesken, hane, ev, oda' gibi anlamlara sahip olmakla birlikte hem ev hem de oda anlamına geldiğinden sicillerden Osmanlı mimarisi hakkında tam olarak bilgi sahibi olmaya imkân vermemektedir (Özkaya, 2019: 47-50). İncelenen kayıtlarda oda ve beyt ayrı ayrı olarak iki kişinin terekesinde bulunmaktadır. Oda ayrı olarak değeri 150 akçeyle Paşayığıt¹¹²'in terekesinde yer alırken, Oda ve ev ve bahçe (hisse) olarak değeri 500 akçe olarak Yusuf¹¹³'un terekesinde kayıt edilmiştir. Beyt ise değeri 5000 akçeyle İstamad v. Miha¹¹⁴'in, değeri belli olmayan İskender b. Abdullah¹¹⁵'in terekesinde de görülmektedir.

Kuyu, avlunun yahut mutfağın bir kenarında bulunmaktadır. Amaç günümüzdeki buzdolabı görevini görmektir (Kıvrım, 2009: 77). Sicilde rastlanan ev ma'a dâire ve asma ve kuyu 2200 akçe¹¹⁶ değerinde olup tek başına değerlendirilmemektedir. Evle birlikte kayıt edilen dam ise yirmi sekiz kişinin terekesinde yer almaktadır.

Mal varlıklarında evi olan yüz yirmi kişiden ikisinin ufak tefek, önemsiz eşyaların ve öteberilerin konulduğu (Sami, 2006: 577) hırdavâtî hâne¹¹⁷ sahiptir. Yusuf b. Takkeci'nin terekesinde 300, Mestan b. Köse'nin terekesinde ise 500 akçedir.

İncelenen sicillerde bazı kişilerin ise evden hisse yahut nısf (yarım) hisse olarak tereke kayıtları bulunmaktadır. Bu kişilerin altısı Müslüman erkek, üçü gayri-Müslim erkek olmak üzere toplamda dokuz erkek olup üçer Müslüman ve gayri-Müslim olmak

¹¹⁰ 87[25a-1]/68/396,101

¹¹¹ 276[73a-1]/68/396,246

¹¹² 212[23a-1]/3/5,126

¹¹³ 923[116a-1]/4/9,368

¹¹⁴ 928[88a-1]/7/26,410

¹¹⁵ 1023[98a-1]/7/26,457

¹¹⁶ 221[25b-1]/3/5,138

¹¹⁷ 443[75a-1]/1/1,270: 444[75a-2]/1/1,270

üzere altı kadının tereke kaydında yer almaktadır. Buradan anladığımız kadarıyla bu kişilerin miras yoluyla sahip oldukları yönündedir.

Yalıda ev olarak iki kişinin kaydına ulaşılmaktadır. Yalıda evi olanlar yalnızca gayri-Müslimlere ait olup Petroz b. Tırakoz'un yalıdaki evi 1500 akçe¹¹⁸ ve yalıdaki evde hissesi 1000 akçe değerinde olan Yrakine bt. Manol¹¹⁹'dur.

Birden fazla eve sahip olanlarda bulunmaktadır. Birden fazla eve sahip olmakla birlikte değeri en yüksek olanlar sırası ile Margarid zimmi¹²⁰, Müteveffa Mehmed¹²¹ ve Müteveffa İbrahim Beşe¹²²'dir. Aynı zamanda bu kişilerin toplam tereke bedelleri en yüksek olan kişilerdir. En düşük değerde de ev sahibi olan kişi 50 akçeyle Ömer'dir¹²³.

Gayri-menkul mallar arasında %36'lık oranıyla çoğunluğu ev kayıtları oluşturmaktadır. Toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin yaşadığı ev, bireylerin ekonomik ve kültürel konumu hatta dünya görüşünü yansıtmaları bakımından önemlidir. Terekesinde evi olanların unvanlarına bakıldığında; on altı Mühtedi, iki Reis, üç Paşa birer de Cüdi, Derviş, Haddad, Kireççi, Köseci, Beşe bulunmaktadır.

5.4.2. Arazi

Bu başlık altında Üsküdar'da arazi sahibi yani tarlası, bağ, bahçesi olanlar değerlendirilecektir. İncelenen tereke kayıtlarında en fazla kayıtlı olan gayri-menkuller arasında arazi ikinci sıradadır. Kırk üçü Müslüman erkek, yirmi dokuzu gayri-Müslim erkek, beşi Müslüman kadın ve dördü gayri-Müslim kadın olmak üzere toplamda seksen bir kişinin arazisi bulunmaktadır. Görüldüğü gibi erkeklerin arazisi kadınlardan arazisinden fazladır. Erkekleri kendi içinde değerlendirdiğimizde Müslümanların arazisi gayri-Müslimlerin sahip olduğu araziden fazladır.

Levet Kuru Edirne muhallefet kayıtlarını incelediği çalışmasında gayri-menkul mallar içerisinde çiftliklerin ikinci sırada yer alması Edirne halkının önemli kısmının toprakla ilgilendiğini ifade etmektedir (Kuru, 2006: 44). Erkeklerin arazilerinin fazla olması Üsküdar içinde bu görüşü düşündürmektedir. Gıda maddeleri insanların yaşamını devam ettirebilmesi için en temel ihtiyacıdır. Batı Anadolu'da kırsal ailelerin ihtiyaç yahut ticaret amacıyla yetiştirdiği meyve, sebze ve hububattan sonra tarımsal faaliyetlerin başlangıcını oluşturmuştur (Solak, 2008: 218).

¹¹⁸ 20[3b-2]/5/14,65

¹¹⁹ 21[4a-1]/5/14,66

¹²⁰ 88[25b-1]/68/396,103

¹²¹ 276[73a-1]/68/396,246

¹²² 87[25a-1]/68/396,101

¹²³ 224[26b-2]/3/5,146

Arazilerde en fazla yer tutan bağlardır. Bağ, ‘sebze dikilip ve ekilen yer, bahçe, bostan’ olarak ifade edilmektedir (Parlatır, 2006: 143). Bağların arazilerde fazla yer tutmasının nedeni Üsküdar’da üzüm yetiştiriciliğinin fazla olmasıdır. Bağlar çeşitlerine göre üzüm bağı, kiraz bağı ve zeytin bağı olarak bulunmaktadır. Üzüm bağları; Dimitri b. İstefan’ın terekesinde 1200 akçe¹²⁴ ve Şah Bali b. Ali¹²⁵ ile Musa Reis b. Mustafa¹²⁶’nın terekesinde de 300’er akçedir. Kiraz bağı ve zeytin bağı yalnızca Davud’un terekesinde olup 200’er akçe¹²⁷ olarak kaydedilmiştir. Bağdan başka az da olsa bahçe ve tarlalar kayıtlarda geçen diğer arazilerdir. Bağla birlikte kayıt edilen iki pâre bağ ve bahçe ve koz (ceviz) 1000 akçe¹²⁸dur. Kiraz bahçesi 500¹²⁹ ve 100¹³⁰ akçe, armut bahçesi 50¹³¹, ayva bahçesi 200¹³² akçe olarak fiyatları ile kayıt edilmişlerdir. Buradan anlaşıldığı üzere Üsküdar’da üzüm, kiraz, armut, ayva ve zeytin de yetiştirilmektedir.

Diğer bağlar yapısal olarak kayıt edilmiştir. Şöyledir ki, nısıf(yarım) bağ 500¹³³, iki buçuk dönüm bağ 1000¹³⁴, bir evlek bağ 250¹³⁵, köhne bağ 160¹³⁶, büyük bağ 10650¹³⁷, küçük bağ 2000¹³⁸ ve bir kıt’a mülk bağ 300 akçe¹³⁹ değerlerindedirler.

Müteveffa Mehmed¹⁴⁰’in kış bağı 14400 akçe değerinde ve Margarid zimmi¹⁴¹’nin limanda vâki‘ iki kıt’a mülk bağ 12000 akçe değerinde olup kayıtlarda karşımıza çıkan en kıymetli arazilerdir.

Arazi ve ev sahibi olmak incelenen XVI. ve XVII. yüzyılda da günümüzde olduğu gibi önemlidir. Ek 1’e baktığımızda arazilerinin değerleri ve terekelerinin toplam bedelleri en yüksek olanlar gayri-Müslim erkeklerdir. Gayri-Müslimlerin bağlarının fazla olması şarap üretimiyle uğraştıkları kanısına vardırmaktadır.

Armut ağacı 10 akçe¹⁴², yassı ağaç 1 akçe¹⁴³ ve koz ağaç¹⁴⁴ kişilerin malvarlıklarının arasında görülmektedir.

¹²⁴ 429 [72a-2]/1/1,259

¹²⁵ 446[52b-2]/2/2,233

¹²⁶ 541[68a-2]/2/2,280

¹²⁷ 961[125a-1]/4/9,392

¹²⁸ 514[63b-1]/2/2,s.264

¹²⁹ 448[53b-1]/2/2,235

¹³⁰ 842[118b-1]/2/2,448

¹³¹ 844[118b-3/119a-1]/2/2,450

¹³² 214[23b-2]/3/5,130

¹³³ 429 [72a-2]/1/1,s.259

¹³⁴ 808[110b-2]/2/2,s.410

¹³⁵ 825[113b-2]/2/2,s.427

¹³⁶ 46[10a-2]/5/14,s.90

¹³⁷ 927[87b-2]/7/26,s.410

¹³⁸ 927[87b-2]/7/26,s.410

¹³⁹ 87[25a-1]/68/396,s.101

¹⁴⁰ 276[73a-1]/68/396

¹⁴¹ 88[25b-1]/68/396

¹⁴² 834[116a-1]/2/2,439

¹⁴³ 260[34b-1]/3/5,182

5.4.3. Dam-Samanlık

İncelenen kayıtlarda hayvan damı ve saman damı olarak yer yer ifade edildiği için dam ve samanlığı aynı başlık içinde değerlendirilmiştir. Tereke sahiplerinin mal varlıkları arasında dam ve samanlık da yer almaktadır. İncelenen terekelerde yedi kadın ve kırk üç erkek olmak üzere toplamda elli kişinin mal varlıklarının içinde dam-samanlık bulunmaktadır.

Ziraatla uğraşan aileler genellikle hayvancılıkta yapmaktadır. Bu sebeple hayvanların ve de samanların hırsızlık ve iklim olaylarından dolayı koruyabilmeleri amacı içinde evlerin çevresine dam/samanlık yapma ihtiyacı duymuşlardır. Terekede belirtilen bir samanlık ma'a hayat¹⁴⁵ şeklindeki kayıt samanlığın evin yanında olduğunu ve fırın yanında dam¹⁴⁶ da yine konumu bildirmektedir. Çakıl dam¹⁴⁷, ağaç dam¹⁴⁸ ve iki sagîr (küçük) dâm hayatıyla¹⁴⁹ olarak tutulan kayıtlardan da anlaşıldığı gibi damın fiziksel olarak görüntüsünden ve de neden oluştuğunu göstermektedir. Dam büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için inşa edilen yapı tipidir. Sığır damı¹⁵⁰, bir kaz damı¹⁵¹, buzağı damı¹⁵² ve öküz damı¹⁵³ kayıtlarda yer almaktadır. Dam daha çok büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için kullanılmakla birlikte farklı amaçlarla da kullanıldığı görülmektedir. Örneğin kürek damı¹⁵⁴, saman damı¹⁵⁵, yem damı¹⁵⁶ ve ok damı¹⁵⁷ olarak da kullanılmıştır.

Terekesinde en fazla beş dama sahip olan Mustafa b. Davud¹⁵⁸'dur. Damlarının fazla olması ve aynı zamanda terekesinin toplam bedelinin 28386 akçe olması bize Mustafa b. Davud'un hayvancılıkla uğraştığını düşündürmektedir. Dam/samanlık içindeki malzemelerle yahut otlarla birlikte belirtildiği için tek başına net bir değeri yoktur. Ortalama 50-100 akçe arasında değişmektedir.

Buğday, arpa, keten tohumu gibi hububat ürünlerinin tanelerinin birbirlerinden ayrıştırılmasından sonra geride kalmış olan saplar inceltilip saman haline getirilmektedir. Bu samanlar hayvan yemi olarak kullanılmasının dışında bir de kerpiç

¹⁴⁴ 859[121a-1]/2/2,458

¹⁴⁵ 214[23b-2]/3/5,130

¹⁴⁶ 28[6a-1]/5/14,73

¹⁴⁷ 442[52a-1]/2/2,229

¹⁴⁸ 442[52a-1]/2/2,229

¹⁴⁹ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224

¹⁵⁰ 513[63a-1]/2/2,262

¹⁵¹ 210[22b-1]/3/5,123

¹⁵² 224[26b-2]/3/5,146

¹⁵³ 242[30a-1]/3/5,164

¹⁵⁴ 445[52b-1]/2/2,231

¹⁵⁵ 823[113a-2]/2/2,422

¹⁵⁶ 786[105a-1]/2/2,387

¹⁵⁷ 242[30a-1]/3/5,164

¹⁵⁸ 242[30a-1]/3/5,164

ev yapımında da kullanılmaktadır. Örnek verecek olursak Musa Reis b. Mustafa¹⁵⁹,nın kerpiç evinin olmasıdır.

Harmanda yer alan samanlıkların olması bize samanları muhafaza ettikleri tek yer evlerinin çevresinde olmadığını göstermektedir. Sadece iki kişinin terekesinde bulunmaktadır. Yusuf¹⁶⁰,un terekesinde harmanlık samanlık 250 akçe olarak kayıt edilmiş. Bir diğeri ismi bilinmeyen bir erkeğe¹⁶¹ ait olan Karye-i Nerdübanlı'da harman evleri ma'a saman 3000 akçe değerinde kaydedilmiştir Bu ismi bilinmeyen kişinin terekesine baktığımızda yüz elli adet koyun¹⁶²un olması ve terekesinin toplam bedeli 29562 akçe olarak fazla olması bu kişinin hayvancılıkla uğraştığı sonucuna varılmaktadır.

5.4.4. Ambar

Terekelerde geçen ambarlar asıl olarak tahıl olmak üzere çeşitli ürünleri depolamak için kullanılır ve evlere eklenti veya evlerin bahçesinde ayrı bir yerde bulunan binalardır. Bazı tereke kayıtlarında ambar olarak da yazılmıştır.

İncelenen tereke kayıtlarında on sekizi Müslüman, ikisi gayri-Müslim olmak üzere toplam yirmi erkeğin terekesinde ambar bulunmaktadır. Abdi b. Ömer¹⁶³,in, Ali b. İşâ el-Haddâd¹⁶⁴,ın ve Vakkas b. Seydî¹⁶⁵,nin ambardan hisseleri vardır. Ambar değeri en yüksek olanlar kişiler Anbar ma'a çardak 3000 akçeyle Paşayığit¹⁶⁶, bir yonma ambar 1100 akçeyle Mustafa b. Davud¹⁶⁷, Anbar 1000 akçeyle Mustafa¹⁶⁸ ve bir ambar 1000 akçeyle ismi bilinmeyen kişiye¹⁶⁹ aittir.

5.4.5. Şaraphâne

Sadece erkek tereke kayıtlarında bulunmakta olup bunlardan ikisi Müslüman, dokuzu gayri-Müslimlere aittir. Müslüman olanlardan biri Luka b. Abdullah¹⁷⁰ baba adı Abdullah olduğundan sonradan Müslüman olduğunu anlıyoruz diğeri de Timur b. Hasan¹⁷¹,dır.

¹⁵⁹ 541[68a-2]/2/2,280

¹⁶⁰ 923[116a-1]/4/9,368

¹⁶¹ 814[112a-1]/2/2,418

¹⁶² 814[112a-1]/2/2,418

¹⁶³ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224

¹⁶⁴ 25[5a-1]/5/14,69

¹⁶⁵ 27[5b-1]/5/14,71

¹⁶⁶ 212[23a-1]/3/5,126

¹⁶⁷ 242[30a-1]/3/5,164

¹⁶⁸ 973[127b-1]/4/9,400

¹⁶⁹ 814[112a-1]/2/2,418

¹⁷⁰ 264[36a-1]/3/5,185

¹⁷¹ 777[81b-2]/6/17,312

Şaraphânedeki hissesi olanlar Yorgi b. Yani¹⁷² ve İstamad v. Mihal¹⁷³'dir. Petroz b. Tırakoz¹⁷⁴ hariç diğer kişilerin aynı zamanda bağları vardır. Terekesinde bağ-bahçe kaydı bulunmayan Petroz b. Tırakoz¹⁷⁵'un şaraphâneyi fiili olarak kullanıp kullanmadığı bilinmemektedir. Eğer işletilen bir şaraphâne ise şarap üretiminde kullanılan ham maddeyi dışarıdan sağlandığı akla gelmektedir.

En yüksek şaraphane değerleri 500 akçeyle Luka b. Abdullah¹⁷⁶, 450 akçeyle Mihal b. Riçine¹⁷⁷, 400 akçeyle Manol v. Nikola¹⁷⁸'ın terekelerinde yer almaktadır. En düşük olarak da 15 akçeyle Yorgi b. Manol¹⁷⁹ ve 20 akçeyle Timur b. Hasan¹⁸⁰'ın terekelerinde bulunmaktadır.

5.4.6. Meyvehâne

İncelenen tereke kayıtlarında meyvehânelerin neyle ilgili oldukları hakkında herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Sadece iki Müslüman erkeğin terekesinde rastlanılmıştır. Bu kişilerden biri Ali b. Hasan¹⁸¹ Kuzguncuk'da olan meyvehâne (sülüs hisse) 1000 akçe ve diğer meyvehânesinin (sülüs hisse) değeri yazılmamış diğer bir kişi de Karagöz b. Abdullah¹⁸² cümle meyvehâne 20 akçedir.

5.4.7. Hurdahâne

Eski eşyaların yer aldığı yer olarak tanımlamaktayız. Hurdahânesi bulunan Müslüman erkek üç, gayri-Müslim erkek iki, Müslüman kadın dört ve bir gayri-Müslim kadının mal varlıklarında kayıt edilmiştir. Değerleri birbirinden değişiklik gösteren bu hurdahânelerin en değerlisi 300 akçeyle Arslan b. Durahan¹⁸³'a en düşük değer olarak 10 akçeyle Ayşe¹⁸⁴'ye aittir. Hurdahânelerde de meyve hanelerdeki gibi herhangi bir içeriği, yapısı ve özelliği hakkında bilgi verilmemiştir. Değerleri ile öne çıkan hurdahânelerin büyüklük ve kullanılabilirlik açısından ve de içinde bulunan malzemeden dolayı fiyatlandırılmasının yapıldığı düşünülmektedir.

¹⁷² 33[7a-3]/5/14,77

¹⁷³ 928[88a-1]/7/26,410

¹⁷⁴ 20[3b-2]/5/14,65

¹⁷⁵ 20[3b-2]/5/14,65

¹⁷⁶ 264[36a-1]/3/5,185

¹⁷⁷ 37[8b-1]/5/14,82

¹⁷⁸ 926[87b-1]/7/26,409

¹⁷⁹ 962[125a-2]/4/9,394

¹⁸⁰ 777[81b-2]/6/17,312

¹⁸¹ 448[53b-1]/2/2,235

¹⁸² 513[63a-1]/2/2,262

¹⁸³ 914[115a-1]/4/9,365

¹⁸⁴ 963[125b-1]/4/9,394

5.4.8. Dükkan

Üsküdar tereke kayıtlarında geçen bir diğer taşınmaz mallar ise dükkânlardır. Toplam yüz elli sekiz gayri-menkul tereke kaydının içinde yedi kişinin dükkânı bulunmaktadır. Bu yedi kişinin hepsi Müslüman erkeklerdir.

İncelenen Üsküdar tereke kayıtlarında dükkânların konumu, kaç tane olduğu ve ne dükkânı olduğu tam olarak belirtilmemiştir. Bu dükkânlar içerisinde isimleri belirtilenler arasında İbrahim b. Karagöz¹⁸⁵’ün Hırdavâtî-i dükkân 50 akçe, Seydi b. Ali¹⁸⁶’nin Bezirhâne dükkânı 4000 akçe ve Resul el-Haddad¹⁸⁷’ın 2 dükkânı olup Nısf-ı dükkân ve içinde olan hırdavat 150 akçe ile Sergi-i dükkân 5 akçe olarak dükkânların içerikleri belirtilmiştir. Abdi b. Ömer¹⁸⁸’in dükkân yeri 50 akçe, Balaban b. Abdullah¹⁸⁹’ın dükkân içinde olan 2000 akçe, Musa b. Mustafa¹⁹⁰’nın iki dükkân harman 60 akçe değerindeki dükkânların neler olduğu yazılmamıştır. İsmi bilinmeyen¹⁹¹ kişiye ait olan Kervansaray iki dükkânıyla 8000 akçeyle en fazla değeri olan dükkândır.

5.4.9. Mağaza

Sadece iki Müslüman erkeğin terekesinde mağaza kaydı bulunmakta fakat mağazanın içeriği hakkında bilgi bulunmamaktadır. İsmail b. Abdullah¹⁹²’ın terekesinde mağaza 600 akçe değerinde aynı zamanda ambarı, evi, dükkânı, samanlığı vardır. İsmi bilinmeyen bir kişinin¹⁹³ terekesinde de mağaza 400 akçe ve mağazanın haricindeki gayri-menkulleri arasında bahçesi ve evi vardır.

5.4.10. Değirmen

Değirmenlerde, buğday taneleri öğütülerek un haline gelmesiyle toplumun ekmek ihtiyacı karşılanır (Seçer: 2002: 32). Üç Müslüman erkek birerde Müslüman kadın ve gayri-Müslim erkek olmak üzere toplam beş kişinin terekesinde değirmen bulunmaktadır. En yüksek değerli değirmeni olan Davud¹⁹⁴’un çiftlikte olan emlak ve esbâb ve değirmen 20000 akçe kıymetinde değirmenle birlikte kayıt edilmiştir. Diğer kişiler değirmene hisse olarak sahiptirler.

¹⁸⁵ 13 [1b-2]/1/1,104

¹⁸⁶ 859[121a-1]/2/2,458

¹⁸⁷ 221[25b-1]/3/5,138

¹⁸⁸ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224

¹⁸⁹ 835[116b-1]/2/2,441

¹⁹⁰ 844[118b-3/119a-1]/2/2,450

¹⁹¹ 814[112a-1]/2/2,418

¹⁹² 448[76a-1]/1/1,273

¹⁹³ 814[112a-1]/2/2,418

¹⁹⁴ 961[125a-1]/4/9,392

5.5. Menkul Mallar

Tez çalışmasının bu bölümünde terekelerde miras paylaşımına konu olan; köle, kitap, nakit para, erkek ve kadın giysileri, kumaşlar, ziynet eşyaları, silah ve silah malzemeleri, her türlü ev eşyaları, mutfak eşyaları, temizlik ve hamam eşyaları, aydınlatma ve ısıtma aletleri, tarımsal ve hayvansal ürünler, iş ve tarım aletleri, arıcılık, binek ve yük hayvanları, büyük ve küçükbaş hayvanlar, araba, kayık ve gemi belirlenip değerlendirilmesi yapılmıştır.

5.5.1. Köle

Tarih boyunca hemen her devletin toplumsal yapısında yer alan köle ve cariyelik; hürriyetlerine sahip olmayan, başkasının hükmü ve kullanımı altında bulunan ve de para ile alınıp satılan kimse için kullanılan terimdir (Sak, 1992: 6). Türkçede köle anlamına gelen kul, bende, halayık, esir, gulâm (Akkaya, 2010: 167) kavramları ve kadın köle için de cariyelik, odalık kavramları kullanılmıştır (Tanıdı, 2013: 221).

Köle ve cariyeler belli bir süreyle sahiplerine hizmet etmekle yükümlüdürler. Bu hizmet süresinin ne kadar olduğu kesin olmamakla birlikte genel uygulamanın yedi yıl olduğu bilinmektedir (Ekin, 2010: 206). Aşağıda tablo 1’den hareketle incelenen tereke kayıtlarında sahip olunan kölelerin bazıları yılları ile belirtilmiştir. Hamza b. İbrahim¹⁹⁵, Eslime bt. Süleyman¹⁹⁶ ve Paşayığit¹⁹⁷’in terekelerinde bulunan köleler altı yıl, ismi bilinmeyen erkeğin¹⁹⁸ terekesinde bir yıl ve yedi yıl olan köleler bulunmaktadır.

İslam hukukuna göre köle ve cariyeler üç şekilde azad edilebilir. Birincisi, sahibi Allah rızası için kölesini herhangi bir ücret talep etmeden azad eder. İkincisi, ‘tedbir’ denilen köle sahibinin ölümü sonrasında köle veya cariyesinin azadını vasiyet etmesiyle serbest bırakılır. Üçüncüsü de ‘mükâtebe’ denilen köle ile sahibi arasında yapılan anlaşma süresince köle belli bir yıl boyunca köle olarak kalmaktadır. Ayrıyeten cariyeler eğer sahiplerinden çocuk sahibi olursa sahibinin ölümü halinde azad edilmiş sayılır. Ek bilgi olarak cariyelerden olan çocuklarda miras üzerinde hak sahibidirler (Düzbakar, 2003: 264). Aynı zamanda serbest bırakılmış köleler diğer özgür bireyler gibi evlenme ve iş kurma hakkına sahiptirler (Ateş, 2009: 132). Mustafa b. Davud¹⁹⁹ ve Davud²⁰⁰’un tereke kayıtlarında çocuğuyla birlikte köleler bulunmaktadır. Ek 1’e

¹⁹⁵ 453[77a-3]/1/1,278

¹⁹⁶ 544[69a-2]/2/2,284

¹⁹⁷ 212[23a-1]/3/5,126

¹⁹⁸ 814[112a-1]/2/2,418

¹⁹⁹ 242[30a-1]/3/5,164

²⁰⁰ 961[125a-1]/4/9,392

bakıldığında Bektaş'ın kölesi²⁰¹ olarak bahsedilen kişiden de anlaşılacağı üzere köleler azad edilmektedir.

Tablo 1. Üsküdar terekelerinde köle bulunanlar

MİLADI YIL	HÜCCET NO/ CİLT/ SİCİL,SAYFA	TEREKE SAHİBİ		DİNİ	UNVANI- KONUMU	KÖLE (akçe)
		ERKEK	KADIN			
(1513- 1521)	453[77a3]/ 1/1,278	Hamza b. İbrahim		M.		Mustafa nâm kul (köle) 2500 Hüseyin nâm kulun altı yılı (köle) 1500
1519	544[69a2]/ 2/2,284		Eslime bt. Süleyman	M.		Koca köle 2000 Altı kul 14000
1518	546[69b1]/ 2/2,286		Emine bt. Mehmed	M.		Der hisse Ahmed b. (...) an bahâ-yı ganem ve gulâm 10000
1520	808[110b2]/ 2/2,410	Davud Reis b. Bıçahçı		M.	Reis	Bir sarı kul (Rus mükâteb) 1600
1520	814[112a1]/ 2/2,418	N/A		M.		Mükâteb kul yedi yıl 1500 Def'a bir kul bir yıl 400 Ahmed nâm kul müdebber nakid akçe 1000
1521	893[129b1]/ 2/2,480	Şaban Halife b. Mustafa		M.	Halife	Gulâm benâm-ı Süleyman 2200
1524	212[23a1]/ 3/5,126	Paşayığit		M.	Paşa	Gulâm-ı mükâteb, 6 sene 3500
1526	242[30a1]/ 3/5,164	Mustafa b. Davud		M.		Hoşkadem nâm gulâm-ımükâteb 500 Şirmerd nâm mükâteb Gulâm 2000 Bir küçük Kâsım nâm gulâm ayıbyyla 1100
1535	887[110b2]/ 4/9,355	Karaca b. Abdullah		M.	Mühtedi	Câriye 1000
1535	938[119a1]/ 4/9,376		Kamer bt. Hamza	M.		Mercan nâm Arap câriye 1000 Odacı kıymet 400 Eri zimmetinde 400
(1534 - 1536)	961[125a1]/ 4/9,392	Davud		M.		Gülşâh nâm câriye sagîre kızıyla 2000 Ayşe nâm câriye 1200
1548	43[9b1]/ 5/14,87		Mâhitab bt. Ali	M.		Câriye pîr-i fânî 600
1551	774[81a1]/ 6/17,309	Mustafa b. Abdullah		M.	Mühtedi	Şirmerd nâm kul 1660

1513-1793 yıllarını kapsayan Üsküdar şeriiye sicillerinde incelenen üç yüz on iki kişi içerisinde on üç kişinin terekesinde kölelere rastlanmıştır. On üç köle sahibinden dördü kadın geri kalan dokuz kişisi erkektir. Kadınlar arasında toplam serveti en yüksek

²⁰¹ 219[25a-1]/3/5,136

olanlar arasında bulunan Eslime bt. Süleyman²⁰² aynı zamanda köleleri olanların içerisinde koca köle ve altı kuluyla da en fazla kölesi olan kişidir. Kölelerinin dışında varlıkların arasında ne hayvanları ne de gayri-menkulleri bulunmamaktadır.

Yukarıda tablo 1’de görüldüğü üzere on beşi köle, gulâm ve kul, yedisi ise cariyeye ve odacı olarak kayıt edilmiştir. Ayrıntılı bir şekilde ele aldığımız gulâm ve cariyeye dağılımına baktığımızda hem erkek hem de kadın terekelerinde, kadın ve erkek köle mevcuttur.

Tablo 1’i sayısal olarak yorumlandığında, incelenen on üç tereke kaydında yer alan kölelerin hangi amaçla kullanıldıkları hakkında pek bilgi bulunmamaktadır. Emine bt. Mehmed²⁰³’in ganem(koyun) ve gulâm 10000 akçe ve Kamer bt. Hamza²⁰⁴’nın odacı ile eri zimmetindeki cariyeleri 400’er akçe olarak kayıt edilmiş. Buradan anlaşılan bazı kölelerin ticari bazı kölelerinde evdeki iç hizmet amacıyla kullanılmışlardır. Erkeklerin kadınlara oranla daha fazla köleye sahip olduğunu söylenebilir. En fazla köleye sahip olanlar ismi bilinmeyen erkek²⁰⁵ ve Mustafa b. Davud²⁰⁶ un terekelerinde bulunan mal varlıklarına baktığımız da Ek 1’den hareketle hayvanları, tarımsal ürünleri fazlasıyla var olduğunu görülmektedir. Erkeklerin ekonomik hayatta yani tarım, hayvancılık, ticaret gibi alanlarda etkin olduğundan, gelirlerinin çok oluşu köleye daha fazla ihtiyaç duymaları bakımından paralellik göstermektedir. Barkan (1966) ve Öztürk (1997) tereke defterlerini yorumlarken köle-cariye sahibi olanların bunları kısa sürede azad ettikleri ve terekelerine yansımadağı sonucuna varmıştır.

5.5.2. Hayvanlar

İnsanlar yüzyıllardır süregelen beslenme, tarımsal faaliyet ve ulaşım için hayvanlardan faydalanmaktadır. Örnek verirsek atın, ulaşım ve savaş için önemi Orta Asya Türklerinden bildiğimiz üzere önemli yeri bulunmaktadır. Öte yandan Anadolu topraklarında tarımsal faaliyetlerin en temel yardımcı unsurların başında hayvanlar gelmektedir. Geleneksel tarım ekonomisinin esas üretim aracı olan öküz ile sapandır. Sanayileşmeyle öküzün yerini makinaların alması makineleşmenin öncesinde hayvani gücün ne kadar etkin olduğunu görülmüştür (Çubuk, 2011: 51). Diğer yandan hayvanların kas gücünden yararlanıldığı gibi etinden, sütünden ve derisinden yararlanılmıştır.

²⁰² 544[69a-2]/2/2,929

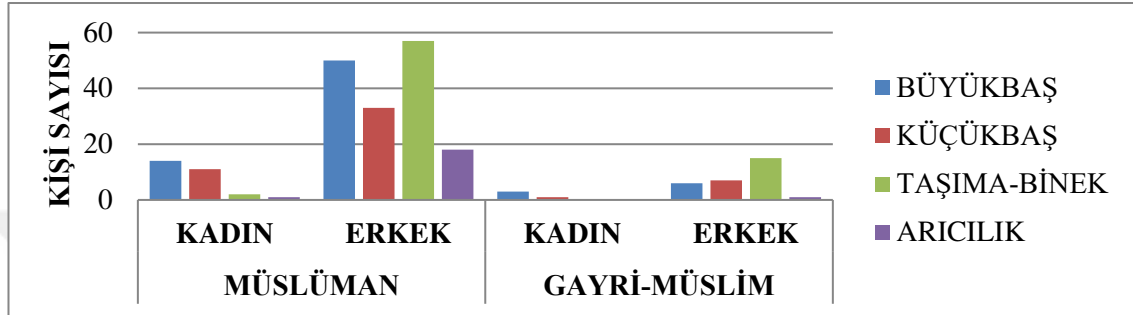
²⁰³ 546[69b-1]/2/2,286

²⁰⁴ 938[119a-1]/4/9,376

²⁰⁵ 814[112a-1]/2/2,418

²⁰⁶ 242[30a-1]/3/5,164

İncelenen terekedeki hayvanlar listelenirken yaşına, cinsine, rengine, türüne ne kadar çok ayırıcı özellikleri varsa belirtilmiştir. Diğer yandan hayvanların maddi değerleri çoğunlukla farklılık göstermektedir. Farklılık göstermesindeki sebep özelliklerinden kaynaklanıyor olabilmektedir. Bazen başka hayvan ile veyahut yavrusuyla beraber listeye tek fiyat üzerinden de yazılmıştır. Terekede yer alan hayvanları aşağıda şekil 9’da görüldüğü üzere dört ana başlık altında değerlendirilmiştir.

Şekil 9. Üsküdar terekelerinde hayvanları olanlar

Tereke kayıtlarında rastlanılan *büyükbaş* hayvanlar arasında; inek, düğe, öküz, tosun, sığır, camuş, buzağı, düğe (düve), dana ve boğa bulunmaktadır. İncelenen üç yüz on iki tereke sahibinden yetmiş üç kişinin büyükbaş hayvan sahibi olduğu tespit edilmiştir. Büyükbaş hayvan sahiplerinin ellisi Müslüman erkek, altısı gayri-Müslim erkek, on dördü Müslüman kadın ve üçü gayri-Müslim kadın olduğu belirlenmiştir.

Üsküdar tereke kayıtlarında büyükbaş hayvanların çeşitliliği ve fazlalığı diğer hayvanlara göre fazla olduğunu tespit edilmiştir. En fazla büyükbaş hayvanlar arasında sığır cinsi yani öküz, inek ve camuş bulunmaktadır. Sığıra *camuş* da denir. Sığırın dışisine yani süt verenine *inek* (Çubuk, 2011: 56), erkeğine *öküz* denir (Akalın vd., 2011).

Sığır ve sığır cinslerinin daha çok tarım amaçlı toprağı sürmek ve yük taşımak için kullanılan aynı zamanda etinden sütünden de yararlanılmaktadır. Zirai faaliyet için çiftte sürülen hayvanlar geleneksel Osmanlı ailelerinin traktörü yerindedir. Tarımın büyük bir kısmının hayvan ve insan gücüyle yapıldığı o dönemde ki bu durum oldukça doğaldır. Arazilerin ekilip biçilmesinde hayvanların gücüne ihtiyaç duyulmaktaydı. Karagöz b. Abdullah²⁰⁷,ın terekesinde araba ile çift camuş 1000 akçe değerinde kaydedilmektedir. Tereke kaydında en fazla çift ve camuş hayvanları bulunan Mustafa

²⁰⁷ 513[63a-1]/2/2,262

b. Davud²⁰⁸, un aynı zamanda yedi koyunu bir eşeği ve tarımsal ürünlerinin fazla olması ziraat ile uğraştığını sonucuna vardır. Todora b. Dimitri²⁰⁹, nin terekesindeki arabahâ-i camuş 425 akçedir. En yüksek değerle kaydedilen Müteveffa İbrahim Beşe²¹⁰, nin kara sığırı üç re's ve araba ve sâir âlâtı 4000 akçedir. Buradan bu hayvanların araba ve çifte koşulması ile saban gibi aletlerle de güçlerinden yararlandığını görmekteyiz. Tarım ve taşıma için kullanılan malzemelerin değerleri hayvanlarla birlikte kayıtlara geçmiştir.

Üsküdar'da ziraat hayvanları dışında beslenen ve etinden, sütünden yararlanılarak ticaretinin yapıldığı anlaşılan inek yaygın olarak terekelerde bulunmaktadır. Terekesinde en fazla ineği bulunan Huri bt. Firuz²¹¹, un ineklerinin değerleri su sığırı ineği 300, küçük inek 200, kara inek 220 akçedir. İnekler cinsiyetine, yaşına ve rengine göre farklılık göstermektedir. En fazla ineği bulunan bir diğer isim Vakkas b. Seydi²¹², nin de ineklerinin değerleri farklı olup karasığır ineği 150, def'a inek 170, def'a inek 130 akçedir.

Öküzlerin fiyatları sabit olmayıp rengine göre; sarı öküz 130²¹³ akçe. Yaşına göre; büyük kara öküz 130²¹⁴, su sığırı öküzü köhne 250²¹⁵, kara öküz köhne 100²¹⁶, koca sığır öküzü 210²¹⁷ akçe. Cinsine göre; sığır öküzü 300²¹⁸, su sığırı öküzü 350²¹⁹, üç dombay öküzü 1600²²⁰, bir çift camuş öküzü 800²²¹ akçe olarak deftere kayıt edilmiştir.

İncelenen tereke kayıtlarında en fazla büyükbaş hayvanı olanlar; otuz iki büyükbaş hayvanla Paşayığit²²² ve on beş büyükbaş hayvanla Mustafa b. Davud²²³ sahiptir. Büyükbaş hayvanların değerleri değişkenlik gösterdiğinden genelleme yaparsak camuş ve sığırların değerleri diğer büyükbaşlara oranla yüksektir.

Düğe, ineğin genç olanına denir (Çubuk, 2011: 56). Ak inek ma'a düğe, karasığır düğesi, gökçe düğe, camuş düğe, kara inek düğesi, sarı düğe, düğe karasığır ve bir su sığırı düğesi, aksak gibi terekelerde cinsi, rengi, fiziksel tanımı ifade edilmektedir. Bazı tereke kayıtlarında düğe olarak geçmektedir. Değeri terekelerde değişiklik gösterdiği

²⁰⁸ 242[30a-1]/3/5,164

²⁰⁹ 18[3a-1]/5/14,63

²¹⁰ 87[25a-1]/68/396,101

²¹¹ 543[69a-1]/2/2,283

²¹² 27[5b-1]/5/14,71

²¹³ 438[50a-1]/2/2,222

²¹⁴ 438[50a-1]/2/2,222

²¹⁵ 826[114a-1]/2/2,428

²¹⁶ 828[114b-1]/2/2,432

²¹⁷ 10[1a-1]/5/14,56

²¹⁸ 442[52a-1]/2/2,229

²¹⁹ 811[111a-3]/2/2,413

²²⁰ 212[23a-1]/3/5,126

²²¹ 227[27a-1]/3/5,147

²²² 212[23a-1]/3/5,126

²²³ 242[30a-1]/3/5,164

için genelleme yaparak şunu söyleyebiliriz ki inek, camuş ve sığra oranla değeri düşüktür. Örneğin, terekesinde fazlasıyla düğesi bulunan Davud Reis b. Bıçahçı²²⁴,nın bir su sığırı ineği ma'a düğ 500, iki karasığır düğesi 70 ve birde bir aksak su sığırı düğesi 50 akçe değerindedir.

Tosun, dananın büyüğü olup iki yaşını geçmiş erkek yavrusunu ifade etmektedir (Parlatır, 2006: 1730). Değer olarak en yüksek olanlar bir dombay ineği ma'a tosun 300²²⁵, tosun 325²²⁶ ve def'a camuş tosunu 250²²⁷ akçedir. Rengine ve cinsine göre belirtilenler siyah tosun 150²²⁸, siyah kara sığır tosunu 70²²⁹, def'a boğa tosun 70²³⁰ ve iki kara sığır tosunu 300²³¹ akçedir. Terekesinde ne fazla tosun bulunan kişiler Paşayığit²³², Musa b. Lütfullah²³³ ve Mustafa b. İskender²³⁴,dir.

İneğin sütten kesilmiş erkek yavrusuna *dana* denir (Parlatır, 2006: 316). Camuş inek danasıyla 450²³⁵, su sığır ineği ma'a dana 400²³⁶, iki kısır inek ma'a dana 210²³⁷ keçe cinsiyetine göre terekelerde yer almakta ve fiyatlandırılması yapılmaktadır. Dana değeri 30 akçe²³⁸, bir yaşında dana 50 akçe²³⁹, bir kara dana 20 akçe²⁴⁰, kara sığır danası 30 akçe²⁴¹ ve kara sığır danası erkek 40 akçe²⁴² olup büyükbaş hayvanlar içerisinde tosondan sonra değeri en düşük hayvandır.

Buzağı, yeni doğmuş, anne sütüyle beslenen sığır yavrusudur (Akalin vd., 2011). Üsküdar tereke kayıtlarında inek ve sığır yanında buzağılar da yer almakta. Ek 1'de görüldüğü gibi inek buzağısıyla 200²⁴³, buzağılı inek 150²⁴⁴, su sığırı ineği buzağıyla 450²⁴⁵, kara sığır iki buzağısıyla 140²⁴⁶ akçe değerinde olup fiyatlandırmaları birlikte hesaplanmaktadır.

²²⁴ 808[110b-2]/2/2,410

²²⁵ 222[26a-1]/3/5,143

²²⁶ 28[6a-1]/5/14,73

²²⁷ 242[30a-1]/3/5,164

²²⁸ 26[5a-2]/5/14,70

²²⁹ 35[8a-1]/5/14,80

²³⁰ 35[8a-1]/5/14,80

²³¹ 810[85b-1]/6/17,328

²³² 212[23a-1]/3/5,126

²³³ 840[118a-1]/2/2,446

²³⁴ 35[8a-1]/5/14,80

²³⁵ 514[63b-1]/2/2,264

²³⁶ 844[118b-3]/2/2,450

²³⁷ 242[30a-1]/3/5,164

²³⁸ 882[126a-1]/2/2,472

²³⁹ 210[22b-1]/3/5,123

²⁴⁰ 227[27a-1]/3/5,147

²⁴¹ 242[30a-1]/3/5,164

²⁴² 786[105a-1]/2/2,387

²⁴³ 538[67b-2]/2/2,277

²⁴⁴ 828[114b-1]/2/2,432

²⁴⁵ 831[115a-2]/2/2,434

²⁴⁶ 786[105a-1]/2/2,387

Şekil 10'da görüldüğü üzere kadınların büyükbaş hayvanları erkeklere oranla daha azdır. İncelediğimiz terekeden anladığımız kadarıyla büyükbaş hayvanlardan hem ticari hem de geçim amaçlı faydalanılmıştır.

Tereke kayıtlarında rastlanılan *küçükbaş* hayvanlar arasında; tavuk (dücâce), ördek, kaz, koyun (ganem) ve keçi bulunmaktadır. İncelenen üç yüz on iki tereke sahibinden elli ikisinin küçükbaş hayvan sahibi olduğunu tespit edilmiştir. Küçükbaş hayvan sahiplerinin otuz üçü Müslüman erkek, yedisi gayri-Müslim erkek olup, on biri Müslüman kadın, biri de gayri-Müslim kadına aittir.

Küçükbaş hayvan türlerinden olan koyuna tereke kaydında en fazla rastlanılan küçükbaş hayvandır. Kayıtlarda o dönemde *ganem (koyun)* olarak belirtilmektedir. Koyunun etinden ve sütünden fayda sağlanmasının yanında ticaretinde de faydalanılmaktadır. Tereke sahipleri içerisinde en çok koyun sahibi olan Herekedone karyesinden dört yüz yirmibeş koyun değeri 29 akçeyle Bıyıklı Mihal²⁴⁷, sahiptir. Koyunları fazla olan bir başka kişi tanesi 30 akçeden iki yüz altmış koyunla Çengel karyesinden İstefanos b. Dimitri²⁴⁸, dir. Diğer bir kişi yine Herekedone karyesinden olan Koca Pavlo²⁴⁹, nun adedi 30 akçeden iki yüz sekiz koyunu bulunmaktadır. Karamanlı karyesinden Hüseyin b. Abdullah²⁵⁰, ın yüz seksen, İmaret mahallesinden ismi bilinmeyen Müslüman bir erkeğin²⁵¹ yüz elli koyunu vardır. Koyun sayıları fazla olan kişilerin hayvancılıkla uğraştıklarını göstermektedir. İncelenen terekeler sonucunda koyunlarının değerinin ortalama 30 akçe olduğu tespit edilmiştir.

Koyun ve keçinin birlikte yer aldığı iki tereke kaydına rastlamaktayız. Bunlar koyun ve keçi (aded 86) 1720 akçeyle sahip olan Nikola b. Yava²⁵² ve yetmiş adet koyun ve keçi 2450 akçeyle Musa Reis b. Mustafa²⁵³, ya aittir. Bu kadar fazla olması etinden ve sütünden istifade edilmesinin yanında ticaretinin olduğunun göstergesidir. Özellikle kılından ve de derisinden dokuma alanında da yararlanılmaktadır. Keçi (aded 4) 100 akçe olan Kosta b. Reis Yani²⁵⁴ ve iki keçisi 40 akçe olan Cafer b. Koçu²⁵⁵, n terekesinden anladığımız kadarıyla da ortalama bir keçinin değeri 20 akçedir.

İncelenen kayıtlarda *dücâce (tavuk)* olarak kayıt edilmiştir. Elli iki küçükbaş hayvan tereke kaydından otuz yedisinin terekesinde tavuk yer almaktadır. Bu durumda küçükbaş hayvan sahibi çoğu kişinin tavuğu olduğu görülmüştür. Kayıtlardan edinilen

²⁴⁷ 434[73a-3]/1/1,263

²⁴⁸ 812[86a-1]/6/17,330

²⁴⁹ 684[103b-1]/1/1,377

²⁵⁰ 810[85b-1]/6/17,328

²⁵¹ 814[112a-1]/2/2,418

²⁵² 971[127a-3]/4/9,400

²⁵³ 541[68a-2]/2/2,280

²⁵⁴ 829[87b-1]/6/17,336

²⁵⁵ 435[73a-1]/1/1,263

bilgiye göre tavuğun daha çok yaşamsal faaliyet amaçlı var olduğu yani etinden yumurtasından faydalandığına varmaktayız. Çok az kişi ticari amaç için elde tutmaktadır. En fazla tavuğa sahip olan Davud Reis b. Bıçahçı²⁵⁶,nın yirmi adet tavuğu 40 akçedir. Ardından Paşayiğit²⁵⁷,in on altı düccâce, (fî 4) 64 akçe, Menekşe bt. Abdullah²⁵⁸,ın on beş nefer tavuk 45 akçedir. Ortalama tavuk fiyatı 2 akçe olmaktadır. Kayıtlarda üç Müslüman bir gayri-Müslim erkeğin *kazı* vardır. Terekesin de en fazla kazı bulunan Davud Reis b. Bıçahçı²⁵⁹,nın yedi kazı 35 akçedir. Kazın ortalama akçe değeri 4'tür.

Sadece iki Müslüman erkeğin terekesinde *ördek* vardır. Davud Reis b. Bıçahçı²⁶⁰,nın beş ördek 15, Sirmerd Mezid b. Abdullah²⁶¹,ın dört ördek 12 akçedir. Buradan anladığımız ördekler 3 akçe değerindedir.

Küçükbaş hayvanı olan on bir Müslüman kadın ve bir gayri-Müslim kadın bulunmaktadır. Tüm kadınların terekesinde küçükbaş hayvan olarak sadece tavukları vardır. Fakat bir tek Emine bt. Mehmed²⁶²,in 2450 akçelik koyunu vardır. Buradan anladığımız kadarıyla kadınların küçükbaş hayvanlara yaşamsal olarak sahiptirler ticaret amaçlı değil.

Terekeler de *taşım* ve *binek* olarak rastladığımız hayvanlar at, merkeb, katır, bargir, eşek, feres, hergele, kısarak, hımar, ve yunddur. Araştırma kapsamında ele alınan dönem aralığı XVII. ve XVIII. yüzyılda ulaşım faaliyetlerinde farklı hayvanlar kullanılmaktadır. İncelenen terekelerde elli yedisi Müslüman erkeğe, on beşi gayri-Müslim erkeğe ve ikisi Müslüman kadına ait olmaz üzere yetmiş dört kişinin tereke kaydında taşım ve binek hayvan bulunmaktadır.

At, Türklerin çok eskilerden tanıyıp bildikleri hayvandır (Çubuk, 2011: 59). Üsküdar da yaygın bir binek hayvanı olduğu tespit edilmiştir. İncelemiş olduğumuz tereke kayıtlarında on üçü Müslüman dördü gayri-Müslim erkek olmak üzere toplam 17 kişi atı olduğunu bunlardan sadece Hamza b. İbrahim²⁶³,in dört atı olup diğerlerinin birer ata sahip olduğunu görmektedir. Genellikle atlar esbâbları, oyanı, çulu ve eyeriyle birlikte²⁶⁴ çeşitli malzemeleriyle kullanılmaktadır. Atlar çoğunlukla malzemeleriyle birlikte kayıt edildiklerinden tek başlarına değerleri yoktur. En düşük at

²⁵⁶ 808[110b-2]/2/2,410

²⁵⁷ 212[23a-1]/3/5,126

²⁵⁸ 531[66a-1]/2/2,272

²⁵⁹ 808[110b-2]/2/2,410

²⁶⁰ 808[110b-2]/2/2,410

²⁶¹ 786[105a-1]/2/2,387

²⁶² 546[69b-1]/2/2,286

²⁶³ 453[77a-3]/1/1,278

²⁶⁴ 453[77a-3]/1/1,278; 461[78b-1]/1/1,284; 462[78b-2]/1/1,285; 465[78b-5]/1/1,286; 791[106b-1]/2/2,393; 829[114b-2]/2/2,434

değeri 150²⁶⁵ en yüksek at değeri 500²⁶⁶ akçedir. Atlar içerisinde kara at ²⁶⁷, boz at²⁶⁸ ve doru at²⁶⁹ gibi atların fiziksel özellikleri de belirtilmektedir. Gayri-Müslim olan Todora b. Dranoz²⁷⁰ ve Kosta²⁷¹'nın terekelerinde dolap ve at birlikte kayıt edilmiştir. Buradan çıkarımımız atlar hem binek hem de yük taşıma olarak kullanılmaktadır.

Katır, erkek eşek ile kısrağın çiftleştirilmesinden dünyaya gelen kısır hayvandır (Parlatır, 2006: 860). Yine önemli bir yük hayvanı olan katır, yaygın olarak tereke kayıtlarında yer almaktadır. Sadece erkek terekelerinde bulunmakta olup bunlardan biri gayr-Müslim yedisi Müslümandır. En fazla katırı olan gayri-Müslim Katırcı Mircan Ermeni²⁷² ve Müslüman Katırcı b. Abdullah²⁷³'dır. Çok sayıda katırlarının varlıkları isimlerinin önlerinde bulunan lakaplarından da anlaşıldığı üzere ticari amaçlı besledikleri görülmektedir. Katırlar cinsiyetlerine göre Ağsak dişi katır 300, doru katır dişi 510, küçük siyah katır dişi 650, doru erkek katır, topal katır 250 ve yağız katır 500 akçe olarak değerlendirilmiş ve betimlenmiştir. İncelenen kayıtlarda katır değeri en düşük 100 en yüksek olarak da 650 dir. Ek 1'den hareketle katırların atlara kıyasla değerleri daha fazla olduğu görülmektedir.

Bârgir, yük taşıyan hayvandır (Çubuk, 2011: 59). İncelenen kayıtlarda en fazla taşıma-binek hayvanı olan toplamda yirmi dört kişinin on altısı Müslüman erkek, yedisi gayri-Müslim erkek ve iki Müslüman kadının terekesinde bârgir vardır. Terekesinde fazla bârgiri olan Alagöz Mustafa b. Abdullah 'tır. Terekelerde yaşına göre ifade edilen koca bârgir 220, fiziksel özelliklerine göre ağsak bârgir 130, büyük bârgir 480, boz bârgir 80, renklerine göre sarı bârgir 310, ak bârgir 285, iki siyah bârgir 600, doru bârgir 260 akçe olarak fiyatlar ve adlandırmalarla kaydedilmiştir. Bazı kayıtlarda bârgirler malzemeleri ile kayıt edilmiştir. Bunlar bârgir esbâbıyla 80, küçük bârgir esbâbıyla 260, doru bargir ma'a eyer oyan 310, bir bârgir ma'a eyer ve uyan 250, bârgir esbâbıyla 205 ve değer olarak en fazla olan bârgir ve semer ve palan ve kayış 1440 akçe ile Müteveffa İbrahim Beşe'ye aittir. Yük taşıma hayvanı olan bârgirin rengine, yaşına ve üzerinde bulunan malzemelerine göre akçe değeri değişiklik gösterdiğinden değeri hakkında net bir bilgiye varamamaktadır. Kayıtlarda yund, feres, kısarak, hımar ve hergele olarak da yer almaktadır.

²⁶⁵ 786[105a-1]/2/2,387

²⁶⁶ 828[114b-1]/2/2,432

²⁶⁷ 439[50b-1]/2/2,224; 828[114b-1]/2/2,432; 859[121a-1]/2/2,458

²⁶⁸ 791[106b-1]/2/2,393

²⁶⁹ 447[53a-1]/2/2,234

²⁷⁰ 952[122a-1]/4/9,384

²⁷¹ 955[123a-1]/4/9,387

²⁷² 1020[97b-1]/7/26,455

²⁷³ 455[77b-1]/1/1,280

Üsküdar şeriiye sicil kayıtlarında rastlanılan taşıma ve binek hayvanı olan en fazla bârgirden sonra ikinci olarak görülen eşek bazı kayıtlarda merkeb olarak da belirtilmiştir. Toplamda yimi kişinin terekesinde var olup üçü gayri-Müslim on yedisi Müslüman erkeklerdir. Kara eşek 300, boz merkep 180, erkek eşek 100, erkek eşek köhne 80, dişi merkeb 105 akçe gibi adlandırmalarla kayıt altına alınmıştır. Eşeklerin kıymetleri kimi kayıtlarda fazla kimi kayıtlarda az olarak belirtildiğinden değeri hakkında net bir bilgi verilmektedir. En düşük eşek değeri 40 en yüksek eşek değeri de 300 akçedir.

İncelenen tereke kayıtlarında Üsküdar'da *arı kovanlarının* varlığı arıcılık faaliyetlerinin yapıldığının göstergesidir. İncelenen üç yüz on iki tereke sahibi kişilerin içinden yirmi kişinin terekesinde kovanlar yer almaktadır. Bunlar arasında on sekizi Müslüman erkek, birer kişi de Müslüman kadın ve gayri-Müslim erkek yer almaktadır. Kayıtlardan anladığımız arıcılıkla Müslümanlar erkeklerin uğraştığıdır.

Arıcılığın en eski uğraşlardan biri olduğu bilinmektedir. Yaşanılan yerin coğrafi konumu, ekonomik ve teknik yönleri kadar ciddi bir zorluk teşkil etmektedir (Tryjarski, Sağın, 2011: 131). Arıcılık sayesinde tatlı bir yiyecek olan bal elde edilmektedir.

Kovan (yetmiş adet fi 19) 1360 ve boş kovan (on beş adedi 3) 45 akçeyle en fazla kovana sahip olan Sirmerd Mezid b. Abdullah²⁷⁴'tır. Kovanların dolu yahut boş oldukları kayıtlarda özellikle belirtilmiştir. İskender b. Abdullah²⁷⁵'in yirmi beş adet kovan 500, Paşayığit²⁷⁶'in kovan (dolu 10, fi 20 ve üç boş) 200, Resul el-Haddad²⁷⁷'in iki kovan 40, diğer üç kovan 45, Başbüyüküklü'de olan kovan (13 aded) 260 ve Şelit b. Mehmed²⁷⁸'in yirmi kovan 250, kuru kovan 4 akçe değerinde kovan varlıklarının fazla olması arıcılığı ticari amaç için yaptıklarını düşündürmektedir. Geri kalan terekelerde kovanlar çok az sayıda mevcuttur. Dolu kovanların değeri 15-20 akçe iken boş kovanların değeri ise 3-4 akçedir.

Terekelerde görülen dönem aralığı 1518- 1556 yıllarıdır. Aynı zamanda incelenen tereke kayıtlarında Ek 1'den hareketle arıcılıkla uğraşan tüm kişilerin diğer hayvanlarında varlığı mevcuttur. Arı kovanlarının varlığına rağmen, terekelerde bal ürününe dair her hangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte arıcılığın ek gelir olarak aile ekonomisine ve beslenme ihtiyaçlarının karşılandığını söylenebilir.

Aynı zamanda incelenen Üsküdar tereke kayıtlarında ikisi kadın dördü erkek olmak üzere sekiz Müslümanın terekesinde balmumuna rastlanılmaktadır. Terekesinde

²⁷⁴ 786[105a-1]/2/2,387

²⁷⁵ 828[114b-1]/2/2,432

²⁷⁶ 212[23a-1]/3/5,126

²⁷⁷ 221[25b-1]/3/5,138

²⁷⁸ 445[52b-1]/2/2,231

balmumu bulunan kişilerin arıcılıkla ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Osman b. Ali²⁷⁹'nin terekesinde Bal mumu (fî 8 vakıyye 22) 176 akçeyle en fazla balmumu bulunan kişidir. Adet olarak en fazla balmumu bulunan kişi de Seydi b. Ali²⁸⁰'dir.

Ziraatla uğraşan aileler genellikle hayvancılık yapmaktadır. Olası hırsızlık ve iklimsel şartlardan ötürü hayvanların ve hayvan yemlerinin korunması amacıyla dam yapılmaktadır. İncelenen kayıtlarda damı olanların hayvan varlıkları da mümkündür.

Hayvan sahiplerini unvanlarıyla değerlendirdiğimiz de büyükbaş hayvanı olanlarda on bir Mühtedi, üç Paşa, birerde Hatun, Reis, Hacı, Beşe. Küçükbaş hayvanı olanlarda on iki Mühtedi, ikişer Reis, Hacı, Paşa birerde Fakih, Çoban, Kösesi. Taşıma-binek hayvanı olanlarda on iki Mühtedi, ikişer Katırcı, Hacı, Paşa birerde Bey, Reis, Köle, Halife, Haddad, Garip. Arıcılıkla ilgilenenlerde üç Mühtedi birerde Reis, Hacı, Paşa, Haddad, Köseci unvanlarına sahip kişiler bulunmaktadır.

5.5.3. Para Birimleri

Tezin konusu olan 1513-1793 yılları arasında Üsküdar'da vefat eden kişilerin mal dökümlerini açıklamadan önce terekelere yansıyan o zamandaki para birimlerine kısaca tanıtılacaktır.

Para, devletlerin ekonomik ve ticari hayatlarında kullanılmaya başlanmasından itibaren devletlerin iktisadi hayatlarından vazgeçilemeyen bir faktör olmuştur. Hatta birçok devletin ekonomik bunalıma girmesinin ve bu bunalımlardan dolayı da yıkılmasının nedenlerinden biridir. Ayrıca iktisadî refah düzeyinin yükselmesine bağlı olarak insanların mutlu bir şekilde yaşam sürmesine de etki etmiştir. Bu sebeple varlığıyla mutluluk yokluğuyla sorunlar ortaya çıkaran para her şeyden önce bir mübadele aracıdır. Ancak bir ödeme aracı ve servet saklama aracı olarak da kullanılmıştır (Pamuk, 1999:1).

Tablo 2. Üsküdar terekelerinde yer alan para birimleri

MİLADI YIL	HÜCCET CİLT/ SİCİL, SAYFA	NO/ NAHİYE/ MAHALLE/ KARYE	TEREKE SAHİBİ ERKEK	PARA BİRİMİ (akçe)
1516	471[79b-1]/1/1,290	-	Gâzi b. Abdullah	Kızılbaş akçesi [10 kçe]
1519	275[30b-3]/2/2,161	Bektaşlı	Şaban b. İlyas	İki eşrefi [60 akçe]
1520	859[121a-1]/2/2,458	Samandıra	Seydi b. Ali	Bezir akçesi [68 akçe]

²⁷⁹ 30[6b-1]/5/14,74

²⁸⁰ 859[121a-1]/2/2,458

Tablo 2. (Devamı).

MİLADI YIL	HÜCCET NO/ CİLT/ SİCİL, SAYFA	NAHİYE/ MAHALLE/ KARYE	TEREKE SAHİBİ	PARA BİRİMİ
(1524- 1530)	206[21b-1]/3/5,118	-	Hüseyin b. Taşdemir	6 halebi flori [300 akçe]
1546	16[2a-1]/5/14,60	Çengel	Yani b. Todora	Hamr akçesi (fi 7, müdre100) [700 akçe]
1564	917[86a-2]/7/26,402	Üsküdar	Yusuf b. Hudaverdi	İki filori [120 akçe]
1564	988[94b-1]/7/26,439	Mehmedpaşa	Abdülhalim b. Mehmed	Üç sikke filori N/A
(1562- 1563)	989[94b-2]/7/26,400	Üsküdar	Aydın b. Abdullah	filori [2 akçe]
(1579- 1580)	124[17a-3]/8/51,115	Üsküdar	İbrahim b. Baba Ali	On üç adet gurus [560 akçe]
(1590- 1591)	1243[122b1]/ 10/84,625	Üsküdar	Veli b. Abdullah	Gurus (10 aded) [700 akçe]
(1590- 1591)	1253[123a7]/ 10/84,632	-	İvaz b. Abdullah	Dime (Kurus) (1) [200 akçe]

Teze konu olan Üsküdar tereke kayıtlarında yukarıda tablo 2’de ayrıntılı olarak belirtilen XVI.–XVIII. yüzyıl arasında rastlanılan akçe, gurus, filori, sikke ve eşrefi para birimleri kısaca tanıtılacaktır.

Akçe: Osmanlılar tarafından başlangıçta gümüş sikke sonrasında da genel anlamda para karşılığı kullanılan tâbirdir. Akçe “beyaz, parlak, temiz” anlamlarına gelen ak kökünden türetildiğinden beyaz sikke anlamına gelmektedir (Sahillioğlu, 1989: 224)

Osmanlılarda ilk akçe 1328 yılında Orhan Gazi tarafından Bursa’da bastırılmış. İlk basılan akçe 6 kırat²⁸¹ ve 1.154 gramdır (Pakalın, 1993a: 32).

Zamanla akçenin ağırlığı ve ayarındaki değişimlerden dolayı değeri azalmaya başlamış ve paranın akçenin yerini almasıyla 1640’tan sonra uzun süre darphanede akçe basılmamıştır (Sahillioğlu, 1989: 226). Değerindeki azalma sebebiyle 1 kuruşun eşit olduğu 40 paradan her birinin 1/3’üne verilen isim olmuştur. Demek oluyor ki, 1 kuruş=40 para, 1 para=3 akçe, 1 akçe=3 puldur (Pakalın, 1993a: 34).

Ek 1’den anlaşılabileceği gibi Üsküdar’da tereke kayıtlarında mal dökümlerinin tümü akçe üzerinden fiyatlandırılmıştır. Akçe dışında bulunan para birimleri tablo 2’den hareketle akçeye çevrildiği görülmektedir.

Gurus (Kurus): Osmanlı para birimlerinden olan kuruş, 1687 yılında akçe usulünün terkedilmesiyle yerine kuruş basımı başlamıştır (Pakalın, 1993b: 326).

Kuruş kelimesinin kökeni XIII. yüzyıl Avrupa’sından gelmektedir. Ortaçağlar boyunca değerli maden yokluğundan dolayı Avrupa da gümüş sikkeler kullanılmaya başlanmıştır. XI. yüzyıl’da gümüş madenlerinin Avrupa’da çoğalması ve XVI. yüzyılda

²⁸¹ *Kırat:* Elmas, altın gibi değerli şeylerin tartısında kullanılan ağırlık ölçüsüdür (Pakalın, 1993b: 269).

da Amerika'nın keşfedilmesiyle fazla miktarda gümüş elde edilmiş, daha büyük boyutta gümüş sikkeler Avrupa ülkelerinde basılmaya başlanmıştır. XVI. yüzyıldan itibaren Avrupa kuruşları Osmanlı ülkesine girmiş ve de piyasada kullanılmaya başlanmıştır (Pamuk, 2002: 458). Farklı isimlerle bastırılan kuruşlardan sonra belli bir standart ile III. Ahmed döneminden itibaren ilk Osmanlı kuruşları üretilmiştir. Böylelikle 1 Osmanlı kuruşu=120 akçe=40 para üzerinden yeni bir para birimi oluşturulmuştur. İlk Osmanlı kuruşları 25,6 gram ağırlığında olup bunun ortalama 16 gramı saf gümüştür. Kuruşun içinde bulunan saf gümüş oranı zamanla düşmüş ve Osmanlı kuruşu değer kaybetmiştir (Pamuk, 2002: 458).

Çalışmada üç kişinin terekesinde guruş görülmektedir. Ölüm tarihleri tam olarak belli olmayıp guruşun kullanıldığı tarih dönem aralığı 1579-1591 yılları arasındadır. Tablo 1'e baktığımız da İbrahim b. Baba Ali²⁸²'nin terekesinde On üç adet guruş [560 akçe] olarak kaydedilmişken, Veli b. Abdullah²⁸³'in terekesinde Guruş (10 adet) [700 akçe] olarak kaydedilmiştir. Guruşun akçe olarak değeri değişkenlik göstermektedir. İvaz b. Abdullah²⁸⁴'in terekesinde ise Dime (Kuruş) (1) [200 akçe] olarak yazılmıştır.

Filori (Flori): Filori, Fâtih Sultan Mehmed dönemine kadar Osmanlı devletinde en çok kullanılan altın para durumundadır. Daha sonra Osmanlılar tarafından altın para karşılığı olarak hem kendi bastıkları hem de Avrupa menşeli olanlar için kullanılmaya başlanmıştır (İnalcık, 1996: 106). Tablo 1'de görüldüğü üzere üç kişinin mal varlıklarında yer alıp değerleri değişkenlik göstermektedir. Hüseyin b. Taşdemir²⁸⁵'in terekesinde 6 halep florisi 300, Yusuf b. Hudaverdi²⁸⁶'nin terekesinde iki flori 120 ve Aydın b. Abdullah²⁸⁷'in terekesinde de filori 2 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Sikke: Sikke kelimesinin manası Arapçadan gelmekte olup 'damga veya nakış basmak için hazırlanmış kalıp, demir kalıp' denilmektedir. Ağırlığı önceden ayarlanmış, üzerinde basılıp dolaşıma çıkarılan ve istendiğinde geri almayı üstlenen devletin veya hükümdarın sembol veya yazısının yer aldığı madenî para türüdür (Tekin, 2009: 179). İncelenen tereke kayıtlarında tablo 1'de görüldüğü üzere sadece 1564 yılında vefat eden Abdülhalim b. Mehmed²⁸⁸'in terekesinde bulunup akçe değeri belirtilmemiştir.

Eşrefi: Memlükler tarafından Mısır'da basılan ve daha sonrasında diğer İslâm devletlerinde de basılıp kullanılan altın sikkedir (DİA, 1995: 477). İncelenen kayıtlarda

²⁸² 124[17a-3]/8/51,115

²⁸³ 1243[122b-1]/10/84,625

²⁸⁴ 1253[123a-7]/10/84,632

²⁸⁵ 206[21b-1]/3/5,118

²⁸⁶ 917[86a-2]/7/26,402

²⁸⁷ 989[94b-2]/7/26,400

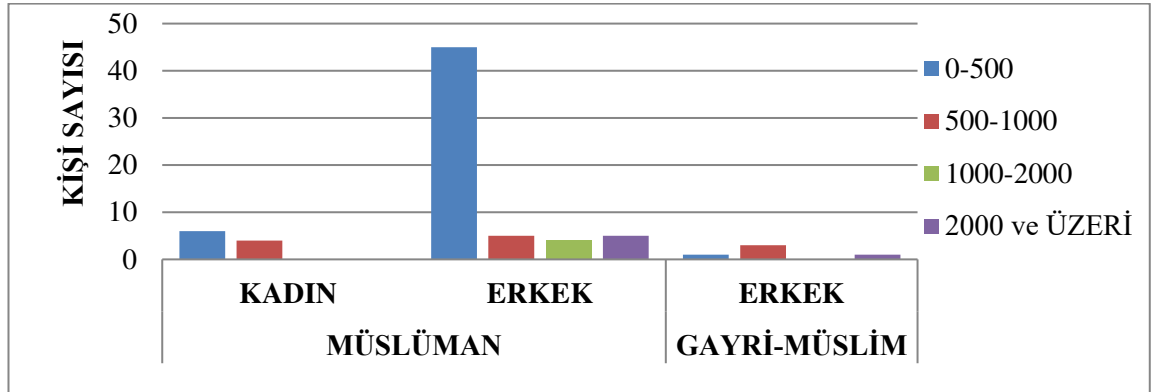
²⁸⁸ 988[94b-1]/7/26,439

yalnız 1519 yılında vefat eden Şaban b. İlyas²⁸⁹,ın terekesinde rastlanılmıştır. İki eşrefinin değeri 60 akçe olarak kaydedilmiştir.

Osmanlı Devleti'ndeki nüfus artışı, kentleşme ve pazarlardan ötürü gelişmeler sonucunda paranın tedavül hızının artmasına sebebiyet vermiş. Buna karşılık, tüccarların satın aldıkları mallar aracılığıyla çeşitli para birimleri de kullanılmıştır. Devlet on beşinci yüzyıldan itibaren izlenen politikayı sürdürüp kur değerlerini günlük olarak piyasalarda belirlenmesini ya da dalgalanmasını tercih etmiştir (Pamuk, 1999: 139-183).

5.5.4. Nakit Paralar

Nakit, tereke sahiplerinin terekeleri yazılırken fiziki olarak bulunan parayı ifade edilmektedir. Vefat eden kişilerin tereke dökümlerinin verildiği ikinci kısmın genellikle sonlarında yer almaktadır. İncelenen tereke kayıtlarında kişilerin menkul ve gayrimenkullerinin dışında, varlıklarının içinde nakit paralarının olduğu tespit edilmiştir. İncelenen Üsküdar şeriiye sicillerinde yetmiş dört kişinin terekesinde nakit kaydına rastlanılmıştır. Şekil 10'da bunlardan elli dokuzu Müslüman erkek, beşi gayri-Müslim erkek ve onu Müslüman kadın olup gayri-Müslim kadınların terekelerinde nakit para bulunmamaktadır. Bu duruma göre Müslüman terekelerinde gayri-Müslim terekelerine göre nakit kalemi oldukça önemli yere sahiptir.

Şekil 10. Üsküdar terekelerinde nakit paraları olanlar (akçe)

İncelenen tereke kayıtlarında kullanılan para birimlerinin hepsinin akçe ve bir kişinin terekesinde gürüş birimi olduğunu görmektedir. Vefat ettiğinde terekesinde en çok nakit kaydı bulunan kişi 3120 akçeyle Hasan b. Abdullah²⁹⁰'tır. Nakit miktarlarını incelendiğinde şekil 10'da 1000 akçenin üstünde nakit meblağları bulunanlar bir gayri-

²⁸⁹ 275[30b-3]/2/2,161

²⁹⁰ 451[77a-1]/1/1,277

Müslim erkeğin dışında hepsi Müslüman erkeklere aittir. Öte yandan gayri-Müslimlerin sayıca daha az olmalarına rağmen yarısından fazlasının bıraktıkları nakit paralar 500 akçenin üstünde olduğu görülmektedir. Terekelerinde nakit para bulunanların genel durumuna baktığımızda ise sahip oldukları unvanlar arasında on yedi mühtedi, üç hacı ve birer kişi de yeniçeri, kör, paşa, fakih, derviş, katırcı, börekçi, bey, debbağ, haddad görmektedir. Unvanlardan ve Ek 1'e bakıldığında nakit parası olan kişilerin esnaf, asker, tüccar, tarım ya da hayvancılık ile uğraşan kişiler olduğunu görmektedir. Genel anlamda askeri sınıf mensubu kişilerdir. Askeri sınıf mensubu kişiler; fiili olarak faaliyet gösteren asker ile bu askerlerin eşleri, çocukları, azad edilmiş köleleri; imam, vakıf hademesi gibi her çeşit maaşlı memur ve hizmetlileridir (Barkan, 1966: 4).

5.5.5. Ziyet Eşyaları ve Aksesuarlar

Değerlendirmesi yapılan Üsküdar tereke kayıtlarında çeşitli ziyet eşyalarına rastlanılmıştır. Belgelerde kaydedilen ziyet eşyalarının neler oldukları, özellikleri, kıymetleri, adetleri, ağırlıkları ve bu eşyaların üretiminde kullanılan malzemelerden bahsedilmiştir. Ziyet eşyaları arasında, yüzük, zincir, küpe, hâtem, bilezik, saat, tespih, hamâyıl, altın ve gümüş bulunmaktadır. Ziyet eşyası olarak değerlendirdiğimiz bu eşyalar üç yüz on iki tereke kaydından kırk bir kişinin terekesinde bulunmaktadır. Bunlardan Müslüman on dört kadın ve on bir erkeğin, gayri-Müslim altı kadın ve beş erkeğin mal varlıklarında tespit edilmiştir.

Her dönemde olduğu gibi kadınların vazgeçilmezlerinden olan küpeler, bilezikler; hem kadınların hem de erkeklerin önemsedikleri yüzükler; altın, gümüş, zümrüt, akik gibi değerli taşlardan ve madenlerden yapılmıştır. Değerleri kullandıkları malzemelere göre de değişiklik göstermektedir.

Terekelerde en fazla rastlanılanlar kıymetli eşyalar içerisinde küpe ve yüzüktür. Küpe, kadınların kulağa astıkları süs (Koçu, 1969: 162). Küpelerin şekliyle ilgili tek bilgi Drohi Nasraniye²⁹¹'nin terekesinde İkişer ayaklı zümrüt küpe olarak kaydedilmiş ve 4.000 akçeyle küpeler içerisinde değeri en yüksek olanıdır. Gümüş küpe yalnızca Tıranoz b. Yorgi²⁹²'nin terekesinde bulunup değeri 5 akçedir. Diğer küpeler altın olup herhangi bir detaydan bahsedilmemiştir. Yüzük, parmağa takılan üstünde kıymetli taş bulunan altın veya gümüş halka (Koçu, 1969: 247). Yüzükler hem erkek hem de kadın terekelerinde karşımıza çıkmaktadır. Yüzükler gümüş yahut altın olarak kayda geçmiş ve değer olarak gümüş altına göre daha düşüktür. Bir tek değerli taşlardan olan akik

²⁹¹ 266[69b-1]/68/396,239

²⁹² 846[89b-2]/6/17,349

yüzük Sâre bt. Mehmedî²⁹³,nin terekesinde vardır. Bununla birlikte yine yüzük tarzından olan hâtem kayıtlarda karşımıza çıkmaktadır. Hâtem, mühür, üzeri mühürlü yüzük demektir (Devellioğlu, 2012: 512). Hâtem yalnızca Müslüman mal varlıklarında var olup yedi kadın iki erkek terekelerinde bulunmaktadır. Bu da yüzük gibi altın ve gümüş madenlerinden oluşmaktadır. En fazla hâtem Hacı Mahmud²⁹⁴,un terekesinde olup altın ve gümüş gibi değerli madenden olamayıp kalay olan hâtemi 26 aded 7 akçedir. Hâtemlerin değerleri yüzüklere kıyasla daha fazla olduğu görülmektedir. Bilezik, kadın kolunun bilek ile dirsek arası süsünün adıdır (Koçu, 1969: 38). Bilezik bir tek Mâhitab bt. Ali²⁹⁵,nin terekesinde bulunup bilezik çift gümüş 50 akçedir. Zincir altın sadece kadın terekelerinde olup bunlarda iki Müslüman ve iki gayri-Müslimdir.

Bunların dışında altın ve gümüş terekelerde sadece ziynet eşyası olarak değil nakit para olarak da karşımıza çıkmaktadır. Olumsuz bir durumda gereksinim duyulduğu takdirde bozdurulması için birikim aracı olarak ellerinde tuttuklarını açıklamak mümkündür. Altın, bir Müslüman ve gayri-Müslim kadın, üç de Müslüman erkeğin terekesinde, gümüş ise iki müslüman erkek ve iki gayri-Müslim kadın terekesinde geçmektedir. Mal varlıklarında yatırım amaçlı hem altın hem de gümüş olanlar; İbrahim b. Kemal Subaşı²⁹⁶ ve Şahcihan bt. Bâli²⁹⁷,dir.

İnsan hayatında önemli bir yere sahip olan saatin, o günün Üsküdar'ın da pek de yaygın olmadığını gördük. Çünkü tereke kayıtlarına göre sadece Salomon Yahudi²⁹⁸,nin mal varlığında Çinili sim saat 2000 akçe değerindedir. Aynı zamanda terekelerinde ziynet eşya bulunan arasında toplam mal varlığı da 47070 akçeyle en yüksek olan kişidir. Saatin o zamanda yaygın olmamasının sebebini değerce çok pahalı olmasına bağlayabiliriz. Terekeler de yalnız bir kişide görülen bir diğer eşyada tespittir. İstablı b. Piri Paşa²⁹⁹,nın terekesinde 5 adet teşbih olup değeri yazılmamıştır. Tespihin terekelerde bulunmaması da tespih kültürünün yaygın olmadığı kanaatini oluşturmaktadır. Dinsel eşya olarak tespit edilen kayıt hamaildir. Kayıtlarda hamayil diye yazılan, boyuna asılan veya kola takılan muskaya verilen addır (Pakalın, 1993b: 716). Sadece Müslüman terekelerinde biri kadın ve dört erkeğin mal varlıklarında kaydedilmiştir. Erkelere ikisi hacı ve yeniçeri unvanına sahiptir. En fazla 4 aded hamayil Gülşah'ın terekesinde 15 akçe olarak kaydedilmiştir.

²⁹³ 247[32a-1]/3/5,171

²⁹⁴ 207[21b-2]/3/5,119

²⁹⁵ 43[9b-1]/5/14,87

²⁹⁶ 272[39a-1]/3/5,189

²⁹⁷ 787[105b-1]/2/2,389

²⁹⁸ 109[33a-1]/68/396,119

²⁹⁹ 990[94b-3]/7/26,440

Üsküdar'da otuz dokuz kişiye ait incelenen terekelerde, tespit edilen ziynet eşyaları ve aksesuarların yirmisi kadınlara on dokuzu erkeklere aittir. Erkekler genellikle ziynet eşyası olarak yüzük ve yüzüğün çeşidi olan hâtem kullanmışlardır. Küpe de dört erkeğin mal varlıklarının arasındadır. Kadınların ve erkeklerin terekelerindeki ziynet eşyaları ve aksesuarlar, toplumun ekonomik durumu ile birlikte kültürel anlayışını da ortaya koyan önemli değerlerdir.

5.5.6. Silahlar ve Silah Malzemeleri

Silah kelimesi genel anlamda bütün savaş aletlerini ifade eden bununla beraber ilk dönemlerde en fazla tanınan türlerden olan kılıç, ok, yay gibi aletler için kullanılmış bir kavramdır (Bozkurt, 2009: 188). Osmanlılarda diğer toplumlar gibi ateşli silahların ortaya çıkışına kadar ki zaman zarfında yay, ok, hançer, kılıç, bıçak gibi kesici, delici ve ezici silahları kullanmışlardır. Bu kesici, delici ve ezici silahlar XVII. yüzyıldan başlayarak yavaş yavaş yerini tabanca ve tüfek gibi ateşli silahlara bırakır (Yücel, 2018: 127).

Terekelerdeki silahlar; kesici, delici, ezici, ateşli silahlar olmak üzere dört grupta incelenebilir. Kesici silahlar; kılıç, bıçak, hançer, delici silahlar; yay-ok, kalkan, eyer, kubur, temren, ezici silahlar; topuz, gürz, ateşli silahlar; tüfek, tabanca yer almaktadır. Terekeler içerisinde atmış dört kişinin silahlarla ilgili kayıt bulunmaktadır. Terekelerinde silah olanlardan altmış Müslüman erkek, üçü de gayri-Müslim erkektir. Terekeler de en fazla yer alan silahlar, kılıç bulunanlar otuz beş, ok-yay on dokuz, bıçak on yedi kişinin mal varlıkları arasındadır.

Kesici silahlar, ateşli silahların ortaya çıkışına kadar en çok kullanılan ve çeşitlilik bakımından da fazladır. Kesici silahlar vurdukları yeri keserek ve kestikleri yeri delerek de etkili olan silahtır (Dede, 2018: 14). Kılıç, bıçak ve hançer kesici silahlardandır. *Kılıç*, uzunluğu itibariyle 40 santimetrenin üzerinde olan ince uzun kesici bir alettir. Kılıç eskiden beri gücün, kahramanlığın ve bağımsızlığın temsili olmuştur (Bozkurt, 2002: 405). İncelenen terekelerde kılıç ya da kılınç şeklinde yazılmış 35 adet kayıt bulunmaktadır. Terekelerde geçen kılıç çeşitleri şunlardır; gümüşlü, kıymetli, köhne, mısri, kınlı, dımeşki, kara. Kılıç fiyatlarına bakıldığında; herhangi bir özelliğinden bahsedilmeyip kılıç olarak kaydedilenler arasında en ucuzu 8³⁰⁰, en pahalısı 500³⁰¹ akçedir. Özelliklerinden bahsedilenler arasında da siyah kılıç 800³⁰², gümüşlü kılıç

³⁰⁰ 781[104a-1]/2/2,383

³⁰¹ 893[129b-1]/2/2,480

³⁰² 276[73a-1]/68/396,246

585³⁰³, dımeşki kılıç 210³⁰⁴, kıymetli kılıç 200³⁰⁵ akçedir. Kılıçla birlikte kaydedilenler arasında ise şunlar vardır; palaskasıyla birlikte kaydedilen kılıcın³⁰⁶ değeri 610, bir gümüş kılıç ve altın zincir³⁰⁷ 930 akçedir. Terekesinde en fazla kılıca sahip olan Şaban Halife b. Mustafa³⁰⁸’dır. İncelenen Üsküdar şeriyeye sicillerinde en fazla silah malzemesi kılıç olup otuz beş kişinin terekesinde yer almaktadır. Mal varlıklarının arasında kılıç olanların unvanlarına baktığımız da Ek 1’de sekiz Mühtedi kişi birer de Bey, Paşa, Yeniçeri, Halife, Haddad, Fakih ve Beşe bulunmaktadır.

Bıçak, çoğu toplumda olduğu gibi Türkler de en fazla kullanılan kesici aletlerdendir. Bıçağın silah olarak özelleşmiş şeklide hançerdir (Dede, 2018: 20). Kılıçtan sonra tereke kayıtlarda en fazla rastlanılan bir diğer silah aracıdır. On beş Müslüman iki de gayri-Müslim terekesinde bıçak kaydı bulunmaktadır. Kaydedilen bıçak türü ve birlikte kullanıldığı malzemeler şu şekildedir: bıçak kuşakla beraber dört kişinin³⁰⁹ terekesinde kaydedilmiş değerleri en düşük 4, en yükseği 15 akçedir. Gümüşlü bıçak olarak da üç kişinin³¹⁰ terekesinde olup değerleri 50, 150 ve 1000 akçedir. Gümüşlü bıçaklar, bıçaklar arasında değerleri en yüksek olanlardır. Kirakos³¹¹’un terekesinde rastladığımız gümüşlü bıçak 1000 akçe olarak en yüksek değere sahiptir. Kayıtlarda geçen Bektaş’ın kölesi³¹²’nin terekesinde varsak bıçağı 32, kısma bıçak 1 akçedir. Mal varlıklarında ikişer bıçağı olan Çora³¹³ ve Mehmed Bey³¹⁴’dir. Terekelerinde bıçak bulunanların unvanlarına gelirsek, beş kişi Mühtedi, iki kişi Yeniçeri ve birer kişide Bey, Fakih ve köle unvanına sahiptir. Hançer ise yalnızca Osman b. Ali³¹⁵’nin terekesinde var olup değeri 2 akçedir.

Ok, yayın kavis şeklinde bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak uzağa fırlatılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe verilen isimdir. *Kubur*, içine okları içine koymaya yarayan boyna asılan kutudur. Ok kuburuna *tirkeş* de denilmektedir (Pakalın, 1993b: 308-717). *Temren*, okların daha etkin hale gelmesi için takılan uçlara denilmektedir (Arslan, 2019: 291). *Kalkan*, silahlara karşı tüm vücudu korumak amacıyla kullanılan bir araçtır. Özellikle kılıç ve ok gibi silahlara karşı savunmak için kullanılmıştır (Aydüz, 2011: 5).

³⁰³ 774[81a-1]/6/17,309

³⁰⁴ 418[49b-2]/8/51,222

³⁰⁵ 790[117b-1]/1/1,422

³⁰⁶ 87[25a-1]/68/396,101

³⁰⁷ 272[39a-1]/3/5,189

³⁰⁸ 893[129b-1]/2/2,480

³⁰⁹ 436[73a-2]/1/1,265; 233[28a-3]/3/5,154; 794[107a-1]/2/2,39; 415[47a-1]/2/2,211

³¹⁰ 208[22a-1]/3/5,120; 16[2a-1]/5/14,60; 774[81a-1]/6/17,309

³¹¹ 208[22a-1]/3/5,120

³¹² 219[25a-1]/3/5,136

³¹³ 433[73a-2]/1/1,262

³¹⁴ 791[106b-1]/2/2,393

³¹⁵ 30[6b-1]/5/14,74

Mal varlıklarının içinde kalkan bulunanlarda aynı zamanda ok-yayda bulunmaktadır. Kalkan dört kişinin terekesinde görülmekte ve değeri 10-15 akçedir. Aynı şekilde kubur bulunanlarında ok-yayı bulunmaktadır. Kuburun tek başına değeri olmayıp ok-yay ile birlikte kayıt edilmiştir. Terekesinde en fazla ok malzemesi olan Hacı Behram b. Kasım³¹⁶ 450 aded okluğu vardır. Buradan anladığımız üretilip sattığıdır.

Gürz, tamamen ya da sadece başı demir, bakır, sapı ise tahta ve bakır olan bir nevi topuzdur. Bu sebeple '*topuz*' da denilmektedir (Dede,2018: 10). Süleyman el-Cünci³¹⁷,nin terekesinde topuz 11, Cafer b. Koçu³¹⁸,nun terekesinde gürz 20, Yakub b. Abdullah³¹⁹,ın terekesinde ise gürz 4 akçedir.

Ateşli silahlar olarak değerlendirdiğimiz tüfek ve tabanca sadece Beşe unvanına sahip Müteveffa İbrahim Beşe³²⁰,nin terekesinde Osmanlı tüfengi 720, kınısız tüfenk 480 ve tabanca 360 akçe değerleriyle bulunmaktadır.

Dikkat edileceği üzere silah malzemeleri bulunanların hepsi erkektir. Üsküdar'da kadınlara ait terekelerde silahla ilgili herhangi bir veriye rastlanmamıştır. Hatta gayri-Müslimlerin terekesinde bıçak dışında herhangi bir silah malzemesi bulunmamaktadır.

5.5.7. Kumaşlar ve Giyim Kuşam

İncelenen Üsküdar tereke kayıtlarında yer alan kıyafetlerde ve ev eşyalarında kullanılan farklı kumaşlar ve renkler bulunmaktadır. Bunlar; aba, çuka (çuha), keten, bez, alaca, kutni, kızıl, gök, keçe, kebe, basma, bürüncek, boğası, bez, kadife, boz, ak, yeşil, sarı, işlemeli, kutni, ipek, basmadır.

Tereke kayıtlarında giysiler, ev eşyaları ve kumaşlar betimlenirken 'köhne, beledi, cedit, işlemeli, müsta'mel, yeni' gibi sıfatlar kullanılmıştır. Hatta kimi kayıtlarda sadece kumaş ismiyle yetinilip eşyanın ne olduğu söylenmediği görülmektedir. Bu da bizlere öncelikli olanın kumaş olduğunu göstermektedir. Bir de karşımıza çıkan; Selanik abası, çuka kaftan Selanik, İmroz kebe ve Bursa kebe kumaşların başka illerden getirildiğini düşündürmektedir.

İncelenen dönemde kullanılan kumaş çeşitlerini yünlü kumaşlar, pamuklu kumaşlar ve ipekli kumaşlar olmak üzere üçe ayırıp incelenmiştir.

Yünlü dokumalar olarak karşımıza aba, çuha (çuha), keçe, kebe çeşitleri görülmektedir. İlk sırayı aba ve çuha almaktadır. Aba, kaba ve kalın bir yünlü kumaştır (Koçu, 1969: 7). Çuha yünlü kumaş çeşididir. İncelediğimiz sicilde en çok aba ve

³¹⁶ 992[95a-2]/7/26,441

³¹⁷ 477[73a-4]/9/56,218

³¹⁸ 435[73a-1]/1/1,263

³¹⁹ 806[84b-1]/6/17,323

³²⁰ 87[25a-1]/68/396,101

 uhadan kaftan ve feraceler kullanılmaktadır.  uhadan  akşır, şalvar  uhanın dışında abanın, benevrek ve yelekte kullanıldığı görülmektedir. Renklerinden bahsedecek olursak  uha da kahverengi, mor, kıızıl, aseli, yeşil, mavi aba da ise yeşil, boz, kıızıl renklerine rastlanılmıştır.

Y nl  kumaşlardan biri diğer de kebe ve ke edir. Keçe, iplikten dokunmamış y n veya kıldan ıslatılıp dövülen kalın, kaba kumaştır. En kabasına kebe denir (Koçu, 1969: 152). Sicilimizde;  ul kebe, örtü kebesi, orta kebe, alaca kebe, köhne kebe, kebe zıbın, yanbolu kebe, döşek yüzü keçesiyle, yan keçesi, ikiyüzlü kebe, keçe köhne, keçe takye ve renk olarak kıızıl, sarı olarak rastlanılmıştır.

Pamuklu kumaşlar arasında dimi, alaca, boğası, bez, keten, pamuk, iplik, pamuk ipliği görülmektedir. En çok karşılaşılan alaca ve bezdir. Alaca, fesrengi ve lacivert zemin üzerine sarı çizgili bir pamuklu kumaştır (Pakalın, 1993a: 43). Daha çok gömlek, kaftan kullanılmasının dışında kuşak, destimal, döşek, yastık da kullanılmıştır.  sk dar'da alacadan sonra en çok tercih edilen bir diğer pamuklu kumaş bezdir. Bez, pamuktan yahut ketenden dokunmuş kumaş, rengi daima beyaz olmakta. İpliğin cinsine, dokunuş tarzına, incelik- kalınlığına, yumuşak- sertliğine göre cinsleri bulunmaktadır (Koçu, 1969: 35). İncelenen kayıtlarda çoğunluğu keten bezi, pamuk, iplik, keten, bez bunların miktarı belirtilirken ölçü birimi olarak top, arşın, pare, zira vakıyye, dirhem, aded olarak kullanılmıştır.  l   birimleri başlığımızdan detaylarına bakabilirsiniz. Bu  r nler hem kadın hem erkek terekelerinde bulunmaktadır. Varılan sonuç şudur ki Üsküdar'da erkek terekelerinde bulunan bez, keten ve iplik çoğunlukla ticari amaçlı mallardır. Kadın terekelerinde bulunanlarda ticari mal olacağı gibi ev ürünleri ve giysi yapımında da kullanılmış olabilir.

Basma, üzerinde bası ile yapılmış renkli şekiller bulunan pamuklu kumaştır (Akalin vd., 2011). Basma daha çok minder ve yastık başta olmak üzere ev eşyalarında bulunmaktaydı. Az da olsa çenber ve kuşakta kıyafetlerde kullanılmıştır.

Boğası, astarlık seyrek dokunmuş bezdir (Koçu, 1969: 41). Zıbın, kaftan, makrama da beyaz, mavi, siyah renklerinde terekelerde bulunmaktadır.

İncelediğimiz sicillerde yalnızca ev eşyalarında karşılaştığımız beledi ve dimidir. Belediye; pamuklu, kalın bir tür kumaştır (Akalin vd., 2011). Tür ve renginden bahsedecek olursak, döşek yüzü, minder, döşek, gök, yorgan, çarşaf, yastık s ylenabilir. Sık dokunmuş bir kaba bez olan dimi (Koçu, 1969: 81) de en az beledi kadar tereke kayıtlarında sıklıkla görülmektedir. Yastık ve döşek kayıtlarında karşılaşılmaktadır.

 sk dar'da ipekli kumaşların kemha, kadife, atlas ve taftadan çeşidi olmaktadır.

İpekli dokumalar arasında bulunan kemha, daha çok kaftanlık ve döşemelik olarak kullanılmıştır (Koçu, 1969: 153). Terekelerde çoğunluğu kadın terekelerinde bulunmakla birlikte daha çok ev eşyalarında görülmektedir. Bunlar; yastık, döşek, minder, yorgandır. Ev eşyalarının dışında kaftan da bulunmaktadır.

Kadifenin düzüne ‘sade’, desenlisine ‘münakkaş’ çift zeminlisine ‘çatma’ denir (Çakır, 2016: 1383). İncelenen defterde kadife ve türlerine ipekli kumaşlar içerisinde en fazla rastlanılandır. Tür ve renklerine bakıldığında; kadifeden yapılmış takke, kaftan, yeşil kadife yorgan, kadife döşek, kadife kızıl yastık, bir yüzü kadife bir yüzü beledi döşek yüzü, kızıl kadife döşek, kadife kaftan, çatma kaftan, münakkaş yastık, münakkaş minder, münakkaş duvar yastığı, münakkaş çarşaf, münakkaş bohça, münakkaş sandık bunların arasında sayılabilir.

En az rastlanılan ve bir tek kadın terekelerinde bulunan atlas ve taftadır. Atlas, ipekten dokunmuş elbiselik kumaştır (Koçu, 1969: 17). Yalnızca Şam atlası ve Şâhî atlas kayıtlarda görülmektedir. Tafta, sert ipekli kumaş (Akalın vd., 2011). Tafta kaftan ve tafta yastık yüzü olarak kayıtlarda yer almaktadır.

Hem pamuk hem de ipek karışımı kumaşlarda bulunmaktadır. Kutnu, pamuk veya ipek ile karışık pamuktan dokunmuş kalın, ensiz kumaş türüdür (Akalın vd., 2011). İncelenen kayıtlarda köhne kutni, yeşil kutni, kırmızı kutni yastık, mavi kutni kaftan ve cedid kutni entari olarak bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere Üsküdar tereke kayıtlarında incelenen kumaş türleri çeşitli olup, bu kumaşların dokunduğu malzemelerininse daha çok yün ve ipekten olduğunu söylemek mümkündür.

İnsanların temel ihtiyaçlarından biri olan kıyafetler, şüphesiz ki terekelerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Maddi kültürün önemli noktasını oluşturan kıyafetler, ele aldığımız dönemin daha iyi anlaşılması ve kişilerin sosyal statülerinin belirlenmesi için de önem arz etmektedir. Tereke kayıtlarını inceleyerek elde etmiş olduğumuz bilgilerden biri de o zamanda kullanılan kumaşlar ve bu kumaşlardan ne tür kıyafetlerin kullanıldığıdır. Tereke sahiplerinin geride bırakmış oldukları miraslarının toplam değerleri farklı olsa da içerik olarak birbirleriyle benzerlik göstermektedir.

Araştırmabın konusu olan tereke kayıtları 1513-1793 yıllarını kapsadığı için Üsküdar halkın giyim kuşamı ile ilgili bilgi sahibi olmamızı sağlayacak bilgiler içermektedir. Üsküdar halkının kullandığı giysilerin kumaşlarının aba, alaca, basma, bez ve şalî olduğu görülmektedir. Kişilerin hayattayken kullandıkları giysiler kendi içerisinde iç giysiler, dış giysiler, bele bağlananlar, başa giyilenler ve ayağa giyilenler

olarak gruplandırılmıştır. Bu bölümde aynı zamanda Müslim-gayri-Müslim, kadın-erkek, kıyafetleri ayrıntılı olarak verilecektir.

İç giyim olarak bacağa giyilenler arasında şalvar, çakşır, don(tuman) üstte giyilenler arasında ise içlik (iç edük), gömlek, entari ve zıbın bulunmaktadır. Tereke kayıtlarında iç giyim olarak hemen hemen tüm terekelerde rastlanılan don ve gömlektir.

İncelenen tereke kayıtlarının birçoğunda don ve gömlek birlikte yazılmış ve değerlendirilmiştir. *Don(tuman)*, vücudu belden aşağı topuğa kadar örten ve bacaklar için iki paçası bulunan ve ten üstüne giyilen bir iç çamaşırı, tuman da denilmektedir. *Gömlek* ise çıplak tene giyilen iç giysisidir (Koçu, 1969: 93-125). İncelenen terekelerde don ve gömlek birlikte yahut ayrı olarak Müslüman olan seksen yedi erkek, otuz kadın ve gayri-Müslim olan iki erkek, dört kadın terekelerinde görülmektedir. Buradan anladığımız en çok Müslümanların don ve gömlek giyindiğidir. Don bazı terekelerde tuman olarak kaydedilmiştir. Don ve gömlekler yapıldıkları malzeme, eski ve yeniliklerine göre; alaca gömlek, köhne gömlek, yeni gömlek, eski don, eski gömlek, def'a don, köhne don, def'a gömlek, gök gömlek, alaca don, ak don, gök don, ak gömlek, al vele gömlek, mısri don, köhne tuman bulunmaktadır. Bu gömlek ve donların akçe olarak değerleri ise şunlardır; eski don ve gömlek 5, köhne gömlek 3, gömlek 7, don 4, yeni gömlek 40, eski gömlek 10 akçe olarak değişkenlik göstermektedirler. Terekesinde en fazla don ve gömleğe sahip olan kişi Emine Hatun³²¹'dur. Genel olarak diyebileceğimiz terekesinde don ve gömlek bulunan yüz altmış beş kişinin yarısından fazlasında birden fazla don ve gömleği bulunmaktadır.

Zıbın, kaftan altına giyilen hırka (Pakalın, 1993c: 158). *İçlik*, kışın esbab altına giyilen pamuklu yelek, zıbında denir (Koçu, 1969: 133). İncelenen tereke kayıtlarında iç edük olarak bahsedilmiştir. Don ve gömlekten sonra terekelerde en fazla karşılaşılan iç giyimdir. Müslüman kırk altı erkek ve on bir kadının, üçte gayri-Müslim erkeğin terekesinde olup hiçbir gayri-Müslim kadın terekelerinde görülmemektedir. Zıbın çeşitlerine göre; âsumânî zıbın, çuka zıbın, köhne zıbın, aba zıbın, al zıbın, vâle zıbın, kebe zıbın, siyah zıbın, ak zıbın, imroz zıbındır. Zıbın fiyatları don ve gömlekte olduğu gibi kumaşına ve rengine göre değeri değişmektedir. Genel olarak bakıldığında zıbının fiyatı dondan yüksek gömlekten düşüktür. Zıbın çoğu terekede bir adet bulunmaktadır.

Çakşır, don gibi belden aşağı kısma giyilen paçaları mestli ve dar bir tür şalvara benzemektedir (Pakalın, 1993a: 323). Müslüman otuz bir erkek ve dört kadın, gayri-Müslim iki kadının tereke kayıtlarında bulunmaktadır. Tespit edilen çakşır çeşiti şunlardır; çuka çakşır, âsumânî köhne çakşır, makreme çakşır, kızıl çakşır, saten çakşır,

³²¹ 250[66a-1]/68/396,225

ak çakşır, kızıl çakşır, aba çakşır, lacivert çakşır, mor çakşır. Bu kadar çeşitli olmasından dolayı fiyat farklılıkları kaçınılmazdır. Saten çakşır 25, çuka çakşır 6, köhne çakşır 8, kızıl çakşır 10, lacivert çakşır 70, aba çakşır 28 akçe olarak değerleri değişmektedir.

Üst kısmı geniş ve kırmalı, bacakları don gibi ayrı ve bol üstlük donuna *şalvar* denir (Pakalın, 1993c: 307). Yalnızca Müslüman iki kadın ve dört erkek terekelerinde görülmektedir. Değer olarak 20-30 akçedir.

Eskiden üste giyilen iki tarafı yırtmalı, geniş kollu, iç etekliği uzun gömlek gibi ve gece yatarken giyilen elbiseye *entari* denir (Pakalın, 1993a: 541). Yalnızca XVIII. yüzyıla ait iki tereke kaydında olup anteri olarak kayda geçmiştir. Salomon Yahudi³²²'nin terekesinde bulunan çeşitli ve renkli entarilerin fiyatı sûreti alaca anteri 400, alaca anteri 180 ve kutnî anteri 550 akçedir. Emine Hatun³²³'un terekesinde hatâyî anteri, beyâz anteri, anteri, cedîd kutnî anteri, tire anteri, köhne tire anterisi 3 ve cedîd evrenşâhi anteri 2 adet olarak kaydedilip değerlerinden bahsedilmemiştir. Diğer iç giyim kıyafetlerle kıyaslandığında fiyat olarak en yüksek entariyi görülmektedir.

Yukarıdaki verilerden hareket ile Üsküdar halkının çeşitli tür ve renklerde don, gömlek, zıbın, entari, içlik, şalvar ve çakşırları iç giyim malzemesi olarak kullandıkları görülmüştür.

Dış giysiler günlük hayatta kadınların ve erkeklerin üstlerine giymiş oldukları elbiselerdir. Üsküdar tereke kayıtlarında kadın ve erkeklerin giymiş oldukları dış giysiler arasında kaftan, ferace, yağmurluk, kürk, yelek, dolama, kapama, ihram sayılabilir.

Kaftan, boyu diz kapağı, ayak bilekleri veya yere kadar uzanan, önden açık, devrik yahut dik yakalı, çeşitli renklerde değerli kumaştan yapılmış, nakışlı üst elbisesidir (Küçükbaşçı, 2020: 707). Üsküdar tereke kayıtlarında dış giyim olarak en fazla kullanılan kıyafettir. Kaftan, Müslüman yetmiş erkek ve otuz altı kadının, gayri-Müslim üç erkek ve beş kadının terekesinde karşılaşılmıştır. Buradan anlaşılan en çok Müslüman hatta Müslüman erkeklerin kullandığıdır. Kaftanlar kumaşlarına, yıpratılmış şekillerine ve renklerine göre detaylarla kayıtlarda dikkate alınmıştır. Bunlar; köhne kaftan, aba kaftan, eski kaftan, kadife kaftan, kürklü kaftan, çuha kaftan, âsumânî kaftan, kemha kaftan, aselî çuha kaftan, imros kaftan, alaca kaftan, sof kaftan, börk kaftan, bez kaftan, mısri kaftan, ipek kaftan, hayalî kemhâ kaftan, iç kaftanı, börk kaftan, kumaş kaftandır. Kaftanlarda kullanılan renkler arasında kayıtlarda geçtiği gibi

³²² 109[33a-1]/68/396,119

³²³ 250[66a-1]/68/396,225

ak, gök, kır, kızıl, beyaz, yeşil, mavi, lacivert, kara ve kırmızı gibi renkler bulunmaktadır. Değerleri çeşitliliklerine göre değişmektedir. Aba kaftan 20, ak kaftan 10, gök kaftan 55, mısri alaca kaftan 120, kırmızı çuha kaftan 90, ipek alacalı kaftan 140, kumaş kaftan 150, beyaz alaca kaftan 1010 akçedir. Bazı kişilerin terekelerinde birden fazla kaftanı vardır. Mal varlıklarının içinde en fazla kaftan kıyafeti Balasagun kızı³²⁴’nda görülmektedir. Üsküdar’da kadın ve erkeklerin en çok kullandıkları aba, çuha, köhne, gök ve alaca kaftanlardır.

Kadınların ve erkeklerin giydikleri *feraceler* birbirlerinden farklıdır. Kadın feracesi, çarşaftan önce kadınların tesettür için giydikleri üstlüğün adıdır (Pakalın, 1993a: 601). Erkek feracesi ise kolları bol çuhadan yapılan giysidir (Koçu, 1969: 107). Yani önü açık ferah elbisedir (Tezcan, 1995: 349). En fazla erkek terekelerinde karşılaşılıp bunlardan yirmi üçü Müslüman erkek, dördü gayri-Müslim erkek ve beşi de Müslüman kadınlardır. Terekelerde geçen feraceler renk, kumaş, eskilik, yenilik, uzunluk gibi özelliklerine göre isimlendirilmiştir. Tereke kayıtlarındaki bilgilerden hareketle örnekleri şunlardır; siyah ferace, âsumânî ferace, köhne ferace, aba kaplı ferace, mavi çuka ferace, nefli çuka ferace, kırmızı ferace, uzun ferace, kürklü ferace, yeşil ferace, Selanik çukası ferace, mor kürklü ferace, uzun yenli ferace, yemeni cedid ferace. Feracelerin kumaşları ve renkleri fiyatları etkilemiştir. Kırmızı uzun yenli ferace 340, yeşil köhne ferace 126, Selanik çukası köhne ferace 66, kürklü ferace 62, ferace köhne mor 100, yeşil ferace 548 akçedir. Eskilerin fiyatı daha düşük, kumaşlarına ve rengine göre de fiyatları artıp azalmaktadır. İncelediğimiz dış giyim kıyafetler arasında değeri en yüksek olan kıyafettir.

Kürk, tüyleri yumuşak ve güzel hayvanların, giyimde kullanılmak üzere hazırlanmış postları ve postlara kaplanan kumaşlarla yapılmış elbiseler (Koçu, 1969: 164). İnsanlar tarih öncesi dönemlerden beri soğuktan korunmak amaçlı hayvan postlarından yapılmış elbiseler giymişlerdir. Osmanlı döneminde kürk, ilk zamanlar daha çok soğuktan korunmak maksadıyla ihtiyaç için kullanırken zamanla lüks kullanım haline gelmiştir. Halk arasında kürk giyimi yaygın olarak kullanıldığı gibi devlet görevlilerine ait resmi kıyafetler içerisinde önemli bir yeri bulunmaktadır (Karaca, 2002: 568-569). Terekelerden hareketle bakıldığında Üsküdar halkı arasında da kürk yahut kürkle ilgili kıyafetler yirmi yedi kişinin tereke kaydında rastlanılmıştır. Çoğunluğu erkek terekesinde olmakla birlikte yirmi üçü Müslüman erkek, ikisi gayri-Müslim erkek ve ikiside Müslüman kadındır. Yalnızca üç kişinin terekesinde hangi hayvan postundan olduğu belirtilmiştir. Şöyle ki mal varlıklarının içerisinde kürkleri

³²⁴ 812[111b-1]/2/2,415

bulunanlar. Hürrem Abdullah Katib³²⁵,in bahâ-i astargan³²⁶ kürkü 310, bahâ-i çuka mor ferâce ma'a kurd kürkü uzun yenli 500 akçedir. Emine Hatun³²⁷,un kahverengi çukaya kaplı sincab kürkü ve köhne sincab kürk bulunmakta olup fiyatları belirtilmemiştir. En yüksek değerli kürkleri olan Müteveffa Mehmed³²⁸,in cılıkava³²⁹ kürk müsta'mel 1600, kırmızı çukaya kaplı köhne nâfe³³⁰ kürk 1000 akçedir. Kürkler feracede, terlikte, kaftanda ve çukada kullanılmıştır.

Yağmurdan ıslanmamak için giyilen başlıklı mantoya *yağmurluk* denilir (Pakalın, 1993c: 600). Yalnızca erkek tereke kayıtlarında görülmektedir. Bu kişilerden beşi Müslüman biri gayri-Müslimdir. Yağmurluklar eski ve rengine göre mor olarak kaydedilmiştir. En düşük fiyatı Abdülhalim b. Mehmed³³¹,in terekesinde 71, en yüksek ise Salomon Yahudi³³²,nin terekesinde 1350 akçedir.

Ceket altına giyilen kolsuz kısa giysiye yelek denir (Akalin vd., 2011). Yalnızca Müslüman terekelerinde bulunup onu erkek üçü kadın terekeleridir. Çeşit olarak; bez yelek, köhne yelek, kebe yelek, aba yelek, çuha yelectir. Fiyatı dış giyim kıyafetlerin içinde en düşüğüdür. Değeri 1-4 akçe arasında olduğu görülmüştür.

Dolama, çuhadan entari gibi önü açık olarak ilik düğme ile kapanmayarak kavuşturulur ve üzerine kuşak bağlanan eski bir elbise için kullanılan tabirdir (Koçu, 1969: 92). Çeşitlerine bakılırsa; çuha dolama 20, dolama köhne 15, dolama çuka kaftan 80, köhne yeşil çuka dolama 58, köhne lacivert dolama 150, 140 ve 100, Venedik karziyesi lacivert dolama 480, kahverengi çuka dolama 1200 akçe değerindedirler. Bel dolması olarak kayıt edilenlerin fiyatları da 3 ve 5, gök köhne bel dolaması 12 akçedir. İncelediğimiz belgelerde dolamayla ilgili yirmi altı kayıta rastlanılmıştır. Bunlardan üçü Müslüman kadın, biri gayri-Müslim erkek ve geri kalan on ü kişide Müslüman erkektir.

Elbise takımı anlamına gelen bir tabire *kapama* denilmektedir. Vaktiyle medrese öğrencisiyle yeniçerilere verilen elbiselere de denilirdi. Üstlük yani cüppe gibi üste giyilen bir nevi elbisenin adıdır (Pakalın, 1993b: 164). Müslüman sekiz erkek, üç kadın ve iki gayri-Müslim erkek terekesinde karşılaşılanmaktadır. Çeşitleri şunlardır; kapama, çuha kapama, köhne kapama, nefli kapama, âsumânî kapama, bez kaftan, siyah kapama, kapama kaftan, boğası kaftan, kırmızı yeşimi kapama. Siyah kapama 36, kapama kaftan 10, kapama 45, köhne kapama 15, kapama çuha 50 akçe değerlerindedirler.

³²⁵ 1228[120b-1]/10/84,618

³²⁶ Astragan: Karakul kuzusunun kıvrık ve parlak postu (Akalin vd.,2011).

³²⁷ 250[66a-1]/68/396,225

³²⁸ 276[73a-1]/68/396,246

³²⁹ Cılıkava: Kurdun veya tilkinin ense postundan yapılan kürk (Akalin vd.,2011).

³³⁰ Nâfe: Derisinden kürk yapılan hayvan postlarının karnı altındaki deri kısmı (Akalin vd.,2011).

³³¹ 988[94b-1]/7/26,439

³³² 109[33a-1]/68/396,119

Sözlükte ‘haram kılmak, kendini mahrum bırakmak’ anlamlarına gelen *ihram* kelimesi, terim olarak hac ve umre süresince giyilmek üzere hazırlanmış beyaz renkli dikişsiz dokumaya bürünmek anlamına gelir (Öğüt, 2000: 539). Karşımıza iki Müslüman kadın ve bir gayri-Müslim erkek terekesinde karşımıza çıkmaktadır. Emine Hatun³³³,’nun terekesinde 2’şer adet kırmızı ve köhne beyaz ihramı ve bunların dışında abdest ibriği, seccade, abdest makraması bulunmaktadır. Ayşe³³⁴,’nin terekesinde ihram pasesi 24, Drohi Nasraniye³³⁵,’nin terekesinde de kırmızı ihram 25 akçedir.

İncelenen Üsküdar tereke kayıtlarında geçen Esbâb olarak ifade edilenler giysiler 9 kişinin terekesinde toplu olarak ifade edilmiştir. Bunların içinde Leh Likoz b. Miha³³⁶,’in terekesinde fırıncı esbâbı 470 akçe olarak kayıt edilen giysi bize bu kişinin fırıncı mı olduğunu düşündürmektedir. Aynı şekilde Çoban Mahmud³³⁷,’un terekesinde bulunan neccâr esbâbı 50 akçe giysi bu kişide çobanlığın dışında marangoz işiyle de mi uğraşmaktadır.

Giyilen elbiselerin belden aşağıya doğru kayıp gitmemesi için uçkur ve kuşağın kullanıldığı görülmektedir. Terekelerde özelliklerine ve renklerine göre karşımıza çıkmaktadırlar.

Beli sıkı tutmak için sarılan uzun ve dar kumaşa *kuşak* denir. Eski Türk giyim kuşamında hem kadın hem de erkek kıyafetlerinde önemli bir yere sahiptir (Koçu, 1969: 160-161). Terekelerde kıyafetleri tamamlayan kuşak kullanımının oldukça yaygın olduğu tespit edilmiştir. Çoğunluğu kuşak olarak kayıt edilmiştir. Ak kuşak, al kuşak, nakışlı kuşak, alaca kuşak, köhne kuşak, bez kuşak, yeşil kuşak, gök kuşak, ip kuşak, yün kuşak, tel dökme kuşak olarak karşımıza çıkanlarda olmaktadır. Değerlerinden bahsedecek olursak seksen üç tereke kaydında fazlasıyla değerleri değişkenlik göstermektedir. En ucuzu 1 akçeyken en pahalısı 300 akçedir.

Don, çakşır ve şalvarı bele bağlamak için uçkurluğun içine geçirilen uzun kuşağa *uçkur* denir (Koçu, 1969: 160-236). Tespit edilen uçkur çeşitleri; köhne uçkur, yeni uçkur, işlemeli uçkur, don uçkuru, çakşır uçkuru. Uçkurların fiyatları kuşaklara göre daha ucuzdur.

Bulgular sonucunda bele bağlanan uçkur ve kuşak bulunan terekelerde dış ve iç giyimlere de sahip olduğu görülmektedir.

Giysiler arasında önemli bir yere sahip olan bir diğer giyecekte baş giysileridir. Osmanlı toplumunda hem kültürel hem de dini sebeplerden dolayı kadınlar başlarını

³³³ 250[66a-1]/68/396,225

³³⁴ 1244[122b-2]/10/84,626

³³⁵ 266[69b-1]/68/396,239

³³⁶ 449[76a-2]/1/1,274

³³⁷ 436[73a-2]/1/1,265

örtmüşlerdir. Bu durumdan dolayı kadın baş giysilerinin önemi artmıştır. Beraberinde erkekler içinde önemli yere sahip olmasının sebepleri arasında hem giysi hem de sosyal konumun göstergesin ötürü kullanılmıştır. Terekelere yansıyan kadın ve erkek baş giysileri takke, kavuk, sarık, külâh, börk, tac, duvak, tülbent, çalma, yaşmak, bürgü, çenber, arakiye bulunmaktadır.

Takke, kavuk, külâh, fes gibi herhangi bir serpuş altına giyilen ve başın terini emerek serpuşun kirlenmesini engelleyen ince bezden yapılmış hafif baş kabıdır (Koçu, 1969: 220). Takke, çoğu belgelerde takye olarak ifade edilmiştir. Tespit edilen takke çeşitleri ve değerleri şöyledir; kadife pâreleri takkelik 300, kavuk takke 300, kurşuni takye 6, kumaş takye 10, kızıl takye 8, köhne takye 3, zerbaft takye 30-35, altunlu takye 15, takye köhne 2, keçe takye 1 akçe. En yüksek değerli takyeye Âmine bt. Hacı Hüseyin³³⁸'nin terekesinde tas takye 1000 ve takye 100 akçe olarak görülmektedir. İncelenen Üsküdar tereke kayıtlarındaki bulgular sonucunda yalnızca Müslümanların mal dökümünde rastlanılmıştır. Bu kişilerin on dörtü kadın, on ikisi erkektir.

Kavuk, külâh, fes gibi baş giysisi üzerine sarılan dülbend veya şala *sarık* ismi verilmiştir (Koçu, 1969: 202). Müteveffa İbrahim Beşe³³⁹ sarık 45 ve Salomon Yahudi³⁴⁰ 2 siyah sarık 180 akçe olarak üç yüz on iki tereke kaydının arasında yalnızca iki kişide görülmektedir.

Kavuk, içi bez astardan, dışı çuhadan yapılan üzerine çeşitli renk sarık tülbent sarılarak başa giyilir (Koçu, 1969: 149). Beş Müslüman erkeğin terekesinde karşımıza çıkmaktadır. Kavuk takye 5-10, köhne kavuk 2, en yüksek değerlisi tülbent-i kavuk 100 akçe değerindedir.

Külâh, türlü çeşitleriyle yüzyıllar boyunca yalnız erkekler ve asker ile her tabakadan halk tarafından giyilmiş bir serpuş, son külâhlar cumhuriyet devrinde şapka kanununun çıkması ile fes ile beraber kalmıştır (Koçu, 1969: 162). Bir tek Müslüman erkek terekelerinde bulunup kişi sayısı 12'dir. Şeb külâh 6-10, dülbend külâh ile 35, şeb külâh deri 20, sarı külâh 5, kızıl külâh 25 akçe değerlerine sahiptirler.

Genellikle hayvan postundan yapılan başlığa *börk* denir (Akalın vd., 2011). Başa giyilen giysiler arasında değeri en yüksek olarak gözüme çarpılmaktadır. En fazla görülen köhne sarı pây-ı börk 150-180-40-30 ve pây-ı börk yeşil 100-120-250 akçe değerleriyle karşımıza çıkmaktadır. Börkün kaftan ve yelekte kullanıldığı görülmektedir. Pây-ı börk kaftan 120, yeşil pây-ı börk kaftan 150, pây-ı börk ma'a yelek 30, kaftan börk 60, sarı pây-ı börk kaftan 110, börk kaftan köhne 30 akçedir.

³³⁸ 932[117a-1]/4/9,371

³³⁹ 87[25a-1]/68/396,101

³⁴⁰ 109[33a-1]/68/396,119

Pek ince beyaz bez, sarıklık beze *dülbend*dir. Günlük hayatta çok çeşitli yerde kullanılmış yara bezi, sargı bezi olarak da kullanılmıştır. (Koçu, 1969: 98). İncelenen belgelerde elli üç kişinin terekesinde görülüp bazı kayıtlarında da tülbent olarak ifade edilmiştir. Çeşit ve değerleri; denizli dülbendi 25 ve 30, dülbend çenber 13, gök köhne dülbend bürgü 4, tülbent olarak en düşük 3 en yükseği 180 akçedir. Geneline bakıldığında fiyat değerleri çok değişkenlik göstermektedir. Asker olan Yunus b. Saka³⁴¹,nın terekesinde iki kıta dülbend 125 akçe olarak kayıt edilen dülbendin bez olarak kullanıldığını görmektedir.

Çalma, sıvama olmayıp ötesinde berisinde bir takım işleme çiçekleri olan sarıklık bir bezin, tülbendin adı, tülbentten sarık (Koçu, 1969: 61). Kırk üç terekede çalma kaydına rastlanılmıştır. Çalmadan yalnızca köhne, al, gök dışında herhangi bir özelliği belirtilmemiştir.

İslam kadınlarının sokakta ferace giydikleri vakit yüzlerine tutturdıkları ince beyaz dülbendden örtüye *yaşmak* denir. Biri yukarıdan biri aşağıdan gelerek gözlerin önünü açık bırakacak şekilde iki parçadan oluşmaktadır (Koçu, 1969: 240). Tespit edilen yaşmak çeşitleri ve değerleri; şeritli ak yaşmak 20, yaşmak 40, bürüncek yaşmak ma'a şerit 50 akçedir. Yaşmakla birlikte kayıt edilen çizme iç edik ve yaşmak 15, sarı yaşmak ma'a ak çakşır 10 akçe olarak kayıt edilmişlerdir. Bulgular sonucunda sadece Müslüman terekelerinde görülmektedir. Bu kişilerin ikisi erkek dörtü kadındır.

Boyun ve alına bağlanan yemeninin adıdır *çenber* (Koçu, 1969: 70). Baş giysilerinden olan çenber yalnız Müslüman kadın terekelerinde bulunmaktadır. Sekiz Müslüman kadının terekesinde bulunan çenber çeşitleri ve değerleri; çenber-i bürüncek 12, asfer çenber 6, kulak çenberi 15, köhne bürüncek çenber 20, al çenber 20, çenber dolama 2 akçedir. Mal varlıklarının içinde en fazla çenberi bulunanlardan biri Sâre bt. Mehmedî³⁴² diğeri de Usul Paşa bt. Ahmed³⁴³'dir. Sâre bt. Mehmedî'nin köhne vele çenber, yeşil 7, diğeri vele çenber 20, def'a siyah bir bürüncek çenber 22, bir ak çenber 30 ve diğeri Şamî çenber 20 akçe. Usul Paşa bt. Ahmed'in sarı bürüncek çenber 15, bir dülbend çenber 13 ve diğeri köhne çenber 2 akçe.

Kasabalarda bilhassa köylerde kadınların sokağa çıktıklarında dini olarak örtünmek için başlarının üzerine atarak büründükleri çarşafa *bürgü* denilmektedir (Koçu, 1969: 47). İncelenen kayıtlarda üç terekede görülüp hepsinde de dülbend bürgü olarak kayıtlara geçmiştir. Değerleri de 2,3 ve 4 akçedir.

³⁴¹ 225[26b-3]/3/5,146

³⁴² 247[32a-1]/3/5,171

³⁴³ 240[29a-2]/3/5,162

Arakiye, dervişlerin giydikleri, tiftikten yapılmış ince külahdır (Akalin vd., 2011). On ikisi erkek üçü kadın Müslümanların terekelerinde rastlanılmıştır. Arakiyelerin değerleri 1-4 akçe arasındır. Aynî Hâtun bt. Yakub³⁴⁴,un terekesinde en yüksek değerli olup köhne altınlı arakiye 90 akçedir.

Yalnızca birer kişi terekesinde tac ve duvakta başa giyilen giysiler arasında karşımıza çıkmaktadır. Seydi el-Kayyım Mehmed Paşa³⁴⁵,nın terekesinde tac 3, Fatıma bt. Paşayığit³⁴⁶,nın terekesinde al vele duvak 50 akçedir. Bu baş giysileri XVIII. yüzyıl tereke kayıtlarında görülmektedir.

Ayağa giyilenler arasında çizme, mest, pabuç, terlik ve takunya bulunmaktadır.

Mest, tabanı ve yüzü yumuşak deriden, incik kemiğinin üstüne kadar çıkan kısa konçlu, düğmesiz ve bağısız, tıpkı çorap gibi ayağa giyilir ayakkabı (Koçu, 1969: 173). İncelenen tereke kayıtlarında dört kişinin terekesinde olup mest, mes ve mesh olarak kayıt edilmiştir. Terekelerdeki mest fiyatlarına bakıldığında 12-15 akçe arasındır.

Çizme, ayağı bacakla beraber koruyan, kaplayan ayakkabı, diz kapağına kadar çıkan uzun koncu ayakkabı (Koçu, 1969: 77). Sekiz Müslüman kadın, iki gayri-Müslim kadın ve dokuz Müslüman erkeğin terekelerinde görülmektedir. Çizme çeşitleri ak ve köhne olarak bulunmaktadır. Çizme fiyatları terekelerin genelinde farklı fiyatlandırıldığından ortalama bir değer bulunmamaktadır. En düşük çizme fiyatı 2, en yüksek de 37 akçedir.

Pabuç, ayağa giyilen mest, terlik, kundura gibi çeşitli isimler taşıyan ayak giysilerinin geneline verilen isimdir (Koçu, 1969: 185). İncelenen tereke kayıtlarında papuç, babuç ve pabuç olarak kayda geçmiştir. Çeşit olarak: bergama papuç, postal papuç, sarı papuç, cedit papuç. İncelenen ayağa giyilen eşyalardan yalnızca erkeklerin mal varlıklarında görülmekte olup yirmisi Müslüman, ikisi gayri-Müslimdir. Fiyat olarak diğer ayağa giyilen eşyalar arasında en ucuzudur. Değeri 2-10 akçe arası değişmektedir. Minnet b. Karagöz³⁴⁷,ün terekesinde kalıplar mesh 30, bir çift kalıp papuç 4, sandık-ı papuç 12 ve bir iki papuç 1 akçe olarak kayıt edilen kalıpların var olması bize bu kişinin ayakkabı işiyle uğraştığını düşündürmektedir.

Terlik, çorapsız giyilen hafif ayakkabı (Koçu, 1969: 228). Tereke kayıtların en fazla ayağa giyilen eşyadır. Çoğunluğu kadın terekelerinde görülüp otuzu Müslüman kadın, ikisi gayri-Müslim ve üçü Müslüman erkeklerdir. Gayri-Müslim erkeklere ait terlik bulunmamaktadır. Belgelerde geçen terlik çeşitleri şunlardır: Def'a terlik, köhne

³⁴⁴ 1143[111a-2]/10/84,583

³⁴⁵ 1021[97b-2]/7/26,456

³⁴⁶ 243[31a-1]/3/5,168

³⁴⁷ 823[113a-2]/2/2,422

terlik, boğası terlik, ak terlik, gök terlik, terlik sâye, pabuç terlik, gök terlik, kürk kaplı gök terlik ve eski terlik. Terlik fiyatlarına bakıldığında terlik çeşitliliğinden dolayı fazlasıyla fiyat farklılıkları bulunduğundan ortalama bir değer belirlenmemektedir. Fakat genelinde 20-30 akçe arasındadır. Alt ve üst sınır olarak bakacak olursak en düşük terlik fiyatı bir, en yüksek terlik fiyatı 50 akçedir. Mal varlıklarının içerisinde en fazla terlik kaydı olanlar Abdullah'ın kızı³⁴⁸ ve Sâre bt. Mehmedî³⁴⁹'n dörder terlikleri bulunmaktadır.

Takunya, odundan oyulmuş ve üstüne sadece ayağı tutacak kösedan bir tasma çakılmış basit bir ayakkabıdır (Koçu, 1969: 221). Yalnızca Nikola³⁵⁰'nın terekesinde görülüp değeri 40 akçedir.

Genel olarak baktığımızda Ek 1'de terekesinde giyim kuşam eşyaları bulunanların kırk biri Müslüman kadın, yüz kırk altısı Müslüman erkek, yedisi gayri-Müslim kadın ve on beşi gayri-Müslim erkektir.

5.5.8. Tereke Kayıtlarındaki Ölçü Birimleri

İnsanlar iktisadi faaliyetler içerisinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Bu süreçte sahip olmak istedikleri ya da sahip oldukları servet ve mal-mülkleri için çeşitli ölçü birimlerini kullanılmışlardır. Önceleri alışveriş işlemleri değiş-tokuşla yapılırken sonraları toplumun yahut devlet tarafından belirlenen ölçü birimleriyle yürütmüşlerdir. Bir sonraki konuda tarımsal ürünleri işleyeceğimiz için öncesinde ölçü birimlerini açıklamak istedik.

Üsküdar şeriiye sicillerindeki tereke kayıtlarında rastladığımız ölçü birimleri; kile, müd, şinik, kantar, dönüm, evlek, vakıyye, dirhem, fi, arşın, pâre, parça, zirâ, bâb, araba, re's, çift, rub, kıt'â, aded.

Kile (Keyilçe/Keyl): Osmanlı Devleti'nde en yaygın kullanılan ölçü birimi olup genel itibarıyla tahıl tartmak için kullanılmıştır (Taşkın, 2005: 63). Kile birimi farklı ölçümlere sahip olduğundan Osmanlı Devleti bu durumu engellemek için XIX. yüzyılın ikinci yarısında ölçü reformları ile belirli bir düzene oturtulmaya çalışılmıştır. İlk olarak 26 Eylül 1869 tarihinde 1 eski kile = 4 şinik=37 litre'dir. Daha sonradan 24 Eylül 1881 tarihinde değişikliğe gidilip 1 yeni kile=10 yeni şinik=100 ölçek'dir. 28 Nisan 1891 tarihli bir genelde ile de şöyle eşitlenmiş, 1 Mısır kilesi=16.5 litre'dir. Arapça'da keyl 'ölçmek, ölçek' anlamına gelip, aynı kökten türeyen kile, Farsça'da keyle, keyleçe olarak kullanılmaktaydı. (Kallek, 2002: 568- 570). İncelenen sicillerde bu ölçü

³⁴⁸ 540[68a-1]/2/2,278

³⁴⁹ 247[32a-1]/3/5,171

³⁵⁰ 1031[98b-4]/7/26,461

biriminin yaygınca kullanıldığı görülmekte ve kile, keyilçe, keyl şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Şu var ki kg karşılığı verilmemiştir.

Kantar: Latineden Arapçaya geçmiş bir sözcüktür. Türkçe karşılığı bir çeşit tartı aletidir. Diğer ölçü birimleri gibi kantar da zaman, yer ve tartılan şeyin cinsine göre değişkenlik göstermiştir (Kallek, 2001: 317). Kantar değerini; Halil İnalcık 7600 dirhem=44 kile ile tarif ederken Şevket Pamuk ise 1 kantarı=44.3 kile olarak belirtmiştir (Taşkın, 2005: 52). İncelenen tereke kayıtlarında kantarın eski ve yeni olarak belirtilmesinin dışında bilgi bulunmamaktadır.

Dirhem: Bir ağırlık ölçüsü ve para birimidir. Arpa, buğday tanesi, keçiboynuzu çekirdiği gibi hassas eşya ağırlıkları için kullanılmıştır. İslam devletlerinde dirhem kullanıldığı zaman ve bölgeye göre ölçü değeri değişmiştir. Geleneksel İslam kaynakları 14 kırat olarak açıklamışlardır (Sahillioğlu, 1994: 368-369). İncelenen tereke kayıtlarında balmumu, kına, keten, keten ipliği ve iplik malzemelerinin tartıldığı anlaşılmaktadır.

Şinik: Ağırlık ölçülerinden birinin ismi olup 1kile=10 şiniğe eşittir. Genel anlamı kilenin ¼'ine şinik denilmiştir (Pakalın, 1993c: 357). İncelenen terekelerde şinik un, bulgur, tarhana gibi baklagiller için kullanıldığını görülmektedir.

Dönüm ve Evlek: Osmanlılar döneminde kullanılan bir arazi ölçümü için kullanılan birimdir. Genel tanımıyla bir dönüm, geniş adımlar ile yürüyen dönüm sayanın adımıyla 40x40=1600 adım karelik bir yüzölçümünü ifade etmektedir. Dönümün ¼'ine de evlek denilmektedir (Emecen, 1994: 521). İncelenen tereke kayıtlarında dönüm ve evlek bağ kayıtlarında ifade edilmektedir.

Müd: Öne uzatılarak birleştirilmiş iki avucun aldığı tahıl miktarına anlamına gelmektedir. Eski bir hacim ölçüsü olan müd, genellikle bakliyat ve hububat gibi kuru yiyeceklerin ölçümünde kullanılmaktadır (Kallek, 2006: 457). İncelenen tereke kayıtlarında şıra, hamr, alef, hinta, gendim, dakik, bulgur, keten tohumu için ölçü birimi müd olarak belirtilmiştir. Bazı kayıtlarda müdre olarak geçmektedir.

Okka/Kıyye/Vakıyye/Vukiye: Bir Osmanlı ağırlık ölçüsü birimi olup 1 vakıyye = 400 dirhemdir (Kallek, 2007: 338). İncelenen tereke kayıtlarında iplik, şap, yağ, keten, asel, bal mumu, piyaz gibi ürünlerde kullanılmıştır.

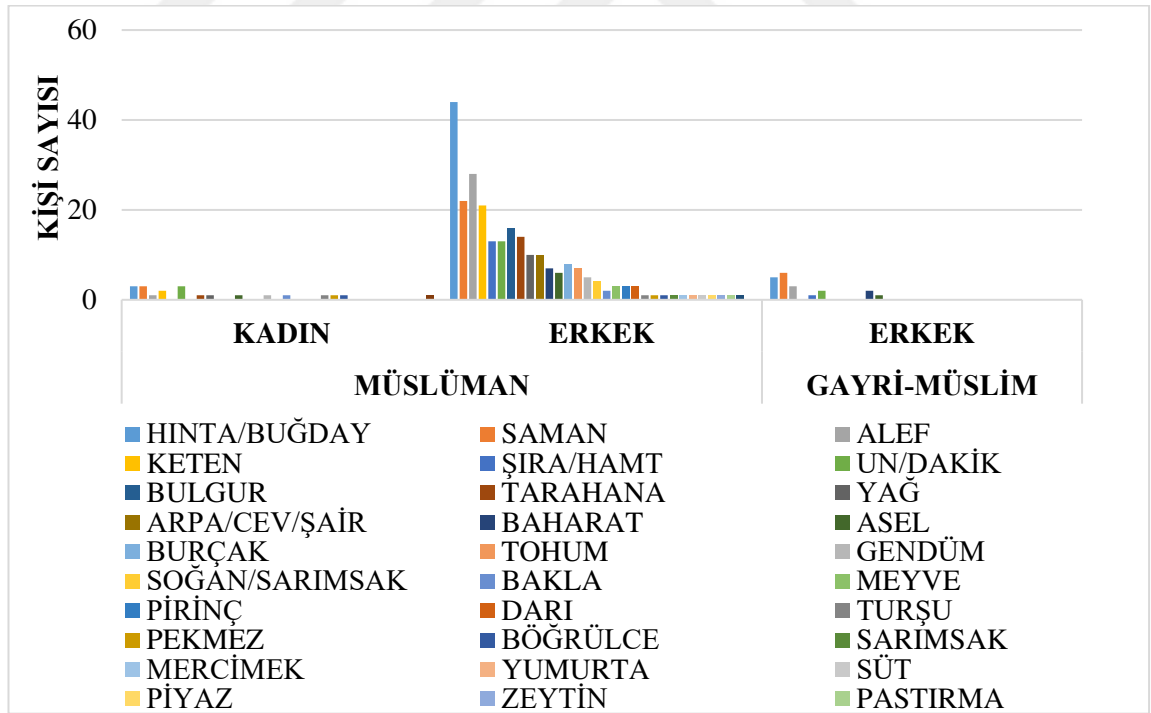
Bazı tereke kayıtlarında sıkça kullanılan kelimeler şöyledir; eşyaların miktarları için 'aded', kıymetleri için 'fı', her türlü kumaş, bez, iplik gibi eşyaların miktarları için 'pâre, parça, zirâ, arşın' (Taşkın, 2005: 141-161) kelimeleri kullanılmıştır. Gayri-menkul mallarda evin adedi belirtilirken 'bâb', değirmenden 1/4 çeyrek olarak hisse belirtilirken de 'rub' (Kürkman, 2003: 400), bir dönümden eksik olan araziye

belirtilirken de ‘kıtâ’ ifadeleri kullanılmıştır (Pakalın, 1993b: 276). Saman, odun gibi eşyaları ölçerken kolaylık sağlanması amacıyla ‘araba’ ifadesi yer almaktadır. Hayvan miktarlarını belirtmek içinde çift ve re’s ifadeleri görülmektedir.

5.5.9. Tereke Kayıtlarında Tarımsal-Hayvansal Ürünler ve Yiyecekler

Tereke defterlerinde direkt olarak toplumun gündelik yaşamdaki yeme içme adetleri ve yemekleri üzerine detaylı olarak bilgi verilmemektedir. Şu var ki defterlerde kayıtlı bazı gıda maddeleri şehirdeki üretim ve tüketime dair ipuçları verebilir. İncelemiş olduğumuz tereke defterlerinden yola çıkarak karşımıza çıkan gıda maddeleri ve hububat kalemlerinden XVI. ve XVIII. yüzyılda Üsküdar halkının üretim ve tüketim açısından ne durumda olabildikleri hakkında yorum yapabilmemizi sağlamaktadır.

Bu bölümde tereke defterlerinde bulunan tarım ürünleri ve fiyatları üzerinde durulmuştur. Üç yüz on iki tereke kaydı içerisinde iki yüz doksan dört kişide gıda maddesi ve hububat yazılmıştır. Bu iki yüz doksan dört kişiden iki yüz kırkı Müslüman erkek, yirmi ikisi Müslüman kadın ve otuz ikisi gayri-Müslim erkektir. Gayri-Müslim kadın terekelerinde hububat ürünlerine rastlanılmamıştır.

Şekil 11. Üsküdar terekelerinde tarımsal-hayvansal ürün ve yiyecekleri olanlar

Şekil 11’e bakıldığında tereke kayıtlarına yansıyan ve en fazla bulunandan en aza doğru sırasıyla gıda maddeleri ve hububat; hinta/bugday, alef, saman, keten, şıra/hamr, un/dakik, bulgur, tarhana, yağ, arpa/cev/şair, baharat, asel, burçak, tohum, gendüm,

soğan, bakla, meyve, pirinç, darı, turşu, pekmez, börülce, piyaz, sarımsak, mercimek, yumurta, süt, zeytin, pastırma ve yulaf bulunmaktadır.

Gıda maddesi; şıra/hamr, un/dakik, tarhana, yağ, baharat, asel, soğan, sarımsak, meyve, turşu, pekmez, yumurta, süt, zeytin, sirke ve pastırmadır. Terekesinde gıda maddesi bulunanlar toplamda Doksan iki kişi olup bunlardan altmış beşi Müslüman erkek, dokuzu Müslüman kadın ve on sekizi gayri-Müslim erkektir.

Şıra/Hamr (İçki): Üzümden elde edilen sarhoş edici içkiye hamr denilir. İnsanlık tarihi kadar uzun bir geçmişi olan içki, İslam dininde haram olup belli safhalardan sonra kesin olarak yasaklanmıştır. Gayri-Müslimler de ise hamr, mütekavvim³⁵¹ mal sayılmış ve de gayri-Müslimler içki içme ve içki ticareti yapma hakkı tanınmıştır (Baktır, 2000: 460-461). İncelenen belgelerde biri Müslüman on üçü gayri-Müslim olmak üzere toplamda on dört erkeğin terekesinde şıra/hamr rastlanılmıştır. Terekesinde ne fazla hamr bulunan iki kişi vardır bunlardan ilki Margarid zimmi³⁵² Hamr (4 vukiye) 8000 akçe ve Yani b. Todora³⁵³ Hamr (fi 5, müdre 450) 2250 akçelik hamr sahiptir.

Dakik/Un: Dakik, tahıl tanelerinin ve tahıl karışımlarının öğütülmesi ile elde edilmekte ve unu ifade eder (Tekin, 2020: 57). Üçü Müslüman kadın, ikisi gayri-Müslim erkek ve on üçü Müslüman erkek olmak üzere toplam on sekiz kişinin terekesinde kayıt edilmiştir.

Tarhana: İçine domates, biber, soğan, kokulu otlar, süt veya yoğurt katılan, bulgur, mayalanmış ve kurutularak ufalanmış hamur ve benzerlerinden yapılan çorba malzemesidir (Akalın vd., 2011). Belgelere bakıldığında Müslüman on dört erkek ve bir kadın olmak üzere toplam on beş kişinin terekesinde bulunmaktadır. Beş kişiye ait tarhanaların miktarları verilmemekle birlikte şıra ve yoğurt tarhanasının³⁵⁴ dışında diğer tarhanaların neyle ilgili olduğu hakkında bilgi verilmemektedir.

Asel (Bal): Arıların bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı maddedir (Akalın vd., 2011). İncelenen belgelerde bir Müslüman kadın, bir gayri-Müslim erkek ve altı Müslüman erkek olmak üzere toplam sekiz kişinin terekesinde rastlanılmaktadır. Balın miktarı hakkında dört kişinin terekesinde bilgi yer almamaktadır.

Soğan/Sarımsak: Türk mutfağının önemli tüketim malzemelerinden olan soğan ve sarımsağa tereke kayıtlarında rastlanılmaktadır. Soğan dört Müslüman erkeğin

³⁵¹ Mütekavvim: Dinen yararlanılması mubah olan şarap ve domuz gibi şeyler (Hacak, 2003: 461).

³⁵² 88[25b-1]/68/396,103

³⁵³ 16[2a-1]/5/14,60

³⁵⁴ 924[87a-1]/7/26,406

sarımsakta bir Müslüman erkeğin terekesinde bulunmaktadır. Sirmerd Mezid b. Abdullah³⁵⁵,ın terekesinde sarımsak 5 akçe olarak kayıt edilmiştir. Soğan (20 keyl fi 80) 1600 akçe olarak terekesinde en fazla soğanı olan Müteveffa Mehmed³⁵⁶,dir.

Meyve: İncelenen kayıtlarda sadece üç Müslüman erkeğin terekesinde meyveye rastlanılmıştır. Terekelerde meyve olarak rastlanılanlar armut, incir ve üzümdür. Hızır b. Abdullah³⁵⁷,ın terekesinde Kırk tane armut aşlaması 200 akçe, ismi yazılmamış olan erkek³⁵⁸ terekesinde Üç dizi incir 7 akçe ve Karaca b. Abdullah³⁵⁹,ın terekesinde miktarı belirtmemiş Üzüm 440 akçe olarak kayıt edilmiştir. Gayri-menkullerde arazi başlığı altında yer alan meyve ağaçlarının çok olup tereke kayıtlarında meyveye bu kadar az rastlanılması şaşırtıcı bir durumdur.

Turşu: Osmanlı Türk mutfağında önemli yeri olan turşunun birçok çeşidi mevcuttur. İncelenen belgelerde Müslüman bir erkek ve bir kadının tereke kaydında turşu bulunmaktadır. Ahmed b. Abdullah³⁶⁰,ın terekesinde Testi turşu 12 akçe olarak turşunun ne turşusu olduğu hakkında bilgi verilmemiştir. Sâre bt. Mehmedî³⁶¹,nin terekesinde hıyar turşusu ma'a desti 4 akçe, Havlican turşusu 4 akçe ve def'a bir pota üzüm turşusu 20 akçe olarak yer almaktadır.

Sirke: Salatalara ve yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vs. suyudur (Akalin vd., 2011). İncelenen tereke kayıtlarında yalnızca Sâre bt. Mehmedî³⁶²,nin terekesinde kayıt edilmiş. Sirke ma'a desti 5 akçe ve Bir pota sirke 20 akçe olmak üzere sirkelerin türü hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

Pekmez: Üsküdar'da temel gıda maddeleri dışında karşımıza çıkan üzüm ve pekmez, üzüm yetiştiriciliğinin yapıldığını göstermektedir. Üzüm hem yaş meyve olarak tüketildiği gibi hem de kurutularak kışlık yiyecek olarak saklanabilmektedir. Kayıtlarda rastlanan bir diğer gıda maddesi üzümünden elde edilen pekmez yiyeceğidir. Biri Müslüman kadın biri de Müslüman erkek olmak üzere iki kişinin tereke kaydında da pekmez bulunmaktadır. Üzüm bağlarının fazla olup pekmezin bu kadar kayıtlarda az olması, üzümün çoğunlukla içki yapımında kullanıldığı düşüncesi aklımıza gelmektedir.

Hububat ise hinta/buğday, alef, saman, bulgur, arpa/cev/şair, tohum, gendüm, bakla, pirinç, darı, börülce, piyaz, mercimek ve yulaftır. Terekesinde hububat maddesi

³⁵⁵ 786[105a-1]/2/2,387

³⁵⁶ 276[73a-1]/68/396,246

³⁵⁷ 794[107a-1]/2/2,395

³⁵⁸ 238[28b-4]/3/5,159

³⁵⁹ 887[110b-2]/4/9,355

³⁶⁰ 800[108b-1]/2/2,402

³⁶¹ 247[32a-1]/3/5,171

³⁶² 247[32a-1]/3/5,171

bulunanlar toplamda iki yüz iki kişi olup bunlardan yüz yetmiş beşi Müslüman erkek, yirmi ikisi Müslüman kadın ve otuz ikisi gayri-Müslim erkektir.

Buğday (Hinta): Bazı tereke kayıtlarında buğday bazı tereke kayıtlarında ise hinta olarak yazılmıştır. Buğday iki önemli gıda maddesi olan bulgur ve unun yapımında kullanılırdı (Tekin, 2020: 57). Kayıtlarda en fazla rastlanılan hububat ürünüdür. Beş gayri-Müslim erkek, üç Müslüman kadın ve kırk dört Müslüman erkek olmak üzere toplam elli iki kişinin tereke kaydında vardır.

Alef: Ot, hayvan yemidir. Buğdaydan sonra kayıtlarda en fazla ikinci hububat ürünüdür. Terekelerde, alef, kuru alef ve gök alef olmak üzere üç farklı kayıt türü bulunmaktadır. Bir Müslüman kadın, üç gayri-Müslim erkek ve yirmi sekiz Müslüman erkek olmak üzere otuz iki kişinin tereke kaydında vardır.

Saman: Arpa ile buğday harman edilip tanelerinden ayrılmasından sonra kalan kısımdır. Saman hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Kayıtlarda saman ve minhâ alef ve saman olarak iki farklı kayıt bulunmaktadır. Üç Müslüman kadın, altı gayri-Müslim erkek ve yirmi iki Müslüman erkek olmak üzere toplamda otuz bir kişinin tereke kaydında bulunmaktadır. Terekesinde saman bulunan kişilerin aynı zamanda hayvanları da vardır.

Bulgur: Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğdaydır (Akalin vd., 2011). Hem temel gıda maddesi hem de Türk mutfağının vazgeçilmezi olan bulgur, yemek, çorba ve pilav yapımında tüketilmektedir. Terekelere bakıldığında on altı Müslüman erkeğin terekesinde bulgur kaydı bulunmaktadır. İki kişinin³⁶³ terekesinde bulgurun miktarı yazılmamıştır.

Arpa/Cev/Şair: Buğdaygillerden bir bitki olup, buğday gibi ekmek yapımında ve hayvan yemi olarak da kullanılan tarım ürünüdür (Akalin vd., 2011). Sadece on Müslüman erkeğin terekesinde bulunmaktadır.

Tohum: Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tanedir (Akalin vd., 2011). Müslüman yedi erkeğin terekesinde yer almaktadır. Dördü keten tohumu, biri yer tohumu, biri tohum-ı süs, biri de tohum olarak tereke kayıtlarında bulunmaktadır. Kayıtlarda en fazla Keten tohumu 2000 akçe değerinde Seydi b. Ali³⁶⁴'ye aittir.

Gendüm: Dibekte ezilerek yemek yapılan buğday, yarma (Akalin vd., 2011). Müslüman beş erkek ve bir kadının terekesinde bulunmaktadır. En fazla Mustafa b. Mehmed'in terekesinde Gendüm, 1.5 müd, (fi 12) 360 akçe olarak kayıt edilmiştir.

³⁶³ 259[34a-3]/3/5,178; 924[87a-1]/7/26,405

³⁶⁴ 859[121a-1]/2/2,455

Bakla: Yeşil kabuklu ve taneli bit bitkidir (Akalin vd., 2011). Tereke kayıtlarında Müslüman iki erkek ve bir kadının terekesinde bulunmaktadır.

Pirinç: Kökleri bol su içinde yetişen bir bitki olup buğdaygillerdendir (Akalin vd., 2011). Üç Müslüman erkeğin terekesinde görülmektedir. Hızır b. Abdullah³⁶⁵,ın terekesinde Pirinç 2 akçe, Osman b. Ali³⁶⁶,nin terekesinde Pirinç 3 akçe ve Ferhad b. Abdullah³⁶⁷,ın terekesinde Pirinç bir şinik 5 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Darı: Halk ağzında mısırdır (Akalin vd., 2011). Üç Müslüman erkeğin terekesinde bulunmaktadır. Nasuh b. Abdullah³⁶⁸,ın terekesinde Beş kile darı 30 akçe, Arslan b. Durahan³⁶⁹,ın terekesinde Darı (kile 5) 100 akçe ve Mahmud b. Mustafa³⁷⁰,nın terekesinde Darı (kile 6) 30 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Böğrölce: Fasulyeye benzer bir bitkidir (Akalin vd., 2011). Biri Müslüman kadın biri de Müslüman erkek olmak üzere iki kişinin tereke kaydında vardır. Sâre bt. Mehmedî³⁷¹,in terekesinde böğrölce ma'a torba 4 akçe ve Osman b. Ali³⁷²,nin terekesinde böğrölce (Kile 3) 25 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Piyaz: Haşlanmış kuru fasulyenin üstüne ince doğranıp tuzla ovulmuş soğan ve maydanoz katıldıktan sonra zeytinyağı, sirke dökülerek yapılan salata (Akalin vd., 2011). Mehmed ile eşi Selime³⁷³,nin tereke kaydında Piyaz, 11 vakıyye 4 akçe olarak yer almaktadır.

Mercimek: Baklagillerden, beyaz çiçekli tarım bitkisidir. Besin değeri yüksek olup, sarı, yeşil ve kırmızı renklerindedir (Akalin vd., 2011). Bir tek Yusuf b. Mustafa³⁷⁴,ya ait tereke kaydında Gök mercimek hisse 10 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Yulaf: En çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitkidir ve buğdaygillerdendir (Akalin vd., 2011). Yalnızca Yusuf³⁷⁵,un terekesinde var olup Yulaf (müd 1) 120 akçe olarak kayıt edilmiştir.

Bazı hububat ve gıda maddeleri konuldukları kaplar ile birlikte kayıt edilmiştir. Döğülmüş buğday ma'a sepet, aşî buğday ma'a torba, buğday ma'a çuval, bir tane çuval içinde otuyla, bir fiçı hamr fiçisiyle, kutu ma'a un, unuyla çuval, bir kâse bulgur ma'a çuval köhne, bir kavanoz ma'a revgan, zencefil ma'a kutu, dört saksı karanfil, iki

³⁶⁵ 794[107a-1]/2/2,396

³⁶⁶ 30[6b-1]/5/14,71

³⁶⁷ 924[87a-1]/7/26,404

³⁶⁸ 17 [2b-2]/1/1,107

³⁶⁹ 914[115a-1]/4/9,365

³⁷⁰ 845[89b-1]/6/17,347

³⁷¹ 247[32a-1]/3/5,171

³⁷² 30[6b-1]/5/14,73

³⁷³ 218[24b-2]/3/5,135

³⁷⁴ 514[63b-1]/2/2,264

³⁷⁵ 923[116a-1]/4/9,368

vakıyye şap kutusuyla, asel ma'a desdi, bakla ma'a torba, sirke ma'a desti, hıyar turşusu ma'a desti, pekmez ma'a desti, böğrölce ma'a torba ve kavanoz ma'a milh şeklindedir.

Tereke defterlerinde yere alan hububat ve gıda ürünleri insanların temel besin kaynaklarından oluştuğu gibi hayvanların yem ihtiyacını karşılayacak ürünlerde tereke kayıtlarında yer almıştır. Tekelerde pekmez, yağ, yumurta, süt, zeytin, pastırma, bulgur, tarhana bal, un, peynir gibi mutfakta bulunan sofralık ürünlerin yanında buğday, arpa, yulaf ve diğer tahıl ürünleri ile saman gibi hayvan yemleri bulunuyor.

Meyve ve sebze gibi gıda maddeleri taşıma aracı olmadığından bulunan bölgede tüketilirdi. Hububat alt tabakadaki insanların temel tüketim maddesidir (Ünal, 2012: 178). Hububatın temel gıda maddesi olmasının yanında stratejik önemi bulunmaktadır. Osmanlı Devleti gibi savaşçı devletlerin kalabalık orduları için buğday zorunlu bir ihtiyaçtır. Hatta harp zamanında atların yiyeceği olan arpada stratejik açıdan önemliydi (Ünal, 2010: 153). Terekede en çok öne çıkan tüketim ürünü hububattır.

Hububat ve gıda maddelerinin çeşitliliğin fazla olmasına karşın terekelere az yansımış olması vefat eden kişilerin hayattayken tarım dışı faaliyetlerle uğraşmasından yahut yiyecek ve içecek maddelerinin evlerde fazla miktarda stoklanmamasından ya da bu ürünlerin mal paylaşımına dâhil edilmemesinden dolayı olduğunu düşünmekteyiz. İncelenen Üsküdar tereke kayıtlarından anlaşıldığı üzere burada tarım ve hayvancılık paralellik göstermektedir. Varılan bu sonucun sebebi hububatın yer aldığı tereke kayıtlarında hayvan varlıklarına da rastlanılmıştır.

5.5.10. Ev Eşyaları

İnsanların barınma ihtiyacını karşılayan ev kadar evde kullanılan eşyalarda önem arz etmektedir. Ev eşyaların çeşitliliği ve sayısı, tereke sahibinin ya da ailenin sosyal, ekonomik ve kültürel boyutunun anlaşılması açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda Üsküdar şeriiye sicilleri içerisinde bulunan tereke defterleri günlük yaşamda kullanılan eşyalardan hareketle toplumun yaşam tarzını tanıyıp bilinmesini sağlamak için ışık kaynağı olacaktır.

Değerlendirilen tereke kayıtlarında Üsküdar evlerinde kullanılan eşyalar, bunların özellikleri ve kullanım alanları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu başlık altında sergi takımları, oda takımları ve yatak takımları olarak 3 grupta değerlendirilmektedir.

Sergi takımları; halı, kilim, keçe, çul, kebe, velense, seccade eşyalarıdır. Eşyalar, bazen isimleri ile belirtilir bazen de eşyanın değerini ön plana çıkarmak için türü, kullanılmış olan malzemesi, görünüşleri itibariyle eski “köhne”, yahut yeni veya az kullanılmış “müsta'mel”, büyük “kebîr” ya da küçük “sagîr” oluşlarıyla, eğer benzerleri

de var ise ayırt edilmeleri için bir özellikleri belirtilmiştir (Sevici, 2011: 50). Eşyalar içerisinde yer alan bazı malzemelerin beledi olarak ifade edildiği görülmektedir. Belediye ifadesi eşyanın yerli kumaştan yapıldığı için kullanılmıştır (Büyükmemiş, 2019: 46).

Kilim; döşeme, divan gibi yerlere serilen, genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokumadır (Akalın vd., 2011). Terekelerde en fazla kaydı bulunan eşya olup yetmiş dokuz kişinin tereke kaydında görülmektedir. Çeşitlilik açısından renk ve kalite gibi değerler ile belirtilen kilimler, Üsküdar'da yaygın olarak kullanılmaktadır. Kaydedilen kilim çeşidi şunlardır; kilim, kilim nısıf, köhne kilim, kızıl kilim, akı kilim, sergi kilim, cedid kilim, küçük kilim, eski kilim, def'a kilim köhne, def'a kilim alaca köhne, yeni kilim, zili kilim, boz kilim, kilim-i kebirdir. Terekelerde kilimler genellikle nitelik ve özellikleriyle alaca, kızıl, ak, boz olarak da renklerine göre kaydedilmiştir.

Kebe ve Keçe: Yün veya kıldan dövülerek ve ıslatılarak yapılan kalın ve kaba bir sergi türüdür (Akalın vd., 2011). Keçenin en kalın şekline kebe denir (Demirel, Tuş, Gürbüz, 1992: 708). Yetmiş dört kişinin terekesinde kaydedilmiş olup kilimden sonra en fazla görülen sergi çeşididir. Hayvan mevcudiyetinin bulunduğu yerlerde kebe ve keçe eşyalarına rastlamak normaldir. Çünkü halkın elindeki imkanlar dahilinde yaşamlarını sürdürdüğünü görmekteyiz. Terekelerde kaydedilen kebe ve keçe çeşitleri; keçe, keçe köhne, orta keçesi, kebe, çul kebe, kızılı kebe, sarılı kebe, örtü kebesi, imroz kebesi, def'a örtü kebesi, köhne kebe, alaca kebe, def'a saçaklı kebe, kebe kollu örtü, kırmızı yanbolu köhne kebesi, Rumeli kebesi, Bursa kebesidir. Değeri en yüksek olan Salomon Yahudi³⁷⁶'nin terekesinde bulunan 215 akçeyle Yanbolu kebesidir. Terekesinde toplamda en fazla 5 adet kebe ve keçe bulunan kişi Handan³⁷⁷ ve 4 adet bulunan kişi Abdi b. Ahmed³⁷⁸'dir. Kebe'nin akçe değeri değişkenlik göstermektedir. Kimi terekede kebe 25 akçe³⁷⁹, kimi terekede 50 akçe³⁸⁰'dir. Rengine göre kızılı kebe 70 akçe³⁸¹, sarılı kebe 40 akçe³⁸², iki yüzlü kebe 100 akçe³⁸³, Ak kebe 35 akçe³⁸⁴'dir.

Kaliçe: Küçük halı denilmektedir (Devellioğlu, 2012: 747). Terekelerde yaygın olarak kullanılan sergiler arasında üçüncü sırada yer almaktadır. Kırk bir kişinin terekesinde görülmektedir. Terekelerde görülen kaliçe çeşitleri; kaliçe, eski kaliçe, kaliçe nısıf, köhne kaliçe, kebir kaliçe, kaliçe yeni, akı kaliçe, sarılı küçük kaliçe,

³⁷⁶ 109[33a-1]/68/396,119

³⁷⁷ 956[123b-1]/4/9,388

³⁷⁸ 230[27b-2]/3/5,150

³⁷⁹ 12[1b-1]/1/1,103

³⁸⁰ 437[74a-1]/1/1,266

³⁸¹ 435[73a-1]/1/1,263

³⁸² 435[73a-1]/1/1,263

³⁸³ 956[123b-1]/4/9,388

³⁸⁴ 957[124a-1]/4/9,390

büyücek kalıçe, beledi kalıçe, nefti kalıçe, kalıçe-i cedîddir. Handan³⁸⁵,ın terekesinde def'a kalıçe 120 akçeyle değer olarak en yüksektir. Sâre bt. Mehmedî³⁸⁶,n terekesinde kalıçe fazlaca bulunmaktadır.

Halı: Yere veya mobilya üstüne serilmek, duvara gerilmek için, genellikle yünden dokunan, kısa ve sık tüylü, nakışlı, kalın yaygıdır (Akalın vd., 2011). Terekelerde yirmi yedi kişinin mal dökümünde yer almaktadır. Defterde geçen halı çeşitleri şunlardır; halı, büyük halı, def'a halı, kızılı halı, ak halı, toplu halı, uzun sarılı halı, def'a kızıl halı, köhne halı, def'a halı yörük, köhne delik halı, saçaklı halıdır. Terekesinde en fazla 5 aded halı Kaya bt. Davud Reis³⁸⁷ ve Mihal b. Koca³⁸⁸ da görülmektedir. Halıların değerleri kilimlere kıyasla daha pahalıdır. Renklerine ve çeşitlerine göre değerleri değişmektedir. İsmi bilinmeyen erkek³⁸⁹ terekesinde halının değeri en fazla olup 100 akçe değerindedir. Aynı zamanda terekesinin toplam bedeli de 19493 akçedir.

Hasır: Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsüdür (Akalın vd., 2011). On dört tereke kaydında hasıra rastlanılmaktadır. Terekelerde geçen hasırların çeşitleri ve akçe olarak değerleri şunlardır; hasırların değerleri 2 ile 5 akçe arasında değişmektedir. Müteveffa İbrahim Beşe³⁹⁰,nin ve Drohi Nasraniye³⁹¹,nin terekesinde Mısır hasırı 60 akçe, Salomon Yahudi³⁹²,nin tekeresin de ise 2 aded mısır hasırı 2500 akçe değerindedir.

Seccade: Bir kişinin üzerinde namaz kılabilceği büyüklükte, halı, kilim, post veya kumaştan yaygı, namazlıktır (Akalın vd., 2011). Seccade kaydı on kişinin terekesinde görülmektedir. Bunlardan bir kişi gayri-Müslim, üçü Müslüman kadın altısı da Müslüman erkektir. Terekelerde geçen seccadelerin namaz seccadesi olarak belirtilmemesi, seccadelerin sergi döşemesi olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Seccadelerin değerleri 5 ile 20 akçe arasında değişkenlik göstermektedir. Terekelerde kayıt edilen seccadeler çeşit olarak 2'şer aded halı ve kalıçe seccade bulunmaktadır. Halı seccadenin değeri 15 akçe ve kalıçe seccadenin değeri de 24 akçedir. Terekesinde en fazla seccade yer alan kişi Emine Hatun³⁹³ olup 2 aded kalıçe ve halı seccade bulunmaktadır.

Velense: Yüzü uzun tüylü, kalın ve ağır battaniyedir (Akalın vd., 2011). Var olan sergilerin üzerine çeşitli amaçlarla serilen yünden dokunmuş ve küçük ölçüde olan bir

³⁸⁵ 956[123b-1]/4/9,388

³⁸⁶ 247[32a-1]/3/5,171

³⁸⁷ 805[109b-1]/2/2,405

³⁸⁸ 542[68b-1]/2/2,281

³⁸⁹ 875[124a-1]/2/2,467

³⁹⁰ 87[25a-1]/68/396,101

³⁹¹ 266[69b-1]/68/396,239

³⁹² 109[33a-1]/68/396,119

³⁹³ 250[66a-1]/68/396,225

dokuma çeşididir (Demirel, Tuş, Gürbüz, 1992: 709). Yedi tereke kaydında rastlanılmaktadır. Değeri 20 ile 40 arasındır. Hem aded hem de değer olarak Salomon Yahudi³⁹⁴'nin terekesinde mai velense 3 aded 3010 akçedir.

Çul: Üsküdar tereke kayıtlarında kullanılan diğer bir sergi çeşidi çuldur. Genellikle kıldan yapılmış kaba dokumadır (Akalın vd., 2011). Ali b. Kasım³⁹⁵'nin terekesinde yedi çul kebe 50 akçe ve Emir³⁹⁶'in terekesinde de çul 15 akçe değerindedir.

Ev eşyası olarak sergiler toplamda yüz altmış iki kişinin terekesinde kaydedilmiştir. Bunlardan Müslüman olanların kırk yedisi kadın seksen dokuzu erkek, gayri-Müslim olanların dördü kadın yirmi ikisi erkektir.

Yatak takımları; yere serilip üstünde yatılan döşek, döşegin üzerine serilen çarşaf, üste alınan yorgan, başın altına konulan ya da yaslanılmak için kullanılan yastık ve bu eşyaların yüzlerinden oluşmaktadır (Başol ve Alkoç, 2012: 399). Osmanlı ailesinde her evde olması gereken ihtiyaçlardır. Aileler uyumak için yatakları, yorganları, çarşafı, döşekleri serip kullanıldıktan sonra da toplanıp yüklüklere kaldırılırdı (Demirel, Tuş, Gürbüz, 1992: 710). Aynî Hâtun bt. Yakub³⁹⁷'un terekesinde kaydedilen yük perdesi bu görüşü desteklemektedir.

Tereke kayıtlarının çoğunda görülen bu eşyalar bize insanın temel ihtiyaçları arasında olan uykunun nasıl bir ortamda gerçekleşmesi hakkında bilgi vermektedir. Yatak, ev halkının ve gelen misafirin rahat edebilmesi için imkânların el verdiğiince hazırlanılır.

Yatak takımları içerisinde döşek, yorgan, yastık, çarşaf, yastık kılıfı, döşek kılıfı, döşek yüzü ve yorgan yüzü bulunmaktadır. Yatak takımları arasında en fazla görülen eşyalar arasında yorgan, döşek ve çarşaf yer almaktadır. İncelenen Üsküdar şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtlarında yüz on sekiz kişinin terekesinde yatak takımları kaydedilmiştir. Bu kişilerden kırk dokuzu Müslüman kadın otuz dokuzu Müslüman erkek, onu gayri-Müslim kadın, on sekizi gayri-Müslim erkek ve iki de Müslüman ve gayri-Müslim karı-koca bulunmaktadır.

Değerlendirilen terekeler arasında döşek yüz bir kişinin, yastık doksan kişinin, yorgan yetmiş üç kişinin, çarşaf otuz kişinin terekesinde bulunmaktadır. İncelenen Üsküdar da yaşanan dönem itibariyle değerlendirilen bazı yatakların değerinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Akçe değeri yüksek olan yatak takımların terekelerinin toplam bedeli 3000 akçenin üstündeki kişilere aittir.

³⁹⁴ 109[33a-1]/68/396,119

³⁹⁵ 430[72b-1]/1/1,260

³⁹⁶ 460[78a-4]/1/1,283

³⁹⁷ 1143[111a-2]/10/84,583

Döşek, uyuma, dinlenme ve çeşitli amaçlarla üzerine veya içine yatılan eşyadır. Yorgan, yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü. Yastık, başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, içi yün, pamuk, kuş tüyü, ot ve benzeriyle doldurulmuş küçük minder. Çarşaf, yatağın üstüne serilen veya yorgan kaplanan bez örtüdür (Akalın vd., 2011).

Döşek çeşitleri şunlardır; beledi döşek, köhne döşek, yamalı döşek, aklı döşek, kemha döşek, döşek yüzü, döşek içiyle, iki yüzü döşek, def'a döşek, gök beledi döşek, anahtari gök döşek, yeşil kadife döşek, alaca döşek, kızıl döşek, dimi döşek, alaca bez döşek, kızıl kadife döşek, döşek tavuk yünü, büyük döşek.

Yorgan çeşidi olarak terekelerde şunlar bulunmakta; kemha yorgan, beledi yorgan, def'a yorgan, köhne yorgan, eski yorgan, kadife yorgan, gök yorgan, kızıl yorgan, yeşil yorgan, sarı yorgan, ak yorgan, dimi yorgan, küçük oğlan yorganı, yemeni yorgan, sagir yorgan.

Yastık çeşitleri olarak; münakkaş yastık, beledi yastık, ikiyüzlü yastık, benek yastık, yüz yastığı, göğlü yastık, köhne yastık, kadife yastık, sarı yüz yastığı, ipekli yastık, ak yastık, işlemeli yastık, nakışlı yastık, alaca yastık, yastık dimi, nısf yastık, yeni yastık, kızıl yastık, çuka yastık, işlenmiş yastık, altınlı yüz yastığı. Yastığın başın altına koymak dışında sırtı dayamak için de kullandığı, münakkaş duvar yastığı 140 akçe³⁹⁸, yastık minder 10 akçe³⁹⁹ görülmektedir.

Çarşaf çeşitleri; benek çarşaf, ak çarşaf, köhne çarşaf, kebe çarşafı, yorgan çarşafı, döşek çarşafı, bez çarşafı, ak çarşaf, alaca çarşaf, münakkaş çarşaf, yeşil çarşaf, işlenmiş çarşaf, hamam çarşafı, nakışlı çarşaf. Yatak takımları birlikte verilenler çarşaf ma'a yorgan, yastık ve yorgandır. Döşek ve yorganın temiz kalması ve çabuk kirlenmemesi için yüz takılmakta olup kayıtlarda yorgan yüzü, döşek yüzü keçesiyle, döşek kılıfı, yastık kılıfı, yastık içi, döşek yüzü bulunmaktadır. Bazı kayıtlarda yastık ve çarşep olarak da kaydedilmiştir.

Bu eşyalar arasında sadece döşek, yorgan ve yastığın kaydedilmesinin yanında kumaşının, içinin hangi malzemeden doldurulduğunun, eski mi yeni mi olduğunun hakkında bilgiler de bulunmaktadır.

Oda takımları; minder, minder yüzü, mak'ad, perde, faras, sandık, bohça, ,iskemle, arkalık bulunmaktadır. Oda takımları genellikle evin içinde yer alan diğer eşyalar kadar çeşitlidir. Diğer kullanılan ev eşyaları gibi oda takımları da terekelere kaydedilirken renkleri, özellikleri ve çeşitliklerine göre tasvir edilmiştir.

³⁹⁸ 209[22a-2]/3/5,121

³⁹⁹ 806[84b-1]/6/17,323

Minder, içi yumuşak biz malzeme ile doldurularak dikilen, oturmaya, yaslanmaya yarar şilte (Akalın vd., 2011). Üsküdar evlerinde oda takımları içerisinde şekerpare minder, basma minder, köhne minder, anahtari minder, siyah minder, beledi minder, nısf minder, gök minder, alaca kemha minder, gergef minder, alaca ipekli minder, minder kılıfı, minder yüzü, münakkaş minder, bez minder, ocak minderi, minder içi, yastık minder, sarulı minder, mavi minder, küçük minder. Minder akçe değeri 5 ile 25 akçe arasında değişkenlik göstermektedir. Minderin rengine, iç dolgusuna ve kumaşına göre değeri artmaktadır. Toplam elli dört kişinin terekesinde mindere rastlanılmaktadır. Bunlardan erkeklerden on dokuzu Müslüman, yedisi gayri-Müslim, kadınlardan da yirmi yedisi Müslüman biri gayri-Müslimdir. Ev eşyası olan minderler en fazla kadın terekelerinde bulunmaktadır.

İncelenen terekelerde en az rastlanılan eşyalar şunlardır: Perde, görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü (Akalın vd., 2011). Sicil kayıtlarında Müslüman bir erkek ve dört kadının terekesinde bulunmaktadır. Kayıtlarda geçen kapı ve ocak perdesi, yün perdesi, yemeni yük perdesi ve tiftik perdesidir. Perdelerin ne amaçla kullanıldığı ve kumaşından bahsedilmiştir. Perdeler de kapı ve ocak perdesi 160 akçe⁴⁰⁰ iken yemeni yük perdesi 20 akçe⁴⁰¹ değerindedir. Faraş, süpürge (Pakalın, 1993a: 696). Sadece gayri-Müslim iki erkeğin terekesinde var olup Manol v. Nikola⁴⁰² da değeri 100 akçe, İstamad v. Miha⁴⁰³ da değeri 60 akçedir. İskemle, arkalıksız sandalye (Akalın vd., 2011). Çoban Mehmed⁴⁰⁴, in terekesinde 4 akçe, Salomon Yahudi⁴⁰⁵, nin terekesinde iskemle ve faraş birlikte 100 akçe değerindedir. Yerakine bt. Manol⁴⁰⁶, un terekesinde iskemle 3 aded olup değeri 6 akçedir. Salomon Yahudi⁴⁰⁷, nin terekesinde sandıkla birlikte kilit olarak yazılması sandıkların aynı zamanda kilitli de olduğunu göstermektedir.

Tereke kayıtlarında görülen tek ürünler şunlardır. Ma'kad, oturulacak yer, minder anlamına gelmektedir (Devellioğlu, 2012: 873). Emine Hatun⁴⁰⁸, nun terekesinde 3 aded Yemeni mak'ad ve 2 aded de mak'ad var olup akçe değeri belirtilmemiştir. Ev dolabı 30 akçe değerinde olup İbrahim b. Kemal Subaşı⁴⁰⁹, nin terekesinde bulunmaktadır.

⁴⁰⁰ 87[25a-1]/68/396,101

⁴⁰¹ 1143[111a-2]/10/84,583

⁴⁰² 926[87b-1]/7/26,409

⁴⁰³ 928[88a-1]/7/26,410

⁴⁰⁴ 436[73a-2]/1/1,265

⁴⁰⁵ 109[33a-1]/68/396,119

⁴⁰⁶ 21[4a-1]/5/14,66

⁴⁰⁷ 109[33a-1]/68/396,119

⁴⁰⁸ 250[66a-1]/68/396,225

⁴⁰⁹ 272[39a-1]/3/5,189

Arkalık, sırt dayamaya yarayan yer (Akalin vd., 2011). Ayşe⁴¹⁰'nin terekesinde arkalık 15 akçe değerindedir.

Sandık, içine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası (Akalin vd.,2011). Sandıklar renklerine, yeni eski oluşlarına ve türlerine göre, meşin yüzöl sandık, köhne sandık, büyük sandık, küçük sandık, def'a sandık, siyah sandık, frenki sandık, münakkaş sandık, sürme sandık, ağaç sandık. Yetmiş üç kişinin terekesinde sandık bulunmaktadır. Bu kişilerin otuz altısı erkek, otuz yedisi kadındır. En düşük sandık değeri 2 akçe en yüksek değer de 100 akçedir. Terekesinde en fazla sandığa sahip olan kişi İbrahim b. Kemal Subaşı⁴¹¹'dir.

Bohça, içine çamaşır, elbise vb. koyup sarılan dört köşe kumaş (Akalin vd., 2011). İncelenen terekeler dördü erkek, on yedisi kadın olmak üzere toplam yirmi bir kişinin kaydında yer almaktadır. Bohça çeşitleri arasında münakkaş bohça, def'a bohça, gök bohça, çarşaf bohça, basma bohça, nakışlı bohça, siyah bohça, köhne bohça, gömlek bohça, yemeni bohça. Bohça da sandık gibi türüne ve rengine göre değeri artıp azalmaktadır. Diğer terekelere kıyasla Ayşe⁴¹²'nin en fazla hem sandık hem de bohçası vardır.

Ev eşyaları içerisinde değerlendirilen oda takımları doksan iki kişinin terekesinde kaydedilmiştir. Bunlardan Müslüman olanların otuz yedisi kadın otuz beşi erkek, gayri-Müslim olanların beşi kadın on beşi erkektir. Buradan çıkardığımız sonuç oda takımları hem kadın hem de erkek terekelerinde fazlasıyla bulunmaktadır.

Üsküdar tereke kayıtlarında görülen kadife, işlemeli, münakkaş, ipek, kemha gibi değerli kumaşların yatak ve oturma takımlarında kullanıldığı dikkat çekmektedir

5.5.11. Mutfak Eşyaları

Evin önemli kısımlarından birini mutfak oluşturmaktadır. Mutfak eşyalarının bulunduğu ve yemeğin piştiği kısımdır. Zengin yemek kültürüne sahip olan Osmanlı da elbette mutfak eşyaları da önem arz etmektedir. Yemeğin pişirilmesi, hazırlanması, servis edilmesi, içeceklerin ve yemeklerin konulduğu kaplara kadar ki detaylar zengin kültürümüzün bir örneğidir. Çünkü mutfakta kullanılan eşyalar aynı zamanda yemekler hakkında da bilgi sağlamaktadır.

Menkul mallar içerisinde değerlendirilen bir diğer mal grubu da mutfak eşyalarıdır. İncelenen üç yüz on iki tereke kaydında yüz seksen iki kişinin terekesinde mutfak eşyaları bulunduğu gözlenmiştir. Terekesinde mutfak eşyaları bulunanların

⁴¹⁰ 1244[122b-2]/10/84,626

⁴¹¹ 272[39a-1]/3/5,189

⁴¹² 1244[122b-2]/10/84,626

seksen dokuzu Müslüman erkek, ellisi Müslüman kadın, otuz ikisi gayri-Müslim erkek ve on biri gayri-Müslim kadındır. Üsküdar tereke kayıtlarında karşılaşılan mutfak araç gereçleri arasında; tas, kazan (kazgan, hereni), desti, bakraç, tava (tabe), sahan, sini, tepsi, fiç, bakrak, sac, sacayak, havan, rende, kavanoz, tekne, sağrak, sofr, kalbur, el değirmeni, bıçak, kilindir, kaşık, maşa, tencere, kepçe, sepet, tabak, kebab demiri, bardak, kantar, küp, elek, huni, testi, havan, gümüş kadeh, varil, güğüm, kalbur, kevgir, şişe, şinik, yoğurt tulumu, fincan, kahve ibriği bulunmaktadır. Mutfakta kullanılan bakraç, kazan, sahan ve tava eşyalarının daha çok olduğu görülmektedir. Mutfak araç gereçleri ağaç, gümüş, çömlek ve en çok bakır malzemelerinden yapılmış kaplar kullanılmaktadır. Bu kaplar; ağaç tabak, ağaç çanak, ağaç sini, gümüş kadeh, gümüş kaşık, bakır ibrik, bakır tepsi, bakır sac, bakır tava, bakır hereni.

Tereke kayıtlarında en fazla karşılaşılan mutfak eşyalarını değerleriyle birlikte ele alınmaktadır. Öncelikle sofraların olmazsa olmazlarından olan araç gereçlerden bahsedildiğinde. Tas ve tabak günümüz de hala yerini korumakta olup derin, yayvan olan sulu ve susuz yiyeceklerin konulduğu kaptır (Akalin vd., 2011). Çeşitlerine bakarsak; büyük tas, küçük tas, köhne tas, alaca tas, çanak tas, Mısıri tas, kapaklı tas, köhne tabak, ağaç tabak, küçük tabak, çini bardak bulunmaktadır. Tas altmış yedi, tabak altı, bardak ise sekiz kişinin terekesinde görülmektedir. Fiyatlarından bahsedecek olursak tabak 5-10 akçe arası, tas fiyatları tabak fiyatlarına göre daha az olup 2-4 akçe bardak fiyatları da tas fiyatlarından daha düşük olup 2-3 akçe arası değişmektedir. Kaşık, sulu yahut ufak tane içeren yiyecekleri yemeye yarayan saplı sofr arıcısıdır (Akalin vd., 2011). Mariya bt. Kosta⁴¹³'nın terekesinde gümüş kaşık 105, Yani b. Todora⁴¹⁴ da ise 30 akçedir. On bir kişinin terekesinde var olup gümüş kaşık dışında diğerlerinde ayrıntı olmamakla birlikte değerleri 2-4 akçe arasıdır.

Kadeh, içki içmeye yarayan ayaklı bardaktır (Akalin vd., 2011). Mal dökümleri arasında işlevselliği hakkında bilgi verilmeyip yapısal olarak gümüş kadeh olarak kayıt edilmiştir. İki Müslüman erkek, gayri-Müslim bir erkek ve bir kadın terekelerinde bulunmaktadır. Bu kişilerin unvanları hakkında bilgimiz olmamaktadır. Yalnızca çoban⁴¹⁵ olarak kayda geçen kişinin terekesinde bulunan gümüş kadeh (70 dirhem) 280 akçedir. En düşük değeri 90 en yüksek değeri de 300 akçedir.

Tepsi; bardak, tabak vb. şeyleri taşımaya ve içinde börek, tatlı gibi yiyecekleri pişirmeye yarayan düz kaptır. Sini, üzerinde yemek de yenilen, yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi. Sofra ise sini gibi şeylerin üzerinde yemek yemek (Akalin vd.,

⁴¹³ 747[98b-1]/2/2,369

⁴¹⁴ 835[88a-3]/6/17,340

⁴¹⁵ 825[87a-4]/6/17,335

2011). Doksan kişinin terekesinde tepsi ve tepsi çeşitlerine, elli altı kişinin terekesinde siniye ve sekiz kişinin terekesinde de sofraya rastlanılmıştır. Terekelerde tepsi ve sini fiyatları beraber yazıldıkları malzemelerden dolayı ve çeşitliklerine göre değerleri değişkenlik gösterdiği için ortalama fiyatından bahsedemeyeceğiz. Sofra değerleri 10-12 akçe arası olup rastlanılan ayrıntılarda bez sofa 60 akçe⁴¹⁶, demir sofa 40 akçe⁴¹⁷, değerleri belli olmayan yemeni sofa ve mantar sofa⁴¹⁸ bulunmaktadır.

Tarım ile uğraşan Üsküdar toplumunun temel besin maddesi yiyecek ekmektir. Tereke kayıtlarında yer alan ekmek teknesi⁴¹⁹ ifadesi ekmek hamuru yapımında kullanıldığını göstermektedir. Ayrıntılı olarak belirtilen diğer malzemeler; balık pişirecek, kebab demiri, kuzu tepsisi, pişi tavaşı, börek tepsisi, kadayıf tâbesi ve yoğurt tulumu. Bu malzemeler bize incelenen XVI.-XVIII. yüzyılda Üsküdar evlerinde ne tür yemeklerin yenildiği sonucuna vordırmaktadır.

Sac, üzerinde yufka yapılan dışbükey pişirme aracıdır. Sacayak; tencere, tava vb. pişirme kaplarının üstüne oturtulan üçayaklı demir alettir (Akalin vd., 2011). Terekelerde geçen sac ve sacayak hazırlanan ekmek hamuru ve pişirilecek yemekleri pişirmeye yaramak için kullanıldığını düşünülmektedir. On yedi tereke kaydında var olup değeri 2-4 akçe arasındır. Kazan, fazla miktarda yemek pişirmeye veya bir şey kaynatmaya yarayan derin büyük kap (Akalin vd., 2011). Bazı tereke kayıtlarında kazan ve hereni olarak ifade edilmekte olup altmış yedi kişinin terekesinde görülmektedir. Kazanlar özelliklerine göre; büyük kazan, küçük kazan, eski kazan, köhne hereni olarak adlandırılmış. En düşük kazan değeri 8 iken en yüksek değeri 60 akçedir. Kazanlarda aynı zamanda çamaşır yıkanmaktadır (Çiftçi, 2017: 470). Tava, yağ kızdırmak yiyecek kızartma vb. işlerde kullanılan uzun saplı yayvan kap (Akalin vd., 2011). Bazı tereke kayıtlarında tâbe olarak da kaydedilmiş olup elli dört kişinin tereke listesinde yer almaktadır. Çeşitlerine bakarsak; kulplu tava, pişi tavaşı, büyük tava, küçük tava, köhne tava, bakır tava, el tavaşı ve kadayıf tâbesidir. Tava fiyatları ortalama 10-30 akçe arası değişkenlik göstermekte. Salomon Yahudi⁴²⁰'nin terekesinde kadayıf tâbesi (2 aded) 240 akçedir. Tencere, içinde yemek pişirilen, kapaklı genellikle metal kap (Akalin vd., 2011). Tereke kayıtlarında on sekiz kişi de karşılaşılmaktadır. Değeri 15-30 akçe arası değişmektedir.

Su taşımaya, saklamaya yahut ateşin üzerinde su kaynatmaya yarayan fiçı, güğüm, küp, desti(testi) ve bakraç gibi araç gereçler kullanılmıştır. Bakraç, güğüm, küp,

⁴¹⁶ 932[117a-1]/4/9,371

⁴¹⁷ 1143[111a-2]/10/84,583

⁴¹⁸ 250[66a-1]/68/396,225

⁴¹⁹ 546[69ab-1]/2/2,286; 794[107a-1]/2/2,395

⁴²⁰ 109[33a-1]/68/396,119

fıçı ve desti(testi) işlevsel olarak aynı görevi görmektedir. Bakraç, genellikle bakırdan yapılmış küçük kovaya güğüm ise yandan kulplu boynu uzun genel itibariyle bakırdan su kabına denir (Akalin vd., 2011). Mal varlıklarının arasında mutfak araç gereçleri bulunan yüz seksen iki kişinin yüz on beşinde bakraç kaydına rastlanılmıştır. Tereke kayıtları içerisinde en fazla bulunan mutfak malzemesi olup bazı kayıtlarda bakrak olarak kaydedilmiş ve ortalama her evde bulunduğunu anlaşılmaktadır. Bakraç çeşitlerine bakıldığında kara bakraç, kızıl bakraç, sarı bakraç, def'a bakraç, köhne bakraç. Bazı kayıtlarda değeri 4-5 akçe arası bazı kayıtlarda 15-25 akçe arasıdır. Kimi tereke kayıtlarında da rengine ve büyüklüğüne göre değeri değişmektedir. Aynı zamanda çoğu tereke kaydında da birden fazla da görülmektedir. Güğüm 6 tereke kaydında bulunmakta değeri bakraçtan fazla olup 30-40 akçe arası değişmektedir. Fıçı otuz üç, desti(testi) on iki ve küp beş tereke kaydında görülmektedir.

Kahve Osmanlı kültürüne sonradan girdiğini görmektedir. İncelenen kayıtlarda bununla ilgili XVIII. yüzyılda iki kişinin terekesinde kayda rastlanmaktadır. Emine Hatun⁴²¹'un terekesinde kahve ibriği 5 adet, Kütahya fincan 11 adet bulunmakta fakat fiyatları belirtilmemiştir. Salomon Yahudi⁴²²'nin terekesinde de leğen 1, ibrik 1, kahve ibriği (2 adet) 310, yanya zarfı fincan 4 adet 135, meksûr fincan 2 ve kâse 100, def'a fincan 2 adet 50 akçe olup terekesinin toplam bedeli 47070 akçedir. Kahve kültürünün yeni başladığını düşünmektedir. Osmanlı Devlet'inde XVI. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar kahve genellikle kalabalık ortamlarda içildiğinden büyük ibrik kaplarında pişirilmektedir. Bunun yanında bu dönemde kullanılan ilk kahve fincanları çorba kâsesi kadar büyük olması kahvenin toplu bir şekilde tüketildiğinin bir diğer göstergesidir. XVIII. yüzyıldan itibaren fincanların küçülerek öncelikle zarflarla kullanıldığı sonrasında kulplu olarak kullanılmıştır. Kahvenin fincanla tüketilmiş olması aynı zamanda bireysel ortamlara taşındığını da göstermektedir (Feyiz ve Şanal, 2021: 200).

İncelenen Üsküdar terekelerinde bulunan mutfak araç gereçlerinin çeşitliliğinin fazla olması zengin mutfak kültürünün varlığını göstermektedir. Terekelerde kayıtlı olan eşyalardan hareketle yemeğin pişmesi için ateşin üzerine konulan sacayaktan tutun yemeğin pişirildiği tencere, tava, yemeğin sunumun ise tas, kâse gibi eşyaların kullanıldığını sini kayıtlarının varlığı ise yemeklerin yer sofrasında yenildiğini de görülmektedir. Üsküdar halkının evlerinde yenilen yemeklerin yapımı, sunumu ve tüketimiyle ilgili detaylar içermesi açısından da önemlidir. Bahsedilen bu eşyalar yapıldıkları malzeme, şekil olarak büyük küçüklük ve yenilik eskiliklerine göre fiyatları

⁴²¹ 250[66a-1]/68/396,225

⁴²² 109[33a-1]/68/396,119

değişmektedir. Ailelerin ekonomik güçleri kullanmış oldukları mutfak araç gereçlerinin fiyatlarını etkilemiştir. Müslüman ve gayri-Müslim terekelerinde kullanılan eşyalarda farklılıklar bulunmadığı gözlemlenmektedir.

5.5.12. Temizlik ve Hamam Eşyaları

Sağlıklı bir yaşamın sürekliliği kesinlikle beden ve çevre temizliği ile mümkündür. Temizlik hem sağlığın hem kültürün hem de inancın önemli unsurları arasındadır. Osmanlı kültürüne bakıldığında temizliğin ne zenginliğin ne de sosyal statünün üzerine konuşulmayan bütün toplumda önem arz eden yerinin olduğu görülmektedir. Temizlik kültürünün var oluşu kullanılan eşyaların çeşitlilik ve kullanım açlarına da yansımıştır (Yücel, 2018: 147). Çalışmanın bu kısmında terekelere yansıyan el ve yüz, banyo, çamaşır ve ev temizliğinde yararlanılan temizlik malzemeleri ve araç gereçleri incelenmiştir.

İncelenen Üsküdar şer'iyye sicillerinde bulunan eşyalar içerisinde temizlik eşyaları da bulunmaktadır. Bu eşyalar; sabun, hamam tası, maşraba, ibrik, leğen, destimal, ustura, tarak, futa, hamam gömleği, neşter, peştamal, peşkir, makrama, ayna, yağlık, hamam havlusu, havlu kesedir. Toplamda doksan terekenin otuz sekizi Müslüm kadına, otuz dokuzu Müslüman erkeğe, beşi gayri-Müslim kadına, altısı gayri-Müslim erkeğe, birer adedi gayri-Müslim ve Müslüman karı-kocaya aittir.

Hem ev temizliği hem de beden temizliğinde kullanılan sabun, ibrik, leğen ve maşraba tereke kayıtlarında yer almaktadır. Tereke kayıtlarında yirmi yedi kişi maşrabaya, on üç kişi leğene, on kişi ibriğe ve beş kişi sabuna sahiptir. Bu eşyaların ne türde ne özellikte olduğu hakkında çok az bilgi bulunmaktadır. Çini maşraba olarak bir, köhne maşraba yani eski olarak belirtilen dört, yalnızca maşraba diye kaydedilen yirmi iki kayıt bulunmaktadır. Sadece leğen olarak dokuz ve leğen ma'a ibrik şeklinde ibrikle beraber yazılmış dört tereke kaydı vardır. İbrik yalnız başına kayda geçtiği gibi leğenle beraberde yazılmış ve köhne ibrik iki, bakır ibrik ve abdest ibriği bir tereke kaydında geçmektedir. Emine Hatun⁴²³'un terekesinde belirtilen 2 aded abdest ibriği el yüz yıkamak için kullanıldığını ortaya koymaktadır. Sabunda yalnızca bir kayıta kutuyla birlikte yazılmıştır. Fiyatlarından bahsedilirse incelenen kayıtlarda leğenlerin ortalama akçe değerleri 20-30, maşrabanın ortalama akçe değeri leğene kıyasla daha düşük olup 10-20 arası, ibriğin değeri maşrabadan daha düşük olup 1-10 akçe ve değer olarak en düşük olanda sabun olup 4-5 akçe arası değişmektedir.

⁴²³ 250[66a-1]/68/396,225

Peştamal, hamamda bele bağlanıp vücudun belden aşağısını kaplayan ya da iş görürken üstün kirlenmemesi için belden aşağı örtülen bezdir (Altuntaş, 2004: 136). Futa önlük anlamına gelip, iş görüldüğü zaman üstlerinin kirlenmemesi için belden aşağı bağlanır. Peşkir, havluya destimal da elbeziye denir (Pakalın, 1993b: 433-673). Bu kullanılan örtülerin ve bezlerin ne renkleri nede türleri hakkında bilgi verilmemiştir. Yalnızca Hasan Çerçi⁴²⁴,nin terekesinde alaca destimâl 2 akçe, def'a on bir adet bürüncek destimâl 45akçe, iki destimâl keseli 10 akçe, üç bürüncek destimâl 30 akçe, def'a on bir adet bürüncek destimâl 45 akçe, beş vele destimâl 35 akçe olarak hem türlerinden hem de renklerin bahsedilmiştir. Üstelik kayıtlarda en fazla bez bulunan tereke sahibidir. Muhtemeldir ki isminin yanına aldığı unvandan anladığımız bunları satıyordu. Bir diğeri terekesinde otuz bir destimal 106 akçe olarak fazla bez bulunan kişi Abdi b. Ömer⁴²⁵ dir.

İncelenen kayıtlarda peştamal kaydı dokuz kişinin, futa on sekiz kişinin, peşkir dört kişinin, destimal ise on yedi kişinin terekesinde görülmektedir. Kendi içlerinde değer olarak kıyasladığında peştamal en düşük 2 en yüksek 10 akçe; futa peştamala göre daha yüksek değerde olup en düşüğü 6 en yüksek 40 akçedir. Peşkirin değeri 25 ve 50 akçedir; destimalin ise en düşüğü 2 en yüksek 10 akçedir.

Temizlik eşyaları arasında değerlendirmeye alınan yağlık, yani büyük mendil eskiden yemek bittikten sonra el ve ağzın bu mendile silinmesine yarıyordu (Salarga, 2019: 73). Emine Hatun⁴²⁶,nun terekesinde akçe değerleri belirtilmeyen 4'er adet yağlık ve yağlık bezi bulunmaktadır.

Temizliğin en önemli kısımların biri kişisel temizlik malzemelerinden olan hamam takımlarıdır. Hamam kültürü temizliğin yanı sıra sosyalleşme açısından da önemli bir yere sahiptir. Bu kültürün göstergesi olan hamamda kullanılan eşyaların çeşitli olmasıdır. İncelenen Üsküdar şer'iyye sicillerindeki terekelerde hamam gömleği, hamam tası, tepsi ma'a hamam tası, makrama ile hamam gömleği, hamam gömleği köhne, havlu kese ve hamam havlusu gibi hamam kültürüne ait olan eşyalar bulunmaktadır. Bu eşyalar on beşi Müslüman kadın, üçü gayri-Müslim kadın ve bir gayri-Müslim erkeğin terekesinde var olmaktadır. En düşük hamam tası 5, en yüksek ise 15 akçedir. Hamam gömleği, Şahcihan bt. Bâli⁴²⁷,nin terekesinde 26, Âmine bt. Hacı Hüseyin⁴²⁸,nin terekesinde de 6 akçedir. Sâre bt. Mehmedî⁴²⁹,nin terekesinde de hamam

⁴²⁴ 415[47a-1]/2/2,211

⁴²⁵ 439[50b-1]/2/2,224

⁴²⁶ 250[66a-1]/68/396,225

⁴²⁷ 787[105b-1]/2/2,389

⁴²⁸ 932[117a-1]/4/9,371

⁴²⁹ 247[32a-1]/3/5,171

gömleği köhne olarak 12 akçe, makrama ile hamam gömleği birlikte 40 akçe değerindedir.

Yukarıda bahsedilen malzemelerin dışında yine kişisel bakım ve temizlik için kullanılan eşyalar arasında ayna, tarak, ustura ve neşter bulunmaktadır. Yalnızca İstablı b. Piri Paşa⁴³⁰'nın terekesinde ayna görülüp hem de üç adettir fakat değeri belirtilmemiştir. Aynı zamanda tarakta olup o da 7 adettir değeri 140 akçedir. Tarak üç Müslüman kadın ve erkeğin bir de gayri-Müslim olmak üzere toplam yedi kişinin terekesinde vardır. 4 tanesi demir taraktır ve fiyatları 3,6 ve 10 akçedir. Ustura iki Müslüman erkeğin terekesinde var olup değeri 1 akçedir. Terekesi beraber tutulan Mehmed ile eşi Selime⁴³¹'nin kayıtlarında 2 adet neşter 3 akçe ve Berdik b. Ahmed⁴³²'in tek neşter vardır o da 10 akçedir.

5.5.13. Aydınlatma ve Isıtma Aletleri

Osmanlı ev kültürünün önemli unsurlarından birisi aydınlanma ve ısınma eşyalarıdır. Terekelerde bulunan aydınlatma araçları; şamdan, fener, kandil, mum, balmumu, ısınma olarak da sadece mangal kaydedilmiştir. Aydınlatma araçlarının fazla olduğu terekeler bize evin büyüklüğü ve oda sayısının fazla olduğu hakkında fikir vermektedir (Bozkurt, 2011: 316-318).

Osmanlı döneminde en temel aydınlatma aracı mumdur. Sonraları türevleri kullanılmaya başlanmıştır. Sokaklarda ışıklandırma olmadığından dolayı fenerler kullanılmıştır. IV. Murat döneminde yatsı namazından sonra sokaklarda fenersiz dolaşmak yasaklanmıştır. Bundan dolayı gece bekçileri ellerinde fenerlerle dolaşırlardı. Daha sonraları durumları yerinde olanlara ve devlet memurlarına yalı ve konaklarının kapılarının önlerine fener asma zorunlu hale getirilmiştir. XIX. yüzyıla kadar Üsküdar'a sokakları aydınlatılmamıştır (Mazak, 2004: 112).

İncelenen Üsküdar şer'iyye sicillerinde aydınlatma aracı olarak on sekiz kişinin terekesinde malzemeler bulunmaktadır. Bu tereke sahiplerinden yedisi Müslüman kadın, onu Müslüman erkek ve yalnızca bir gayri-Müslim erkeğin eşyalarının içerisinde vardır. Mal varlıklarının içerisinde aydınlatma ve ısıtma aletleri bulunan kişilerin terekelerinin toplam bedelleri 2000 akçenin altında olanlar üç kişi, 2000- 10000 akçe arasında olanlar yedi kişi, 10000-50000 akçe arasında olanlar ise sekiz kişidir.

Şamdan, mum taşıyıcı aydınlatma aracı anlamına gelmektedir (Bozkurt, 2010: 328). Şamdanların yapısal özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

⁴³⁰ 990[94b-3]/7/26,440

⁴³¹ 218[24b-2]/3/5,135

⁴³² 220[25a-2]/3/5,138

İncelenen terekelerde görülen şamdan üç Müslüman erkek, bir gayri-Müslim erkek ve altı Müslüman kadına aittir. En düşük değer İbrahim b. Kemal Subaşı⁴³³ ve Hacı Behram b. Kasım⁴³⁴,ın terekesinde şamdan 3 akçedir. En fazla şamdanı olan def'a şamdan 5 akçe ve iki şamdan 25 akçe ile Âmine bt. Hacı Hüseyin⁴³⁵ ve üç şamdan 320 akçe ile Salomon Yahudi⁴³⁶,dir.

Fener, içine mum veya gaz lambası konan etrafı canlı ışık veren kılıfın adıdır (Pakalın, 1993a: 600). Müslüman olan üç erkek ile bir kadının terekesinde bulunmaktadır. Fenerin akçe değeri Hamzaoglu⁴³⁷,nun terekesinde 2 akçe olup, İbrahim b. Kemal Subaşı⁴³⁸,nın terekesinde 8 akçedir. Aynı zamanda İbrahim b. Kemal Subaşı'nın terekesinde hem fener hem de şamdan mevcuttur. Emine Hatun'un terekesinde fener, şamdan ve balmumu bulunmaktadır.

Terekelerde *mum* ve *bal mumuna* da Müslüman üç kadın ve dört erkeğin terekesinde rastlanılmaktadır. Bal mumu en fazla Seydi b. Ali⁴³⁹,nin terekesinde akçe değerleriyle birlikte on dokuz bal mumu büyük 35, yüz seksen sekiz ufak mum 20, def'a ufak mum altmış beş 8, sâfi bal mumu 120, def'a iki vakıyye bal mumu 25, def'a iki vakıyye bal mumu 25, bir pâre bal mumu 6 akçedir. Bunlarla birlikte mumun imalatında kullanılan yedi buçuk ve on beş vakıyye iç yağının da terekesinde bulunması bu kişinin mum üretip satıyor olabileceğini düşündürmektedir. Bal mumu değer olarak en yüksek bal mumu (fî 8 Vakıyye 22) 176 akçe ile Osman b. Ali⁴⁴⁰,nin terekesinde bulunmaktadır.

Kandil, içinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracıdır (Akalin vd., 2011). Yalnızca Müteveffa Mehmed⁴⁴¹,in terekesinde 2 adet kandil 24 akçedir. İncelenen tereke defterlerinde ısıtma aracı olarak yalnızca bir kişinin eşyaları arasında mangala rastlanılmaktadır. *Mangallar*, genellikle ev halkının hep birlikte bulunduğu odada yanmaktadır (Bolat, 2019: 52). Salomon Yahudi⁴⁴²,nin terekesinden bakır mangal 520 akçe olarak belirtilmiştir.

⁴³³ 272[39a-1]/3/5,189

⁴³⁴ 992[95a-2]/7/26,441

⁴³⁵ 932[117a-1]/4/9,371

⁴³⁶ 109[33a-1]/68/396,119

⁴³⁷ 834[116a-1]/2/2,439

⁴³⁸ 272[39a-1]/3/5,189

⁴³⁹ 859[121a-1]/2/2,458

⁴⁴⁰ 30[6b-1]/5/14,74

⁴⁴¹ 276[73a-1]/68/396,246

⁴⁴² 109[33a-1]/68/396,119

5.5.14. Kitaplar

İncelenen XVI.-XVIII. yüzyıl Üsküdar şerhiye sicilleri tereke kayıtlarında kitaplara 1546-1563 yılları arasında rastlanılmaktadır. Toplam tereke kayıtları içerisinde kitaplar %2 gibi çok az kısmı oluşturmaktadır. Tereke kayıtlarında üç yüz on iki kişiden altı kişinin ve bunlarında Müslüman erkeklerin kitap sahibi olduğunu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Üsküdar terekelerinde kitap bulunanlar

MİLADİ YIL	HÜCCET NO/ CİLT/ SİCİL, SAYFA	TEREKE SAHİBİ			KİTAP (akçe)
		ERKEK	DİNİ	UNVANI- KONUMU	
1546	439[50b1]/ 2/2,224	Abdi b. Ömer	M.	-	Kitâb-ı Kudûrî 20 Def'a Kitâb-ı Kudûrî 20 Kitâb-ı Mukaddime 10
1535	886[110b1]/ 4/9,353	Kâtip Hasan	M.	Kâtip	kitâblar 30 cümle kâğıd 10 kitâb 21
(1534- 1536)	965[126a1]/ 4/9,396	Ali Fakih	M.	Fakih	Kitâb kutuları ve defterleri ile 15
1564	992[95a2]/ 7/26,441	Hacı Behram b. Kasım	M.	Hacı	Hurda kitâblar ve varaklar 30
1564	1021[97b2]/ 7/26,456	Seydi el-Kayyim Mehmed Paşa	M.	Paşa	Kitâb-ı Muhammediye 120 Kelâm-ı kadîm 200 Kitâb-ı sarf 30 Kitâb-ı kâfiye 5
1563	1028[98b1]/ 7/26,459	Ömer	M.	-	Bazı hırdavat kitâb 26

XVI. yüzyıl göz önüne alındığında o zamanlarda matbaanın henüz Osmanlı Devleti'nde kullanılmaması sebebiyle kitapların elle yazılması kitapların maddi değerlerinin yanında manevi değerlerinin önemini de ortaya koymaktadır. Ayrıca terekesinde kitap bulunan kişilerin okuryazarlığının var olduğu da bu kitaplar sayesinde anlaşılmaktadır. Nitekim terekelerinde kitap bulunan kişilerin unvanları da bu fikri destekler niteliktedir. Terekelerinde kitap bulunanların unvanlarına bakıldığında, Kâtip, Fakih, Hacı ve Paşa unvanları yer almaktadır. Terekesinde kitap bulunan iki kişi⁴⁴³ nin ise unvan ve meslekleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Tablo 3'de terekelerde geçen kitaplar ve konuları; gramer kitabı olan Kitâb-ı kâfiye, fıkıh kitabı olan Kitâb-ı Kudûrî, tefsir kitabı olan Kitâb-ı sarf (Mücahir, 2013: 60-76), dini kitaplar ise Kitâb-ı Muhammediye ve Kelâm-ı kadîm (Bolat, 2019: 63) bulunmaktadır. Kitabın içeriği hakkında bilgi bulunmayan dört kayıt⁴⁴⁴ bulunmaktadır. Birde Kâtip Hasan⁴⁴⁵ ve Hacı Behram b. Kasım⁴⁴⁶ ın terekesinde kâğıt bulunmaktadır.

⁴⁴³ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224; 1028[98b-1]/7/26,459

⁴⁴⁴ 886[110b-1]/4/9,353; 965[126a-1]/4/9,396; 992[95a-2]/7/26,441; 1028[98b-1]/7/26,459

⁴⁴⁵ 886[110b-1]/4/9,353

⁴⁴⁶ 992[95a-2]/7/26,441

Terekeler içinde en fazla kitaba sahip kişi Seydi el-Kayyım Mehmed Paşa⁴⁴⁷’dır. ‘Paşa’ unvanından bu kişinin ilmiye sınıfına mensup bir kişi olduğu anlaşılmaktadır. Terekesinde bulunan kitapların konuları dini, tefsir ve gramer içeriklidir. Bu kitapların çokluğu ve çeşitliliğine bakılırsa ilmi bir kişilik olduğu düşünülmektedir. Kitap sayısının çok olduğu diğer tereke sahibi de toplam 12814 akçe tereke tutarına sahip olan Abdi b. Ömer⁴⁴⁸’dir.

5.5.15. Alet-Edevat

Üsküdar tereke kayıtlarında bel, hatab, çapa, keser, kolan, urgan, çekiç, orak, nacak, kazma, ağ, olta, kopuz, kürek, testere, balta, ege demiri, kilit, semerci aleti demir, nal, küskü, kelpeden, çatal bel, satır, burgu, saban demiri, saban kayışı, boyunduruk, bıçkı, meşin, odun, alet-i çift, alet-i cüllâh, demir zincir, raht, at çulu, at torbası, kiremit, mengene, kutu içinde hırdavat gibi aletlerin ve eldiven, heybe, çuval, sepet, kese, çanta, kutu, teneke gibi eşyaların kullanıldığı görülmektedir.

Taşımacılık ve ulaşım amaçlı kullanılan binek hayvanlar için raht, at çulu, eyer, at torbası, nal gibi tarımsal faaliyetler içinde saban, çapa, bel, orak gibi aletler kullanılmıştır. Kıyı şehri olan Üsküdar’da balık tutmak için ağ ve olta malzemelerinin de olmaması kaçınılmazdır. Üsküdar’daki ailelerin toprağı işlemek için çeşitli zirai aletler kullandıkları ve ekip biçtikleri ürünleri, tuttıkları balıklar vs. taşımak ve saklamak amacıyla sepet, torba, çuval, kese, teneke, çanta kutu gibi eşyalar kullandıkları görülmektedir.

5.5.16. Diğer Menkuller

Bu başlık altında araba, gemi, sandal, kayık ve yelken yer almaktadır. Araba biri gayri-Müslim on sekizi Müslüman erkek terekelerinde bulunmaktadır. Arabanın hayvan gücüyle kullanıldığını Timur b. Hasan⁴⁴⁹’ın terekesinde bulunan çift camuş ma’a araba kaydından, Musa b. Lütfullah⁴⁵⁰’ın terekesinde de görülen el arabası olarak da kullanıldığı anlaşılmaktadır. En düşük araba değeri 5 en yüksek ise 100 akçedir. Ayrıca terekesinde araba bulunan kişilerin hayvanları da vardır.

Avrupa’dan doğuya doğudan da Avrupa’ya giden kervanların durak alanı olan Üsküdar, önemli ticaret merkezi olmuştur. Bizans döneminden başlayarak ahşap gemiler ve kayıklar aracılığıyla karşı kıyılardan yolcu ve mal taşımacılığı yapılmış ve

⁴⁴⁷ 1021[97b-2]/7/26,456

⁴⁴⁸ 439[50b-1/51a-1/51b-1]/2/2,224

⁴⁴⁹ 777[81b-2]/6/17,312

⁴⁵⁰ 840[118a-1]/2/2,446

Osmanlı döneminde de bu olay devam etmiştir. XVI. yüzyılda 1564 tarihli bir belgede Üsküdar'a çalışan kayıkların kaç kişi alacağı ve ücretlendirmelerine ilişkin hüküm yer almasından dolayı o dönemde karşı kıyıyla ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır. Bilhassa XVIII. yüzyılın sonu ile XIX. Yüzyılın başına geldiğinde kayıkçıların ve iskelelerin artışı beraberinde ticari hareketliliği de artırmıştır (Aydın, 2020: 53).

İncelenen tereke kayıtlarında toplam sekiz kişinin dördü Müslüman dördü gayri-Müslim yalnızca erkeklerin mal varlıklarında gemi, sandal, yelken ve kayık görülmektedir. Yelkene bir tek İskender b. Abdullah⁴⁵¹'in terekesinde rastlanılıp değeri 3 akçedir. Mestan b. Köse⁴⁵² ve Eyyubi b. Halil⁴⁵³'nin gemiden hisseleri 500 akçedir. Kayığa sahip olanların terekelerinin toplam değerleri 10000-14000 akçe arasındadır. Yani b. Todora⁴⁵⁴'nın hisse olarak sahip olduğu kayığı 4000, Todora b. Dranoz⁴⁵⁵'un 500 ve Yorgi⁴⁵⁶'ninde 600 akçedir. Hem gemi hem de sandal sadece İbrahim b. Kemal Subaşı⁴⁵⁷'nin terekesinde yer almaktadır. Terekesinin toplam değeri 24190 akçe olup köhne gemi 100 nısf-ı sandal 200 akçe değerlerindedir. Bu kişiler içerisinde terekesinin toplam değeri en yüksek olan 40000 akçeyle Manol v. Nikola⁴⁵⁸'nın sandalı 600 akçedir. Bahsedilen bu kişilerin meslekleriyle ilgili bilgi olmadığından kayıkçı yahut balıkçılıkla veyahut zevkine denizcilikle uğraşanlar olduğunu düşünmekten öteye geçilememektedir.

Evliya Çelebi Seyahatnâmesi'nde Üsküdar halkının bazı kesiminin fakir dervişlerden, bazı kesiminin seçkin askerlerden, bazı kesiminin kayıkçı ve gemicilerden, bazı kesiminin ise tüccarlardan oluştuğundan bahsetmektedir. İlaveten bazı kesiminin de bağcılıkla uğraştıkları bilinmektedir (Karaman ve Dağlı, 2008: 437).

⁴⁵¹ 19[3b-1]/5/14,64

⁴⁵² 444[75a-2]/1/1,270

⁴⁵³ 545[69a-3]/2/2,285

⁴⁵⁴ 16[2a-1]/5/14,60

⁴⁵⁵ 952[122a-1]/4/9,384

⁴⁵⁶ 974/[127b-2]/4/9,402

⁴⁵⁷ 272[39a-1]/3/5,189

⁴⁵⁸ 926[87b-1]/7/26,409

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şer'iyye sicilleri yazılmış oldukları dönemin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi açıdan ele alınmasında birincil kaynaktır. Tereke defterleri bu siciller içinde yer alan vefat eden kişilerin geride bıraktıkları kişisel servetlerini göstermektedir. Bu çalışmada Üsküdar şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtlarından hareketle XVI.-XVIII. yüzyıl aralığında Üsküdar halkının iktisadi ve sosyal yaşamı incelenmiştir.

Osmanlı Devleti'nde kişiler babasının ismiyle tanınmıştır. Terekelerde çoğunlukla vefat eden kişinin isminden sonra baba adı verilmiştir. Kadınlar için 'bint-i' erkekler içinde 'ibn-i' ifadeleri kullanılıp, bunlarda kayıtlarda kısaltılarak kadınlar da 'bt.' erkeklerde 'b.' olarak belirtilmiştir. Baba adı Abdullah olanların sonradan Müslüman oldukları intibası edinilebilmekle beraber bu kaidenin herkes için geçerliliği söz konusu değildir.

İncelenen üç yüz on iki tereke kaydının elli dokuzu Müslüman kadınlara, on ikisi gayri-Müslim kadınlara, yüz seksen sekizi Müslüman erkeklere ve elli üçü gayri-Müslim erkeklere aittir. Bu bilgilere göre Müslümanların ve erkeklerin nüfusça çoğunluğu oluşturduğu bir izlenimi uyanmaktadır. Müslüman ve gayri-Müslimlerin hem aynı karyelerde hemde ayrı karyelerde yaşadığı ve mahallelerde yalnızca Müslümanların, Adalar n

ahiyesine Tabi Tuzla karyesinde de yalnızca gayri-Müslimlerin yaşadığı tespit edilmiştir.

Tereke kayıtlarındaki bilgilere dayanarak Üsküdar'da kullanılan isimler, unvanlar, meslekler ve lakaplar tespit edilip listelenmiştir. Bu doğrultuda servet-statü ilişkisi bakımından inceleme yapılmıştır. Unvan ve meslekle ilgili kırk kişi, lakapla ilgili on iki tespit edilmiştir. Meslek yok denecek kadar az görülüp hepsinden bahsedilecek olunursa en fazladan en aza; beş Hacı, beş Paşa, üç Yeniçeri, iki Fakih, iki Reis, iki Katip, iki Çoban, iki Katırcı, Halife, Cündi, Bey, Beşe, Börekçi, Kireççi, Derviş, Çerçici, Kasap, Papaz, Haddad, Debbağ görülmektedir. En yüksek servetlerden biri olan 71180 akçeyle Beşe, bir Paşa 22522 akçe ve bir Reis 10104 akçe dışında diğer unvan ve meslek sahiplerinin servetleri 5000 akçenin altındadır. Kadınlarda da görülenler üç kadın Hatun, bir kadın Paşa ve bir kadın hem Hatun hem de Paşa unvanını kullanmaktadır. Bunlara ek olarak tarım ve hayvancılıkla uğraşan kesimde bulunmaktadır.

Tereke sahiplerinin bıraktıkları tüm servetlerini oluşturan kalemleri teker teker incelenip kendi içlerinde başlıklara ayırıp bu servet miktar ve değerlerini tablolar haline

getirilip sunulmuştur. Terekelerde kayıtlı olan mal varlıklarından yola çıkarak dönemin kullanılan ev eşyaları, mutfak eşyaları, halkın giyim kuşama önem verdiği değerli kumaşlar çeşitleri ve renklerinden, süse önem verdikleri ziynet eşyalarından anlaşılmaktadır. Geçimin daha çok menkuller içerisinde değerlendirdiğimiz hayvanların çeşitliliğinin ve adetlerinin fazla olması geçimin daha çok hayvancılık ve tarımsal ürünlerin çeşitliliği ve fazlalığı, tarımda kullanılan alet edevat eşyalarından ve de çifte sürülen hayvanlardan yola çıkarak tarımcılığın yaygın olduğu sonucuna varmaktadır. Gayri-menkullere bakıldığında büyük bir kısmını ev ve bağlar oluşturmaktadır. Gayri-Müslimlerin üzümünden sıra yaptıkları da diğer ulaşılan bilgiler arasındadır.

Terekesinde % 24'lük bir kısımda da nakit parası bulunan kişilerde görülmektedir. Yetmiş dört kişinin terekesinde nakit kaydına rastlanılmıştır. Bunlardan elli dokuzu Müslüman erkek, beşi gayri-Müslim erkek ve onu Müslüman kadın olup gayri-Müslim kadınların terekelerinde nakit bulunmamaktadır. Bu kişilerin genel durumuna bakıldığında ise sahip oldukları unvanlar arasında on yedi mühtedi, üç hacı ve birer kişi de yeniçeri, kör, paşa, fakih, derviş, katırcı, börekçi, bey, debbağ, haddad görülmektedir. Buradan nakit parası olan kişilerin esnaf, asker, tüccar, tarım ya da hayvancılık ile uğraşan kişiler olduğu çıkarımı yapılır.

Tereke kayıtlarında üç yüz on iki kişi içerisinde %19 bir kısmında kesici, delici ve ezici silah malzemeleri görülmektedir. Bunlar içerisinde en fazla kullanılan kılıç ve oktur. Tüfek ve tabanca yalnızca Beşe unvanına sahip kişinin terekesinde görülmektedir.

Terekesinde köle sahibi olan %4'lük kısım bulunmaktadır. Köle sahibi kişilerin toplam servetlerine baktığımızda çoğunluğun 20000 akçenin üstünde olduğu görülmektedir. Şüphesiz bir köleye sahip olmak ve o kölenin ihtiyaçlarını gidermek belirli bir serveti gerekli kılmaktadır.

Kitap kayıtları da terekelerde mevcut olup hepsinin dini içerikli kitaplardan oluştuğu tespit edilmiştir. İçerisinde unvan sahibi olan kişilerinde bulunduğu kitap kaydı %2'lik az bir dilimde görülse de matbaanın henüz olmadığı bir dönem için bu oranı az olarak değerlendirmek kusurlu olacaktır.

Tetkiki yapılan üç yüz on iki kişinin %79'u 10000 akçenin altında, %9'u da 10000 akçenin üstünde servete sahiptir. Tereke sahipleri 0-10000 akçe arasında yığılma göstermektedir. Çoğunluğun yüz altmış dokuz kişi ile 0-3000 akçe, 3000-10000 akçe arası yetmiş sekiz, 10000-30000 akçe arası yirmi iki, 30000-50000 akçe arası dört, 50000 ve üzeri akçe varlığı olan dört kişi bulunduğu görülmektedir.

Bilinmeyen olarak ele alınan kişilerin ya terekesinin içeriği belli olup terekelerinin toplam tutarı yazılmamış ya da terekesinin içeriği ve toplam tutarı belli olmayanlardan oluşmaktadır. Toplam serveti bilinmeyen otuz beş kişi de araştırması yapılan üç yüz on iki kişinin %12'sini oluşturmaktadır.

Ayrıca vefat eden kişinin mirasçısı olmadığı durumda, devletin mirasçılığı söz konusudur ve vefat eden kişinin terekesi 'Beytü'l-mal'a yani devlet hazinesine devredildiği kayıtlarda görülmektedir.

Sonuç olarak Üsküdar'da maddi kültür unsurları oldukça çeşitli ve renklidir. Bu bilgilere göre incelenen üç yüz on iki kişi içerisinde %90'ı menkul, %49'u gayri-menkul ve %61'i de hem menkul hem de gayri-menkul varlıklara sahip olduğu kanaatine varılmaktadır.

Neticede, bu tezde yalnızca tereke kayıtları göz önüne alınarak 1513-1793 yılları arasında Üsküdar halkının sahip oldukları menkuller ve gayri-menkuller ile bunların maddi değerleri hakkında bilgi verilmiştir. Buradan hareketle Üsküdar'ın sosyoekonomik yapısına ilişkin bütüncül bir çerçeve oluşturulduğu imasında bulunulmadığını belirtmek gerekmektedir. Bu çalışma ile Üsküdar'ın iktisadi ve sosyal yapısının tespitine mütevazı bir katkı yapılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

- Abdüsselam, A. (2018). *İslâm Miras Hukuku*. (1. Baskı), İstanbul: Pınar Yayınları.
- Afyoncu, E. ve Ahışhalı, R. (2002). Kâtip. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 25, ss. 53-55). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Akalın, Ş. H., Argunşah, M., Demir, N., Gözaydın, N., Özyetgin, M., Toparlı, R., ... Tekeli, S. (2011). General format. Ocak 2022 tarihinde <http://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Akdağ, M. (Der.). (1979). *Türkiye'nin iktisadi ve içtimai tarihi*. (Cilt. 2). Ankara: Tekin Yayınevi.
- Akgündüz, A. (1988). *Şer'iyye sicilleri mahiyeti toplu kataloğu ve seçme hükümler*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- Akgündüz, A. (2009). İslam hukukunun Osmanlı Devletinde tatbikatı: şer'iyye mahkemeleri ve şer'iyye sicilleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 14, 13-48.
- Akkaya, M. (2010). *XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde Üsküdar*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akkaya, M. (2017). Evliya Çelebinin seyahatnamesinde Üsküdar. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 321-338.
- Akman, M., (2019). 81 Üsküdar Mahkemesi 531 Numaralı Sicil (H. 1204-1207/M. 1790-1793) İstanbul: Kültür A.Ş.
- Aktan, H. (2005). Miras. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 30, ss. 143-145). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Altuntaş, Z. (2004). *19. yy ilk yarısında kadın terekelerine göre Osmanlı iktisadi ve içtimai hayatı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Arı, A. (2012). Vasiyet. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 42, ss. 552-555). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Arslan, M. (2019). Tarihî Türkçe tıp metinlerinde savaş aletleri ve savaş yaralarının tedavileri. *Erdem Araştırma Makalesi*, 77, 281-306.
- Aslan, N. (1999). *İslam Yargılama Hukukunda Şühûdü'l-hâl" jüri: Osmanlı Devri Uygulaması*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- Atar, F. (2001). Kadı. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 24, ss. 69-73). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.

- Atar, F. (2010). Şûrut ve Sicillat. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 39, ss. 270-273). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Atayoğlu, Ş. (2018). *249 numaralı Mardin şer'îye sicil defteri'nin transkripsiyon ve değerlendirmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Artuklu Üniversitesi, Mardin.
- Ateş, H. (2009). *Kuzey Marmara sahilleri ve ard alanında şehirleşmenin tarihi süreci: XVI. -XVII. yüzyıllarda Tekirdağ ve yöresi*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Avcı, O. (1999). Şeriyye Sicilleri Toplu Kataloglarında Tarih Tesbiti. *Erdem Araştırma Makalesi*, 12(34), 45-73.
- Avcı, C. (2006). Naib. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 32, ss. 312-313). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın, M. A. (2003). Mahkeme. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 27, ss. 341-344). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın, M. A. (2003). Mehîr. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 28, ss. 389-391). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın, İ. (2008). *Tanzimat döneminde Ankara ve Gaziantep terekelerinin mukayeseli bir çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Aydın, B. ve Tak, E. (2010) İstanbul Kadı Sicilleri. -1 Üsküdar Mahkemesi 1 Numaralı Sicil (H.919-927/M. 1513-1521). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Aydın, B. N. İ. (2020). 19. yüzyılda Osmanlı kentlerinde dönüşümün Üsküdar üzerinden incelenmesi. *Meltem İzmir Akdeniz Akademisi Dergisi*, 8, 46-69.
- Aydüz, S. (2011). Osmanlı silahları, silah üretim merkezleri ve literatürü tarihi. *Tarih Okulu*, Mayıs – Ağustos, X, 1-37.
- Baktır, M. (2000). İçki. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 21, ss. 458-462). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Banoğlu, N. A. (2007). *Tarihi ve Efsaneleriyle İstanbul Semtleri*. ed. Tahsin Yıldırım, İstanbul.
- Barkan, Ö. L. (1966). Edirne askeri kassâmına ait tereke defterleri (1545-1659). *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, 3(5-6).
- Başol, S. ve Alkoç Ş. S. (2012). 19. Yüzyıl Ortalarında Tokat'ta Kullanılan Ve Tereke Belgelerine Yansıyan Ev Eşyaları. Tokat Sempozyumu 1-3 Kasım 2012, 391-413.
- Bayartan, M. (2005). Osmanlı şehrinde bir idari birim: Mahalle. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, 13.

- Bazna, Y. (2013). *1951/137 numaralı (1810-1811 m. tarihli) Trabzon şer'iyye sicili*. Yayınlanmamış doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Benzer, Z. (2020). *Urfa tereke kayıtlarına bir örnek: Göncü Hacı Abdurrahman'ın 1880 tarihli terekesi*. 6(2), 576-594.
- Bedilli, K. (2013). Yeniçeri. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 43, ss. 450-462). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bilgin, A. ve Bozkurt, F. (2010). Bir mali gelir kaynağı olarak vâriissiz ölenlerin terekeleri ve beytûlmâl mukataaları. *KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 1-31.
- Bolat, G. (2019). *Tereke kayıtlarına göre Rusçuk'ta sosyo-ekonomik ve kültürel hayat (1656-1742)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Bostan, M. H. (2012). Üsküdar. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 42, ss. 364-368). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bozatay, Ş. A. ve Demir, K. A. (2014). Osmanlı adli ve idari sisteminde kadılık: kurumsal bir değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 71.
- Bozkurt, N. (1994). Debbağ. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 9, ss. 174-175). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bozkurt, N. (2002). Kılıç. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 25, ss. 405-408). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bozkurt, N. (2009). Silah. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 37, ss. 186-188). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bozkurt, N. (2010). Şamdan. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 38, ss. 328-330). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bozkurt, F. (2011). *Tereke defterleri ve Osmanlı maddi kültüründe değişim (1785-1875 İstanbul örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Bozkurt, F. (2013). Osmanlı dönemi tereke defterleri ve tereke çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 11(22), 193-229.
- Büyükmemiş, E. (2019). *223 numaralı Manisa şer'iyye sicilindeki tereke kayıtlarına göre Manisa'da ailelerin sosyal ve ekonomik durumu (1780-1783)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Çakır, İ. E. (2016). Sofya şehrinde kadın giyim kuşam kültürü: XVII. yüzyılın ikinci yarısı. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 56.

- Çağlar, İ. M. (2015). 273 numaralı Manisa şer'iyye sicillindeki tereke kayıtlarına göre Manisa'da sosyal hayat (1836-1837). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44.
- Çelebi, E. (2008). *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi seyahatnamesi*. Cilt. 1, Kitap 2, haz. Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Çetin, O. (1987). Bursa şer'i mahkeme sicillerinden notlar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(2).
- Cin, H. (1974). *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara Üniversitesi Basım Evi, No: 341.
- Çiftçi, B. (2017). Osmanlı'da ev ve ev eşyaları (17. Yüzyılda Ayıntab Örneği). *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 461-476.
- Çiftçi, Y. (2017). *İstanbul şer'iyye sicilleri ışığında İstanbul'da gayrimenkul piyasası (1500-1700)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çubuk, R. (2011). *Şer'iyye sicillerindeki tereke kayıtlarına göre xix. yüzyıl sonlarında Osmanlı kırsal toplumu hakkında bir araştırma (Uşak kazası örneği: 1880-1883)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Dede, G. (2018). *Bursa kent müzesi çengiç beyle beyleri'ne ait silah koleksiyonu*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Devellioğlu, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Demirel, Ö., Tuş, M. ve Gürbüz, A. (1992). *Osmanlı Anadolu ailesinde ev, eşya ve giyim-kuşam (xvi-xix. yüzyıllar). sosyo-kültürel değişme sürecinde Türk ailesi*. Cilt. II, s. 703-755. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- DİA. (1995). Eşref. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 11, ss. 477). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Döndüren, H. (1983). *Delilleriyle İslam hukuku, şahıs, aile ve çözümlü miras*. İstanbul.
- Döndüren, H. (1977). *Delilleriyle İslam hukuku*. İstanbul: İslam Hukuku Külliyyatı Yayınları.
- Düzbakar, Ö. (2003). *XVII. yüzyıl sonlarında Bursa'da ekonomik ve sosyal hayat*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ekin, Ü. (2010). 17. Yüzyılın sonlarında Rodosçuk kazasında kölelerin toplumsal statüsü. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 29(47), 23-37.
- Elitaş, E. (2016). *Üsküdar kadılığı 759 (1316-1317) numaralı şer'iyye sicili defteri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Emecen, F. (1994). Dönüm. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 9, ss. 521). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Emecen, F. (1999). *XVI. Asırda Manisa Kazası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ergenç, Ö. (1984). Osmanlı şehirlerindeki mahallenin işlev ve nitelikleri üzerine. *Osmanlı Araştırmaları*, IV.
- Ergenç, Ö. (1982). Osmanlı klasik döneminde ‘Eşraf ve A’yan’ üzerine bazı bilgiler. *Osmanlı Araştırmaları*, 3(3).
- Erkan, N. (2015). *Osmanlı Üsküdar’ında Toplumsal Hayat (18. Asır Üsküdar’da Müslim-Gayrimüslim İlişkileri)*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi Yayınları.
- Ertaş, F. C. ve Şişman, B. (2013). XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı’da Tereke Uygulaması ve Muhasebesi-Sosyo-Ekonomik Yapıya ve Miras Hukukuna Etkileri. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 197-222.
- Eyice S. (2004). Fetihten önce Üsküdar. Üsküdar Sempozyumu I, I, İstanbul.
- Feyiz, F. ve Şanal, R. (2021). Bir Osmanlı içeceği: Yemen Kahvesi. *Dünya İslam Bilimleri Dergisi*, 2, 192-211.
- Güler, N. (2010). 5 Üsküdar Mahkemesi 14 Numaralı Sicil (H.953-955/M. 1546-1549), İstanbul: İSAM Yayınları.
- Gültekin, O. (2010). 6 Üsküdar Mahkemesi 17 Numaralı Sicil (H.956-963/M.1549-1556). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Gümüşdoğan, O. (2019). *Üsküdar şer’iyye sicillerinde kadın ve çocuklarla ilgili davaların analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gümüşçü, O. ve Küçükbaşcı, M. S. (2019). Köy. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 2, ss. 85-87). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Genç, M. (2014). Klasik Osmanlı sosyal-iktisadi sistemi ve vakıflar. *Vakıflar Dergisi*, 42, 9-18.
- Günalan, R., Kemal V., Altıntop, Ö. ve Bahadır, H., A. (2010). 2 Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (H. 924-927/M. 1518-1521). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Günalan, R. (2010a). 3 Üsküdar Mahkemesi 5 Numaralı Sicil (H. 924-927/M. 1518-1521). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Günalan, R. (2010b). 7 Üsküdar Mahkemesi 26 Numaralı Sicil (H. 970-971/M. 1562-1563). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Günalan, R. (2010c). 8 Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (H. 987-988/M. 1579-1580). İstanbul: İSAM Yayınları.

- Gündüz, M. (2019). *Tereke kayıtlarına göre Bursa şehrinde ekonomik ve sosyal hayat (1703- 1710)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Gürhan, V. ve Gümüş, E. (2016). Osmanlı kadı sicilleri'nde bir borç ödeme yöntemi olarak guremâ usulü ve uygulanışı. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(6), 61-74.
- Hacak, H. (2003). Mütakavvim. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 27, ss. 461-465). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Haskan, M. N. (2001). Yüzyıllar boyunca Üsküdar. *Üsküdar Araştırmaları Merkezi*, 1 (3).
- Halaçoğlu, Y. (1994). Dellal. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 9, ss. 145-146). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Hut, D. (2005). Üsküdar'da Tarihi Yer Adları. Üsküdar Sempozyumu II, 2, İstanbul.
- İnalcık, H. (1953). 15. asır Türkiye iktisadî ve içtimaî tarihi kaynakları, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15(1-4).
- İnalcık, H. (1996). Filori. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 13, ss. 106-107). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- İpşirli, M. (1992). Bilâd-ı selâse. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 6, ss. 151-152). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- İpşirli, M. (2003). Osmanlılarda Lakap. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 27, ss. 67). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- İpşirli, M. (2006). Naib. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 32, ss. 312-313). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- İstekli, M. (2005). *Üsküdar'ın sosyal ve iktisadi hayatıyla ilgili Üsküdar kadı sicillerindeki kayıtların tespit ve analizi (h. 978-991, m. 1570-1584)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kallek, C. (2006). Müd. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 31, ss. 455-457). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kallek, C. (2007). Okka. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 33, ss. 338-339). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kallek, C. (2001). Kantar. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 24, ss. 317-320). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kallek, C. (2002). Kile. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 25, ss. 568-571). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kanalıcı, A. K. (2012). *Geleneksel Gaziantep evleri yapı üretimi analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.

- Karaca, F. (2002). Kürk. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 26, ss. 568-570). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Karakaya, E. (2012). Üsküdar. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 42, ss. 368-372). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Karaman, H. (1995). Fakih. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 12, ss. 126-127). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Karlangıç, O. (2007). *73 numaralı adama şer'iyeye sicili transkripsiyon ve değerlendirme (H. 1263-1264/M. 1847-1848)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Kazan, H., (2010). 9 Üsküdar Mahkemesi 56 Numaralı Sicil (H. 990-991/M. 1582-1583). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Kıvrım, İ. (2009). Osmanlı mahallesinde gündelik hayat (17. Yüzyılda Gaziantep Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 231 – 255.
- Kıvrım, İ. (2009). 17. yüzyılda Gaziantep'te ailenin yaşadığı mekân: ev (özellikleri ve fiyatları). *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, 10(10), 69-97.
- Kuban, D. (1995). Anadolu kentlerinin tarihsel gelişimi ve yapısı üzerine gözlemler. *Türk ve İslâm Sanatı Üzerine Denemeler*, İstanbul.
- Koçu, R. E. (1969). Türk giyim kuşam ve süslenme sözlüğü. Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları.
- Köseoğlu, Ş. (2019). *Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kuru, L. (2006). *29 numaralı Edirne şer'iyeye sicili*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Kuş, C. (2011). *Terekelerin ışığında uşak ve Çanakkale'nin sosyo-ekonomik yapısı ve sosyo-ekonomik hareketliliğin karşılaştırılmalı olarak incelenmesi (1246-1286/1830-1870)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Küçükaşcı, M. S. (2002). Kâtip. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 25, ss. 49-52). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Küçükaşcı, M. S. (2020). Kaftan. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. Ek-1, ss. 707-709). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Küçüköğlu, M. I. (2015). *Üsküdar mahkemesi 510 numaralı şer'iyeye sicilinin transkripsiyon ve değerlendirmesi: 1782-1783 (H. 1196-1197)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Kürkman, G. (2003). *Anadolu ağırlık ve ölçüleri, suna-inanç kıraç Akdeniz medeniyetleri araştırma enstitüsü koleksiyonu*. İstanbul: Mas Matbaacılık.

- Kütükoğlu, M. S. (1998). *Osmanlı belgelerinin dili*. II. Baskı, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Mazak, M. (2004). Osmanlı Üsküdar'ında Aydınlatma. Üsküdar Sempozyumu 1, Cilt. 1. İstanbul.
- Mutçalı, S. (1995). *Arapça-Türkçe sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yayınları.
- Muzaffarova, S. (2012). *Üsküdar kadılığı 420 numaralı şer'iyye sicili defteri, sosyal bilimler enstitüsü İslam tarihi ve sanatları anabilim dalı İslam tarihi bilim dalı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Mücahir, E. (2013). *XVII. yüzyılda Üsküdar'da kitap kültürü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Oğuz, M. ve Akgündüz, A. (1998). Hüccet. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 18, ss. 446-450). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Ortaylı, İ. (1992). Belediye. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 5, ss. 398-402). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahallî İdareleri (1840-1880)*. Ankara: TTK Basımevi.
- Ortaylı, İ. (2001). *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Pan Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2011). Kadı. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 24, ss. 69-73). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Öğüt, S. (2000). İhram. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 21, ss. 539-542). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Öktem, N. (2017). *XVIII. yüzyıl galata terekelerine göre Osmanlı'da kitap kültürü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özaba, F. (2018). *17. Yüzyılın başlarındaki mahkeme kayıtlarına göre Tekirdağ'da sosyal ve ekonomik hayat: kaynak ve değerlendirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Özcan, A. (1997). Hatun. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 16, ss. 499-500). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Özcan, T. (2000). Muhallefat. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 30, ss. 405-406). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Özdeğer, H. (1988). *1463-1640 yılları bursa şehri tereke defteri*. İstanbul: İktisat Fakültesi Yayını.
- Özkaya, H. G. (2019). İstanbul'da on yedinci yüzyıl evlerinde yaşama mekânları. *Yıllık: Annual of Istanbul Studies*, 1, 45-59.

- Öztürk, S. (2001). Kassa. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 24, ss. 579-582). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Öztürk, S. (1995). Askeri kassama ait on yedinci asır İstanbul tereke defterleri (sosyo-ekonomik tahlil. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Öztürk, S. (1997). Tereke defterlerine göre XVII. asırda İstanbul, da aile nüfusu, servet yapısı ve dağılımı. *İstanbul Araştırmaları Dergisi*, 3, 21-58.
- Pakalın, M. Z. (1993a). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. I. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Pakalın, M. Z. (1993b). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. II. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Pakalın, M. Z. (1993c). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. III. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Pamuk, Ş. (1999). Osmanlı imparatorluğunda paranın tarihi. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Pamuk, Ş. (2002). Kuruş. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 26, ss. 458-459). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Parlatır, İ. (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Sahillioğlu, H. (1989). Akçe. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 2, ss. 224-227). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Sahillioğlu, H. (1994). Dirhem. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 9, ss. 368-371). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Sak, İ. (1992). *Şer'iyeye sicillerine göre sosyal ve ekonomik hayatta köleler (17 ve 18. yüzyıllar)*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Salarga, Ö. (2019). *Tereke defterlerine göre Balıkesir kazasının sosyo-ekonomik hayatı (1698-1718)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Sâmî, Ş. (2006). *Kâmûs-u Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Seçer, F. (2002). *İstanbul'da ki Osmanlı dönemi değirmenlerinin mimari açıdan incelenmesi ve Unkapanı Değirmeni'nin günümüz şartlarında değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Sevici, H. (2011). *54 numaralı Konya şer'iyeye sicilinin (1-190) değerlendirme ve transkripsiyonu (H. 1150 1152/M. 1738-1740)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Solak, İ. (2008). Osmanlı imparatorluğu döneminde Anadolu'da meyve ve sebze üretimi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 24, s. 217-251.

- Soyalp, M. S. (2019). *188 numaralı Denizli şer'iyye sicilinde bulunan tereke kayıtlarının transkripsiyon ve değerlendirilmesi (H. 1310-1313/M. 1892-1896)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Şafak, A. (1994). Ehl-i vukuf. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 10, ss. 531-533). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Şahin, İ. (2006). Nahiye. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 32, ss. 306-308). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Şentürk, L. ve Yazıcı, S. (2019). *İslam İlmihali*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Sümer, F. (2007). Reis. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 34, ss. 543-544). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Tabakoğlu, A. (2007). Osmanlı Döneminde Üsküdar Köyleri. Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V, I, İstanbul.
- Tanıdı, D. (2013). 1657 ve 1698 yılları arasında kadı sicillerine göre Rusçuk'ta köleler ve cariyeler. *Türkiye Araştırmalar Dergisi*, 34, 219-235.
- Taş, H. (2008). Osmanlı kadı mahkemesindeki 'şühûdü'l-hâl' nasıl değerlendirilebilir?. *Bilig Dergisi*, 44, 25-44.
- Taşdoğan, A. D. (2008). *Konut mobilyasının gelişimi üzerine bir inceleme, Gaziantep örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Taşkın, Ü. (2005). *Osmanlı devletinde kullanılan ölçü ve tartı birimleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Teber, Ö. F. (2000). Osmanlı devleti adli yapısından bir kesit: şer'iye sicilleri. *Erdem*, 12(35), 537-554.
- Tekin, O. (2009). Sikke. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 37, ss. 179-184). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Tekin, F. A. (2020). *1869-1878 yılları arasındaki Tereke kayıtlarına göre Milas'ta sosyo-ekonomik hayat*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Tezcan, H. (1995). Ferace. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 12, ss. 349-350). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Tryjarski, E. (2011). Türklerde Arıcılık, *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi Acta Turcica*. çev., Ayşe Nur Kırgız Sağın, Yıl III, 1/1, 130-161.
- Texie, C. R. (2002). Küçük Asya coğrafyası, tarihi ve arkeoloji. I. Cilt., çev., Ali Suat, Ankara.

- Uğur, M. (2000). İlam. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 22, ss. 72). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Uğur, Y. (2010). Şer'iyye Sicilleri. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 39, ss. 8-11). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Uluerler, S. (1999). *71 numaralı Amasya şer'iyye sicili h. 1234-1236/M. 1818-1821*.Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Unan, F. (2004). Mevleviyet. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 29, ss. 467-468). İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı.
- URL-1. www.uskudar.bel.tr adresinden 29.01.2022 tarihinde erişildi.
- Uygun, A. (2014). *761 no'lu Üsküdar şer'iyye sicilinin transkripsiyon ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uzunçarsılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Devleti'nin ilmiye teşkilatı*. Ankara.
- Uzun, N. (2016). *Üsküdar mahkemesi 750 no'lu şer'iyye sicili (08 muharrem-12 şevval 1314/19 Haziran 1896-16 Mart 1897) transkripsiyon ve değerlendirmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ünal, M. A. (1997). *Osmanlı müesseseleri tarihi*. Isparta.
- Ünal, M. A. (2010). *Osmanlı müesseseler tarihi*. (8. Baskı), Isparta: Fakülte Kitapevi.
- Ünal, M. A. (2012). *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi*. (1.Baskı), İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Ünlüyol, A. (1995). *Şer'iyye sicillerine göre XVIII. asrın ilk yarısında Balıkesir (1700-1730)*. Yayımlanmamış doktora tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Yel, A. M. ve Küçükaşcı, M. S. (2003). Mahalle. TDV İslâm Ansiklopedisi. (Cilt. 27, ss. 232-236). Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı.
- Yerlikaya, İ. (1999). *Tanzimat'tan Önce Osmanlı Devleti'nde Belediye Hizmetleri, Osmanlı*. (Ed. Güler Eren), Cilt. VI, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Yıldız, K. (2010). 4 Üsküdar Mahkemesi 9 Numaralı Sicil (H. 940-942/M. 1534-1536). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Yılmaz, Ç. (2010a). 10 Üsküdar Mahkemesi 84 Numaralı Sicil (H. 999-1000/M.1590-1591). İstanbul: İSAM Yayınları.
- Yılmaz, Ç. (2010b). 68 Üsküdar Mahkemesi 396 Numaralı Sicil (H. 1150-1151/M. 1737-1738). İstanbul: Kültür A.Ş.
- Yılmaz, Ç. (2010c). 70 Üsküdar Mahkemesi 403 Numaralı Sicil (H. 1154-1155/M. 1740-1742). İstanbul: Kültür A.Ş.

- Yücel, H. (2018). *B 153 no'lu şer'iyye siciline göre 1693-1699 yılları arasında Bursa'da sosyal ve ekonomik yapı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Zengin, E. ve Esedov, A. (2010). *Çevre sorunlarının yerel özellikleri ve Üsküdar örneği*. Sosyal Siyaset Konferansları, 59.

EKLER

Ek 1. Üsküdar Şer'iyye Sicillerindeki Tereke Kayıtları

HÜCCET CİLT SİCİL NO, SAYFA NO	NO/ NO/	MENKULLER VE GAYRİ-MENKULLER	(NAKİT PARA) TEREKENİN TOPLAM BEDELİ (AKÇE)
12[1b-1]/1/1,103		Kebe 25 Külâh ve pabuç 4 Âsumânî fistan 44 Kuşak 14 Âsumânî çuka 8 Don ve gömlek 12 Çuka çakşır 10 Nemed 39	(10) 248
13[1b-2]/1/1,104		Sabunlar 5 İki fenar 2 Tas 10 Kazancık 50 Bakrak 20 Desti 3 Zenbil 3 Arakıyye 2 Tülbent ve külâh 30 Çakşır 8 İki gömlek ve bir don 30 Bel 6 Hatab 20 Çapalar 10 Keser 3 Nacak 6 Üç tavuk 12 Hırdavâtî-i dükkân 50	(80) 573
14[2a-1]/1/1,105		Çalma 50 Nemed 2 Tülbent bürgü 5 İki gömlek 10 Başmak 4 İç edük 3 Kızıl çuka 100 Siyah çuka 20 Kolan 2 Urgan 2 Çekiç 4 Torba 3 Bir heğbe 15	250
15[2a-2]/1/1,106		Halı 50 Yasdık 5 Diğer yasdık 7 Beled döşek 50 Boğça 5 İki terlik 50 Çizme 2 Köhne kaftan 10 Büyük makreme 15 Sarı çenber 30 Dimi pâresi 15 Âsumânî zıbın 15 Ak sâye 101	705
17[2b-2]/1/1,107		Tas 4 Bakrak 8 Tava 2 Destiler 50 Sahan 15 İki köhne zıbın 15 Makreme çakşır 6 Gömlek 3 Kuşak 1 İki gömlek 16 İki don 12 Kılıç 30 Bıçak 1 Dört orak 8 Nacak 7 Çuval 3 Beş kile darı 30 Bozadan hisse 45	(190) 1840
355[62a-3]/1/1,232		Dülbent 71 Yelek 11 iç donu 2.5 bıçak 20	(199) 369
428[72a-1]/1/1,258		Büyük halı 15 Kaliçe 3 Köhne döşek 5 Yasdık 5 Bakır sini 60 Kara bakrak 8 Kızıl bakrak 8 Tepsi sahan 15 Sarı payrek 140 Makreme 4 Keten ipliği 10 İnek 100 Düğe 80	(30) 571
429[72a-2]/1/1,259		Bir halı 45 Def 'a halı 20 Hasır 1 Döşek 50 Bakrak 10 Kazan 50 Keçe-yi çobanı 10 Bir bel 8Kazma 8 Ağ 30 Üzüm bahâsından 1200 Nısıf bağ bahâsından 500 Diğer bağ bahâsından 2000 Bir hâne taşdan 2000	(2000) 7933

Ek 1. (Devamı)

430[72b-1]/1/1,260	Namazlığı 15 Bir kaliçe 20 İki çarşaf köhne 18 Yedi çul kebe 50 Matara köhne 3 Kadife pâreleri takkelik 300 Köhne ve yeni kürkler 730 İki don ve iki gömlek 25 Bir dülbend 50 Âsumânî köhne çakşır 10 Bir siyah kazak? 6 Üst çukası 80 Âsumânî Kaft an 40 Yan dividi 5 Çuka zıbın 15 Dülbend-i bürgü 4 Çalma pâreleri 8 Nemed 30 Çalma pâresi 10 Bir dest-i mâl 5 Urgan pâreleri 4 Bir kılıç 80 Yay kuburuyla 20 Kalkan 15 Gümüş çift 13 Sultaniye gümüş 12 Gümüş yüzük 20 Kuşak ma'a bıçak 15Nacak 4 Köhne yan torbası 4 Heğbe 8 En'am torbasıyla hediye 10	(120) 570
433[73a-2]/1/1,262	Bel dolaması 3 Dülbend-i bürgü 5 Nemed 21Çuka 117 Kalkan 33 Ok kuburuyla 17 İki bıçak 6 Bir at 180	492
434[73a-3]/1/1,263	Bir kara nacak köhne 70 (Dört yüz yirmi beş) re's koyun 12325 İki bârgir 380	12775
435[73a-1]/1/1,263	İki hasır 2 Kızılı kebe 70 Sarılı kebe 40 İki sahan 30 Tas ve tepsi 13 Tava 15 Fıçı 6 İki Çalma 50 Bir şeb külâh 10 Alaca gömlek 15 Köhne gömlek 20 Diğer gömlek 20 Yeni gömlek 40 Don uçkur 12 İç edük 8 Çakşır 10 Aba kaftan 20 Mor çuka 170 Ok yay iki kuburuyla 40 Gürz 20 Hamayıl 20 Nacak 5 Nacak 4 Dokuz çuval 70 Tahta 8 Bir kısa padavra 25Kısa padavra 16 İki direk 5 Destiyle yağ 24 Bulgur torbasıyla 8 Tarhana 4 Hınta 8 kile (8) 80 Tuz 1 Soğan 2 İki keçi 40 Hâne 450 Bir bağ 100	(200) 2248
436[73a-2]/1/1,265	Kebe 40 İskemle 4 Hereni 30 Bakrak 8 Neccâr esbâbı 50 Diğer âsumânî çuka 80 Köhne çuka 3 İki çalma 7 Ak zıbın 4 Gömlek 6 Don 5 Kuşak 2 Âsumânî çuka 40 Kalkan 10 Ok yayı 12 Kopuz 6 Bel 6 Çapa 5 Kürek 5 Orak 3 Dakîk 40 Hınta 40	358
437[74a-1]/1/1,266	Kebe 50 Takke 15 İki gömlek 30 Üç don 25 İki aba zıbın 30 Başmak edük 4 Kuşak ve torba 3 Ridâ 3 Eski çuha 200 Âsumânî çuha 70 Ok yay 20 Üç harar 25	(60) 595
438[50a-1]/2/2,222	Kızılı halı 20 Aklı halı 30 Toplu halı 10 Dört hasır 9 Bir minder 8 Yamalı döşek 40 Aklı döşek 25 Dört yastık 24 İki yorgan 10 İki kebe 40 İki tepsi 15 İki tava 16 Kiçi bakrak 10 Büyük bakrak 6 Ağaç çanaklar 2 İki sac ayaklar 7 Maşraba 10 İki bakrak 50 Havan 10 Balık bişirecek 2 Bakır ibrik kızıl 20 Rendeler 20 Bakır sini 40 Kavanoz 3 İki kebab demirler 5 Kızıl aba kaftan 100 Diğer aba kaftan 40 Gök kaftan 25 Dülbent 70 gömlek kuşak 10 İç edük 4 Bogası pâresi 12Büyük keser 10 Destere 15 Balta 10 Kiçi keser 3 Eğe demiri 2 Nacak 4 Kazma 3 Kilit? 2 Kürek 2 İki kutu 2 İki tahta 8 Bir tahta 2 Hatab 70 Üç vakiyye yağ 25 Dört tavuk 16 Araba 35	(222) 1150
439[74b-1]/1/1,269	Bahâ-i hırdavat 400 Ev yeri hâlî 450	(200) 1050
443[75a-1]/1/1,270	Bir katır 545 Bir hâne500 Hırdavâtî hâne 300 Bahçe 100	(400) 1845
444[75a-2]/1/1,270	Hırdavâtî hâne 500 Bir hâne çatma 2000 Bir bağ 300 Gemiden hisse 500	3300
447[75b-2]/1/1,272	Halı 25 Bir kilim 25 Bir döşek 40 Bir sandık 5 Bir kebe 12 Kara bakrak 20 Kızıl bakrak 15 İki sahan 10 Tekne 5 Aba kaftan 20 Don gömlek uçkur 30 Çalma 5 Çakşır 4 Âsumânî çuka 80 Nacak 10 Kazma 2 Bir bel 2 Semerci âleti demirler 20 Bir heğbe 8 İki çuval 26 İki kile ot 20 Su sığırı ineği 260 Kara sığır ineği 160 Üç tavuk 12 Bir bargir 200 Hane nısıf 200 Bir dam 50	1554

Ek 1. (Devamı)

448[76a-1]/1/1,273	Li't-techîz çuka kaftan 43 Li't-techîz köhne kaftan 8 Li't-techîz kuşak 8 Köhne dülbend 10 Gömlek 15 Bel 8 Küskü 15 Balta 6 4427 Diğer balta 5 Bel 3 Mağaza 600 Bahçe 1200 Hane 2500
449[76a-2]/1/1,274	Büyük halı 60 Kiçi halı seccade 15 Bir sandık 30 Gümüş sağrak 200 Büyük gümüş sağrak 250 Bir sini 30 Büyük kazan 120 Büyük sahan iki tepsi 20 Kulplu tavası 15 Kızıl bakrak 10 Bir kulplu tava 15 İki fıçı 50 Fırıncı esbâbı 470 Mor çuka 150 Bir ev çardağı 1000 Bir bağ 500 2935
450[76b-1]/1/1,275	Bir dest-i mâl Bir futa Kızıl arakıyye Bir kuşak köhne Bir nemed Bir heğbe Yan torbası Âsumânî çakşır Âsumânî çakşır İki don İki gömlek İki makreme İki uçkur Dülbend-i bürgü Gök kaftan Kızıl bel dolaması Babuç Çizme Bir mes Çuka pâreleri Bir kızıl çuka Bir gümüşlü kılıç Bir kalkan Bir hamayıl Bir bıçak Bir nacak İki boğçacık Kutu çakmak Bir sicim at torbası Bir giyim na'1 At mihlari N/A (1050)
451[77a-1]/1/1,277	Minder 7 Sandık 10 Kebe 9 Köhne kaftan 6 İki gömlek 8 Def 'a don ve gömlek 4 Def 'a don 5 Bir çalma 43 Dest-i mâl kuşak 3 Köhne kaftan 5 Âsumânî çuka 76 Nacak 7 (3120) 3298
453[77a-3]/1/1,278	Eski kalıçe 20 Tas 10 Sofra 5 Kürk 30 Çuha dolama 20 Eski ak kaftan 10 Don gömlek 20 Kuşak 10 Çizme 5 İç edik 3 Mustafa nâm kul (köle) 2500 Hüseyin nâm kulun altı yılı (köle) 1500 Dört at esbâbıyla 1500 5773
454[77b-1]/1/1,279	Bakraç 12 Bir tas 10 Kırba 12 Aba kaft an eski 19 Kızıl çakşır 6 Mülevves don ve gömlek 5 Çuvaldız ve halka 0,5 Kutu kilit ile 3 İki harar 16 Çadır 265 Bârgir esbâbı 170 (60) 644
455[77b-1]/1/1,280	Kebe 12 Tas 6 Esbâb 37 Koca bârgir 220 Ak bârgir 285 Ağsak dişi katır 300 (328) 1176
458[78a-2]/1/1,282	Eyer 13 Cem'an hırdavat 51 Bârgir 310 (33) 480
460[78a-4]/1/1,283	Çul 15 Kebe 16 Kutu ve kantar 8 İki eski yelek 1 Kelpeden ve sındı 2 Hırdavat demir 13.5 Nacak ve keser 7 Orak 1 Çadır tokmağı 6 Bârgir esbâbıyla 205 354,5
461[78b-1]/1/1,284	Dülbend külâh ile 35 Kara kaftan 60 Gömlek 15 Kılıç 20 At esbâbıyla 400 530
462[78b-2]/1/1,285	Ak eski kaftan 12 Eski çalma 4 Eski kaftan 1 Don ve gömlek 20 Ok yay 6 Nacak 22 At esbâbıyla 315 (16) 396
463[78b-3]/1/1,285	(150) 91
464[78b-4]/1/1,286	Kadife kaftan 160 Mücevvere 12 Eskiler 4 Babuç 13 Çakşır 35 399
465[78b-5]/1/1,286	Dest-i mâl 3 Kuşak 2 Takke 5 Çakşır 5 Kürklü kaftan? 50 Nemed 4 Kılıç 20 Kürek 20 At esbâbıyla 400 551
467[79a-2]/1/1,287	Külâh 1 Babuç edik ile 10 Ridâ 1 Yelek 5 Kürek 8 Çapa 10 Bârgir esbâbıyla 80 121

Ek 1. (Devamı)

469[79a-4]/1/1,288	Dişi merkeb 105	25
470[79a-5]/1/1,289	Örtü kebesi 23 Eski kazan 9 Arakıyyeler ile külâh 25 Kır aba kaftan 29.5 Yeşil aba kaftan 29.5 Dülbend-i bürgü 9 İki eski gömlek 19 Babuç 9.5	331
471[79b-1]/1/1,290	İmroz kebesi 22 İki kebe 23 Tas 12 Âsumânî çuha kaft an 59 Ton ve gömlek 14 Çakşır 12 Yüzük 30 Kılıç 52 Keser 4 Kutu içinde hırdavat ile 9 Üç Torba 21	(1080) 1369
636[99a-1]/1/1,354	Kilim 60 Kali 60 Aklı kali 40 Döşek yüzü beledi 60 Döşek beledi yüz 100 İki yüzülü döşek 150 Kemha döşek 200 Kemha yorgan 350 Beledi yorgan 100 Basma yorgan 150 Minder 180 Şekerpare minder 200 Basma minder 35 Göğlü minder 30 Yasdık 150 Köhne yasdık 80 Münakkaş yasdık 150 Beledi yasdık 25 Diğer iki yüzülü beledi yasdık 30 Benek yasdık 60 Yüz yasdığı 40 Göğlü Yüz yasdığı 40 Meşin yüzülü andığı 25 çarşaf 350 Benek çarşaf 60 Ak çarşaf 30 Bohça 50 Şam'dan 5 Hamam tası 10 Sandık 50 Leğen ma'a ibrik 35 Maşraba 15 Sini 160 Sahan 30 Diğer sahan 20 Tepsi def 'a 12 Hereni 30 Maşa 3 Saç ayağı 40 Takke 20 Nezkeb 30 Frengi kaft an 400 Çenber 20 Alaca gömlek 30 Ak gömlek 20 Terlik 30 Frengi kaftan 400 Kuşak 150 Kulak makremesi 25 Büyük makreme 20 Keten Bezi (zira 8) 48 Bârgir 120	4062
637[99a-2]/1/1,356	Gömlek 20 Zıbın 10 Mihter kaftan 10 İki kılıç 15 Kerpedencik 5 El-menzilü'l-müştemil alâ beyteyni müsteviyeyn ve eşcâr-ı müsmire ve kürûm 2000 Li'l-ibni's-sagîreyn zâlike'l-menzil 1150	(1000) 3082
684[103b-1]/1/1,377	İki köhne heğbe kara bakraç 10 Aded-i re's-i ganem (208 fi 30) 6240	6350
719[107b-1]/1/1,390	Kilim nısıf 10 Döşek 30 Yasdık 4 Kebe 6 Kara bakraç 12 Küçük kara bakraç 4 Tepsi 6 Küçük tepsi 3 Fıçı 4 Ak kaftan 10 Gömlek 20 Köhne gömlek 2 Don 4 Def'a don 2 Baş makreme 8 Nacak 8 Orak 3 Bel 6 Odun 60 Bir çuval 10 Heğbe 10 Dört kile buğday 32 Otluk 6 Ev nısıfı tevâbi'i ve dâiresi ile 700	1068
790[117b-1]/1/1,422	Âsumânî kaftan 80 Dolama 10 Gömlek ve don 10 Dülbent 8 Aselî çuha 15 Kılıç 400 Ma'a kıymeti kılıç 200	928
814[120b-1]/1/1,431	Kır kaftan 16 Eski don ve gömlek 5.5 Def 'a yelek 4 Çakşır 2 Def 'a eski gömlek 10 Odun 400 Kara eşek 300 Boz merkeb 180	957.5
815[120b-2]/1/1,431	Eski çuha kaftan 40 Don iki gömlek 40 Un buğday 80 Saman 20 Ağaç ev yeri ile 120	270
817[120b-4]/1/1,432	Döşek yüzü 13 Tas 20 Sac 3 Mücevveze 3 Eski ak sâye 16 Nemed 5 Mor çuha 77 Kılıç 30	(53) 1278
818[120b-5]/1/1,433	Kuşak 1.5 Çalma 10 Eski gök kaftan 5 Urgan 4 Küçük bârgir esbâbıyla 260 Ağsak bârgir 130 Büyük bârgir 480	(103) 1343
275[30b-3]/2/2,161	Boz aba 20 Tel dökme kuşak 10 Takye 5 Kızıl on çuha 60 Kızıl on çuha 60 Ok yayı ve kubur 18 Nacak 8 İki çuval 12	(95) 315

Ek 1. (Devamı)

415[47a-1]/2/2,211	İki sandık 3 Ustura 1 Alaca destimâl 2 Def'a on bir adet bürüncek destimâl 45 İki destimâl keseli 10 Üç bürüncek destimâl 30 Def'a on bir adet bürüncek destimâl 45 Beş vele destimâl 35 Dokuz makrama 70 Köhne kaftan 8 Pabuç 2 İki vele nezkeb 20 Beş vele nezkeb varaklı 62 Dolama kaftan 10 İki kırmızı bürüncek çember 80 Yün kuşak 1 Bir pâre yeşil bürüncek 25 Def'a bir çember bürüncek 43 Üç arşın alaca vele 30 Sekiz pâre vele 190 Sekiz pâre vele 190 Hırdavat ma'a kutusuyla 5 Kırk beş çift hırka küpesi 8 Bir kağıd pirinç düğme 5 Bir kağıd ak pirinç düğme 1 Yedi arakiyye 15 Bir kağıd ibrişim kutusuyla 75 İki kutu 3 Bir kağıd pirinç düğme 5 Bir kağıd ibrisim kutusuyla 75 Sekiz bağ boncuk kutusuyla 3 Def'a beş bağ boncuk ve ditreyek sarı ve yeşil top iğne kutusuyla 7 Üç bağ iğne 5 Sekiz nezkeb saçığı 16 İki pâre şerid ve kaytan 6 Kuşak ve bıçak 4 Kitâb-ı Kudûrî 20 Def'a Kitâb-ı Kudûrî 20 Kitâb-ı Mukaddime 10 Heybe 7 Mazdakî sakız kâğıdıyla 5	940
417[47b-1]/2/2,213	Köhne kilim 3.5 Köhne dimi yastık 5 İki köhne yastık 12 Köhne döşek 22 Sini 1 Tava 3.5 Gök çuha kaftan 68 Köhne kaftan 6 Def'a köhne kaftan 3 Balta 5 Köhne kazma 2 Köhne çatal bel 2 Köhne çuval 2 Çuval 7 Üç şinik un 6.5 Hâne 900	1240
418[47b-2]/2/2,214	Kilim 20 Kızıl kilim 30 Halı köhne 10 Def'a halı 15 Beledî döşek 30 Def'a döşek 30 Def'a köhne döşek 15 Yorgan 30 Def'a yorgan 20 Dört yastık 25 Köhne sandık 10 Tepsi 1 Sini 25 Köhne sahan 8 Def'a sahan 12 Def'a sahan 7 Köhne hereni 13 Köhne nezkeb 5 Gömlek 12 Terlik 15 Köhne ibrişim kuşak 30 Köhne kaftan 5 Örtme 6 Def'a örtme 6 Def'a köhne örtme 2 Makrama Köhne 5 Gök çuha 8 İki çuval 20 Bir heybe 5 Kara sığır düğesi 130	656
438[50a-1]/2/2,222	Köhne kilim 25 Akli kilim 25 Bir kalıçe nısf 80 Pirinç çan 5 Üç fıçı 30 El orak 4 Balta 10 Nacak 6 Büyük keser 8 Küçük keser 4 Saban ve mine'l-âlât-ı çift 20 İki çuval 16 İki yüz bağ keten 30 Sekiz kile buğday 80 On beş kile alef 80 İki yüz bağ keten 30 Üç şinik bulgur 9 Büyük kara öküz 130 Diğer kara öküz 130 Sarı öküz 130 Sarı inek 160 Yedi tavuk 20 Hımar 150 Dokuz kovan 180 Kovan'dan hisse 55 Ev Hıyatayla (hisse 22) - Saman damı samanıyla 200 Ambarlık ağaç 100	4245
439[50b-1]/2/2,224	Sergi kilim 13 Hasır 1 Köhne döşek 8 İki çarşaf 45 Örtü kebe 25 Def'a örtü kebe 15 Beş yüz dirhem balmumu 15 Dört balmumu 12 Otuz bir destimâl 106 Küçük kazan 45 Küçük tas 4 Tepsi 3 Kara bakraç 15 İki ağaç sini 5 İricek tepsi 70 Bakır saç 18 İki köhne gömlek 14 Kurşunî takye 6 Köhne aba kaftan 12 Pabuç 7 İç edük 5 Kepenek 40 Cedîd gömlek 20 Tülbent (5 aded) 30 Tülbenti bürgü 4 Altı arşın melez bez 35 Rida bez 10 Pamuk 30 Bir buçuk vakıyye pamuk ipliği 25 Nacak 5 İki çuval 10 İki çuval 8 Heybe 5 İki vakıyye şap kutusuyla 14 Üç yüz dirhem kına 3 Def'a üskili yirmi bağ keten 50 8 de dört bağ iplik-i keten 250 Gökçe düğme 160 Camuş düğme 250 Kara at 300 Ev damı Bahçesi ile 3500 Ev damı - İki sagîr dâm hayatıyla 300 Anbarlık ağaç sülüs hisse 150 Anbardan hisse 300 Dükkân yeri 50	(500) 12814
442[52a-1]/2/2,229	Sahan 8 Tas 2 Kazan 20 Kızıl bakraç 8 Gömlek 15 Edük 3 Pabuç 5 Balta 5 Nacak 6 Saban âleti 10 Kara sığır öküzü 150 Ev damı dâ'iresiyle 1000 Bağ 200 Oda damı 200 Çakıl dam 200 Ağaç dam 100 Anbar 100	3084
443[52a-2]/2/2,230	Bakır tava 13 Bakır hereni 23 Tepsi çanak 10 Gök kaftan 24 Terlik 7 Köhne gömlek 5 Ma'a kaftan 42 Çalma 10 Beş arşın bez 25 Beş tavuk 15 Bağdan rub' hisse 200 Değirmenden sülüs hisse 1800	2325

Ek 1. (Devamı)

445[52b-1]/2/2,231	Cedid kilim 30 Kilim 20 Seccâde 4 Büyük tas 8 Küçük tas 4 Sahan 8 Kızılca bakraç 7 Diğer kızılca bakraç 6 Kara bakraç 15 Diğer kara bakraç 4 Kızılca bakraç 15 Diğer kazan 60 Bakraç 25 Tava 15 Aba kaftan 15 Kazma 6 Üç çekic 25 Küçük nacak 4 Diğer iki nacak 15 Ot orağı 3 Çuval 15 Diğer çuval 10 İki yüz kuru keten 20 Bir müd on iki kile buğday 60 Bir müd sekiz kile tohum 56 İki yüz kuru keten 20 Tarhana 6 Sekiz tavuk 12 Yirmi kovan 250 Kuru kovan 4 Ev damı 550 Aşağı dam 35 Def'a dam 60 Kürek damı 20	1546
446[52b-2]/2/2,233	Köhne kaliçe 10 Köhne kaliçe 6 Örtü kebe 20 Küçük bakraç 5 Büyük sahan 10 Tepsi 8 İki küçük tas 6 Kalbur 1 Âsumânî kaftan 30 Âsumânî çuha kaftan 40 Don 10 İç edük 3 Pabuç 2 Tülbent 20 Köhne heybe 4 Kazma ve çapa 10 Balta 5 Dört tavuk 12 Ev damı avlusuyla 1200 Üzümlü bağ 300	1679
447[53a-1]/2/2,234	Küçük kilim 15 Kara bakraç 2 Diğer büyük bakraç 8 Ağaç sini 3 Bir tepsi 6 Bir sahan 5 Bir tekne 4 Örtü köhne 20 Köhne yay 15 Bir balta 6 büyük inek ve düğe 300 Küçük inek 130 Üç tavuk 4 Bir kebîr doru at 450 Ev damı hıyatıyla 500	1106
448[53b-1]/2/2,235	Diğer kiraz bahçesi (sülüs hisse) 500 Buğday bahâsından hisse 86 Saman damı (sülüs hisse) 100 Kuzguncuk'da olan meyvehâne (sülüs hisse)1000 Diğer meyvehâne (sülüs hisse) - Araba 35	-
513[63a-1]/2/2,262	İki köhne kilim 30 Köhne tas5 İki kızıl bakraç 20 Bir vakıyye iplik 16 Nacak büzürg 10 Âlâtıyla saban demiri 10 Bir çift çuval 8 Saman 14 Beş kile buğday 40 On kile alef 20 Vakıyye keten on üç 250 On beş kile tohum keten 130 Yere ekilen gök buğday 200 Bir vakıyye iplik 16 Araba ile çift camuş 1000 Bir öküz kara sığır 260 İnek camuş 350 Sığır inek 100 Tosun 50 Üç tavuk 9 Doru bargir at 200 Bir kovan 15 Ev damı hayatıyla 350 Sığır damı 40 Diğer sığır damı 40 Cümle meyvehâne 20	3625
514[63b-1]/2/2,264	İki köhne kilim 10 Dimi yastık 5 Diğer yastık 5 Sandık 20 Köhne kebe 2 Büyük kara bakraç 20 Küçük kara bakraç 10 Büyük kara bakraç 20 Tepsi 8 Küçük tepsi 15 Küçük tekne diğer 2 Sac 2 Elek 2 İki tas çanak 2 Ocak-ı kebîr 8 Tekne-i büzürg 8 Küçük tekne 2 Kaban kaftan 28 Avâre çuha kaftan 40 İki gömlek 3 Mücevveze 4 İplik 8Diğer iplik 8 Balta 6 Küçük nacak 4 Saban demiri 4 Heybe 6 Çakıl odun Nısf hisse 300 Yere ekilen bakla 20 Gök mercimek hisse 10 İplik 8 Diğer iplik 8 Camuş inek danasıyla 450 Diğer camuş kara inek 400 Kara inek dügesi Çift camuş 500 Bir çift öküz 450 Bargir 300 On kovan 108 Ev damı 500 Kuyulu mülk (...?) 150 İki pâre bağ ve bahçe ve koz 1000	5055
531[66a-1]/2/2,272	Kilim 20 Kaliçe 7 Yastık 10 Dimi yastık 5 Tarak 6 Sandık 4 Kızıl bakraç 4 Kazan 30 Kara bakraç 6 Küçük kara bakraç 3 Defa kara bakraç 3 Tava el 3 Def'a tava 4 Tepsi 5 Çuha kaftan 15 Köhne kaftan 2 Terlik 3 Köhne gömlek 6 Don uçkurlu 20 Makrama 5 Def'a makrama 5 Bez on altı arşın 80 Def'a bez beş arşın 25 Kazma 2 Heybe 2 Torba 1Otluk 20 On beş nefer tavuk 45	(17) 404
532[66b-1]/2/2,274	Zıbın 2 Çuha kaftan 30 Aba kaftan 15 Kuşak 30 Tülbent 2 Köhne çuha 10 İki tane eyer 40 Çuval 4 İki kara sığır öküzü 350	(850) 1232
537[67b-1]/2/2,276	Bir döşek içiyle 25 İki baş libâsı 20 Balta ve nacak 13 Hinta (müd 8.5) 450 Keten (bağ 5) 75 Keten tohumu (müd 1) 35 Saman 20	1143
538[67b-2]/2/2,277	Halı 20 Kilim 15 Döşek 15 Yastık 2 Maşraba 5 Bakraç 7 Tepsi 3 Çuval 5 İnek buzağısıyla 200 Sarı düğe 150 Hurdahâne 100	435

Ek 1. (Devamı)

540[68a-1]/2/2,278	Def'a yastık 14 Def'a yastık 8 Def'a yastık 11 Köhne yüz yastığı 2 Yastık yüzü 4 Def'a döşek 30 Yorgan 40 Çarşaf 20 Sandık 4 İki küçük tepsi 4 Köhne bakraç 6 Köhne tepsi 5 Def'a tas 5 Gök kaftan 55 Terlik 20 Nezkeb 6 İç edük 1 Def'a terlik 15 Def'a terlik 20 Def'a terlik 20 Gömlek 20 Köhne gömlek 3 Makrama 25 Def'a makrama 10 Bez pâresi 8 Köhne bez pâresi 1 Keten ipliği 2 Keten tarağı 6 Gümüş yüzük 15	524
541[68a-2]/2/2,280	Bir halı 5 İki döşek 100 Köhne iki yorgan 8.5 Minder 25 Sandık 50 Köhne üç orta kebesi 150 Sini 50 Hereni 30 Sahan 25 Köhne iki gömlek 70 İki don uçkuruyla 40 Tülbent 200 Def'a tülbent 100 Köhne âsumânî çuha kaftan 100 İç edük 4 Pabuç 2 Mor çuha 250 Yetmiş adet koyun ve keçi 2450 Kerpiç ev tevâbi'yle 1200 Bulgurlu'da evden hisse 600 Üzüm bağı 300 Bostanlıkdan hisse 500	9921
542[68b-1]/2/2,281	Sarı halı 40 Uzun sarılı halı 30 Def'a halı 40 Def'a halı 30 Def'a kızıl halı 30 Köhne yastık 10 İki köhne döşek 50 Minder 25 Köhne yastık 5 Büyük sandık 100 Def'a sandık 10 Def'a iki köhne bakraç 10 Köhne sini 12 Beş bakraç 130 Yirmi iki arşın iplik 40 Boyanmış iplik 10 Mor çuha 300 Köhne evler tevâbi'yle 1000 İki kıt'a bağ 100 Def'a bir pâre bağ 400 Şarabhâne 100	3232
543[69a-1]/2/2,283	Ak kilim 30 Boz kilim 20 Çarşaf 17 Çarşaf ma'a yorgan 30 Eski yorgan 8 Hereni 30 Tas 10 Tava 10 Sac ayağı 2 Çuha kaftan 100 Kemha kaftan 80 Terlik 7 Eski terlik 7 Eski makrama 8 Bez 37 İplik 16 Yün iğleri 40 Yün 10 Çuval 12 Tosun 100 Su sığırı ineği 300 Küçük inek 200 Kara inek 220	N/A
544[69a-2]/2/2,929	Alaca peştemâl 5 Pây-ı bürk kaftan 120 Çuha kaftan 20 Kuşak 4 Kapama çuha 50 Koca köle 2000 Altı kul 14.000 Heybe 5	(776) 17080
545[69a-3]/2/2,285	Köhne bez pâresi 1 Sahan 8 Kızıl külâh 25 Saten çakşır 25 Arakiyye 3 Köhne gömlek 5 Def'a köhne gömlek 2 Örme kuşak 1 Pabuç 5 Köhne yelek 1 Köhne zîr-i câme 3 Def'a zîr-i câme 12 Köhne kızıl çuha 100 Köhne kızıl çuha 100 İp torba 8 Tuzdan hisse 5 Gemiden hisse 500	N/A
546[69ab-1]/2/2,286	Minder-i münakkaş 40 Münakkaş yastık 50 Yorgan ma'a çarşaf 60 İki Frenkî sandık 30 Def'a sandık 10 Demir tarak 10 Kepe 25 Demir tarak 10 Maşraba 20 İbrik 15 Kuzu tepsi 55 Büyük tava 100 Siyah bakraç 15 Tepsi 20 Bir çarhi tepsi 20 Bir testi 40 Büyük bakraç 40 Alaca tas 15 Tepsi 20 Sini 100 Ekmek teknesi 10 İki el değirmeni 60 Havan 8 Kazan küçük 40 Gök gömlek 20 İki tuman ma'a uçkur 45 Ak kuşak 6 Âsumânî kaftan 40 Bez (zirâ' 18) 144 Der hisse Ahmed b. (...) an bahâ-yı ganem ve gulâm 10000 Demir kürek 6 İki soğuk demir 15 Satır 10 Akçe an bahâ-yı ganem 2894 Oda ve samanlık damı 200	(625) 22683
547[70a-1]/2/2,289	Hınta (müd 9) 25 Alef (müd 8) 160 Keten bağ (adet 25) 65	750
550[70b-1]/2/2,290	İp kuşak 4 Şal 5 Çakşır 10 Çizme köhne 30 İki kıt'a çalma köhne ma'a köhne mücevveze 8 Köhne nemed 13 Köhne kemha 50 At torbası 7 Çanta-yı köhne 4	550
551[70b-2]/2/2,290	Kınlı kılıç 20 Doru bargir ma'a eyer oyan 310	(20) 448
558[71b-1]/2/2,294	Destimâl 4 Dokuz bıçağı 9 Gömlek ve don 4 Arakiyye 4 Pabuç 5 Uçkur 1	50

Ek 1. (Devamı)

591[76a-4]/2/2,307		454
594[76b-3]/2/2,308	Buğday 200 Hamr 200 Kakule 150 Öküz 100 Ed-dâr ma'a'l-hudûd 2000 Bahçe 300 Bağ 500 Ambar 200	454
595[76b-4]/2/2,308		3290
715[92b-1]/2/2,353	Köhne halı 8 Def'a köhne halı 6 Döşek yüzü keçesiyle 50 Döşek yüzü 15 Köhne sini 8 Bakraç 12 Köhne tepsi 8 Köhne sini 4 Köhne kemha kaptan 80 Köhne terlik 15 Diğer terlik 10 Diğer terlik 10 Kuşak 14 Nezkeb 12 Zenî 50 Çember 30 Diğer köhne çember 10 Diğer köhne çember 1 Örtme 30 Köhne makrama 3 Makrama 10 mPeçe makraması 30 Çuval 10 Üç kara sığır ineği 420 Sığır damı 300	1183
721[94a-1]/2/2,358	Köhne halı 25 Diğer halı 60 Köhne çarşaf 10 Diğer köhne çarşaf 10 Diğer çarsaf 12 Diğer köhne yorgan 12 Köhne kadife yorgan 50 Köhne minder 20 Köhne kadife yastık 20 Köhne iki yastık kılıfı 10 Köhne döşek 50 Diğer köhne döşek 35 Diğer köhne döşek 40 Köhne leğen ma'a köhne tas 12 İki köhne sahan 16 Köhne hereni 4 Sini 50 Hereni 15 Tas 3 Tepsi 7 Tava 3 Köhne sarı pâ-yı börk 150 Terlik 30 Köhne gök kaftan 25 Köhne çizme 3 Makrama 6 Diğer makrama 7 Altın hâtem 40	1047
744[98a-2]/2/2,368	Döşek 40 Üç futa 34 Kilindir 25 İki fıçı 50 İki bel 26 Üç kazma 16 Üç çapa 10 Üç çapa iki nacak 12 İki urgan 7 Üç ağ defen 30 Saçma ağ 35 Def'a dört ağ Lakerda 25 Def'a üç ağ uskumru 45 Def'a dört ağ uskumru 35 Def'a altı ağ uskumru 55 Saçma ağ 35 İt balığı tepsi oltası 8 Köhne çuvallar 10 Bağ ma'a'l-hudûd N/A	503
747[98b-1]/2/2,369	Yorgan 150 Çarşaf 15 Gümüş kaşık 105 Gümüş sağrak 250 Kuşak gümüşlü 80 Gömlek 10 Makrama 4 Keten iplik 30 Dimi bez 15 Köhne çuha 100 Keten çuha 100	471
778[103b-1]/2/2,382	Aselî çuha kaftan 30 Dolama 92 Gömlek ve don 17 Kuşak 84 Âsumânî çuha 94 Gümüşlü kılıç 400	717
779[103b-2]/2/2,383	Merkeb 140	(16)
		156
781[104a-1]/2/2,383	Köhne halı 10 Üç hasır 6 Sandık 10 Ağaç sini 3 Kara bakraç 25 Hereni 10 Fıçı 10 Çuha çakşır 6 Edük 6 Aselî çuha kaftan 20 Ak kaftan 24 Alaca gömlek 15 Ak gömlek 2 Ak kuşak 11 Tülbent nısf 2 Ridâ 10 Köhne kapama 15 Kapama çuha 51 Makrama 2 On bir arşın bez 45 Kılıç 8 Balta 4 İki köhne çuval 6 Dört araba odun 70 İki araba yarma odun 32 İki buçuk kile un 25 Beş kile buğday 20 İki tavuk 12	11500

Ek 1. (Devamı)

786[105a-1]/2/2,387	Demir tarak 3 İki testi 4 Kızıl bakraç 12 İki tepsi 10 Def'a tepsi 6 Küçük bakraç 3 Altı tas çanak 3 Kara bakraç 16 Sac ayak 2 Maşa demir 2 Fıçı 4 Gömlek ve don 3 Köhne aba 2 Köhne don 2 Kızıl köhne aba 5 On beş arşın bez 46 Nacak-ı kebîr 5 İki orak 5 İki saban demiri 6 Def'a saban demiriyle 6 Balta 8 Def'a balta 8 Kayış 5 Küçük nacak 4 Yularlı keser 10 El keseri 7 Ayar demiri 5 Testere 5 İki burgu 8 Küçük burgu 1 Çekiç 2 İki yüzölçü kazma 8 Heybe 5 Kasa 2 İki şinik tarhana 8 Bir şinik bulgur 2 Bir müd buğday 120 Üç kile arpa 12 Un bir kile 10 Sarımsak 5 Alef üç müd 230 Kara sığır öküzü 150 Kara sığır iki buzağısıyla 140 Düğge kara sığır 100 Kara sığır danası erkek 40 Dört ördek 12 Dokuz tavuk 47 At 150 Kovan (Yetmiş adet fi 19) 1360 Boş kovan (on beş adedi 3) 45 Bir mikdâr yer bağla ve bahçe 60 Çit dam samanıyla 150 Yem dam 80	2982
787[105b-1]/2/2,389	Halı 70 Saçaklı halı 55 Def'a halı Yörük 80 Köhne kilim 20 Gök beledi döşek 60 Def'a beledi döşek 80 Gök beledi döşek yüzü 50 Beledi gök yorgan 60 Yemenî gök yorgan 50 Beledi gök büyük yorgan 80 Beledi gök yastık 20 Def'a yastık 20 Def'a yastık 16 Def'a yastık beledi 15 Beledi gök minder 25 Anahtarî minder 15 Siyah minder 10 Beledi köhne minder 10 Yastık nâ-tamâm 10 Yüz yastığı vele telli 16 Sarı vele yastık yüzü 8 Yüz yastığı yüzü 15 Oğlan yorganı nısıfı 6 Yorgan çarşafı 150 Döşek çarşafı 50 Sandık 26 Bohça 30 Hamam gömleği 26 İbrişim futa 25 Köhne maşraba 4 Köhne ibrik 5 Sini 60 Çarkî sahan 16 Küçük sahan 8 Büyük çarkî tepsi 15 Def'a büyük sahan 10 Büyük baklava tepsi 12 Def'a iki tepsi 16 Hereni 20 Tencere 60 Kevgir kepçe 10 Maşa demiri 2 Saç ayağı 4 Peçe 60 Mısırî alaca kaftan 120 Sarı köhne pây-ı bork 40 Kuşak 50 Vele gömlek 40 Ak gömlek 20 Terlik 25 Çizme 20 Def'a terlik 20 Takye muhalla 20 Nezkeb 16 Köhne nezkeb 2 Bütüncek çenber 60 Basma al çenber 16 Siyah çenber 5 Def'a makrama 2 Makrama diğer 10 Yeşil çuha 50 Bir pâre bez 50 On yedi keleb iplik nısıfı 12 Altın zincir 850 Altın yüzük 220 Altın mengüş 180 Gümüş zeyger 25 Yüzük 25 Dâ'ire ile ev nısıfı 200	7321
791[106b-1]/2/2,393	Sandık 3 Ustura 1 Kuşak 6 Şebb külâh 6 Çizme 12 Âsumânî kaftan 36 Kızıl börg 6 Kızıl çuha 106 Kızıl çuha pâresi 4 Kılıç 135 İki bıçak 1 At torbası 2.5	(63) 763
794[107a-1]/2/2,395	Kilim 25 Eski kilim 8 Köhne halı 2 İki hasır 6 Döşek çarşaf 30 Sandık siyah 12 Kebe 25 Alaca kebe 40 Ağaç çanak 1 Sini sepeti 3 Hereni 15 Kızıl bakraç 13 Üç çanak 2 Ak kaftan 50 Kapama köhne 5 Ekmek teknesi 10 Kazan 14 Gök terlik 25 Gömlek 30 Def'a gömlek 30 Def'a gömlek 20 Don 15 Def'a don 12 Köhne don 10 Yeni uçkur 7 Terlik 2 Mücevveze 1 Tülbent 2 Köhne çalma 3 Âsumânî çuha kaftan 120 Ak kuşak 10 Eski kuşak 1 Sekiz arşın bez 48 On dört arşın eskili bez 70 İnce bez 14 Yay bileğiyle okuyla 15 Bıçak kuşakla 5 Bıçak 1 Bel 8 Çapa 2 Testere 10 Keser 6 Burgu 1 Küçük testere 3 Büyük burgu 3 Def'a burgu 2 İy demiri 3 Heybe köhne 2 Çuval 10 Bir araba odun 16 On dört mertek 21 Yeni kiremit 160 Yağ (vakıyye 2) 12 Pirinç 2 Aş buğday 2 Un (kile 1.5) 15 Bulgur (kile 1) 10 İki şinik tarhana 8 Kırk tane armut aşlaması 200 Yumurta 10 Dört saksı karanfil 20 Bir tavuk 4 Çatma ev damı hayatıyla 800 Evin yeri havlusu 200	(31) 2406

Ek 1. (Devamı)

795[107b-1]/2/2,398	Kaliçe 40 Yorgan çarşafı 25 Döşek çarşafı 15 Döşek 26 Kebe çarşafı 20 Yorgan 25 İki yastık 10 Sandık 8 İbrik 6 Destimâl 5 Sahan 5 Çarkî tepsi 8 Büyük tas 6 Küçük tas 3 Def'a tas 4 Hereni 8 Köhne gömlek 2 Gömlek 8 Don 8 Don köhne 3 Âsumânî çuha kaftan 90 Gök kaftan 153 Kuşak 3 Eski kuşak 3 Kara kaplama 100 Bez makrama 10 Karalı makrama 25 Köhne karalı makrama 6 Makrama 5 Üç baş bezi 2 (On sekiz arşın) bez 90 (On arşın) keten bezi 60 Pâre bez 2 (Bin yüz dirhem) keten ipliği 66 Taranmış keten 3 Ev damı 150	(90) 926
800[108b-1]/2/2,404	Köhne nemed 3 Bakraç nısıfı 4 Turşu testisi 4 Testi 2 Fıçı aded 4 Âsumânî çuha kaftan 50 Boz aba kaftan 10 Gömlek 6 Külâh 1 Çalma 12 İki tulum 2 Dört tulum köhne 6 Kılıç 16 Çapa 3 Odun 16 İki çuval 10 Testi turşu 12 İki şinik tarhana 6 Bir kile bulgur 5 İki kile buğday 10 Dört tavuk 10 At bahâsı 140 Bağ ve bahçe 1500	(45) 2115
805[109b-1]/2/2,405	Kilim 30 Delikli büyük halı 80 Sarılı halı 40 Akli halı 80 Köhne delik halı 30 Köhne halı 20 Küçük kilim 25 Kızıl kadife yorgan 170 Köhne yeşil kadife yorgan 50 Kemha sarı yastık 40 İki nakışlı yastık 40 Gergef yastığı 40 Köhne gök yastık 15 Basma yastık 12 Yüz yastığı işleme 10 Gök beledî yorgan 45 Beledî gök yorgan 30 Bas çarşafı 1 sarı kemha yorgan 100 Anahtarî gök döşek 50 Döşek kılıfı 25 Def'a döşek kılıfı 20 Köhne döşek kılıfı 10 Minder kılıfı 15 İki yastık kılıfı 16 İki sandık 50 Ak yorgan çarşafı 50 Ak döşek çarşafı 20 Baş yorgan çarşafı 15 Yeşil kadife döşek 100 Alaca kemha döşek 130 Def'a alaca kemha döşek 130 Alaca kemha-minder 60 Gergef minder 50 Alaca ipekli minder 70 İpekli yastık 80 Astarı ak yastık 30 Sarılı kemha yastık 25 Yüz yastığı 25 Bez çarşafı 15 Köhne yastık yüzleri 10 İki döşek beledî 100 Beledî minder 20 Hamam tası 6 Hamam tası 8 Masraba 16 Leğen 20 İbrik 12 Leğen ibriği 6 Kuzu tepsisi 30 Çarkî tepsi büyük 20 Çarkî orta tepsi 17 Çarkî sahan 16 Küçük sahan 11 Küçük tabak 6 Bes bakır tepsi 40 Büyük hereni 30 Kızıl bakraç 12 Sarı bakraç 4 Pisi tavası 20 Kebâb demiri 5 Sac ayağı 2 Mısırlı tas 25 Sini 40 Yeşil pây-ı bürk kaftan 150 İpek alacası kaftan 140 Köhne sarı pây-ı bürk 30 Kızıl çuha kaftan 60 Terlik 40 Köhne terlik 16 Gömlek 10 Zenî 50 Çuha yelek 40 Yeşil nezkeb 10 Nezkeblük ve 38 Def'a bürüncek çenber 25 Peçe makraması 16 Kulak makraması 5 Bez makrama 15 Peşkir makraması 10	4370
806[110a-1]/2/2,408	Bir köhne kebe Bir köhne gömlek Bir köhne don Köhne çalma Köhne gök kaftan Pabuç terlik Bir köhne kuşak Bir köhne külâh Bir ak köhne çakşır Bir makrama Bir köhne eyer Kara at çulu Üç köhne at nalı Bir kıl heybe Köhne torba Ak bargir -	(182) N/A
807[110b-1]/2/2,409	Döşek köhne 10 Def'a yorgan köhne 5 Basma yastık köhne 5 Def'a yastık köhne 3 Kılıf köhne 1 Döşek köhne 2 Ak kaftan köhne 5 Gök kaftan köhne 3 Gömlek köhne 1	75

Ek 1. (Devamı)

808[110b-2]/2/2,410	Kilim köhne 3 Halı köhne 5 Def'a halı köhne 10 Def'a kilim köhne 8 Seccâde 10 Def'a kilim köhne 12 Def'a halı köhne 15 Def'a kilim alaca köhne 20 Maşraba 30 Kazan köhne 40 Büyük tava 65 Büyük bakraç 20 Def'a büyük bakraç köhne 30 Küçük bakraç 10 Def'a küçük bakraç köhne 10 Def'a bakraç köhne 8 Def'a bakraç 15 Def'a bakraç 12 Tepsi köhne 12 Def'a tepsi köhne 3 Tas 30 İki çarkî tas 20 Def'a küçük tas 10 İki çarkî tepsi 30 Def'a iki çarkî sahan 30 Def'a iki büyük çarkî sahan 40 Def'a çarkî sahan 20 Üç kaşık köhne 12 İki fiç 20 Gök kaftan köhne 5 Büyük zenî köhne 35 Def'a küçük zenî köhne 20 Çalma köhne 18 Bir sarı kul (Rus mükâteb) 1600 Dört bel 35 İki demir kürek 15 Dört çapa 20 Kürek 5 İki nacak 20 Bir tırpan 8 Saban demiri köhne 6 Def'a dört saban demiri köhne 20 Üç saban ma'a boyunduruk köhne 20 Def'a demir kürek köhne 20 İki çuval 20 Def'a çuval 30 Bir heybe 20 Dokuz kolan köhne 225 (Dört müd) buğday 640 (Bir buçuk müd) buğday 165 Üç müd alef 270 Gök arpa (sekiz kile) 44 (İki buçuk müd) alef 225 (Beş kile) gök keten 50 Gök arpa sekiz kile 44 Saman 500 Bir su sığırı öküz 350 Üç kara sığır ineği ma'a buzağı 360 Bir su sığırı ineği ma'a düğesi 500 İki kara sığır düğesi 70 Bir su sığırı düğesi, aksak 50 Bir kara sığır öküzü köhne 150 Yedi kaz 35 Yirmi tavuk 40 Beş ördek 15 Erkek eşek 100 Bir kuru kovan Köhne 5 Yedi dam ev 2000 İki buçuk dönüm bağ 1000 Avreti Hundi'de değen hisse 160 İki araba köhne 120	10104
811[111a-3]/2/2,413	Kırmızı çuha kaftan köhne 90 Çuha kaftan nefti 100 Gömlek 2 Tülbent köhne 60 Tuman köhne 8 Şebkûlâh deri 20 İp kuşak 2 Çizme 20 Bir sığır öküz 300 Bir sığır inek 300 Bir sığır danası erkek 200 Elli adet koyun 1650 At 450	3210
812[111b-1]/2/2,415	Sandık köhne 10 Def'a sandık köhne 20 Ak çarşaf köhne 20 Alaca çarşaf köhne 10 Def'a döşek köhne 12 Def'a döşek köhne 20 İki alaca yastık köhne 10 Def'a iki yastık köhne 8 Yorgan köhne 20 Demir tarak 2 Bakraç 3 İki tava küçük 30 Büyük hereni 35 Def'a büyük tava 65 Def'a bakraç küçük 12 Def'a küçük hereni 12 İki büyük tepsi 30 İki büyük sahan 35 Def'a iki tepsi köhne 20 Def'a küçük sahan 8 Küçük kazan köhne 30 Kebâb demiri 3 Maşa 2 Sac ayak köhne 4 Üç testi küçük 2 Ağaç çanak 2 Balta köhne 4 Sahan 10 Ak kaftan köhne 15 Gök kaftan 20 Alaca kaftan ibrişim 100 Çuha kaftan köhne 10 Def'a ak kaftan köhne 5 Alaca gömlek köhne 3 Sarı pâ-yı börk kaftan 110 Nezkeb köhne 4 Peçe köhne 10 Kuşak köhne 10 Çizme köhne 4 Def'a çenber köhne 7 Ak çenber köhne 20 Ak çenber köhne 20 Makrama köhne 8 Def'a makrama köhne 3 Büyük makrama köhne 25 Baş bezi köhne 5 Üç vakıyye iplik 45 Yün iği 1 Küçük kutu köhne 1 İki çuval köhne 20 Def'a bir çuval köhne 6	943
814[112a-1]/2/2,418	Sof kaftan köhne 40 İki don 30 Bir kürk köhne 10 İki gömlek köhne 10 Basma kuşak köhne 2 Mükâteb kul yedi yıl 1500 Def'a bir kul bir yıl 400 Ahmed nâm kul müdebber nakid akçe 1000 Beş bel ve beş kazma 50 İki araba odun 50 Beş müd buğday 800 Dört müd alef 400 Gök buğday 450 Gök arpa 25 Gök alef 400 Beş kile un 50 Buçuk müd bulgur 50 Buçuk müd tarhana 5 İki su sığırı öküzü 800 Üç kara sığır öküzü Yüz elli adet oyun 5000 İki pâre bağ 400 Karye-i Nerdübanlı'da harman evleri ma'a saman 3000 Otluk 1000 Kervansaray iki dükkânıyla 8.000 Bir mağaza 400 Bir ambar 1000 Bir araba köhne 50	29562
816[112b-1]/2/2,420	Halı köhne 15 Nısf-ı kilim 15 Def'a kilim köhne 4 Döşek köhne 15 Dört yastık 20 Nısf zenî köhne 15 Makrama köhne 3 Baş bezi	-
822[113a-1]/2/2,422	köhne 1 Olta kurşunlarıyla 5	N/A

Ek 1. (Devamı)

823[113a-2]/2/2,422	Ak kilim köhne 15 Ak kilim köhne 8Nısf-ı kilim 35 Bir kebe köhne 3 Tuman gök kebe köhne 8 Bal mumu 1 Tava köhne 4 İki tas köhne 10 Üç bardak 4 Sahan 12 Def'a sahan küçük 8 Tepsî küçük 12 Bakraç 15 Def'a bakraç 15 Küçük bakraç 6 Def'a bakraç 10 Bakraç 10 Kalıplar mesh 30 Bir çift kalıp papuç 4 Sandık-ı papuç 12 Çuha kaftan köhne 7 Def'a çuha kaftan köhne 2 Ak gömlek köhne 12 Gök gömlek köhne 10 Tuman 10 İç edük 6 Bir iki papuç 1 Tülbent bürgü köhne 2 Çalma küçük 12 İki vakıyye yüz dirhem pamuk ipliği köhne 27 Üç vakıyye keten ipliği 50 Def'a üç yüz dirhem keten ipliği 12 Üç vakıyye keten ipliği 50 Beş bez 5 Kutu 2 Def'a kılıç köhne 10 Kubur ma'a yay ve dokuz okuyla ve yay sarığıyla 20 Kılıç köhne 10 Muşta 1 Üç meşin 10 Üç pâre hurda meşin 4 Tuç muşta 8 Üç küçük kalıp 6 Keser 5 Nacak 8 Dört bıçkı 10 Nacak küçük köhne 2 Alaca torba köhne 4 Bir çuval 3 Bir çuval 3 Kilit 6 Bir kile buğday 6 Bir şinik hakk-ı tarhana 4 Def'a beş kile buğday 40 Bir kile bulgur 10 Saman 3 Katır 12 Bir yurd hudûd ile 200 Saman damı 30	(4) 1082
824[113b-1]/2/2,425	Bakraç küçük 5 Aselî çuha kaftan köhne 114 Def'a gök gömlek köhne 10 Def'a gök gömlek köhne 10 Alaca don köhne 10 Def'a ak don 10 İmros kaftan 20 İki tülbent 150 Def'a tülbent 80 Uçkur köhne 1 Ridâ köhne 4 Def'a küçük ridâ 4 Arakiyye 2 Yirmi ok 3 Kubur 1 İki araba odun 40 Üç vakıyye yağ 21 Altı kile arpa 36 İki şinik bulgur 6 Buçuk şinik tarhana 2 Üç vakıyye yağ 21 Saman 80 Saman 100 Dört piliç 8 Ev yeri 150	(286) 1345
825[113b-2]/2/2,427	Çuha kaftan köhne 8 Çalma köhne 2 Tuman köhne 1 Hergele köhne 10 Nacak köhne 8 İki fıçık köhne 15 Saban ma'a boyunduruk 15 Bir buçuk müd alef 120 İki müd iki buçuk kile buğday 300 Gök buğday bir müd 140 Gök elef bir buçuk müd 120 Gök keten iki kile 16 İki kara sığır öküzü köhne 200 Eşek erkek köhne 80 Yurd hudûd ile 500 Bir evlek bağ 250	1873
826[114a-1]/2/2,428	Seccâde 10 Halı köhne 8 Def'a kilim köhne 3 Yeni kilim 30 Def'a kilim köhne 15 Kebe köhne 4 Sahan 10 Tas 6 Bakraç 10 Büyük bakraç 12 Kara bakraç 10 Küçük bakraç 2 Kazan 40 Tava 6 Tepsî 10 Def'a tepsî 8 Zenî köhne 30 Gömlek 15 Tuman köhne 2 Ridâ köhne 4 Al çalma köhne 2 Bir vakıyye iplik 25 Yün 30 Üç vakıyye ip 1 Üç yüz dirhem iplik 15 Nacak 5 Nısf-ı çuval 6 Nısf-ı heybe 5 Bir çift çuval 8 Alaca torba 3 İki şinik tarhana 8 Üç şinik bulgur 8 İki buçuk müd alef 250 İki buçuk kile gök keten köhne 20 Düğe 100 Su sığırı öküz köhne 250 İnek köhne 100 Yurd 500 Saman ma'a samanlık 130 Araba 30	(285) 2231
827[114a-2]/2/2,430	Def'a yastık dimi 12 Def'a döşek yüzü 30 Def'a döşek yüzü 60 Def'a döşek yüzü 30 Def'a yastık ve dimi köhne 5 Döşek yüzü 25 Yastık köhne 5 Sandık 15 Kazan 27 Tepsî 10 Sahan 6 Kızıl bakraç 15 Def'a bakraç büyük kızıl 12 Küçük sahan 8 İbrîk 8 Zenî 30 Kuşak 25 Dolama nezkeb 38 Peçe köhne 10 Çenber 30 İki vakıyye keten ipliği 40 Bir vakıyye pamuk ipliği 20 İki küpecik 1	407
828[114b-1]/2/2,432	Kilim köhne 20 Def'a kilim köhne 30 Döşek 50 İki yastık dimi 20 İbrîk 15 Bakraç 10 Maşa 2 Fıçı köhne 12 Çuha kaftan 30 Küpecik 2 Nacak 12 Âlet-i çift 20 Âlet-i cüllâh 30 Nısf-ı çuval 6 Heybe nısf 8 İki kile bulgur 20 Üç şinik tarhana 12 Saman 50 On iki vakıyye asel 48 On kile buğday 80 On kile alef 50 Gök buğday yedi kile 56 Gök alef otuz kile 150 On kile buğday 60 Yüz bağ keten 20 Buzağılı inek 150 Kara öküz köhne 100 İki düğe 120 Kara at 500 Hergele köhne 70 Yirmi beş adet kovan 500 Sığır damı 150 Saman damı 32	2742

Ek 1. (Devamı)

829[114b-2]/2/2,434	Kebe köhne 2 Gömlek köhne 1 Aba köhne 1 Ak kırat çulu ile 354 Doru at ma'a semer 210	(500) 1528
831[115a-2]/2/2,434	Halı köhne 20 Nısf ak kilim köhne 4 Yastık dimi 8 Yorgan yüzü 16 Döşek yüzü 20 Nısf minder 8 Nısf yastık 4 Sandık 30 Kazan köhne 60 Küçük kazan 20 Tava 12 Büyük bakraç 60 İki sepet 2 Fıçı köhne 8 Büyük kantar 15 Küçük kantar 10 Gömlek köhne 12 Don köhne 8 Çalma 12 Aba kaftan köhne 8 İp 30 Hamail 10 Âlet-i çift 10 Keski 1 Orak köhne 1 Üç nacak 15 Kazma 2 Kulp 2 Burgu 1 At derisi 5 Bir buçuk kile buğday 12 Beş kile alef 25 Gök buğday 120 Gök alef 150 Büyük sepet köhne 2 Üç vakıyye keten 50 İki kile bulgur 20 Tarhana 3 Saman 60 Asel 8 İki kara sığır öküzü köhne 230 Su sığırı ineği buzağıyla 450 Yirmi adet koyun 600 Eşek köhne 100 Hergele 60 On dört kuru kovan 20 Ev damı yapma ile 800 Sığır damı 200 Araba köhne 40	(100) 2723
833[115b-2]/2/2,437	İki halı 80 Kilim köhne 12 İki keçe köhne 15 Maşraba köhne 3 Tava 20 Bakraç 16 Def'a bakraç 12 Def'a bakraç 8 Sahan 8 Heybe köhne 4 Bir çuval köhne 4 Üç çuval köhne 10 Torba 1 Tahta 10 Ev damı hudûd ile 301 Saman damı 60	559
834[116a-1]/2/2,439	İki kilim köhne 20 İki halı 140 Bir döşek yüzü köhne 5 İki yastık köhne 8 Fener 2 Kebe köhne 15 Bakraç 8 Küçük tas 2 Kızıl bakraç 8 Tekne 1 Ağaç çanak 2 Küp 3 Fıçı 7İki sepet 1 Elek köhne 1 Ak kaftan 20 Alaca gömlek köhne 3 Tuman 8 Çakşır 1 Nemed 15 Çalma 6 İp 5 Dört arşın bez 16 Âlet-i çift 15Üç nacak15 Kazma 5 Demir kürek 4 Keser 1İki orak köhne 2 Burgu 1 Yaba 1 İki torba köhne 6 Heybe köhne 6 Dört çuval köhne 30 Alaca torba 2 Def'a alaca torba 3 Saman 10 Beş kile arpa 30 Bir müd on beş kile buğday 280 Yedi kile alef 35 Gök buğday 140 Gök alef 170 Gök arpa 48 Saman 10 Üç şinik bakla 6 Birer vakıyye keten 16 Tarhana 3 Bir buçuk kile bulgur 15 İki buçuk kile un 25 Bir kara sığır öküzü köhne 60 Def'a kara sığır öküzü 200 Tosun 79 Eşek köhne 60 Ev damı hudûd ile N/A Şato bahçesi 100 Bir armut ağacı 10 Saman dam 100 Karye-i Bulgur'da saman damı 60 Saman damı hudûd ile 2000 Ambar 150	2774
835[116b-1]/2/2,441	Melbûsât 200 Odun 60 Çatma ev ma'a çardak 3122 Dükkân içinde olan ...2000	6622
837[117a-1]/2/2,443	Kilim 60 Kilim köhne 3 İki yeni döşek 60 Döşek köhne 10 İki yorgan 60 Üç yeni yastık 30 İki yastık köhne 10 İki küçük sandık 10 Keçe 3 Üç tepsi 25 Tepsi 15 Kızıl bakraç 20 Kara bakraç köhne 6 Börk kaftan köhne 30 Terlik 30 Def'a terlik köhne 1 Çenber 30 Yedi arşın bez 32 Üç arşın keten bezi 15 Bir çuval 6 Ev damı köhne 400 Durali ev hududuyla 700 Armut bahçesi 50 Çakıl dam köhne 30 Anbar köhne 150 Araba köhne 100 İki dükkân harman... 60	(31) 716
838[117a-2]/2/2,446	Aba kaftan köhne 15 Gömlek köhne 15 Merkeb erkek 150 Taş ev hududuyla 300 Ambar köhne 100	580
840[118a-1]/2/2,446	Nısf kilim 7 Tava 10 Bakraç 10 Sahan el-köhne 10 Gömlek köhne 5 Aba kaftan köhne 1 Çalma köhne 10 İki küpecik köhne 2 Balta köhne 4 Yularlı keser 8 Zincir 25 Âlet-i çift Köhne 10 Hergele el-köhne 10 İy 1 Heybe 6 Gök buğday 80 Def'a gök buğday 120 Gök keten 4 Kara sığır ineği 150 Tosun 50 Def'a tosun 80 İki su sığırı öküzü 700 Ev damı 1000 Sığır damı köhne 10 Saman damı ma'a saman 50 Araba el-köhne 50	2532

Ek 1. (Devamı)

842[118b-1]/2/2,448	Bakraç köhne 8 Zenî 25 Gömlek 7 Sâye 8 Çalma köhne 1 Tuman köhne 2 Kara sığır öküzü 200 Ev damı köhne 100 Kiraz bahçesi 100 Saman damı N/A Anbar 10	
844[118b-3]/2/2,450	Kilim köhne 15Halı köhne 1 İki döşek içi köhne 4 Kebe 18 İki bakraç köhne 20 Kızıl bakraç 12 Def'a bakraç köhne 3 Tava köhne 10 Küçük tava 6 Küçük kazan köhne 40 Tas 10 İki tepsi köhne 3İki küçük tepsi 12 Tekne köhne 1 El değirmeni 20 Kaşıklar ma'a kaşıklık 1 Çuha kaftan 18 Çuha kaftan köhne 2 Def'a nacak köhne 3 Def'a balta 5 Dört orak 4 Bir çuval köhne 5 Heybe köhne 8 Un çuvalı köhne 3 Bir kâse bulgur ma'a çuval köhne 8 Döğülmüş buğday ma'a sepet 3 Keten 50 Tarhana ma'a torba 6 Süt tarhanası ma'a torba 1 Sirke küpü köhne 3 Beş tavuk 15 İki kaz 8 Merkeb 150 Kuru kovan 2 İki kovan köhne 24 Ev damı köhne 400 Durali ev hududuyla 700 Armut bahçesi 50 Çakıl dam köhne 30 Anbar köhne 150 Araba köhne 100 İki dükkân harman 60	6280
859[121a-1]/2/2,458	Halı köhne 5 Kebe köhne 8 On dokuz bal mumu büyük 35 Yüz seksen sekiz ufak mum 20 Def'a ufak mum altmış beş 8 Sâfi bal mumu 120 Def'a iki vakıyye bal mumu 25 Def'a iki vakıyye bal mumu 25 Bir pâre bal mumu 6 Yedi buçuk vakıyye iç yağı 20 İç yağı on beş vakıyye 45 İbrik 5 Büyük bakraç 25 Küçük bakraç 6 Tepsi köhne 5 İki kevgir 5 Testi 1 Üç küp 24 Elek 4 Def'a elek 8 Bezirhâne sepetleri 30 İki sepet 1 Huni 30 Kazan köhne 25 Def'a kazan köhne 35 Hereni 15 Ak kaftan 40 Kuşak köhne 2 Kızıl çuha kaftan köhne 10 Çalma köhne 1 Gömlek köhne 5 Aba 5 Altı vakıyye iplik 100 Kızıl çuha 106 Balta 8 Tahta 52 Çapa 3 Def'a kutu 1 Heybe köhne 1 Altı çuval köhne 30 Torba köhne 2 Def'a heybe 1 Heybe 12 Zencefi 1 ma'a kutu 4 Alef 2 Soğan 1 Doksan bağ keten 270 Keten tohumu 2000 Su sığırı öküzü 600 Kara sığır öküzü 300 Kara at 300 Hıyarlık ma'a koz ağacıyla - Sığır damı 150 Bostan damı 100 Saman ma'a otluk 35 Ev hudûdu ile N/A Dükkân 100 Bezirhâne dükkânı 4000	(124) 12897
875[124a-1]/2/2,467	Halı 100 Diğer halı 70 Köhne kilim 60 Köhne halı 30 Köhne kilim 20 İki köhne halı 4 Köhne halı 6 İki yastık 10Döşek kılıfı 20 İbrik 12 Bakraç 15 Bakraç 15 Bakraç 10 Üç tekne 6 Sini 40 Bakraç 8 Kazan 20 Tava 10 Tava 12 Kılınç 10 Yay okları ve kuburuyula 15 İki keser 6 Balta 6 İki kısa demir 4 Mengene 20 Diğer mengene 10Yular 5 Bir çift çuval 25 Diğer bir çift çuval 25 Diğer bir tane çuval 8 İki torba 10 Torba 4 Asel 40 Bir tane çuval içinde otuyla 10 Kamışlık bostanlığı 7400 İcâre-i bostan 800 Ambar 50	(2270) 19493
882[126a-1]/2/2,472	Sandık 30 İki sandık 10 İbrik 10 İki elek 3İki testi 5 Tava 15 Kaşık sepetiyle 3 Diğer tava 6 İki köhne sahan 20 Bakraç 12 Diğer bakraç 8 İki tekne 10 Ağaç tabak 2 Köhne hereni 15 Diğer hereni 40 Kazgan 50 Havan 25 Tekne 1 Bakraç 20 Dört tane sepet 5 İki sepet 5 Bir çift fiçi 8 Köhne fiçi 3 Pirehen 25 Ak aba 1 On arşın bez 60 Bir buçuk vakıyye iplik 37 Diğer çuha 5 Diğer köhne çuha 70 Kılıç 15 Olta kurşunlarıyla 5 Eyer köhne 4 Orak 12 Nacak 3 Diğer nacak 8 Balta kazma 5 Mengene 8 Hırdavat 70 Hırdavat sepetiyle 5 İki bel 12 Demir kürek 4 Kazma 5 Urgan 1 İki çift çuval 60 Asel 1 Tosun 60 İnek buzağısıyla 200 Düve 80 Dana 30 Yedi adet tavuk 35 İki merkeb 400 Kovan oğluyla 30 Ev kurbunda bahçe 150	(630) 4304
893[129b-1]/2/2,480	Pirehen ve tuman ve destimâl 62 Üç destimâl 9 Sofra 12 Tepsi 8 Tas 6 Arakkiye 3 Dört pâre bogasi 120 Çul 18 Köhne kutni 43 İki pirehen 70 İki uçkur 85 İki ridâ20 Kılınç Diğer kılınç 100 Diğer kılınç 500 Gulâm benâm-ı Süleyman 2200 Üç semer kolanı ve torba 21 Köhne ketenler 10 Bargir 240 Yund 250	1802

Ek 1. (Devamı)

206[21b-1]/3/5,118	Kilim 30 Diğer kilim 25 Kara bakraç 15 İki kızıl bakraç 20 Tas ma'a tepsi 5 Bir köhne çalma 5 Gömlek 15 Âsumânî köhne kapama 10 Bir köhne çuval 4 Bir müd dakîk 200 Gök alef 100 Gök tereke buğday 500 Burçak 20 Bir marîz kara sığır öküzü 80 Bir dombay ineği 250 Ev ma'a hayat 400 Samanlık 110 Bir köhne anbar 60	2176
207[21b-2]/3/5,119	İki köhne minder yüzü 3 Kemhâ minder yüzü 35 Bir makrama 10 Tas ma'a kapak 10 Takye-i kadife 10 Dülbend 60 Köhne müzevvece 10 İki dülbend bürgü 5 Neftî köhne çuka 20 Köhne yeşil muhayyer 30 Köhne gök bez kaftan 20 Şalvar 20 Kuşak 8 Beş kolan kuşak 15 Çizme 10 Kalay hâtem, (aded 26) 7 Desdere 15 Kısaç, çekiç, na'1 10 Üç urgan 8 Heybe 8	(535) 1209
208[22a-1]/3/5,120	Köhne sandık 12 Kadeh-i gümüş 150 Bir kilindir 25 İki fuç 50 Bir tepsi ma'a sahan 20 İki bakraç 22 Bir çuka 200 Gümüşlü bıçak 1000 Hamr 300 Diğer hamr 360 Kara sığır ineği 245 Bir marîza inek 100 Üç öküz 310 Bir feres 300 Ev dâiresiyle ve bostaniyle 4000 Bir bağ 1500 Şaraphâne 100	7704
209[22a-2]/3/5,121	Bir kebîr kaliçe 29 Diğer kaliçe, sagîr 46 Diğer iki münakkaş dıvar yasadığı 140 İki yüz yasadığı münakkaş 35 Bir münakkaş çârşeb 91 Diğer çârşeb yorgan 110 Bir münakkaş minder 100 Bir döşek yüzü, kızıl beledi 37 Bir minder 41 Bir köhne yorgan ma'a çârşeb 80 Bir içli döşek 93 Diğer yorgan 36 Bir sini 53 Bir tepsi ve sahan 15 Bir hamam tası ve sahan 15 Bir herenî ma'a kapak 26 Siyah bürüncek nezkep 13.5 Pây-güzîn kuşak 10 İki kumaş takye 10 Vele nezkeplik 7 Bir gömlek 15 Diğer terlik-i sefid 10 Kızıl kırmızı çakşır 290 Diğer köhne alaca kaftan 24 Bir çizme 10 Bir alaca gömlek 25 İki makrama 15 Diğer bir makrama-i kebîr 14 Bir vakıyye iplik 25 Diğer üç yüz dirhem iplik 25 Bir hâtem altın 20 Bir çift altın küpe, diğeri altı aded altın top cem'an 290 Evden hisse 958	2818
210[22b-1]/3/5,123	Kilim 60 Köhne kilim 15 Kaliçe 50 Diğer kaliçe 50 Çârşeb-i alaca 20 Diğer çârşeb, yeşil 18 Minder 15 Yorgan 60 Döşek 30 Diğer döşek 30 Köhne yorgan 20 Yorgan-ı beledi 30 Kızıl döşek 35 Def'a döşek 35 Yasdik 8 Üç köhne yasadık 15 Sandık 25 Köhne sandık 10 Munakkaş boğça 20 Köhne boğça 5 Bir futa 6 İbrik 5 Maşraba 8 Sahan 15 Sahan 15 Küçük sahan 10 Tepsi 12 Diğer tepsi 12 Diğer tepsi 8 Küçük tas 5 Diğer tas 6 Kızıl bakraç 16 Diğer kızıl bakraç 15 Herenî 15 Diğer herenî 15 Kara bakraç 6 Tava 10 El tavası 6 Köhne tas 5 Sini 40 Bıçak 3 Sacayağı 3 Küçük bakraç 5 Takye-i kızıl 8 Nezkep 20 Çuka kaftan 25 Alaca kaftan 100 Tafta kaftan 60 Pây-güzîn kuşak 150 Çenber-i bürüncek 12 Vele çenber 6 Köhne çalma 15 Şalvar 30 Terlik 40 Diğer terlik 16 Diğer kulak makraması 5 Peçe makraması 25 Makrama örtme 20 On beş buçuk zirâ' bez 62 İplik, 500 dirhem 24 Bir çift mengüş 13 Bir gümüş yüzük 12 Bir çift köhne çuval 5 Heybe 15 İnek ma'a buzağı 110 Diğer a'rec inek 60 Bir yaşında dana 50 Bir kaz damı 25	1881

Ek 1. (Devamı)

212[23a-1]/3/5,126	Seccâde 12 Bir sergi 20 Bir futa 6 İki Şamî destmâl 6 Bir maşraba 12 İki kara bakraç 50 İki kızıl bakraç 35 Bir kara bakraç 10 Bir tava 50 İki sahan 30 Diğer küçük sahan 8 Bir desti 5 Tekne-i köhne 3 Sacayak 4 Bir kazan-ı köhne 25 Siyah ferâce ma'a köhne kürk 100 Bir arakıyye 1 Çalma-i Denizli 5 Bir köhne çalma 15 Def'a köhne çalma 2 Köhne kuşak 5 Mor köhne evâre 5 Bogasî zıbın 12 Bir köhne şalvar 8 İki gömlek 25 İki don 15 Bir köhne ridâ 3 İki uçkur 5 Alaca kuşak 10 Bir kebe yelek 10 Bir kese 2 Bir şahtiyân edik 15 Bir papuç 4 Nemed 30 İplik ma'a torba 50 Âsumânî çuka 40 Def'a âsumânî çuka 50 Ok ma'a yay 10 Bir köhne kılıç 15 Eyer ma'a uyan 25 İki eyer 5 Gulâm-ı mükâteb, 6 sene 3.500 akçe Bir hırdavat 200 Bir nacak 20 Bir demir küskü 25 Bir bel kürek 10 Üç orak 15 Demir 3 Bir araba zinciri 40 Toprak kerpiç 25 Bir çuval 10 Dört çuval 25 Diğer çuval 10 Bir köhne heybe 2 Bir köhne heybe 5 Yağ ma'a desti 25 Gök arpa ma'a saman 100 Diğer inek 350 Diğer inek 400 İki düğ 150 Diğer tosun 450 Bir çift kara sığır 400 Üç kara sığır tosunu 300 Diğer iki tosun 250 İki inek 150 Def'a iki kara inek 200 Gökçe düğ 150 Def'a kara inek 100 Diğer kısır inek 180 Def'a tosun 100 Boğa 60 Def'a inek 120 Def'a tosun 100 Dört tosun ve bir inek 400 Üç dombay öküzü 1600 Dombay ineği 600 On altı dücâce, (fi 4) 64 Bir feres 200 Kovan (dolu 10, fi 20, ve üç boş) 200 Tarlada olan gök ekin, buğday, alef 2000 Bağçe 100 Bostan 50 Diğer iki dam 120 Samanlık 250 Oda 150 Anbar ma'a çardak 3000	22522
213[23b-1]/3/5,129	İki bakraç 25 Üç sahan 25 Pedevra yaracak demir 5 Kovan yonacak demir 2 İki kara sığır ineği 250 Ganem (19 aded) 410 On iki boş kovan (fi 3) 36 Dolu kovan 20	943
214[23b-2]/3/5,130	Seccâde-i köhne 8 Nısf-ı hisse-i kilim 25 Örtü kebesi 20 Bir döşek yüzü 20 Bir kazan 60 Bir kara bakraç 20 Diğer yanından kulplu bakraç 10 Diğer sagır kara bakraç 8 Kızıl bakraç 15 Köhne tava 6 Diğer tava 7 Sahan 6 Diğer sahan 10 Bir tepsi 12 Küçücek kazan 40 Tas 5 Diğer tas 6 İki küçücek tas 6 Diğer sagır tas 3 Pişi tavası 35 Bir gök köhne çuka kaftan 20 Bir gömlek 15 Diğer köhne gömlek 8 Yeni don 8 Köhne don 5 Gök bez kuşak 10 Yeni don 8 Köhne don 5 Gök bez kuşak 10 Köhne makrama 2 Diğer kırmızı köhne çuka 20 Bir kılıç 5 Bir köhne eyer 15 Bir balta 11 Bir nacak 7 Bir bel 3 Bir orak 3 Saban ma'a demir ve kayış 15 Çuval 8 Dakık, 2,5 kile 25 Bulgur, 2,5 kile 30 Tarhana, 2 kile 25 Gendüm, bir buçuk müd beş kile, (fi 9) 180 Alef, 3 müd, 5 kile 300 Saman 220 Bir çift su sığırı 600 Buzağılı su sığırı ineği 450 Kısır su sığırı ineği 400 Dücâce, (4 aded, fi 3) 12 Bağçe-i ayva 200 Bağçe-i diğer 220 Hıyarlık 50 Hisse-i nadas 40 Bir bağ ve harman yeri ma'a havlı 300 Harman yeri 30 Köhne haşeb ev ma'a hayat ve ma'a dâire ve köhne haşeb dam ile 600 Anbar-ı köhne ma'a fevkânî dam 270 Diğer köhne dam ve örtüsü saz ve hayat 70 Bir samanlık ma'a hayat 260 Diğer buzağı damı 40 Araba 30	5255

Ek 1. (Devamı)

215[24a-1]/3/5,132	Küçük kilim 35 Nısf hisse kilimden 12 Kilim-i kebîr 120 Kalıçe-i cedîd 100 Diğer köhne kalıçe 45 Yorgan ma'a baş çârşebi münakkaş 160 Diğer köhne yorgan 30 Diğer dimi yorgan 30 Dimi döşek, 50 Diğer beledî gök alaca döşek 68 Diğer enahî döşek 45 Diğer dimi döşek 60 Diğer dimi döşek 50 Çârşeb 35 Makrama 7 Bakır sini 50 Sahan 16 Çarhî tepsi 15 Diğer tepsi 12 Def'a tepsi 10 Köhne tepsi 8 Küçük tepsi 4 Maşraba 10 Kızıl bakraç 20 Siyah bakraç 8 Kırmızı Şam atlası 310 Pây-börk-i yeşil 100 Al vele nezkep 25 Bürüncük yaşmak ma'a şerit 50 Terlik 12 Köhne gök kaftan 6 Gömlek-i köhne 6 Kuşak-ı köhne 15 Gömlek-i vele 13,5 Çizme 5 Bürüncük çenber 35 Balin-i münakkaş 60 Diğer balin-i dimi 10 Diğer balin 10 Diğer basma köhne balin 12 Diğer enahî balin 15 Diğer basma gök balin 30 Örtme makrama 35 Diğer örtme makraması 17 Öreke 3 Çuval 15 Bir tosun 70 Altı dücâce, (fî 4) 24	1562
217[24b-1]/3/5,134	Köhne kürk Yeşil aba Bir ak aba Bir topluk yeşil çuka Köhne nemed Bir nacak Bir çalma Bir heybe İki pâre demir Bir kamçı Bir kıl torba Bir kancık yağız katır	N/A
218[24b-2]/3/5,135	Alaca çârşeb 9.5 İki neşter 3 Bir köhne peştemal 3. 2 pul Bir futa 10. 2 pul Bir alaca köhne kebe 22 İki köhne tepsi 11 İki sagîr tepsi 9 Bir küçük tas ve tepsi 7 Bir takye-i köhne 3 Bir şeb-külâh, köhne ve bir arakıyye 2.5 Bir siyah kapama 36 Bir mor bel dolaması 28 Bir dolama kuşak 14 Ak gömlek 17 Bir aba yelek 14 Bir kır benevrek 8 Asfer çenber 6,5 Bir gök don 6 Bir ridâ, köhne 14 Üç makrama 14 İplik, 200 dirhem 12 Köhne mor çuka 8.5 Bir çakşır-ı âsumânî 16 Bir nemed, köhne 14 Bir iy demiri ve bir törpü 2 Piyaz, 11 vakıyye 4	289.2 pul
219[25a-1]/3/5,136	Destmâl 1 Âsumânî kapama 27 Bir çalma, köhne 7 Bir gök kuşak 17 Bir gök köhne dülbend bürgü 4 Diğer alaca kuşak, köhne 12 Bir çizme ma'a keşf 2.5 Bir eldiven, köhne 1 Bir nemed 34 Bir varsak bıçağı 32 Bir kısma bıçak 1 Bir nân torbası 3 Bir boz bârgir 80	440
220[25a-2]/3/5,138	Neşter 10 Fuç, (üç adet) 20 Süzgeç, kepçe 6,5 Siyah müzevvece, köhne Siyah nîmten ma'a beyaz kürk Çalma-i Denizli, kefen Diğer köhne çalma, kefen Def'a köhne sof Köhne don ve gömlek Bir gök kaftan bez Bir cedîd nemed Bir Mısırî kılıç Masad ve bıçak 5 Bir feres ma'a çul ve yular Bir kile un 15 Gendüm, (10 keyl, fî 11) 110 Asel, (2 vakıyye) 6	N/A

Ek 1. (Devamı)

221[25b-1]/3/5,138	Bir kalıçe 35 Diğer köhne kalıçe 5 Alaca örtü kebesi 60 Bir köhne alaca Türkî döşek 10 İki alaca köhne yasdık 10 Tava-i kebîr 25 Küçücek tava 8 Bakrac-ı kebîr, siyah 25 Def'a bakrac-ı kebîr 25 Def'a siyah bakraç 12 Diğer küçücek bakraç 10 Tepsi, sini, sahan 12 Büyük tas 10 Def'a küçücek tas 11 Sacayak 2 Şinik 3 Havan ma'a tas 10 El tavaşı 5 Bir kazan 35 Bir gök köhne bel dolaması 12 Bir âsumânî çuka ma'a kuzu kürkü 65 Bir köhne siyah kürk 10 Bir köhne kızıl yakalı Selanik çukası 25 Denizli dülbendi 30 Bir alaca gömlek 15 Ak gömlek 2 Don ma'a uçkur 5 Köhne kızıl benevrek 1 Bir köhne nemed kuşak 27 Bir Gekvize pabucu ma'a iç edik 16 Bir gök ridâ 1 Urgan, (4 aded) 7 Köhne temren 2 Bir kınlı kılıç, köhne 7 Hurda demir ma'a köhne temren 7 Temren 2 Körük 60 Der-beyân-ı alât-ı na'al 150 Nal'çîn 9 Na'llama, (4 aded) 5 Kısac 8 Sindi, (3 aded) 11 Kısac-ı köhne 7 Hatab, (1.5 çeki) 25 Mihçıl 5 Köhne na'lçîn 3 Na'l-ı feres, (aded 50) 50 Na'l-ı merkep, (42 aded) 10 Suntraş 8 Def'a 2 köhne suntraş 2 Hurda na'l 15 Hurda na'l-ı merkep 8 Beş çift su sığırı na'lı 15 Def'a hurda na'l 8 Def'a hurda na'l, 64 vakıyye 128 Def'a hurda na'l ma'a sandık 50 Bir ayak na'l 1 Def'a bir ayak na'l 1 Kısac ma'a köhne, (13 aded) 25 Ege, (3 aded) 3 Çekic-i kebîr 6 Ege demiri 1 Bir törpü 15 Köhne çekiç ve örs-i sagîr 4 Hurda çekiç 13 Bir iy demiri 2 Bir burgu 1,5 Çekiç ma'a pâre demir 8 Destere, köhne 3 Törpü 6 İki köhne dişki ve küçük kısac 4 Köhne keser 2 Yavaşa 1 Üç pâre demir 3 Hurda demir 8 Köhne balta 7 Hurda demir ma'a kürek 7 Def'a hurda burgu ve demir 4 Kömür 9 Köstere 4 Diğer köstere 4 Boyunduruk ve çatal 5 Köhne sınık bel 3 Kütük 5 İki örs 150 Nacak 6 Bir cedid heybe 13 İki çuval 30 Diğer çuval, (4 aded) 25 Kıl heybe 4 Urgan, (4 aded) 7 Gendüm (3 kile fi 12) 36 Asel ma'a desdi (10 vakıyye) 40 Zeytûn 2 Merkep 200 2 kovan 40 Diğer 3 kovan fi 45 Başbüyükülü'de olan kovan (13 aded) 260 Bağ, 1 dönüm 150 Nısf-ı dükkân ve içinde olan hırdavat 150 Sergi-i dükkân 5 Ev ma'a dâire ve asma ve kuyu 2200	(471) 5539
222[26a-1]/3/5,143	Kalıçe-i yeni 40 Diğer köhne kalıçe 20 Çârşeb-i köhne münakkaş 50 Münakkaş boğça 40 Çârşeb ma'a yorgan 25 Köhne beledi döşek yüzü 25 Köhne yorgan 8 Bir köhne dimi döşek ma'a keçe 45 Köhne ağıntı yasdık 10 Def'a münakkaş yasdık 25 Def'a yasdık 10 Kara büyük sandık 30 Dört köhne sahan 40 Bir tas 10 Def'a küçücek sahan 3 Bir büyük kara bakraç 25 Bir küçücek kara bakraç 15 Bir fuçı 20 Hamır teknesi 5 Bir çalma-i Denizli 15 Gömlek 18 Köhne gök aba 6 Köhne ak kaftan 6 Don 8 Yün iği 15 Bir eyer 60 İki nacak 20 Bir keser 5 Burgu 2 Bir uyan 10 Büyük burgu ve küçük burgu 5 Bir yaba 3 Köhne çuval 19 Heybe-i köhne 8 Torba-i köhne 5 Bir ağaç kas'a 3 Gendüm, 1,5 müd, fi 12360 Gök alef (3 müd) 200 Gök buğday (1 müd 6 keylçe) 292 Saman 350 Bir çift su sığırı 450 Bir dombay ineği ma'a tosun 300 Bir feres 380 İki kovan 30 Bir hâne 850 Bir araba 125	N/A
223[26b-1]/3/5,145	Bir Bursa kebesi 11.5 Bir rende 1 İslambol abası zeyn 5.5 Bir gök oğlan ferâcesi 28 Bir âsumânî çekme çakşır 19 Bir âsumânî diz çakşırı 19 Üç ağaç İslambol çukası 12 Köhne dülbend bürgü 3 Köhne nemed 14 Mumya ma'deni 14.5 Boncuk 17 Bir kutu 2 Alât-ı neccâr 19 Bir çekiç 2 Uyan 4 Bir urgan, köhne 1,5 Bir mikdâr sıçanotu 12 Dor[u] bârgir 30	221
224[26b-2]/3/5,146	Kilim 15 Bakraç 15 Kazan 30 Kaftan 12 Kovan 500 Ev 150 Diğer küçük ev 100 Hâne-i kâh 50 Hisse-i âsiyâb 1000 Buzağı damı 60	1932
225[26b-3]/3/5,146	Bir kavuk takye 5 Bir balıkdişi miyânabend 250 Ak sade kemhâ yelekli 100 Bir yeşil çuka kemhâ zencefilî 150 İki kıt'a dülbend 125 Don ve gömlek 25 Sarı yaşmak ma'a ak çakşır 10	665

Ek 1. (Devamı)

227[27a-1]/3/5,147	İki kalıçe nısfından 30 Bir yeni kalıçe 60 Kilim-i cedîd 35 Köhne kilim 20 Köhne sahan 5 Bir kazan 25 Köhne kara bakraç 10 Küçük tekne 3 Köhne çalma 6 Ak gömlek 15 Alaca gömlek 10 Köhne don 3 Bir yüzü aba köhne evâre 20 İç edik ma'a pabuç 8 On zirâ' bez 50 Bir balta 8 Bir nacak 5 Köhne çuval 7 İki köhne heybe 8 Ev içinde olan hırdavat 50 Gendüm, 1 müd, 5 keyl, (fi 10) 250 Alef, müd 1,5, (fi 5) 150 Gendüm-i gök, müd 1, (kile 2) 220 Gök alef, (müd 2) 200 Gök keten 40 Bir çift camuş öküzü 800 Bir kara sığır öküzü 200 Bir dombay ineği ma'a dana 450 Üç kara sığır ineği 350 Bir kara dana 20 Bir doru bârgir 260 Dört kovan 60 Ev ma'a hayat 550 Def'a sığır damı 120 Bir sığır damı 70 Bir samanlık ma'a saman 200 Bir araba 40	(230) 4773
228[27a-2]/3/5,149	Sarı külâh 5 Bir yeşil aba 30 Don ve gömlek 12 Kolan kuşak 4	(2074) 2125
229[27b-1]/3/5,149	Köhne kalıçe 15 Ak çârşeb 12 İki yasdık 20 Bir döşek 40 İki köhne yorgan 15 Köhne kebe 18 Bir herenî 20 Yantak bakraç 13 Sağır bakraç 3 Küçük tava 3 Küçük tas 5 İki tepsi bir sahan 25 İki saç ayak ve bir demir ve bir maşa 10 Köhne kaftan 12 Köhne pîrehen 3 Ak terlik 5 Don 5 İç edik 3 Bir makrama 7 Nacak 3	(400) 665
230[27b-2]/3/5,150	Köhne kilim 12 Köhne kalıçe 15 Yasdık ma'a kalıçe 7 Örtü kebesi 20 Bir siyah sandık 30 Diğer sandık 3 Diğer kebe 15 Def'a kebe 12 Def'a kebe 18 Beş akçelik sabun 5 Bir kantar 5 Bir terazi ma'a sepet 3 İki çanak 6 Kav ve çakmak 1 Bir sahan 10 Bir tava 13 Bir bakraç 15 İki bakraç ve bir tas 22 Eski tekne 4 Köhne bakraç 6 Şinik 1 Hamır teknesi 3 Bir büyük desti ma'a çömlek 13 Kamış sepet, 4 aded 7 Kıl elek 2 Bir varil 5 İki fuç 15 Denizli dülbendi 25 Bir arakıyye 1 Gök gömlek 30 Don 15 Alaca gömlek 8 Don 214 Köhne çalma 2 Beneviş evâre 20 Âsumânî beylik çuka 60 Bez yelek 2 İki yüzlü aba 20 Köhne benevrek 5 Diğer aba yelek 4 İç edik 6 Bir ridâ 5 On arşın bez (fi 6)60 İplik nısıfı 5 Köhne nemed 12 Bir kürde ve yay ve kubur 40 Olta ma'a kurşun ve kutu 5 Bir balta 8 Böğrölce ma'a torba 4 Bir heybe 2 Çuval (30 aded) 300 Desti ma'a asel 16 Tohum-ı süs (1 vakıyye) 50 Revgan ma'a desti 25 Kavanoz ma'a milh 12 Kutu ma'a un 10 Ev dâiresiyle 1500	3557
233[28a-3]/3/5,154	Köhne çalma ve Bir siyah külâh Bir köhne neftî kapama Bir mor Selanik çukası Diğer Selanik çukası âsumânî kapama Pây-güzîn kuşak Bir ak ridâ Bir gök zıbyn Bir don, gömlek ve uçkur Âsumânî köhne çakşır Bir kıt'a beylik gömleklik bez Bir kıt'a astar Bir mikdâr başlı iğne Def'a kolan kuşak ma'a bıçak Bir yan Türkî torba Def'a sahtiyân torba	N/A
234[28a-4]/3/5,154	Yeni kilim 25 Def'a kilim 12 Def'a kilim, köhne 6 Bir sarılı kalıçe 50 Akli kalıçe 35 Diğer kalıçe 30 Diğer sarılı küçücek kalıçe 40 Köhne kilim 5 Bir sandık 40 Alaca yasdık 10 Köhne yasdık 5 Köhne yorgan ma'a çârşeb 15 İşlenmiş bir çârşeb 80 Köhne nakışlı yasdık 6 Diğer beledî yasdık 6 Köhne döşek 30 Def'a beledî döşek 40 Def'a beledî köhne döşek 25 Köhne yorgan 5 Bir kemhâ minder, köhne 2 Bir tafta yasdık yüzü 40 Bakır sini 30 Bir herenî 30 Kızıl bakraç 8 Çarhî sahan 20 Def'a üç sahan 20 Üç tas 20 Köhne maşraba 13 Kırmızı vele nezkep 10 Köhne bürüncek çenber 20 Köhne kuşak 3 Alaca gömlek 10 Bogasî terlik 4 Bir yaşmak 5 Köhne çatma kaftan 407 Köhne yeşil kaftan 160 Köhne âsumânî Selanik çukası 60 Bir peçe 5 Köhne çakşır 8 Kulak makraması 6 Def'a makrama 4 Diğer makrama 3 İki kara sığır ineği ma'a Buzağı 325 Bir dombay ineği 525	2226

Ek 1. (Devamı)

236[28b-2]/3/5,156	Bir seccâde 20 Bir kalıçe 35 Bir büyücek kalıçe 40 Bir kilim 40 Diğer kilim 30 Bir içli alaca bez döşek 60 (354) Köhne alaca döşek 25 Köhne çârşeb 5 Köhne kızılı döşek 35 Bir aklı alaca dimi döşek 45 Bir kızılı yorgan ma'a çârşeb 45 Bir 3941 alaca çârşeb 25 Dört yasdık 30 Bir siyah sandık 40 Diğer köhne sandık 15 Bir kebe 15 Bir köhne bakır sini 20 Bir tepsi 15 ört sahan 35 Köhne tas 8 Bir pişi tavası 25 Bakraç 10 Kızıl bakraç 12 Kara bakraç 15 Bir büyük bakraç 18 Küçük bakraç 8 Def'a iki küçük bakraç 12 İki küp 3 Bir tekne 4 Üç kaşık 2 Kazan bahâsından 30 Bir gömlek 18 Ak bez kuşak 15 Bir makrama 10 Diğer köhne makrama 3 Bir arşın alaca bez 7 On arşın bez 60 Üç döşeklik dahi bez 120 Yedi arşın bez 35 Bir baş bezi 2 Bir demir hurda 3 Bir yeni çuval 15 İki çuval 20 İki torba 15 Bir kara sığır düğesi 80 Bir çatma ev ma'a hayat ve dâire ve bir dam ma'a hayat 2000
237[28b-3]/3/5,159	Gök köhne kaftan 11 Nemed 42 Merkez 40 93
238[28b-4]/3/5,159	Köhne gök kaftan 5 Köhne kebe 5 Kebe zıbn 5 Aba çakşır 3 Kolan kuşak 2 Üç dizi incir 7 (151) 178
239[29a-1]/3/5,160	Beledî kalıçe 45 Diğer kalıçe 40 Alaca kilim 45 İki beledî döşek 120 Gök basma minder 40 Yasdık gılâfı 10 Diğer köhne ağıntı 3930 döşek 25 Minder gılâfı 20 Diğer yasdık, köhne 8 Kadife yorgan ma'a çârşeb 300 Diğer beledî yorgan 50 Minder yasdık gılâfl arı 35 Diğer beledî yorgan 50 İki yasdık gılâfl arı 15 Bir alaca minder 40 İki ak çârşeb 65 Münakkaş minder 100 Bir kadife döşek 150 Bir kadife kızıl yasdık 30 Diğer yeşil kadife yasdık 30 Diğer çuka yasdık 35 Diğer işlenmiş yasdık 80 Bir püşdî kemhâ minder 100 Bir boğça 80 Bir yüz yasdığı 20 Bir döşek çârşebi, ünakkaş 250 Diğer başlı münakkaş çârşeb 100 Bir sandık 30 Diğer küçük sandık 5 Bir peşgîr 20 Peçe makramas 25 İki maşraba 15 Bir leğen 20 Bir bakır sini 100 Bir çift çarhî sahan 45 Bir çift sahan 45 Def'a sahan 15 İki çarhî tepsi 25 Diğer küçük tepsi ma'a küçük sahan 12 Bir köhne çırağ 5 Bir herenî 40 Bir hayalî kemhâ kaftan 450 Sarı pây- börk 180 Zerbaft takye 30 Bir al çenber 20 Telli nezkep ma'a saçak 25 Al vele gömlek 45 İbrişim alacası pîrehen 25 Don 10 Bir pençegez kuşak 100 Diğer basanc kuşak 25 Köhne yeşil gömlek pây-börk ma'a yelek 30 Bir terlik 25 Bir altın zincir ma'a mengüş 900 Bir öreke 5
240[29a-2]/3/5,162	Bir kalıçe 40 Bir kilim 35 Bir alaca beledî döşek 70 Diğer döşek 40 Bir münakkaş minder 80 Diğer basma minder 30 Bir yüzü 2208 kadife ve bir yüzü beledîdöşek yüzü 80 Bir münakkaş yasdık 50 Bir kadife yasdık 50 Bir basma yasdık 25 Diğer yasdık 15 Diğer münakkaş yasdık 60 Kızıl nakışlı yüz yasdığı 25 Diğer yüz yasdığı 25 Münakkaş döşek çârşebi 300 Diğer ak döşek çârşebi 25 Ma'a yorgan çârşebi 25 Bir beledî yorgan ma'a çârşeb 200 Diğer yorgan 25 Bir münakkaş sandık 50 Bir münakkaş boğça 30 İbrişim futa 20 Bir maşraba 15 Bir bakır sini 35 Bir herenî 30 Üç sahan ma'a bir tepsi 40 Kevgir ma'a kepçe 5 Bir sarı pây-börk 180 Bir basma pây-börk-i yeşil 250 Bir pençegez kuşak 100 Bir âsumânî telli nezkep 25 Bir zerbaft takye 35 Bir makrama-i peçe 30 Sarı bürüncek çenber 15 Bir dülbend çenber 13 Diğer köhne çenber 2 Bir sarı vele gömlek 45 Bir ak terlik 50 Bir ak çizme 20 Kulak makraması 10
241[29b-1]/3/5,163	Bir tas 3 Âsumânî köhne nezkep 2 Köhne yeşil kuşak 28 İki makrama 5 Köhne yeşil dolamaç 13 Bir mor çuka 33 Bir çizme 3 Bir 358 baş bezi 3 Bir gümüş hâtem 15 Bir çekiç 1 Bir heybe 2 Bir bârgir ma'a eyer ve uyan 250

Ek 1. (Devamı)

242[30a-1]/3/5,164	Köhne yorgan 10 Kebe 20 Diğer kebe 7 Bir herenî 20 Güğüm 25 Kızıl bakraç 12 ara bakraç 5 Diğer bakraç 8 Yanından kulplu bakraç 10 Def'a kızıl bakraç 8 İki tepsi 15 Üç köhne çarhî sahan 30 İki köhne tabak-ı sofra 12 Def'a iki küçük tepsi 12 İki köhne tas 12 İki küçük tepsi 6 Köhne sini 25 Bir kazan 20 Köhne tava 10 Kadife mücevveze 15 Bir dönmüş Selanik abası 30 Dölbend 100 Ak kaftan 40 Âsumânî evâre 30 İki don ve gömlek 33 Köhne kuşak 5 Bir zıbın 10 İç edik ve çakşır 5 Köhne kılıç 30 Def'a kılıç hissesinden 50 Hoşkadem nâm gulâm-ımükâteb 500 Şirmerd nâm mükâteb Gulâm 2000 Bir küçük Kâsım nâm gulâm ayıbyyla 1100 İki balta 10 İki kazma 6 İki bel 10 Âlet-i çift 30 İki araba odun 50 Fiy ve buğday 2.000 Cev 100 Burçak 320 Kaplıca 300 Alef 400 Bulgurluk buğday 40 Bir merkep 200 Gök buğday 1200 Gök alef 100 Gök keten 60 Sarı inek ma'a buzağı 160 Sarı buzağı 130 Bir çift kara sığır öküzü 150 Def'a üç kara sığır öküzü 350 Bir çift camuş öküzü 600 Def'a bir camuş öküzü 100 Def'a camuş tosunu 250 Kara sığır danası 30 İki kısır inek ma'a dana 210 Yedi dücâce 25 Bir merkep 200 Yonma çatma ev 1500 Diğer yeni binâ üzerine çatma 1.500 Bostan'dan nısf-ı hisse 2000 Nerdibanlu'da bostanlıkdan 300 Kovanlıkdan nısf-ı hisse 100 Harman'dan nısf-ı hisse 150 Diğer dam500 Ok damı 150 Öküz damı 200 Diğer ağaç dam 150 Samanlık ma'a saman 1500 Bir yonma anbar 1.100	28386
243[31a-1]/3/5,168	Bir neftî kaliçe 70 Diğer kaliçe 50 Dört beledî döşek ma'a keçe 220 Üç beledî yorgan 150 Beledî minder 25 Diğer münakkaş minder 50 Bir çârşeb-i benek 50 İki yüz yasdığı 40 Alaca içine işleme yasdık 40 Def'a münakkaş yasdık 25 Bir yorgan çârşebi iki başı işlemeli 100 İki beledî yasdık 30 Bir boğça 20 Bir boğça 10 Bir maşraba 12 İki çarhî tepsi 16 Dört Türkî tepsi 30 İki tas 12 Bir bakraç 10 Bir zeli 80 İki çarhî sahan 25 Altunlu takye 15 Narencî pây-börk 200 Bir kırmızı frengî kaftan 400 Al bürüncek çenber 20 Bir mâ'i kulak çenberi 15 Al vele gömlek 35 Al vele duvak 50 Kırmızı vele gömlek 45 Bir yakası açılmadık ak gömlek 20 Bir dizlik 35 Bir pây-ı güzîn kızıl kuşak 120 Bir şeritli ak yaşmak 20 Bir çizme 15 Bir mikdâr yün ipi 10 On zirâ' bez 50 Bir hâtem 40 Bir düğ-e-i kara sığır 40 İki inek 150 Bir düğ-e 35 Babasından irsle müntakıl olan hissesi ki el-ân karındaşı üzerindedir 1512.2	3912
245[31b-1]/3/5,170	Üç feres ma'a palan ve sâir esbâb 800 Cem'an giydiği esbâb ve sâir metrukât 100	-

Ek 1. (Devamı)

247[32a-1]/3/5,171	Alât-ı cüllâh 100 Akli kalıçe 80 Köhne kalıçe 20 Köhne diğerkalıçe 22 Köhne seccâde 5 Diğerkalıçe 35 Küçük kilim 30 Köhne kilim 8 Diğerkalıçe kilim 30 Def'a kıvıllı kilim 60 Diğerkalıçe-i köhne 15 Diğerkalıçe 30 Örtü kebesi 35 Sundurma 60 Köhne döşek 50 Diğerdöşek 40 Alaca bez minder 30 Def'a alaca minder 30 Def'a alaca minder 15 Enahâtı döşek 60 Göklü beledî döşek, köhne 30 Enahâtı yasdık 10 Def'a alaca yasdık 15 Diğeralaca yasdık 15 Def'a alaca dimi yasdık 15 Def'a beledî yasdık 15 İki köhne yasdık 16 Döşek gılâfı 40 Köhne yorgan 15 Def'a beledî yorgan ma'a çârşeb 70 Döşek çârşebi 20 Diğerkârşeb 35 Köhne çârşeb 15 Enahâtı döşek 75 Ocak minderi 8 Köhne münakkaş boğça ma'a destmal 20 Demir tarak 10 Üç cüllâh tarağı 24 Diğerekiz cüllâh tarağı 70 Şam'dan 5 Köhne kara sandık 12 Diğersiyah sandık 35 Diğersandık 12 Def'a köhne kebe 30 Def'a saçaklı kebe 50 Kebe 22 Mum ma'a kutu 3 Sabun ma'a kutu 2 Bir hamam gömleği, köhne 12 Bir hamam tası 12 Köhne maşraba 5 Bir leğen 25 Bakır ibrik 5 Börek tepsisi 15 Bir çarhî sahan 20 Üç Türkî sahan 27 İki Türkî Tepsi 14 İki küçük tepsi 10 İki küçük tas 12 Pişitavası 30 Diğertava 20 Diğertava 15 Küçük tava 4 Bir kilindir 2 Bir kepçe 2 Bir kevgir 3 Def'a tas 4 Sapsız kevgir 2 Çini bardak 3 İki çini çanak 6 Küçük güldân 5 Bir bakraç 15 Bir kara bakraç 12 Diğerküçük bakraç 3 Bir kazan 80 Diğerkazan 35 Sini-i bakır 50 Ağaç sini 3 Bir herenî 35 Def'a kara bakraç 9 Def'a hırdavat ma'a bakır, cem'an 50 Maşa 5 Sekiz çanak 5 Sacayak 5 İki kebab demiri 12 Kazan ma'a kaşıklık 8 Üç elek 5 Kalbır 2 Rende 2 Terazi 3 Def'a sacayak 3 Köhnevât ma'a tekne 10 Yeşilkavanoz 1 Hırdavat ma'a tekne 15 Bir karziye çuka 200 Bir yeşil pây-börk 120 Bir sürmayî pây-börk 140 Pây-güzîn kuşak 100 Bir mikdâr bogası 20 Cârîyeye verilen esbâb 90 Bir takye 12 Bir ak kaftan 65 Bir ak terlik 40 Kürk kaplı gök terlik 50 Def'a köhne kürk 5 Diğertelik-i bogası 60 Diğertelik techîz 30 Nezkep ve makrama 7 Köhne vele çenber, yeşil 7 iğervele çenber 20 Def'a siyah bir bürüncek Çenber 22 Bir alaca gömlek 30 Bir ak çenber 30 Diğerkamî çenber 20 Ak gömlek 25 Diğerkuşak-ı alaca 12 Çizme iç edik ve yaşmak 15 Köhne ak kaftan 17 Köhne kuşak 2 Hırdavat çul ve köhne 10 Üd ma'a kutu 3 Erik ma'a kutu 4 Sepet ma'a kutu 3 Küçük kutu 3 İki buçuk vakıyye iplik 125 İp ma'a sepet 3 Bir kutu 3 On yedizirâ' al bez 120 Diğerdokuz buçuk zirâ' bez 100 Ferve bez 8 Diğerpâre alaca bez 4 Def'a makrama 8 Makrama-i köhne 3 Def'a makrama 9 Def'a makrama 15 Köhne peçe makraması 10 Def'a makrama 15 Gözlük 20 Bir çift mengüş 200 Bir hâtem 52 ir akîk yüzük 5 Bir balta 8 Nacak 4 Bir bengîd 4 Bir öreke 5 Bir keser 3 Hırdavat 30 Bir çuval 15 İki heybe 30 Diğerküçük heybe 8 İki torba, köhne 6 Bir araba odun 20 Aşî buğday ma'a torba 5 Bir kavanoz ma'a revgan 600 Sirke ma'a desti 5 Hıyar turşusu ma'a desti 4 Havlican turşusu 4 Buğday ma'a çuval 30 On dört şinik un 48 Beş kile gendüm 65 Asel 4 Bir pota sirke 20 Def'a bir pota üzüm turşusu 20 Ketten 10 Pekmez ma'a desti 5 Böğrölce ma'a torba 4 Bakla ma'a torba 5 Bir ağaç kavanoz 5 Tarhana ma'a kutu 10 Sed tarhanası ma'a kutu 15 Revgan ma'a çömlek 5 Dücâce 3 Bir kıt'a yer 300	(500) 6090
248[32b-1]/3/5,177	Bir çalma 35 Bir iç kaftanı, çuka dolama 50 Bir ferâce 20	125
251[33a-3]/3/5,178	Ev ma'a bağ 500	(1350) 1850

Ek 1. (Devamı)

259[34a-3]/3/5,181	Kilim, nısfı 10 Dülbend 30 Gömlek 10 Aba kaftan 10 Nacak 10 Keser 6 Burgu 2 Def'a burgu 2 Orak 4 Çift esbâbı 30 Kazma 2 Odun 15 İki çuval 15 Buğday, (müd 2.5) 250 Arpa, (müd 2.5) 250 Alef, (müd 2.5) 250 Burçak, müd 140 Bulgur 30 Saman 500 Ketten 10 İki kara sığır öküzü 500 Öküz ineği 100 Kara sığır ineği 150 Tosun 30 Tavuk 12 Merkep 110 Bağ bir dönüm 300 Saman damı 150 Dam 40 Anbar 150	4000
260[34b-1]/3/5,182	Köhne kilim 15 Köhne kaliçe 10 İki hasır 3 Bir ak çârşeb 20 Köhne minder 10 Üç köhne yasdık 10 Enahî yorgan 15 Diğer köhne yorgan 5 Döşek-i köhne 20 Köhne peştemal 2 Sandık-ı siyah 30 Karaca bakraç 5 Tepsi-i köhne 5 Tağan ma'a tas 8 Zemzemî kefen 60 Çenber dolama 2 Bel dolaması 5 Köhne kaftan 1 Aba yelek 2 Kulak makraması 6 Baş bezi 1 Hırdavat 1 İki köhne çuval 4 Bir torba 2 Köhne heybe 3 Yassı ağaç 1 Köhne çatma dam 50	300
264[36a-1]/3/5,185	Bir köhne döşek 10 Bir İmroz kebesi 50 Bir köhne kebe 10 Üç aded fıçı 20 Bir tepsi ve tas 10 Üç bakraç 20 Bir bel 8 Şıra müdre 150, (fî 5) 750 Bir kara sığır ineği danasıyla 100 Koyun aded 70, (fî 25) 1750 Bir ev cidâr-ı erba'asiyle ve yemâmesiyle 3500 Bir kıt'a bağ 1500 Bir şaraphâne 500	8228
272[39a-1]/3/5,189	Kilim 54 Kaliçe 31 İki kaliçe 45 Kilim 25 İki köhne kaliçe 8 Hasır 4 Yorgan 40 Ev dolabı 30 Minder 13 Minder 10 Yorgan 25 Kebe 20 Beledî 20 Def'a beledî 20 Yasdık 15 Def'a yasdık 15 İki yasdık 29 Yasdık 3 Peşgîr 21 Sandık 21 Def'a sandık 12 Sandık 4 Fener 8 Yasdık 5 İki yasdık 24 Döşek 50 Minder 13 Sandık 7 Sandık-ı hırdavat 3 Sandık 6 Şam'dan 3 Kebe 15 Leğen 15 İbrîk 24 Maşraba 16 Gümüş kadeh 90 Bakraç 12 Bakraç 7 Üç sahan 48 Sini 48 Bardak 6 Kazan 15 Havan 20 İki tas 17 Sahan 20 Def'a sahan 23 Tas 12 as 7 Dört sacayağı 15 Dört tepsi 90 Tepsi 6 Bardak 3 Şişe 4 İki çanak 4 Dört sahan 10 Kaşık 2 İki tas 5 Üç Şişe 9 Güğüm 38 Maşa 1 Üç şişe 6 Kazgan 140 Desti 4 Tekne 3 Nezkep 20 Nezkep 11 Pây-börk pâresi 15 Kuşak 5 Çuka kaftan 52 Kuşak 22 Gömlek 40 Yaşmak 40 Gömlek 8 Makrama 2 Makrama 15 Terlik 3 Pâre bez 21 bez pâresi 17 Yirmi bir zirâ' bez 105 Bez pâresi 32 Alaca bez 9 Bez pâresi 11 Def'a bez pâresi 10 Bez pâresi 5 Def'a bez pâresi 5 Def'a bez pâresi 5 Pâre bez 2 Bir gümüş kılıç ve altın zincir ve ...? 930 Hâtem-i altın 57 Köhne altın 97 Pazuvend gümüş 24 Gümüş kadeh 90 Kubur 2 Kubur 1 Hırdavat 3 Hırdavat 6 Hırdavat 5 Hırdavat 6 Hırdavat 3 Hırdavat 4 Hırdavat 9 Hırdavat 6 Hırdavat 3 Hırdavat 10 Hırdavat 2 Üç kazma 10 Orak 2 Alef kır 130 Un 4 Köhne ev 230 Def'a ev damı 300 Mülk bağ 120 Değirmen 29 Köhne gemi 100 Nısf-ı sandal 200	(2000) 24190
886[110b-1]/4/9,353	kilim 30 kilim 7.5 kaliçe 8 kaliçe 33 çarşaf 25 hasırlar 14 yorgan 17 döşek 30 döşek 30 çarşaf 14 yastık 2,5 beş yastık 22.5 bir kat yastık 7.5 sandık 20 def'a sandık 5.5 futa 11 bakraç 2,5 tepsi (aded 10) 63.5 çini 6 tencere 22 bakraç 13 bakraç 4.5 tabak 2 kavanoz 5.5 hereni ma'a maşa 7.5 iki demir 6 altı çanak 2 hırdavat ma'a şinik 7,5 kürk ma'a edük 5.5 futa ma'a esbâb 8 Kayme gök kaftan 14.5 tülbent 3 iki tülbent 30 siyah ferâce 41 takye 2 alaca kuşak 6,5 don 7 gömlek 3 çuka 2 bez 24 çuka 166 yay ma'a ok 22 kitâblar 30 cümle kâğıd 10 kitâb 21 hırdavat 6 hırdavat 9 hırdavat 4 hırdavat 11 hurda 8.5 keser 6 bel 5 balta 6.5 keser 3 iki kilit 5 çuval 12 kese 2.5	943

Ek 1. (Devamı)

887[110b-2]/4/9,355	Esbâb 100 Cümle esbâb 100 Cârîye 1.000 Üzümler 440 Merkeb 170	(400) 2110
890[111a-1]/4/9,356	Minder 5 Döşek 20 Minder 1 iki çarşaf 35 Yorgan 18 Bohça 4 Sandık 12 Sepet 1 Bakraç 6 İki çanak 1 Tas 10 300 Şişe 1 Takye 2 Çenber 5 Gömlek 8 Kuşak 8 Kaftan 8 Ak terlik 20 Terlik 6 İki makrama 14 Bez 4	
914[115a-1]/4/9,365	Kilim 30 Kızıl bakraç 30 Tava 15 Def'a bakraç 20 Kızıl bakraç 30 Def'a bakraç 20 Çalma 20 Âsumânî ferâce 60 Eski avare 20 4701 Gömlek 8 Köhne gömlek 5 Don 5 Nacak 12 Heybe 16 Çuval (aded 3) 30 Alef (müd 6) 600 Darı (kile 5) 100 Hınta (kile 10) 100 Hınta (müd 2) 100 Bir çift öküz 200 Nısf bahçe 1.500 Samanlık ve dam 800 Dam 100 Ev damı 500 Hurdahâne 300 Köhne araba 5	
923[116a-1]/4/9,368	Çuha kaftan 70 Köhne tülbent 25 Kök hâsıl-ı buğday (müd 1, kile 15) 500 Yulaf (müd 1) 120 Arpa (müd 1) 140 Burçak (kile 4) 27 (2000) Bir çift öküz 120 Merkeb 260 Karye-i Kadı'da olan bağdan hisse 350 Def'a bağ 250 Bir kıta yer 250 Oda ve ev ve bahçe (hisse) 500 6663 Harman samanlık 250	
932[117a-1]/4/9,371	Dört makça ve bir kilim 350 Def'a kilim 40 Dört minder içi 120 Dört döşek içi 200 Sekiz yastık içi 80 Döşek çarşafı 200 Def'a 10600 çarşaf 80 Hamam çarşafı 100 Def'a çarşaf bohça 60 Yorgan kemha 300 Def'a yorgan 400 Def'a yorgan çarşaf yüz[ü] 150 Def'a bohça 50 İleğen örtüsü 400 Hamam gömleği 6 Yün perdesi 50 Ferâce çulha 120 Sandık, aded 50 Def'a çarşaf 60 Kemha döşek 350 Kızıl kadife döşek 160 Def'a kadife döşek yüzü 250 Yastık yüzü 100 Def'a yastık yüzü 80 Def'a yastık yüzü 60 Def'a yastık 50 Minder yüzü kemha 60 Def'a kemha minder yüzü 120 Üç yüz yastığı 150 Peşkir 50 Def'a çarşaf 30 Hamam tası 6 Köhne yorgan 50 Dikme sofrası 30 Def'a gök bohça 25 Buhurdanlık 5 Def'a şamdan 5 İki şamdan 25 Maşraba 10 İleğen 30 İbrik ma'a ileğen 25 İki çini bir maşraba 5 Def'a bir maşraba 8 İki kevgir bir kepçe 5 Def'a iki çini maşraba 5 Büyük sahan 25 Def'a bir çift sahan 30 Def'a bir çift sahan 30 Def'a bir çift sahan 30 Bir çift tepsi 26 Def'a bir çift tepsi 30 Def'a bir çift sahan 20 Def'a bir çift sahan 18 Hereni tepsi 12 Küçük bir çift sahan 10 Def'a küçük çift sahan 12 Def'a küçük tepsi 6 Bir çift tas 8 Gülden [a]ded 1 5 Bakraç 10 Küçük kazan 45 Kuzu tepsi 45 Hereni 30 El tavası 8 Sini 70 Büyük tava 25 Bez sofrası 60 Köhne peşkir ile sofrası 20 İleğen örtüsü 400 Dikme sofrası 30 Tas takye 1000 Takye 150 Sorguç 700 Dikme nezkeb 50 Frengî kızıl kaftan 500 Şâhî atlas 300 Hayâlî kemha 250 Kuşak 200 Dikme makrama 100 Gümüş na'lin 300 Terlik sâye 30 İnci ve boncuk 120 Altun küpe 100 Altun yüzük 100 Yüzük 40 Demir zincir 900	
938[119a-1]/4/9,376	Döşek 40 Döşek 40 İki köhne yastık 10 Def'a yastık 8 Kebe köhne 10 Def'a yastık 8 Def'a yastık 10 Yorgan 15 Hamam tası 10 2443 Siyah bakraç 12 Kızıl bakraç 10 Köhne bakraç 5 Küçük iki tas 8 Tepsi 10 Tepsi 10 Tava 4 Def'a tava 10 Sini 50 Ak kaftan köhne 30 Ak terlik köhne 10 Ak terlik 10 Çenber 4 Zıbın 8 Köhne çenber 2 Aba köhne 8 Takye köhne 2 Gece mahremesi 15 Mahreme 2 Mercan nâm Arap cârîye 1000 Odacı kıymet 400 Eri zimmetinde 400 Bir sarı inek 100 Üç düğme 150 Tavuk 15	
949[121b-2]/4/9,383	Döşek tavuk yünü 50 Yorgan ak 60 Kilinder 45 Tepsi 8 Bez tahniye (arşın 8) 40 Çuka 100 İplik (vakıyye 1) 20 Hâtem-i altun 50 321 Çuval (aded 3) 24 Tavuk (aded 8) 24	

Ek 1. (Devamı)

952[122a-1]/4/9,384	Bostan ma'a dolap ve at 1500 Ev ulvî ve süflî 7000 Bağ 1000 Kayık 500	10000
954[122b-1]/4/9,385	Kilim 40 Kalıçe 45 Def'a kalıçe 30 İki minder yüzü 65 Def'a basma yastık yüzü 10 Def'a kadife yastık 60 Kadife döşek 200 Kemer kuşak 10Def'a yastık 50 Def'a yastık 50 Def'a çarşaf 80 Def'a döşek çarşafı 130 Def'a ak çarşaf 30 Def'a ak çarşaf 30 Def'a ak çarşaf 30 Def'a alaca çarşaf 25 Yorgan kadife 120 Def'a yorgan 60 Def'a yorgan 50 Minder içi ile 20 İki döşek kılıfı 70 Şamdan 15 Minder kılıfı 20 Def'a yastık 8 Beledî iki döşek yüzü 80 Def'a beledî döşek içi ile 60 Basma yastık 15Def'a köhne yastık 6 Üç yastık 30 Def'a yastık yüzü 15 Baş çarşafı 150 İki sandık 80 Bohça 10 Bohça 15 Makrama ile hamam gömleği 40 Peşkir 25 İki ileğen 15 Maşraba 12 Köhne ibrik 5 Sini 45 Hereni 25 Tencere 15 Büyük sahan 20 Küçük sahan 10 Def'a bir çift çarkî sahan 35 Def'a bir çift sahan 25 Dört tepsi 35 Kaftan kemha 400 İki nezkeb 40 Takye 5 Kuşak 300 Köhne zıbın 10 Tafta kaftan 80 İki çenber 40 Gömlek 20 Def'a gömlek 30 Terlik sâye 40 Peçe 90 Def'a makrama 30 Bir kıt'a bez 10 Gümüş hâtem (2) 50 Ev hudûduyla 1700 Bahçe 1200	6831
955[123a-1]/4/9,387	Döşek 50 Yorgan 60 Yastık 10 Kebe 40 Bostan hâsılı hıyar hisse-i at ve dolap 1200	2000
956[123b-1]/4/9,388	Kilim 20 Kalıçe 60 Def'a kalıçe 120 Peşkir 50 Yorgan 70 Gökçe yastık 5 Def'a alaca yastık 30 Yüz yastık 25 Alaca bohça 30 Büyük döşek 50 Sandık 30 İki futa 40 Kızıl kebe 60 Def'a kızıl kebe 60 İki yüzlü kebe 100 Keçe 80 Def'a iki yüzlü kebe 100 Dört dâne balmumu 32 Üç gök destmâl 30 Ak destmâl (aded 5) 50 Tencere 30 İki çift sahan 40 Def'a çift sahan 50 Küçük tepsi, çift 15 Büyük tepsi çift 30 Def'a küçük tepsi 12 İbrik ma'a ileğen 30 Kevgirler 10 Sofra 80 Et torbası 3 Gök gömlek 25 Def'a gömlek 25 Ak kaftan 60 Hoca kaftan 150 Çakşır 50 Kuşak 180 Telli ridâ 50 Uçkur 10 İki makrama 25 Köhne kemha 30 Demirler 10 İki çuval 30 Evden hisse 3000	5187
957[124a-1]/4/9,390	Köhne kilim 10 Kilim 10 Yorgan 35Çarşaf 10 Bohça 8 Döşek 15 Yastık 4 Def'a döşek 30 Destmâl-i şâhî köhne 5 İki sandık 30 Küçük çarşaf 8 Ak kebe 35 Destmâl 2 Sini 50 Hereni 25 Büyük hereni 30 Üç bakraç 30 Kevgirler 2 İki tepsi 20 Köhne terlik sâye 25 Def'a sâye 30 Kuşak 15 Nezkeb iki 25 Kaftan 100 Başmak 5 Gömlek 6 İplik 150 Dört hamayıl 15 Çuval 3 Saman 20 Un 15 İnek 130 Düğe 100 Tavuk, aded 5 10 İki kovan 50 Kovan kuru (aded 10) 10 Ev 160 Bağdan hisse 150 Hurdahâne 30 Dam (Viranköy'de) 300	(500) N/A
961[125a-1]/4/9,392	Kebe 30 İbrik 15 Maşraba 12 Kazan 120 Def'a kazan 100 Büyük bakraç 25 Tas 15 Tepsi 12 Sahan 15 Kazan 120 Def'a kazan 100Büyük bakraç 25 Tas 15 Tepsi 12 Sahan 15 Köhne bakraç 10 Def'a bakraç 15 Köhne bakraç 10 Def'a bakraç 15 Gülşâh nâm câriye sagîre kızıyla 2000 Ayşe nâm câriye 1200 Buğday (müd 6) 1200 Un (kile fi 10) 120 Alef (müd 4) 400 Saman 300 Havlu içinde olan evler tevâbi'yle ve levâhıkıyla 15000 Büyük ev bahçesiyle 6000 Kiras bağı 200 Zeytin bağı 200 Çiftlikte olan emlâk ve esbâb ve değirmen 20000	45200
962[125a-2]/4/9,394	Ev 1.500 Bağ hisse 800 Değirmenlerinden hisse 200 Şaraphâne 15	-

Ek 1. (Devamı)

963[125b-1]/4/9,394	Kilim 60 Kilim 20 Def'a kilim 40 Yastık 10 Yastık 10 Maşraba 6 Büyük kazan 60 Küçük kazan 15 Tava 20 Tepsi 8 Sahan 12 Küçük tepsi 8 Tas 5 Kepçe ve havan 10 Bakraç 10 Küçük kara bakraç 5 İki küçük bakraç 12 Büyük kara bakraç 16 Eğin baş esbâbı 70 İplik 40 Öküz 90 İnek 80 Camuş ineği ma'a'l-veled 400 Def'a camuş inek danasıyla 300 Def'a camuş inek danasıyla 300 Altı dâne tavuk 20 Hurdahâne 10 Sığır damı 250	1780
964[125b-2]/4/9,395	Köhne yastık 10 Yorgan 10 Döşek 40 Üç bakraç 50 Üç tepsi 30 Kilinder 40 Kaftan 50 Ev damı 3500 Def'a bir ev dahi 3000	6740
965[126a-1]/4/9,396	Kaliçe 25 Def'a kaliçe 16 Köhne kilim 12 Def'a kilim 35 İki hasır 5 Döşek 25 Yastık 6 Yorgan 35 Minder 15 İki köhne yastık 10 Sandık 15 Maşraba 8 İleğen 25 İki ibrik 16 Destmâl 3 Kebe 20 Güğüm 25Bakraç 13 Def'a bakraç 10 Def'a büyük bakraç 16 Tencere 17 Sahan 16 Dört sahan 25 Tas 15 Kepçeler 5 Tava 30 El tavası 13 Sini 50 Tas 12 Tülbent 25 Def'a tülbent 10 Tuhfe ve arakiyye 5 Köhne kuşak 4 Ridâ 6 Def'a iki ridâ 3 Gömlek 15 Def'a gömlek 10 Def'a pamuk gömlek 12 Def'a gömlek 15 Don 10 Köhne serâvîl 4 Def'a serâvîl 10 Bir kıt'a bez 6 Çarşaf 10 Aba kaftan 50 Yeşil aba kaftan 30 Kara kaftan 25 Tülbent borkü 2 Köhne kılıç 10 Bıçak 2 Kitâb kutuları ve defterleri ile 15 Urgan 4 Dört çuval 15 İki köhne heybe 6 Hurdahâne 25	(820) 1693
966[126b-1]/4/9,398	Yeşil çulha kaftan 225 Ferâce 86	(470) N/A
967[126b-2]/4/9,398	Döşek 50 Def'a döşek 30 Def'a döşek 25 Yorgan 60 Def'a yorgan 40 Yorgan 25 İki minder köhne 40 Dört yastık 20 Sini 30 Dört tepsi 25 İki sahan 30 Hayâlî köhne kaftan 180 Hurdahâne 100	180
968[126b-3]/4/9,399	Ev tevâbi' ve levâhık ve yeriyle 2.500	
969[127a-1]/4/9,399	Döşek 40 Kebe 300 Köhne kebe 5 Bakraç 20 Bel, kazma, nacak 20 Ev 3500	4000
970[127a-2]/4/9,400	Döşek 50 Kilinder 40 Tepsi 15	N/A
971[127a-3]/4/9,400	Koyun ve keçi (aded 86) 1720	N/A
973[127b-1]/4/9,400	Köhne kaliçe 15 Köhne kilim 15 Def'a köhne kilim 10 Yastık 7 Döşek 30 Sandık 30 Maşraba 7 İbrik 4 Büyük bakraç 20 Diğer büyük bakraç 15 Köhne kızıl bakraç 5 Küçük kızıl bakraç 6 Siyah bakraç 8 Tabak-ı sofra 16 Büyük tepsi 8 Def'a tepsi 8 Def'a tepsi 7 Def'a tepsi 10 İki köhne sahan 6 Def'a bir sahan ma'a tepsi 10Def'a sahan 8 Büyük tas 5 Küçük tas 8 Küçük tas 4 Sini 25 Kazan 50 Def'a iki gömlek 30 İplik 15 Alef (müd iki buçuk) 300 Buğday (keyilçe 3) 30 Keten 100 Tohum-ı keten 15 Camuş inek düğesiyle 800Tavuk (aded 11) 15Ev, tevâbi' ile 700 Hurdahâne 30 Samanlık, samanıyla 160 Anbar 1000 Araba 130	3750
974[127b-2]/4/9,402	Bostanlık 9000 Kayık 600	10500
975[128a-1]/4/9,402	Bağ 1.000	N/A
10[1a-1]/5/14,56	Fıçı (Aded 2) 50 Torba 50 Hint (Müd 1, kile 1) 209 Saman 200 Koca su sığır öküzü 210 Kara sığır öküzü 15 Ev ve yanında sığır damı ma'a cüneynesiyle 4000 İki kıt'a bostanda lahana ve havuç nısıf hisse 300 Bağ 500 Def'a köhne bağ 300	6569

Ek 1. (Devamı)

13[1b-1]/5/14,57	Kebe 10 Bakraç 8 Tas 3 Kepçe 2 Köhne zıbın 10 Aba benevrek 10 Köhne ferâce 2 Aba kaplı ferâce 5 Gömlek ve don 5 Edük 1 Heybe (Aded 2)4 Merkep 60	123
14[1b-2]/5/14,58	Yastık 5 Köhne örtü kebesi 3 Kebe 10 Köhne çuka 6 Köhne çalma 2 Köhne gömlek 3 Def'a köhne gömlek ma'a don 3 Def'a gömlek 6 Bel 8 Kazma 2	(11) 61
15[1b-3]/5/14,59	Kaliçe 50 Kilim 25 Kilim 25 Döşek ma'a yastık 50 Def'a köhne yastık 5 Sahan 5 Tepsi 5 Hereni köhne 10 Köhne yeşil kaftan 50 Nezkeb 15 Gömlek alaca 10 Terlik 10 Kuşak 50 Köhne bezlik 2	312
16[2a-1]/5/14,60	Kilim 40 Döşek kılıf 10 Köhne döşek 40 Yastık 10 Örtü kebesi 40 Kazgan 60 Siyah bakraç 15Küçük bakraç 10 Sahan 10 Tepsi 10 Sahan küçük 5 Sini sepeti (Aded 2) 5 Çini bardak 3 Sepet (Aded 2) 3 Ağaç sini 5 Varil 3 Fıçı, Aded 5 300 Gümüşlü bıçak 150 Balta 8 Bel (Aded 2) 20 Hamr (fi 5, müdre 450) 2250 Bağ Aroli bağı yanında 2500 Bağ Kaymakçı bağı yanında 3000 Hâne ma'a hadika 400 Şırathâne 300 Kayıktan hisse 400	13987
17[2b-1]/5/14,61	Köhne kilim 18 Kaliçe 17 Def'a kilim köhne (Aded 2) 10 Döşek 25 Minder 10 Def'a köhne döşek 15 Yorgan 15 Yastık 6,5 Def'a yastık 6 Köhne yastık, Aded 2 7 Sandık 9 Def'a sandık 2 Maşraba 10 Bakır sini 28 Kazgan 70 Büyük bakraç 41 Kızıl bakraç 17 Def'a bakraç 8 Tas (Aded 3) 14 Tepsi 6 El tavaşı 8 Demir tava 6 Sini 1 Çuka kaftan Selanik 80 Gök terlik 9 Ak terlik 9 Gömlek 9 Def'a gömlek 9 Serâvîl köhne (Aded 2)4 Üç makrama 13.5 Bez (zirâ' 1.5) 9	2147.5
18[3a-1]/5/14,63	Fıçı 15 Tahta 4 Odun 16 Dolab ağaçları 100 Kök buğday, Yani ile müşterek (Kile 10) 110 Def'a Dimitri b. Lazari yedinde hınta, (Kile 12) 114 Kök alef ma'a bakla 50 Saman 60 Nasûh an karyeti Nerdübanlı arabahâ-i camus 425 Çatma ev 600 Bağ -	2089
19[3b-1]/5/14,64	Köhne kebe 4 Köhne çuka 20 Kızıl çakşır 10 Köhne aba 1 Yelken 3	(320) 346
20[3b-2]/5/14,65	Yalıda ev 1500 Ve yukarı ev ma'a cüneyne 2.000 Şaraphâne 200	3700
21[4a-1]/5/14,66	Döşek (Aded 3) 100 Döşek 40 Yastık A(ded 3) 20 Sandık (Aded 3) 30 Yorgan 30 İskemle (Aded 3) 6 Ağaç sini 3 Ağaç tabak 2 Kilindir 30 Tepsi 10 Tekne-i hamr 5 Fıçı 50 Bakraç 15 Kara sığır ineği 100 Hâne-i yalıda hisse 1000 Def'a hâne ma'a cüneyne 3.500 Bağ 700 Bağçe ma'a tevâbi'ihâ 400 "Def'a bağ" 30 Hurdahâne 100	6141
23[4b-1]/5/14,67	Kebe 20 Kilindir 20 Fıçı 10 Bel 5 Tavuk (Aded 3) 12Ev ma'a cüneyne 2000 Bağ 1000	3055
24[4b-2]/5/14,68	Kilim 20 Döşek 15 Döşek 15 Tepsi (Aded 2) 20 Bakır sini 30 Kaftan bâ börk 60 Velehü zıbın 20 Gömlek 10 Çenber 4 Def'a çenber 5 Terlik 13 Makrama 5 Def'a makrama 6	223
25[5a-1]/5/14,69	Kilim 40 Çalma 15 Âsumânî köhne çuka kaftan 30 Aba kaplı kaftan köhne 20 Kuşak ak 5 Ak gömlek 6 Serâvîl Köhne (Aded 2) 6 Def'a gömlek 8 Benevrek 7 Köhne kebe zıbın 3 İplik (Dirhem 100) 4 Çuval çift 15 Heybe 5 Kara sığır ineği 100 Def'a inek 100 Kovan (Aded 2) 40 Anbardan hisse nısıf 600 Haddâd esbâbı ma'a dam el-üm, nısıf 300 Çatma ev ma'a tevâbi'ihimâ 3000 Değirmen hisse rub' 700 Sığır damı 50	5166

Ek 1. (Devamı)

26[5a-2]/5/14,70	Kilim köhne 4 Def'a kilim 5 Sac 2 Siyah tosun 150 Siyah düve inek 100 Konur İnek ma'a dana 120	381
27[5b-1]/5/14,71	Sandık 10 Büyük kazgan 100 Def'a kazgan 50 Ege kalaylı 30 Köhne kara bakraç 12 Def'a bakraç 8 El tavaşı 5 Tas 8 Büyük sahan 15 Def'a sahan 10 Küçük sahan 6 Tepsi 10 Kızıl bakraç 12 Altın (Aded 2) 118 Kılıç 15 Balta 5 Nacak 15 Heybe 18 Padavra (Aded 200) 20 Köhne çuval çift 10 Kuru buğday (Kile 2) 160 Yer Tohum (Kile 2) 25 Kara sığır ineği 150 Def'a inek 170 Def'a inek 130 Ev ma'a cüneyne 700 Def'a ev ma'a cüneyne 700 Anbardan nısıf hisse 200	3538
28[6a-1]/5/14,73	Köhne kilim 2 Döşek 15 Köhne yorgan 8 Sandık 5 Destmâl 4 Minder 10 Futa 2 Kazgan 80 Sahan 10 Tepsi 8 Ağaç sini 1 Siyah bakraç 10 Kızıl bakraç 16 Sepet 8 Köhne zıbın 5 Kuşak al 20 Düğme 6 Al vele 28 Siyah iğ 140 Nacak 4 Kazma 3 Çuval 8 Heybe 4 Düğme su sığırı 150 Su sığır ineği 200 Tosun 325 Katır 100 Çatma oda damı 100 Fırın yanında dam 100	1544
30[6b-1]/5/14,74	Def'a kilim 5 Sabun 4 Kebe 30 Bal mumu (fi 8 Vakıyye 22) 176 Yoğurt tulumu (Aded 6) 8 Sahan 6 Tencere 20 Kızıl bakraç 18 Kevgir kepçe 5 Def'a kızıl bakraç 12 Siyah bakraç 8 Sac ayak 3 El tavaşı 3 Şinik 2 Tülbent 25 Alaca kaftan köhne 10 Köhne zıbın 3 Menevrek [Benevrek] 3 Gömlek 5 Gök serâvîl 5 Ak serâvîl 5 Gök gömlek 10 Gömlek 6 Nemed 20 Makrama 4 İplik 40 Ok ma'a yay ma'a kubur 12 Hançer 2 El orağı 8 Sürgü zinciri 30 Kazma 20 Nacak 8 Çuval (çift) 8 Def'a çuval çift 10 Köhne heybe 2 Urgan 2 Heybe 6 Çanta 6 Böğrölce (Kile 3) 25 Pastırma (Vakıyye 13) 26 Yağ ma'a desti 5 Pirinç 3 Tosun 40 At 350 Ev yeri 750	(25) 1948
33[7a-3]/5/14,77	Döşek 20 Yastık 10 Yorgan 100 Örtü kebesi 20 Sandık 10 Hamre (Müdre 75) 300 Fıçı 30 İki bakraç 20 Kilindir 30 Sahan 6 Tepsi, Aded () 20 Ağaç sini 2 Fota (çift) 20 Saban demiri ve gayrı esbâb 50 Kara sığır öküzü 350 Bergir 200 Hâne nısıf hisse 1750 Bağ haddâd bağı yanında 1000 Def'a bağ 300 Anbar 100 Şırahâne hisse 100	5438
34[7b-1]/5/14,78	Kilim 30 Zili kilim 50 Kilim nısıf 25 Def'a kalıçe köhne 15 Kalıçe köhne 70 Beledî döşek 50 Def'a döşek 50 Def'a döşek 30 Kızıl basma yastık 10 Def'a yastık 10 Yüz yastığı (Aded 3) 12 Def'a yastık 8 Münakkaş yastık 25 Yorgan 35 Def'a yorgan 35 Def'a yorgan 25 Minder 25 Alaca çarşaf 20 Def'a ak çarşaf 30 Def'a çarşaf 15 Nakışlı çarşaf 50 Minder yüzü 6 Basma bohça 5 Ak çarşaf köhne 10 Sandık 25 Maşraba köhne 5 Sahan (Aded 20) 12 Tepsi 8 Bakır sini 40 Bakraç köhne 8 Def'a sahan 10 Kuşak ma'a kaftan kemhâ 400 Al bez gömlek 25 Al serâvîl 10 Alaca serâvîl 8 Ak terlik 15 Gök terlik 15 Ak sâye 25 Nezkeb 6 Takye 5 Siyah çenber 8 İplik (Vakıyye 2.5) 60 Tavuk (Aded 4) 16	1634
35[8a-1]/5/14,80	Kızıl bakraç 15 Siyah bakraç 10 Bişi tavaşı 35 Sahan 10 Def'a sahan 10 Bel 8 Kazma 10 Balta 5 Yularlı keser köhne 5 Köhne burgu (Aded 2) 6 İy demiri 3 Köhne destere 2 Demir küskü 20 Siyah kara sığır tosunu 70 Def'a boğa tosun 70 İnek 150 Def'a düğme ineği 100 Ev damı 300 Bağ 600 Köhne sığır damları 100 Def'a köhne dam 50	6586
37[8b-1]/5/14,82	Döşek (Aded 3) 150 Yorgan 150 Yastık (Aded 2) 15 Futa 25 Fıçı (Aded 2) 100 Fıçı nısıf 30 Fıçı (Aded 3) 60 Def'a fıçı 50 Bakraç (Aded 4) 60 Tepsi (Aded 6) 70 Çapa (Aded 2) 15 Bel (Aded 2) 25 İki kıt'a bağ 3000 Samanlık damı 1000 Şırahâne 450 Hâne nısıf 1500	7280

Ek 1. (Devamı)

38[8b-2]/5/14,83	Yorgan 150 Çarşaf 40 Def'a çarşaf 60 Nakışlı yastık 50 Yüz yastığı (Aded 2) 60 Def'a yastık 5 Döşek 20 Sandık 20 Hamam tası 5 Leğen 8 Bakır sini 30 El tavaşı 10 Siyah bakraç 20 Sahan 8 Tepsi (Aded 2) 25 Def'a sahan 15 Def'a siyah bakraç 30 Kuşak (Aded 2) 40 Yüzük gümüş 40 Def'a yüzük 40 Kürek 10 Hâne ma'a tevâbi'ihâ 1000 Bağ 300	2001
39[9a-1]/5/14,84	Kebe 15 İki bakraç 10 Köhne Ferâce 30 Def'a köhne ferâce 10 Gömlek ve serâvîl 10 Gömlek 10 Ham bezden serâvîl 8 Ketten 1 Balta 6 Kazma 2 Ma'a saman 30 Buğday 24 Merkep 50 İki dam 525 Dam köhne 8 Def'a dam 25	965
40[9a-2]/5/14,86	Kilim 10 Kaliçe 30 Hamam tas 6 Sandık 20 İki kızıl bakraç 20 El tavaşı 6 Sahan 12 Küçük bakraç 4 Def'a sahan 8 Hereni 10 Nezkeb 8 Terlik 15 Makrama 6	185
43[9b-1]/5/14,87	Kilim 15 Kaliçe 50 Kaliçe köhne 20 Yeşil minder 40 Def'a köhne kemhâ minder 20 Def'a minder 20 Def'a basma minder 20 Kadife döşek yüzü ma'a gılâf 120 Kızıl döşek kadife bir yüzü başlı 120 Def'a döşek alaca 70 Def'a döşek 60 Nakışlı çarşaf 200 Def'a çarşaf 100 Başlı çarşaf 80 Def'a çarşaf 25 Def'a köhne çarşaf 10 Def'a çarşaf 70 Nakışlı yastık (Aded 2) 100 Yüz yastığı 8 Kızıl yastık 30 Def'a yeşil yastık 30 Kemhâ yastık 20 Yastık (Aded 7) 30 Ak yastık 20 Def'a kızıl yastık 20 Köhne yorgan 20 Def'a yorgan köhne 30Def'a yorgan Hindî 40 Yeşil yorgan 100 Bohça (Aded 2) 80 Şamdan 8 Sandık (çift) 50 Def'a sandık küçük 5 Maşraba 10 Leğen ma'a ibrik 20 Tepsi ma'a hamam tas (Aded 5) 60 Sahan çift 60 Def'a sahan 20 Köhne bakır sini 25 Tencere 25 Kebap demiri 5Bakraç 5 Sac ayak 2 Çenber 30 Def'a çenber (Aded 2) 20 Takye 8 Alım zıbın 40 Köhne kemhâ kaftan 100 Kemhâ kuşak 80 Piçe dikme 60 Ak gömlek 30 Köhne bez kaftan 5 Köhne arakiye 5 Bilezik çift gümüş 50 Zincir zehebî 500 Cârîye pîr-i fânî 600	4496
46[10a-2]/5/14,90	Döşek 80 Yastık ve yorgan 60 Kilindir 60 Bağ 230 Bağçe 200 Köhne bağ 160 Bağçe 180 Def'a ev yeri 160 Ev ma'a tevâbi'ihâ 1600 Def'a ev nısıf 600 Hurdahâne 50	3140
509[58b-2]/5/14,208	Cümle esbâb-ı hâne ve fiçılar ve bir bakraç 300 Bağ-ı kebîr 3000	3300
647[84b-1]/5/14,285	Kaliçe 60 Yorgan 150 Def'a yorgan 150 Çarşaf (aded 3) 70 Yastık (aded 3) 60 Altınlı yüz yastığı 300 Döşek 200 Sandık 60 Gümüş kadeh 300 Kazgan 50 Tepsi 25 Altınlı makrama 400 Kemhâ kaftan 500 Gömlek 25 Altın küpe 800 Zincir altın 1000 Siyah inek 100 Bağ 2000	6250
31[4a-1]/6/17,72	Köhne kilim 5 Köhne kebe 10 Kızıl bakraç 20 Balta 7 Camuş çifti 800 İki dam ma'a hadîka ve tevâbi'ihâ 500 Ev damı 450 Köhne araba 40	2114
36[4b-3]/6/17,75	Hâne ma'a cüneyne 800 Bağ 400	1200
774[81a-1]/6/17,309	Kepe 48 Börk 25 Kavuk takke 10 Kuşak 28 Laciverdî kaftan 121 Ferâce mor 200 Köhne ferâce 32 Köhne kaftan çuka 27 Kepenek 35 Zıbın kepe 22 Kırmızı çağşır 42 Âsumânî çağşır 22 Def'a çalma 17 Köhne çalma 9 Bıçak gümüşlü 50 Kılıç gümüşlü 585 Gümüş yüzük 12 Eyer ma'a tekelti ve uyan 44 Şirmerd nâm kul 1660	(400) 3383
775[81a-2]/6/17,311	Gök hinta (kile 1) 100 İnek camuş (aded 2) 600 İnek karasığır ma'a dana (aded 2) 150 Öküz 100 Ev dam hudûd ile 1000	3150

Ek 1. (Devamı)

776[81b-1]/6/17,311	Sandık 15 Kepe (aded 2) 25 Kürk 12 Çuka köhne kaftan, kürklü 15 Surmâyi çuka kaftan 180 Köhne mor çuka kaftan 50	N/A
777[81b-2]/6/17,312	Kepe 20 Tas 5 Kazgan 20 Fıçı (aded 2) 16 Keçe takye 1 Çalma 30 Ferâce, Selânik çukası 60 Ak gömlek 15 Gök kuşak 10 Dolama çuka kaftan 60 Serâvil, köhne ma'a uçkur 4 Zıbın-ı köhne 5 Büyük nacak 15 Balta 12 Yularlı keser 5 El keseri 5 Burgu (aded 4) 20 Kazma 20 Bel 6 Çapa 4 Demir küskü 15 Kiremit (aded 1000) 100 Kuru buğday (müd 2) 320 Alef (kile 12) 50 Burçak (kile 1) 8 Gök hinta (müd 2) 320 Gök alef (müd 2, kile 10) 250 Gök burçak 4 Pekmez 8 Karasığır ineği ma'a dana 100 Karasığır (çifti) 300 Çift camus ma'a araba 1000 Zincir-i araba 25 Koyun (aded 70, fi 30) 2100 Merkeb 100 Diğer merkeb, nısf 50 Kovan (aded 3) 75 Bağ 200 Sürülmüş yer 100 Def'a bağ 120 Harman yeri 100 Hâne ma'a tevâbi'ihâ 3.200 Saman ma'a dam 200 Saman damı 100 Sığır damı 100 Şaraphâne 20	9594
778[81b-3]/6/17,314		N/A
806[84b-1]/6/17,323	Namazlık 10 Yastık 6 Minder, köhne 7 Basma yastık 10 Def'a yastık 6 Def'a köhne yastık 3 Yastık, minder 10 Döşek-i alaca, köhne 20 El tavası, aded 2 10 Tepsi 8 Küçük tepsi 5 Küçük sahan 8 Hereni 20 Küçük Tencere 8 Küçük bakraç 8 Ağaç sini 3 Fıçı, köhne 5 Çalma 10 Gömlek 7 Def'a gömlek 5 Kepe zıbın, köhne 4 Serâvil 3 Yün ipliği (vakıyye 1) 6 Yün 2 Gürz 4 Saban ve boyunduruk ma'a demir 12 Burgu 4 Balta 10 Nacak 6 El keseri 4 El orağı (aded 2) 5 Odun (araba 1,5) 30 Çuval (aded 5) köhne 20 Buğday (kile 3) 35 Alef-i gök (müd 7, kile 2) 170 Hint-i gök (müd 1, kile 2,5) 220 Alef (kile 9) 45 Saman 150 Karasığır ineği ma'a dana 150 Tosun ma'a dana 150 Su sığırı çifti, koca 500 Tavuk (aded 5) 15 Odun ma'a üç dam hâne ma cüneyne 800 Araba 50	2574
808[85a-1]/6/17,326	Köhne çalma 15 Ak gömlek 12 Serâvil 7 Uçkur 3 Köhne bez zıbın 10 Köhne zıbın kepe 5 Gök köhne avare 30 Makrama 6 Saban ma'a boyunduruk ve demir ve kayış 15 Kuru buğday (müd 2, fi 8) 320 Kuru alef (müd 2, fi 4) 160 Burçak (kile 7) 56 Gök alef (kile 36, fi 4) 144 Gök buğday (kile 20, fi 8) 160 Arpa-i gök (kile 4, fi 4) 16 Saman 250 Karasığır öküzü, koca 30 Merkeb 50 Ev nısf hisse 1500 Araba 50	2836
810[85b-1]/6/17,328	Köhne kepe 5 Def'a köhne kepe 5 Kızıl bakraç 16 Def'a kızıl bakraç 16 Siyah bakraç 16 Def'a bakraç 10 Kazgan 60 Kuşak 5 Yeşil çuka kaftan 60 Ak aba zıbın 5 Çalma 25 Gömlek 12 Serâvil 6 Köhne makrama 2 İplik (300 dirhem) 15 Ok yay 5 Nacak 5 Heybe 5 Çuval 8 Kuru buğday (müd 1, fi 8) 160 Kuru alef (müd 1, fi 4) 80 Gök alef (kile 20, fi 4) 80 Gök buğday (kile 10, fi 8) 80 Saman 150 Su sığır çifti 900 Bir su sığır ineği 300 İki kara sığır tosunu 30 Koyun (aded 180) 5400 Tavuk (aded 5) 15 Ev ma'a dam hudûd ile ve gendüm ile ve anbar 1000 Bağ karye-i Çengel'de 800 Sığır damı 100	9648
812[86a-1]/6/17,330	Köhne döşek 15 Ak kepe 20 Kara bakraç 12 Def'a bakraç 10 İki fıçı 60 Şinik 3 Un (kile 2) 20 Bir fıçı hamr fıçısıyla 300 Bahâ-yı ganem (260 re's, fi 30) 7800 Bârgîr 200 Karye-i Çengel'de olan mülk ev tevâbi' ve levâhıkı ile 5000 Bahâ-i bağ 1400 Def'a bağ, 1 kıt'a harâbe imiş 400 Bir kıt'a bostanda olan mülk hisse 1000 Hurdahâne 50	16335

Ek 1. (Devamı)

813[86a-2]/6/17,331	Döşek-i beledî 50 Yastık 10 Yorgan 30 Köhne örtü kepesi 25 Futa, çift 20 Siyah sandık 50 Bakraç 20 Kebap demiri 5 Boş fiçı, aded 2 50 Kilindir 35 Çuka ferâce, köhne 35 Aba kaplı Selânik çuka dolama, köhne 15 Menevrek, köhne 10 Gök çalma 15 Bel 8 Çapa 6 Def'a çapa 4 Nacak 6 Hamr, () müdre, aded 35, fi 5) 175 Ev damı ma'a tevâbi' 3000 Bağ 1.300	4869
817[86b-3]/6/17,333	Üç aded fiçı 60 Varil 20 Kutu 5 Saman 3 Çatma ev damı levâhıkı ile 5.000	5085
825[87a-4]/6/17,335	Kaliçe 50 Döşek 60 Yastık (aded 2) 20 Sandık 50 Birayıl [İbrail] kepesi, (aded 4) 200 Gümüş kadeh (70 dirhem) 280 Bakır sini 100 Tepsi, aded 2 30 Tencere 30 Kebap demiri 3 Kilindir 30 Nısf Kilindir 20 Ferâce çuka 100 Dolama çuka 200 Şıra (fi 3) 618 Şıra (müdre 6, fi 30) 180 Bahâ-yı ganem (22 re's, fi 20) 440	N/A
829[87b-1]/6/17,336	Hamr (müdre 5) 75 Alef (kile 3) 12 Saman 50 Keçi (aded 4) 100 Tavuk (aded 5) 15 Kaz 5 Hâne ma'a tevâbi' ihâ 9400 Bağ 700	11582
831[87b-3]/6/17,338	Hınta (kile 2) 20 Alef (kile 2) 20 Hamr (müdre 30) ma'a fiçı 100 Saman 60 Hâne ma'a tevâbi' 700 Nısf bağ, köhne 300	1137
833[88a-1]/6/17,339	Kepe örtü 20 Tepsi 12 Fiçı boş (aded 2) 30 Hamr (müdre 5) 150 Hâne (nısfı 600) 1200 Bağ 500	700
835[88a-3]/6/17,340	Köhne kaliçe 15 Ak çarşaf 70 Def'a çarşaf 83 Def'a ak çarşaf 30 Çatma kemhâ yüz yastığı 120 Nakışlı yastık 70 Dimi yastık (aded 4) 30 Ak yorgan 150 Pay börk kızıl yorgan 300 Küçük oğlan yorganı 10 Döşek 30 Döşek, köhne 20 Dimi döşek 20 Nakışlı bohça 50 Sandık 30 Kaşık gümüş 30 Tepsi 10 Sorguç 100 Kürk 20 Kemhâ kaftan 500 Makrama kenarı 60 Meftûl gümüş 30 Altın küpe (çift) 500 Top gümüş 47 Köhne hâne 700 Bağ 1000	1952
836[88a-4]/6/17,341	Örtü kepesi 25 Döşek 30 Yastık 10 Tepsi 15 Siyah bakraç 20 Boş fiçı (aded 2) 30 Kilindir 25 Hamr (müdre 100, fi 4) 400	3600
837[88b-1]/6/17,342	Köhne kaliçe 5 Köhne örtü kepesi 25 Köhne döşek gılaflı 10 Döşek gılaflı 30 Döşek gılaflı 30 Köhne yorgan 10 Köhne yastık 5 Köhne yüz yastığı 3 Yastık gılaflı 10 Yastık 10 Köhne yastık gılaflı 5 Yastık 10 Def'a yastık 10 Siyah sandık 35 Köhne sandık 4 Def'a köhne sandık 8 Sandık, köhne 5 Hamam taşı 8 öhne maşraba 3 Köhne bakırlar 10 Bakraç 20 Def'a siyah bakraç 12 İki bakraç 25 Küçük bakraç 5 Küçük bakraç 10 Diğer bakraç 10 Def'a bakraç 8 Def'a iki bakraç 25 Köhne sahan 5 Köhne sahanlar, (aded 3) 25 El tavası 5 Tepsi, köhne 5 Tepsi (aded 3) 30 Kevgir, köhne 2 Gülabdânlar (aded 3) 10 Gümüş yüzük 25 Üç küçük çapa 6 Torva (aded 3) 5 Taşdan ve topraktan binâ olunmuş ev ma'a tevâbi' ihâ 2000 Bağ 800 Diğer bağ 800	4460
840[88b-4]/6/17,344	Bağ, köhne 150 Ev damı ma'a köhne anbar tevâbi' ihâ 600	750
841[89a-1]/6/17,345	Çatma dam 200	346
842[89a-2]/6/17,345		258

Ek 1. (Devamı)

843[89a-3]/6/17,345	Köhne kaliçe 5 Köhne döşek gılaflı 10 Köhne yorgan 10 Köhne örtü kepesi 25 Köhne yastık 5 Köhne yüz yastığı 3 Yastık gılaflı 10 Yastık 10 Köhne yastık gılaflı 5 Yastık 10 Def'a yastık 10 Döşek gılaflı 30 Döşek gılaflı 30 Bakraç 20 Def'a siyah bakraç 12 İki bakraç 25 Üç küçük çapa 6 Def'a iki bakraç 25 Hamam taşı 8 Köhne sahan 5 El tavaşı 5 Köhne maşraba 3 Küçük bakraç 5 Köhne bakırlar 10 Köhne sandık 4 Def'a köhne sandık 8 Sandık, köhne 5 Tepsi, köhne 5 Küçük bakraç 10 Diğer bakraç 10 Def'a bakraç 8 Köhne sahanlar, (aded 3) 25 Tepsi (aded 3) 30 Gülabdânlar (aded 3) 10 Kevgir, köhne 2 Torva (aded 3) 5 Siyah sandık 35 Gümüş yüzük 25 Ev ma'a tevâbi'ihâ 2500	N/A
845[89b-1]/6/17,347	Kilim 30 Örtü kepesi 30 Kızıl bakraç 30 Siyah bakraç 15 Sahan 20 İki kulplu tava 25 Ferâce, köhne 20 Balta 10 Büyük nacak 25 Heybe 10 Darı (kile 6) 30 Buğday (kile 2,5) 25 Öküz 120 Ak inek ma'a düge 160 İki dam 100 Ev damı 600 Saman ma'a otluk 30 Araba 30	1485
846[89b-2]/6/17,349	Döşek 50 Yorgan 80 Yastık, (2) 20 Sandık 6 Kepe 40 Bakraç 15 Sini 10 Tas 8 Kilindir 25 Küpe, gümüş 5 Bağ 100 Ev ma'a tevâbi'ihâ 3000	3359
847[89b-3]/6/17,349	Koyun (aded 11) 300 Ev ma'a tevâbi'ihâ 2000	2300
850[90a-2]/6/17,350	Ak çarşaf 25 Yorgan 25 Yastık 6 Yastık gılaflı 5 Minder gılaflı 5 Köhne sandık 2 Def'a sandık, köhne 2 Ve def'a ak sandık 10 Köhne kepe 20 Diğer kepe 20 Maşraba 7 Alaca destimâl, köhne 2 Yüz makraması 5 Siyah büyük bakraç 16 Diğer bakraç 10 Küçük bakraç 6 El tavaşı 5 Tas 4 Köhne tepsi 4 Sahan 6 Hamâyil 2 Yeşil vele beresi 8 Cem'an bezler zirâ' (aded 46,5)184 Şa'ir (kile 1) 4	(33) 736
853[90b-1]/6/17,352	Beledî döşek 20 Minder 5 Yastık 2 Sandık 10 Sandık 8 Kepe 1 Bakraç 30 İki bardak 1 Kavanoz 2 Çömlek 1 El değirmeni 3 Şekerlik 2 Tekne 5 Âsumânî çuka 20 Akça sâye 5 Çalma 5 Eski gömlek 10 İki zıbın 8 Benevrek 8 İplik 3 Kazma 2 Destere ve keser 2 Tuğla 2 Tahta 3 Çuval 10 Heybe ve çuval, köhne 2 Buğday, kile 8 ve şinik 3 87 Def'a buğday 50 Unuyla çuval 7 Kaz (aded 2) 7 Tavuk (aded 3) 8 Kovan (aded 3) 40 Köhne kovanlar 5 Ev yeri dâiresiyle 100 Dam 150 Def'a dam 80 Anbar 80	(100) 1410
854[90b-2]/6/17,354	Sandık 10 Başı esbâbı 108 İki orak 2 Balta 5 Buğday 20 Keten 4 Harman yeri 50 Bağdan hisse 150 Bahçe yeri 50 Ev damı, çatma 400 Çatma dam 170 Çatma anbar 260	1676
856[91a-1]/6/17,355	Kilim 15 Döşek gılaflı (aded 2) 60 Yastık 8 Sandık 12 Siyah bakraç 10 Tepsi 1 Sahan, aded 3 30 Maşa 1 Köhne hereni 10 Kazan 40 Kaşık 2 İplik (vakıyye 1) 15 Buğday ma'a çuval (kile 3, fi 10) 35 Saman 5 Alef ma'a gılaflı (kile 2) 15 İnek 50 Tavuk 10 Ev hâne ma'a tevâbi' 600	1073
857[91a-2]/6/17,356	Örtü kepesi 20 Karasığır inek 100 Merkeb 50 Hâne ma'a ahır ve bağ 1.200 Çatma ev ma'a bağ 1000	3570
858[91b-1]/6/17,357	Kilim 10 Destimâl (aded 3) 5 Kaşık 1 Kuşak 6 Köhne kaftan 50 Çuka kaftan dolama 80 Köhne avare kaftan 25 Gömlek 6 Serâvil 5 Altın (aded 3) 180 Bıçak 10 Nacak 3 Kara sığır ineği, koca 60	(53) 481

Ek 1. (Devamı)

859[91b-2]/6/17,358	Köhne kaliçe 15 Sarulı kaliçe 20 Çârşeb, başlı 20 Beledî yorgan 25 Def'a beledî yorgan 25 Diğer yorgan 20 Beledî döşek köhne (aded 4) 50 Yastık (aded 4) 20 Sarulı minder 15 Bakır sini 40 Hereni 15 Kızıl bakraç köhne 8 Tepsi (aded 2) köhne 10 Sahan 6 Bez, zirâ' () 25 Tavuk (aded 3) 10	514
917[86a-2]/7/26,402	Köhne çatma köhne futa Köhne heybe Sarı kürk Eyer oyan alaca kürkü çuluyla Bir köhne tül bent börtü Mavi bogasî kaftan Bir çintiyan Mor çuka Bir kılıç Siyah aygır 61	N/A
923[86b-1]/7/26,404	Bir şamdan 2.5 Bir köhne halı 23 Bir köhne minder 1 Def'a köhne minder 1 Bir köhne minder 3 Bir köhne kebe 24 Bir minder yüzü 10 Bir minder yüzü 10 Bir beledî döşek yüzü 30 Def'a beledî döşek yüzü 15 Bir döşek-i beledî kılıfı 40 Def'a beledî döşek kılıfı. 38 Bir beledî yorgan 34 Yastık 16 Def'a köhne yastık 8 Def'a köhne yastık 6 Bir köhne yastık 7 Bir köhne yastık 10 Bir nakışlı yüz yastığı 4 Bir beledî yastık 10 Bir yastık basma 7 Üç hurda yastık 3 Bir yastık beledî köhne 2 Bir çarşaf 21 Bir köhne çarşaf 8 Bir çarşaf 15 Bir beledî bohça 7 Bir kuşaklık sepeti 2 Bir sandık 12 Bir köhne sandık 3 İki küçük sahan ma'an hamâm tası 19 Bir ağaç sini ma'an küçük sini 7 Bir teneke 8 Bir çini bardak 4 Bir tencere 39 Bir köhne tencere 19 Bir tava 15 Bir bakraç 8 Def'a bakraç 8 İki hurda tepsi 7 Bir sahan 10 Bir köhne küçük tas 5 Üç tepsi hurda 28 Bir kefgir 4 Bir maşa 2 Kebab demiri 1 Bir kıl elek 1 Bir kavanoz 1 Bir sürmâyî çuka-i Selânik 81 Penbe ipliği ve cübbe (1(19 Ketan ipliği ve cübbe (2) 50 Bir hamâm gömleği köhne 20 Bir gömlek 19 Def'a bir gömlek 27 Bir gömlek 12 Bir gömlek-i köhne 8 Bir vâle zıbn 50 Bir edek ma'an yaşmak 20 Bir alaca köhne ridâ 3 Bir ridâ nakışlı 12 Def'a bir alaca ridâ ma'an 3 çenber 15 İki tane köhne çenber 2 Bir bogasî terlik 29 Bir makrama-i Siroz aded 6 Bir makrama köhne 13 Ketan bezi (zirâ' 10 top 8) 85 Bir mikdâr Üskûbî keten 3 Bir çapa 5 Burgu-yı küçük 3 Bir tahra 2 Öreke 3 Bir köhne kutu 1 Def'a köhne kutu 1 Bir köhne kutu 4 Raziye bahâ-i hâne 3000 Bahâ-i hisse-i 1500	2569
924[87a-1]/7/26,407	Bir köhne kebe 8 İki fıçı 6 Bir nakışlı kuşak 15 Bir ridâ 10 Bir gömlek-i köhne 15 Def'a köhne gömlek 5 Bir aba benevrek köhne 5 Ketan bezi zirâ' 10 İplik vakıyye 2 fi 25 50 Bir Selânik çuka 50 Bir bel 8 Bir orak 3 Bir zincir 3 Bir kürek kazması 20 Hîme 100 Bir köhne çuval 4 Kömür çuvalı 8 (aded 2) 16 Bir köhne teneke 6 Def'a köhne teneke 8 Şıra tarhanası 5 Yoğurt tarhanası 5 Bulgur 4 Pirinç bir şinik 5 Revgan-ı kuyruk (5 vakıyye fi 6) 30	(180) 1252
925[87a-2]/7/26,408		1.976
926[87b-1]/7/26,409	Futa 30 Faraş 100 Sandık 40 Kebe 60 Bakraç (1) 50 Tepsi 50 Fıçı (2) 120 Bel 15 İğrib ağı 1500 Şıra (müdre 40) 400 Bârgir 300 Bağ 2000 Bağ-ı diğer 2000 Dolab-ı bostan (ma'a 1 kıta 2) 10000 Bir çardak ev 10000 İki bir ev 10000 Şarabhâne 400 Sandal 600	40000
927[87b-2]/7/26,410	Çardak ev 20000 Bir ev ma'a şarabhâne 12000 Köhne ev 3000 Büyük bağ 10650 Küçük bağ 2000	50650
928[88a-1]/7/26,410	Futa 10 Faraş 60 Kebe 50 Yorgan-ı köhne 15 Yastık 20 Diğer sağır (yastık) 10 Tencere 20 Tepsi-i kebîr 15 Sahan-ı sağır 5 Tepsi-i sağır 10 Sini-i sağır 10 Sini (5 aded) 8 Kilindir-i kebîr 40 Kilindir-i sağır 20 Fıçı 60 Balta 10 Bel 6 Bir çuval un 35 Nısf-ı bağ 2000 Nısf-ı bağ-ı diğer 1500 Nısf-ı bağ-ı diğer 1500 Beyt 5.000 Nısf-ı şarabhâne 150	N/A

Ek 1. (Devamı)

929[88a-2]/7/26,411	Bir Frenk sandığı 70 Bir kebe 70 Bir maşraba 6 Bir fıçı 60 İki rende 20 İki küçük tepsi 10 Bir aba benevrek 15 İki köhne çuka 20 İki Selânik çukası 200 On arşın iplik 20 İplik-i pembe 12 Üç uskumru ağı 60 Bir sûred? ağı 20 Bir yularlı keser 10 Bir küçük keser 8 Bir destere-i kebîr 100 Bir destere-i küçük 3 Üç burgu 6	751
972[92b-3]/7/26,432	Köhne kürklü âsumânî çuka kıymet Köhne çalma Köhne aba ferâce-i şîrvânîAba kaplı zıbın Bir küçük heybe Doru erkek katır -	N/A
980[93b-1]/7/26,434	Mavi çuka ferâce kürk ile 75 Köhne kebîr zıbın 2/4 Sürmâyî çuka dolama 1/47 Şalvar sürmâyî çuka 1/10 Köhne tülbent 1/9 Köhne don ma'a gömlek Bir çift papuç 11	156
982[93b-3]/7/26,435	Bir halı 90 Bir köhne kilim 23,5 Bir çarşaf 15,45 Bir yastık kılıfı 18 Bir Yemenî yorgan 80 Bir köhne sandık 12 Bir kebe 79 Bir İmroz kebesi 51 Bir maşraba 5 Bir tencere 20 Bir sahan 11 Kaşık aded 7 1 Kebap demiri 9 Bir tava 19 Bir karziye çuka çakşır 20 Bir köhne zıbın-ı bogası 15 Bir köhne tülbent 41 İki köhne gömlek 10 Bir teneke ve bir gömlek 16 İki makrama 10 Bir köhne İmroz zıbını 16 Def'a teneke ve gömlek 18 Def'a teneke ve gömlek köhne 16 Bir köhne laciverdî çuka 52 Bir köhne astar 3 Bir köhne astar 3 Ve bir vakıyye kendir ipliği 60 Bir harar 10 Bir kürde 42 Def'a kürde 40	3059
988[94b-1]/7/26,439	Kalıça 41 Kebe (1) 60 Kebe (1) 52 Tas 35 Yağmurluk 71 Köhne yeşil kutnî 51 Köhne tülbent 28,5 Köhne tülbent 16 Kürklü laciverd çuka 310 Kuşak 9 Zıbın 14,5 Metre1 top 12 Eyer (1) 202 Hırdavat 17 Kırmızı çultar 23Safran 15	N/A
989[94b-2]/7/26,400	Sandık 12 Aba zıbın 8 Çuka zıbın 4 Aba beden 8 Tülbent 20	208
990[94b-3]/7/26,440	Köhne halı- Köhne İmroz kebesi (1) 34 Tarak (aded 7) 140 Ayna (aded 3) - Köhne tülbent 26 Köhne yeşil çuka dolama 58 Kepenek 31 Boyalı kepenek 27 Köhne çakşır 5 Köhne zıbın 1 Köhne don ve gömlek 14 Bergama papuç 3 Köhne tülbent borkü - Tesbih (aded 5) - Hırdavat 12 Yan torbası - At torbası -	235
992[95a-2]/7/26,441	Dimi döşek 30 Siyah bohça 15 Sandık 20 Şamdan 3 İbrik 10 Köhne ibrik 6 Sahan 20 Kazgan 50 Kürsi sini 8 Ağaç sini 4 Rende 1 Cümle ok yapılacak esbâb 100 Köhne ferâce 25 Çatma 30 Bez bir kapama köhne 10 Kebe beden zıbın 16 Çengel 1 Ok aded 9 3 Okluk (aded 450) 23 Hurda kitâblar ve varaklar 30 Nacak 11 Def'a nacak 5	3440
993[95a-3]/7/26,443		N/A
1007[96b-2]/7/26,451	Kilim 28 Köhne yorgan 8 Köhne yastık 13 Köhne yastık 6 Köhne küçük minder 1 Döşek köhne 34 Minder kılıfı 17 Köhne yastık kılıfı 9 Köhne yorgan 29 Köhne bohça 2 Hamâm tas 7 Şamdan 4 Çini bardak 3 Tencere 30 Sahan 10 El tavası 12,5 Maşa ve sac ayak 2,5 Sini 10 Köhne ferâce 28 Ak saye 24,5 Köhne ak saye 5 Nezkeb 6 Köhne çarşaf 15 Köhne terlik 10 Köhne hamâm gömlek 5 Yaşmak 11,5 Köhne kapama 5,5 Kuşak 11 Köhne terlik 5 İp yumak 1 İplik (dirhem 300) 35 Altın küpe 58 Hâne ma'a dâire 1400	20209,5
1020[97b-1]/7/26,455	Tas 5 Postal papuç 10 Kuşak 9,5 Köhne kapama kaftan 10 Hırdavat 5 Heybe 11 Doru katır dişi 510 Küçük siyah katır dişi 650 Yağız katır 500 Sarı bârgir 310	2425

Ek 1. (Devamı)

1021[97b-2]/7/26,456	Orta kebesi 30 İmâret bakracı 25 Kapaklı tas 30 Saçma-i balık 20 Kürk 60 Tülbent köhne 15 Def'a çatma 10 Tac 3 Nefti çuka ferâce 300 Bogasî kaftan 15 Kapama nefti bez 30 Köhne siyah avâre 10 Sarı papuç 15 Kitâb-ı Muhammediye 120 Kelâm-ı kadîm 200 Kitâb-ı sarf 30 Kitâb-ı kâfiye 5 Hâne ma'a cüneyn 3000 Bahçe 1800	5428
1022[97b-3]/7/26,457	Ma'a intekale'l-eb 1606	1532
1023[98a-1]/7/26,457	Buğday kile 10 Beyt N/A	N/A
1028[98b-1]/7/26,459	Ok yay 100 Bazı hırdavat kitâb 26 Çift nacak 3 Heybe 15 Bârgir 250	339
1031[98b-4]/7/26,461	Köhne Kebe(1) 40 Takunya 40	52
124[17a-3]/8/51,115	Köhne kilim 20 Köhne yorgan 10 Köhne yastık yüzü 3 Köhne kavuk 2 Yeşil aba kaftan 60 Kumaş kaftan 150 Köhne kepenek 5 Âlât-ı hekim 10 Bir çuval 10 Köhne heybe 10 köhne dağarcık 2 Köhne torba 2 5 İki siyah bârgîr 600	1457
133[17b-5]/8/51,118	Köhne yorgan Köhne âsumâni velense 33 Köhne kürklü siyah ferâce 149 Köhne alaca kuşak 15 Köhne mor çuka zıbın 8 Kırmızı köhne tomar çakşır 45 Köhne beden zıbını 15 Tülbent 81 Köhne lâciverd dolama 150 Köhne don ma'a yorgan ve gömlek 15 Odun 20 Sepet 1 Soğan 35	(43) 492
142[18b-5]/8/51,122	Minhâ alef ve saman (fî yevm 50) 184 Topal katır 250	229
292[35a-4]/8/51,178	Köhne zıbın ma'a nezkeb 14 Köhne ferâce 63	N/A
294[35b-2]/8/51,178	İki tâne köhne kebe	N/A
418[49b-2]/8/51,222	Küçük seccâde kaliçe 24 Mâi velense 41 Peştamal 2 Bir küçük tas 5 Bir köhne börk 3 Arakiyye kırmızı köhne 2 İşlenme mâi makrama ve bir köhne kuşak 14 Kırmızı uzun yenli ferâce 340 Uzun yenli kırmızı kürklü köhne ferâce 44 Kırmızı köhne şalvar 56 Mor yağmurluk köhne 81 Siyah bogasi zıbın 13 Mor eski zıbın 12 Bir çift mor çuka ve bir çakşır 68 Toman çakşırı lâciverd köhne 10 Don ve gömlek 33 Diğer don ve gömlek 56 Uçkur işlenme 8 Bir köhne çizme 12 Köhne tülbent 19 Diğer tülbent 71 Dimeşkî kılıç 210 Yay ve tırkeş okları ile 56 Hırdavat 5 Kırmızı eyer rahtı ile 155(hayvansal) Kırmızı eldiven 2	1.418
363[58b-1]/9/56,179	Velense zıbın (aded 1) 25 Tülbent ma'a futa (aded 1) 66,5 Kürklü ferâce (aded 1) 62 Aba çakşır (aded 1) 28 Kepenek (aded 1) 34 Yağmurluk (aded 1) 110 Fenâi iç edük(aded 1) 6 Gök kaftan(aded 1) 57 Gök gömlek ma'a don (aded 1) 25 Köhne hamayil (aded 1) 20	896.5
364[58b-2]/9/56,179	Örtü kebesi (aded 2) 30 Sandık 15 Köhne Velense (aded 2) 22 Kebe 40 Çaksır 60 Venedik karziyesi lâciverd dolama 480 Siyah zıbın ve kebe zıbın 15 Tülbent 23	(46) 731
366[59a-1]/9/56,181	Bir çift köhne basmak - Bir köhne gömlek - Kalkan 16 Kılıç fenar 2 aded 39 Tırkes ma'a oklar 60 Bıçak - Bu cümle hırdvât 30 Bir torba - Bir kutu	(420) 45
477[73a-4]/9/56,218	Kilim 40 Yanbolu kebe 75 Tülbent 44 Yeşil köhne ferâce 126 Sürmâi köhne dolama 100 Pestamal köhne 4 Çizme 37 Yağmurluk köhne 85 Çakşır 30 pembe iplik 21 Topuz ve kantariye 11 Hâne .500 Otluk 80	4493

Ek 1. (Devamı)

479[74b-2]/9/56,220	Köhne kilim 36 Kilim 21 Minder 5 Köhne döşek 7 Döşek 17 Diğer döşek 20 Köhne döşek 30 Yasdık 25 Yasdık 13 Yasdık 13 Yasdık 14 İki küçük yasdık 5 Köhne yorgan 10 Yemeni yorgan 20 Hamam tası (2 adet) 11 İki sandık 32 Hamam tası (2 adet) 11 Tava (2 adet) 30 Çarkī sahan 20 Tencere 15 Diğer sahan 20 Selanik çukası köhne ferâce 66 Gömlek 7 Don 4 Köhne kapama (2 adet) 17	517
488[75b-4]/9/56,224	Sâir hırdavât 100	170
1143[111a-2]/10/84,583	Köhne kilim (1) 15 Kilim (1) 100 Kaliçe (1) 80 Diğer kaliçe (1) 100 Köhne döşek (1) 15 Yemeni yük perdesi (2) 20 Diğer döşek (1) 70 Def'a döşek yüzü ile (1) 200 Döşek kılıfı (1) 50 Beledî döşek yüzü (1) 30 Köhne döşek çarşafı (1) 35 Minder (1) 100 Minder kılıfı (1) 20 Def'a minder kılıfı (1) 50 Yemeni yorgan (1) 80 Diğer köhne yemeni yorgan (1) 20 Def'a yemeni yorgan (1) 30 Yorgan ma'a çarşaf (1) 20 Yastık (2) 30 Yastık (1) 20 Çift yastık küçük 100 Yastık yüzü (1) 10 Def'a beyaz yastık yüzü (1) 5 Hamam tası (1) 10 Bakır sini (1) 150 Demir sofa (1) 40 Kara bakraç (1) 50 Küçük bakraç (1) 15 El tâbesi (1) 20 Tencere-i sagîr (1) 35 Sahan (1) 40 Tepsi (1) 20 Küçük börek tepsisi (1) 25 Dipli tas (1) 20 Döğme sahan (1) 12 Def'a küçük sahan (1) 5 Börek tepsisi büyük (1) 25 Köhne altınlı arakiyye (1) 90 Köhne iç ön 1 10 Alaca kaftan (1) 18 İplik adet (20) 200	3467
1224[120a-1]/10/84,616	Bârgîr - Mahsûl iki bostan tarlasında Lahana - Hâne -	N/A
1228[120b-1]/10/84,618	Bahâ-i velense-i ak köhne (1 adet) 18 Bahâ-i velençe pâre (1 adet) 40 Bahâ-i döşek beledî köhne (1 adet) 90 Bahâ-i döşek beledî köhne (1 adet) 90 Bahâ-i yemeni yorgan köhne (1 adet) 95 Bahâ-i yastık ak köhne (1 adet) 20 Bahâ-i tencere (2), sahan (1), kevgir (1) 55 Bahâ-i astargan kürkü (1 adet) 310 Bahâ-i çuka mor ferâce ma'a kurd kürkü uzun yenli (1 adet) 500 Bahâ-i tülbent muttasıl (1 adet) 21	1417
1230[121a-1]/10/84,619		1864
1233[121a-4]/10/84,620	Kilim (1 adet) 25 Kebe kollu örtü (2 adet) 65 Kebe örtü köhne (2 adet) 37 Minder 350 Döşek 115 Döşek (1 adet) 40 Yorgan (1 adet) 90 Yorgan-ı beledî (1 adet) 140 Yastık (2 adet) 60 Sandık (1 adet) 40 Çarşaf (1 adet) 20 Peştamal (2 adet) 10 Tâbe (1 adet) 50 Tepsi (2 adet) 42 Debbal sahan (1 adet) 50 Kebe zıbın (1 adet) 41 Don ma'a gömlek 63 Ferâce köhne mor 100 Astar ve köhne ferâce dolamalı 6 Keten bezi (2 top) 120	1219
1235[121a-6]/10/84,621	Lâciverd çakşır (1 adet) 70 Köhne dolama lâciverd (1 adet) 100 Köhne yağmurluk (1 adet) 140 Tülbent köhne 40 Aba çakşır ma'a köhne gömlek (2 adet) 20 Köhne muhattem kuşak (1 adet) 130 Aba zıbın (1 adet) 22 Bahâ-i mest-i sarı cedîd (1 adet) 12 Bahâ-i kırmızı papuç-ı cedîd (1 adet) 20	522
1236[121a-7]/10/84,622		N/A
1237[121a-8]/10/84,622	Köhne kilim (1 adet) 20 Kaliçe (1 adet) 100 Hırdavât 55	218

Ek 1. (Devamı)

1242[122a-2]/10/84,624	Bahâ-i bohça-i beledî (1 aded) 10 Bahâ-i yastık-ı Bursa köhne (1 aded) 15 Bahâ-i peştamal köhne (2 aded) 20 Bahâ-i kürk ve börk-ı cedîd (1 aded) 80 Bahâ-i börk kürk köhne (1 aded) 18 Bahâ-i kaftan Derviş Paşa uzun yenli köhne (1 aded) 325 Bahâ-i kaftanı dârâyî uzun yenli köhne (1 aded) 260 Bahâ-i tülbent-i köhne (1 aded) 180 Bahâ-i ak sâde uzun yenli köhne (1 aded) 30 Bahâ-i kuşak-ı bend-i yek beyaz (2 aded) 15 Bahâ-i mest Çerkes-i cedîd (1 aded) 15 Bahâ-i top köhne (2) makrama köhne (1) 3 top 30	1141
1243[122b-1]/10/84,625		Guruş (10 aded)700 760
1244[122b-2]/10/84,626	Perde tiftik 20 Köhne kaliçe pâre 5 Köhne beledî minder 22 Köhne küçük minder (2) 12 Köhne minder 27 Beledî köhne minder 19 Mâi minder kılıfı 1 40 Köhne döşek 60 Beledî döşek 109 Beledî döşek yüzü 20 Köhne döşek 30 Köhne beledî döşek yüzü 7 Yemeni yorgan (1) 24 Münakkaş köhne yorgan 100 Köhne kutnî kırmızı yastık 45 Köhne yüz yastığı (2) 10 Köhne yemeni yastık yüzü 1 15 Alaca köhne yastık 32 Kırmızı Hindî yastık 23 Köhne siyah gergef ma'a köhne alaca yastık 20 Köhne alaca yastık 30 Yeşil bağdâdî köhne yastık 7 Köhne yastık yüzü 14 Şal yastık yüzü 8 Münakkaş kupalı sandık 85 Sürme sandık münakkaş 28 Sürme sandık diğer 18 Kırmızı yanbolu köhne kebesi (2) 32 Köhne gömlek ma'a bohça 10 Köhne yemeni bohça 3 Beyaz çarşaf 40 Köhne bohça ma'a alaca pâresi 11 Hamam tası 15 Leğen 35 Köhne münakkaş futa 5 Köhne keçe 1 Keçe 11 Arkalık 15 Sac ayak 2 Güğüm 40 Tencere kapağı köhne 10 Tencere 40 Debbal tepsi 10 Terâzi 24 Yeşil ferâce 548 Köhne (don 2) 28Beyaz zıbın (1) 35 Mâi kutnî kaftan 315 İhrâm pâresi 24 Don Mısırlı 22 Beyaz bogasi makrama (2) 32 Gök pâreler 2 Köhne tiftik şal pâresi (2 aded) 8 Ketan (5 Dirhem) 10 Hindî çıtır ketan (4 Dirhem) 34	2088
1245[122b-3]/10/84,628	Köhne velençe 63 Mor kürklü ferâce 300 Köhne beyaz Eğin kürkü 45 Lâciverd köhne dolama 140 Kılıç 80 Köhne eyer 100	775
1246[122b-4]/10/84,629	Köhne ak velençe 35 Tülbent-i kavuk 100 Uzun yenli kırmızı yeşil ferâce 300 Kapama 45 Eyer heybesi 10 Eyer 120 Kılıç 60 Ok yay 31	1513
1249[123a-3]/10/84,630		860
1250[123a-4]/10/84,630	İki köhne don ve gömlek (2 aded) 130	130
1251[123a-5]/10/84,630	Bir köhne çarşeb (1) 10 Sandık 6 Sandık 30 Bir köhne kebe (1) 20 Rumeli kebesi (1) 39 Bir tane bakraç (1) 85 Atik tas (1) 10 Kebe beden zıbını 40 Bir aba zıbın 10 Dirgon 20 Heybe 8 Heybe (1) 8 Bir küp çeker yağ (1) 51 Bahâ-i hâne 10000 Mahzen 3100	4500
1252[123a-6]/10/84,632	Kürk ma'a kılıf (1) 60 Tülbent 30 Köhne çuka (1) 40 Bir kılıç (1) 30 Eyer ma'a raht (1) 120 Heybe (1) 3 Kısarak (1) 130	1493
1253[123a-7]/10/84,632	Kilim (1) 30	230

Ek 1. (Devamı)

87[25a-1]/68/396,101	Kilim 150 Mısır hasırı 60 Sagır fiçı ve şam'dân 140 Kapı ve ocak perde 160 Köhne döşek 340 Köhne çârşebli yorgan (5) 250 Köhne minder sagır (4) 360 Sagır yasdık (5) 15 Mâî havlu Kesesi (4) 480 Beyâz çerger (11) 120 Kebîr kazgan (5 kıyye) 200 Orta kazgan (4,5 kıyye) 540 El değirmeni 60 Bakır evânî (15 kıyye) 1.800 Sagır keyl 120 Gömlek (5) 250 Don köhne (4) 80 Sarık 45 Aba şalvar ve kaput 150 Köhne çuka çakşır 240 Köhne nîmten 60 Mâî çuka dimî (1) 600 Yeşil çuka 150 Osmanlı tûfengi 720 Kinsız tûfenk 480 Karabine 240 Tabanca 360 Kara kılıç ve palaska (1) 610 Bel ve çapa ve balta ve kazma ve girebi ve bukağı ve küskü 655 Saban ve kara saban ve çatal saban ve testere hurda demirler 300 Beyâz çuval (11) 120 Buğday (4 keyl) 480 Alef (4 keyl) 200 Burçak keyl 120 Saman (20 kantar) 600 Mezrû' buğday ve alef 2400 Ketten tohumu (3 şinik) 90 Kara [sığır] 3 re's ve araba ve sâir âlâtı 4000 Bârgir ve semer ve palan ve kayış 1440 Karyede mülk menzil (6 hisse) 4800 Karyede vâki' ma'lûmü'lhudûd eski mülk menzil 12000 ine karyede ma'lûmü'lhudûd mülk menzil 15600 Mülk samanlık 3000 Değirmen Bayırı'nda bir kît'a mülk bağ 3000	71180
88[25b-1]/68/396,103	Kebîr kazgan 6000 Bakır evâniyesi 3000 Dükkânda pasdırma ve suçuk ve peynir ve çanak ve terâzi ve direm 1500 Bel ve çapa ve kazma 1890 Hamr (4 vukiye) 8000 Karye-i mezbûrede vâki' bir bâb mülk menzil 7200 Karye-i mezbûrede mülk dükkân ve üstünde menzil 30000 Karye-i mezbûrede vâki' mülk mahzen 3600 Hırdavât-ı menzil 6000 Karye-i mezbûre hâricinde limanda vâki' iki kît'a mülk bağ 12000 Göl karyesinde vâki' kış bağ nısfından 4800 Yerli bağ nısfından 2400 Yeni Hora bağ sayfi 3000	101890
109[33a-1]/68/396,119	Kilim 270 Şam'dân (3) 320 Minder 5, mısır hasırı (2) 2500 Alaca döşek 610 Yorgan 840 Sandal müsta'mel yorgan 400 Kadife yasdık (15) 5420 Baş yadığı (2) 130 Mâî velense (3) 3010 Çârşeb 80 Çârşeb 60 Sandık ma'a kilid 180 Yanbolu kebesi 215 İskemle ve taka tuka faraş 100 Bakır mangal 520 Yanya zarfı fincan 4 135 Meksûr fincan 2 ve kâse 1 100 Def'a (fincan 2) 50 Güğüm 550 Kapaksız tencere 900 adayîf tâbesi (2) 240 Kalay lengeri (3) 125 Leğen 1, ibrik 1, kahve ibriği (2) 310 Orta sini 900 Mâî çukaya kaplı ılkafa kürk 6000 Köhne sincab nâfesi kürk 410 Köhne sincab kürk 1080 Müsta'mel biniş sincab kürk 2260 Alaca kutnî anteri 900 Beyâz alaca kaftan 1010 Mor kanaviz çakşır 620 Siyâh çuka ferâce 2500 Sûreti alaca kaftan 960 Sûreti alaca anteri 400 Kırmızı yeşimî kaftan 730 Mor şal kuşak 1410 Alaca anteri 180 Kutnî anteri 550 Bogası kapama 535 Alaca müsta'mel kaftan 1015 Gömlek 3, don 3, ocak 3, köhne bohça 2) 720 Evrenşâhî zıbın 160 Siyâh sof ferâce 1800 Çuka çakşır 805 Kaneviz nîmten 810 Canfes çakşır 480 Köhne kuşak 90 Kavuk 2 ve siyâh sarık 2) 180 Şabka ve pabuç 160 Mor yağmurluk 1350 Çinili sîm sâ'at 2000	47070

Ek 1. (Devamı)

250[66a-1]/68/396,225	Kaliçe seccâde 1 aded Kapı perdesi 1 aded Halı seccâde 1 aded Mısır hasırı 2 aded Şam'dân 1 aded Mısır hasırı 1 aded Orta keçesi 1 aded Fener 1 aded Kebe 1 aded İki minder 2 aded Minder 2 aded Minder 3 aded Minder 2 aded Döşek 1 aded Döşek 1 aded Döşek 1 aded Köhne yorgan 1 aded Sagır yorgan 1 aded Yorgan 1 aded Köhne yorgan 2 aded Köhne yastık 5 aded Köhne yastık 3 aded Yüz yasdığı 2 aded Baş yasdığı 2 aded Beledî yastık 2 aded Beledî yastık 5 aded Çârşeb 2 aded Çârşeb 2 aded Köhne çârşeb 1 aded Bohça 1 aded Yemenî mak'ad 2 aded Yemenî mak'ad 1 aded Mak'ad 2 aded Balmumu 6 aded Yemenî bohça 2 aded Peşkir 2 aded Peştemâl 1 aded Hamam havlusu 3 aded Hamam gömleği 1 aded Yağlık bezi dört parça 4 aded Âbdest ibriği 2 aded Leğen (ibrik) 1 aded Yağlık 4 aded Maşraba 1 aded Bakraç 1 aded Kazgan 1 aded Sini 1 aded Tancere ma'a kapak 4 aded Tas ma'a kapak 2 aded Def'a tas 1 aded Tâbe 1 aded Sahan 5 aded Kapak 1 aded Kebîr tâbe 1 aded Güğüm 1 aded Kahve ibriği 2 aded Sagır lenger 3 aded Kütahya fincan 11 aded Billûr bardak 2 aded Tas ma'a kapak 2 aded Mantarî sofra 1 aded Yemenî sofra 1 aded Kahve ibriği 3 aded Tas ma'a kapak 1 aded Kahverengi çukaya kaplı sincab kürk 1 aded Köhne sincab kürk 1 aded Bogası kürk 1 aded Sîm inicili kuşak 2 çift Kırmızı ihrâm 1 aded Yaşmak 2 aded El yemenîsi 1 aded Cedik pabuç 1 aded Takye 3 aded Cedîd sarı çuka cebe 1 aded Anteri 1 aded Gömlek 2 aded Âbdest makraması 1 aded Âbdest makraması 4 aded Don 3 aded Köhne peşkir 4 aded Köhne uçkur 3 aded Köhne ferâce 1 aded Yemenî cedîd ma'a ferâce 1 aded Müsta'mel gömlek 11 aded Don 1 aded Ocak yaşmağı 1 aded Çintiyân 1 aded Hatâyî anteri 1 aded Beyâz anteri 1 aded Köhne tire anterisi 3 aded Çintiyân 1 aded Tire anteri 1 aded Cedîd yorgan 2 aded Def'a cedîd yorgan 2 aded Köhne yorgan 1 aded Köhne kutnî sofra 1 aded Def'a köhne sofra 1 aded Cedîd işleme üslük 1 aded İşleme bürüncek akrama 1 aded Müsta'mel üslük 1 aded Cedîd don uçkuru 6 aded Çakşır uçkuru 1 aded Hâre cebe 1 aded Köhne ferâce 1 aded Sîm kuşak 1 aded Köhne beyâz ihrâm 2 aded Cedîd don 10 aded Cedîd gömlek 2 aded Yaşmak makrama 3 aded İşleme cedîd uçkur 4 aded Cedîd evrenşâhi anteri 2 aded Cedîd kutnî anteri 1 aded Sandal çintiyân 1 aded Ocak yaşmağı 1 aded Kırmızı ihrâm 1 aded Yemenî [1 aded] Havlu makrama 2 aded Havlu akrama 1 aded Aş makraması 4 aded Âbdest makraması 1 aded İplik 1 vakıyye Keten 1 vakıyye Yan keçesi 2 aded Sîm inicili kuşak 2 çift Zümrüd küpe 1 çift Terpûş 1 aded Mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb mülk menzil N/A	N/A
266[69b-1]/68/396,239	Mısır hasırı 60 Köhne minder (3) 420 Köhne döşek (1) 60 Köhne yastık (4) 120 Sandık 15 Ağaç sandık 15 Köhne ferâce 30 Kırmızı ihrâm 25 İkişer ayaklı zümrüd küpe (1) 4000 Hırdavât 25 Def'a hırdavât 120	4865
276[73a-1]/68/396,246	Köhne kilim (2) 240 Döşek (1) 300 Köhne yorgan (2) 200 Köhne beledî (yastık 4) 160 Kandil (2) 24 Evânî-i nühâs hurdası (21 kıyye fi 100) 2100 Tekne (2) 60 Kûp 2, fiçi 2 180 Kantar (2) 120 Cılkafa kürk müsta'mel 1600 Kırmızı çukaya kaplı köhne nâfe kürk 1000 Kahverengi çuka dolama 1200 Yeşil çuka biniş 800 Siyâh kılıç 800 Kantar (2) 120 Bağ çapası (3) 150 Buğday (6 keyl fi 100) 600 Saman (12 kantar fi 50) 600 Soğan (20 keyl fi 80) 1600 Karye-i mezbûrede câmi'-i şerîf karşısında cümlemin ittifâk ve ittihâdları üzere menzil 24000 Harâb sagır menzil 8400 Yine cümlemin ittifâkı üzere mahzen 3600 Yine cümlemin ittifâkı üzere kış bağ 14400 Üç dönüm bir kıt' a bağ 2000	80874

ÖZGEÇMİŞ

Şeyma Sümeyra KARAKAYA 2014 yılında Erzincan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü'nde Lisans öğrenimini tamamladıktan sonra 2018 yılında Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı'nda, İktisat Yüksek Lisans öğrenimine başladı. Orta derecede İngilizce bilmektedir.

